

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

REVĪZIJAS PALĀTA

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. panta 1. un 4. punktu, saskaņā ar 148. panta 1. punktu un 162. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu un saskaņā ar 139. un 156. pantu Padomes 2008. gada 18. februāra Regulā (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam,

Eiropas Savienības Revīzijas palāta 2014. gada 4. septembra sēdē

PIEŅĒMA PĀRSKATUS

par 2013. finanšu gadu.

Šie pārskati kopā ar iestāžu atbildēm uz Palātas apsvērumiem ir nosūtīti iestādēm, kuras apstiprina budžeta izpildi, kā arī pārējām iestādēm.

Revīzijas palātas locekļi:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (priekšsēdētājs), Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAIID, Karel PINXTEN, Henri GRETHEN, Szabolcs FAZAKAS, Louis GALEA, Ladislav BALKO, Augustyn KUBIK, Milan Martin CVIKL, Rasa BUDBERGYTĒ, Lazaros S. LAZAROU, Hans Gustaf WESSBERG, Henrik OTBO, Pietro RUSSO, Ville ITÄLÄ, Kevin CARDIFF, Baudilio TOMÉ MUGURUZA, Iliana IVANOVA, George PUFAN, Neven MATES, Alex BRENNINKMEIJER, Danièle LAMARQUE, Nikolaos MILIONIS, Phil WYNN OWEN, Klaus-Heiner LEHNE, Oskar HERICS.

GADA PĀRSKATS PAR BUDŽETA IZPILDI

(2014/C 398/01)

SATURS

	Lpp.
Vispārējs ievads	7
1. nodaļa – Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija	9
2. nodaļa – Ieņēmumi	53
3. nodaļa – Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts	77
4. nodaļa – Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība	105
5. nodaļa – Reģionālā politika, transports un enerģētika	137
6. nodaļa – Nodarbinātība un sociālās lietas	173
7. nodaļa – Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās	199
8. nodaļa – Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	215
9. nodaļa – Administratīvie un līdzīgi izdevumi	235
10. nodaļa – Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu	253

VISPĀRĒJS IEVADS

0.1. Eiropas Revīzijas palāta ir Eiropas Savienības (ES) iestāde, kura ar Līgumu izveidota ES finanšu revidēšanai. Būdamā ES ārējās revīzijas iestāde, Palāta sekmē ES finanšu labāku pārvaldību un darbojas kā neatkarīga Eiropas Savienības iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve. Plašāku informāciju par Revīzijas palātu var atrast tās gada darbības pārskatā, kurš kopā ar Palātas īpašajiem ziņojumiem par ES izdevumu programmām un ieņēmumiem, kā arī atzinumiem par jauniem vai grozītiem tiesību aktiem ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē:

www.eca.europa.eu

0.2. Šis ir Palātas 37. gada pārskats par ES budžeta izpildi. Tas attiecas uz 2013. finanšu gadu. Par Eiropas attīstības fondiem ir sagatavots atsevišķs gada pārskats.

0.3. Par ES vispārējo budžetu katru gadu lemj Padome un Eiropas Parlaments. Palātas gada pārskats kopā ar tās īpašajiem ziņojumiem sniedz pamatu budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrai, kurā Eiropas Parlaments lemj par to, vai Komisija ir apmierinoši īstenojusi savus pienākumus budžeta izpildes jomā. Palāta vienlaikus iesniedz gada pārskatu valstu parlamentiem un Eiropas Parlamentam un Padomei.

0.4. Gada pārskata galvenā daļa ir Palātas deklarācija par Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu ticamību (ticamības deklarācija) un darījumu likumību un pareizību (pārskatā lietots termins "darījumu pareizība"). Pārskats sākas ar ticamības deklarāciju; pārējais teksts ir ticamības deklarācijas vajadzībām veiktā revīzijas darba izklāsts.

0.5. Turpmāk aprakstīta pārskata struktūra.

- 1. nodaļā ietilpst ticamības deklarācija, kopsavilkums par rezultātiem, ko Palāta ieguvusi revīzijā par pārskatu ticamību un darījumu pareizību, Komisijas kopsavilkuma pārskata un gada darbības pārskatu apskats, kā arī kopsavilkums par budžeta un finanšu pārvaldību. 1. nodaļas 1.3. pielikumā ir doti izvilkumi no 2013. gada konsolidētajiem pārskatiem. Plašāka 2013. gada finanšu informācija

ir atrodama publicētajos konsolidētajos pārskatos un finanšu pārskatā, ko sagatavojusi Eiropas Komisija; abi pārskati pieejami šajā adresē:

http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/2013/2013_en.cfm

- 2.–9. nodaļā ir sniegti izvērtējumi revīzijas konstatējumi jeb īpašie izvērtējumi par ES ieņēmumiem un izdevumiem. 2. nodaļā aplūkoti ES budžeta ieņēmumi, bet 3.–9. nodaļā attiecas uz septiņām politikas jomu grupām, kurās apstiprina un iegrāmato ES budžeta tēriņus. Šīs politikas jomu grupas lielā mērā atbilst kategorijām, kas izmantotas 2007.–2013. gada finanšu shēmā, ar kuru nosaka vispārējus ES daudzgadu izdevumu plānus.

- 10. nodaļā ir analizēti darbības rezultāti un aplūkoti ES budžeta noteikumi un to koncentrēšanās uz darbības rezultātiem, kā arī ir izklāstīti Palātas apsvērumi par dažiem aspektiem, kuri attiecas uz Komisijas ziņošanu par darbības rezultātiem, tostarp tās ziņojumiem Eiropas Parlamentam un Padomei, ceturto novērtējuma ziņojumu un gada darbības pārskatiem, ko sagatavojuši Komisijas ģenerāldirektori. Šajā nodaļā ir pievērsta uzmanība arī galvenajām tēmām, kas izriet no Palātas 2013. gada īpašajiem ziņojumiem, kuri sagatavoti pēc lietderības revīzijām.

0.6. Īpašo izvērtējumu pamatā ir galvenokārt rezultāti, ko Palāta ieguva, pārbaudot darījumu pareizību un novērtējot attiecīgo ieņēmumu vai izdevumu svarīgāko pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti.

0.7. Pārskatā ir iekļautas Komisijas (vai, attiecīgos gadījumos, arī citu ES iestāžu un struktūru) atbildes uz Palātas apsvērumiem. Revidētās vienības attiecīgās atbildes ir ņemtas vērā Palātas konstatējumu un secinājumu aprakstā. Tomēr Palātas kā ārējā revidenta pienākums ir paziņot savus revīzijas konstatējumus, uz to pamata izdarīt secinājumus un tādējādi sniegt neatkarīgu un objektīvu novērtējumu par pārskatu ticamību un darījumu pareizību.

1. NODAĻA

Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ticamības deklarācija, ko Palāta sagatavojusi Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums	I.–XII.
Ievads	1.1.–1.8.
Revīzijas konstatējumi par 2013. gadu	1.9.–1.40.
Pārskatu ticamība	1.9.–1.15.
Kopsavilkums par revīzijas rezultātiem attiecībā uz darījumu pareizību	1.16.–1.24.
Komisijas kopsavilkuma pārskata un gada darbības pārskatu pārbaude	1.25.–1.40.
Budžeta un finanšu pārvaldība	1.41.–1.50.
Ar budžeta grozījumiem ievērojami pieauga maksājumu apmērs, ko Komisijai bija atļauts veikt	1.42.
Kopējais tēriņu līmenis tuvojās maksimumam, ko pieļauj budžeta regulējums	1.43.
Kaut arī maksājumu līmenis bija augsts, turpināja pieaugt nepieciešamība pēc maksājumiem nākotnē	1.44.–1.45.
Vairākās izdevumu jomās joprojām pāiet ilgs laiks no sākotnējās saistības uzņemšanas līdz izdevumu pieņemšanai	1.46.–1.47.
Budžetā pieprasīts daudz līdzekļu, kuri nav izmaksāti galasaņēmējiem	1.48.
Budžeta ieņēmumi iegrāmatoti ar kavējumiem	1.49.
Vajadzīga ilgtermiņa naudas plūsmas prognoze	1.50.
1.1. pielikums.	Revīzijas pieeja un metodoloģija
1.2. pielikums.	Attiecībā uz pārskatu ticamību iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude
1.3. pielikums.	Izvēlumi no 2013. gada konsolidētajiem pārskatiem

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA, KO PALĀTA SAGATAVOJUSI EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI – NEATKARĪGA REVIDENTA ZIŅOJUMS

I. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantu Palāta revidēja:

- a) Eiropas Savienības konsolidētos pārskatus, ko veido konsolidētie finanšu pārskati⁽¹⁾ un kopsavilkuma pārskati par budžeta izpildi⁽²⁾ par 2013. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, kurus Komisija apstiprinājusi 2014. gada 30. jūlijā; un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

Vadības atbildība

II. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un Finanšu regulu vadība ir atbildīga par Eiropas Savienības konsolidēto pārskatu sagatavošanu un izklāstu, pamatojoties uz starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram, un par šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šī atbildība ietver to, lai būtu izstrādāta, īstenota un uzturēta iekšējā kontrole, kas ir vajadzīga tādu finanšu pārskatu sagatavošanai un izklāstam, kuros krāpšanas vai kļūdas dēļ nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Vadība ir atbildīga arī par to, lai nodrošinātu, ka darbības, finanšu darījumi un finanšu pārskatos atspoguļotā informācija atbilst piemērojamajam regulējumam. Komisija uzņemas galīgo atbildību par Eiropas Savienības pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

Revidenta atbildība

III. Palātas pienākums ir, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, sagatavot Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta veica revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un INTOSAI starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem. Šajos standartos noteikts, ka Palāta plāno un veic revīziju, lai gūtu pamatotu pārliecību par to, ka Eiropas Savienības konsolidētajos pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka šiem pārskatiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi.

IV. Revīzijā piemēro procedūras, lai iegūtu revīzijas pierādījumus par konsolidētajos pārskatos minētajām summām un sniegto informāciju, kā arī par pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Procedūru izvēle ir atkarīga no revidenta novērtējuma arī par risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ konsolidētajos pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts Eiropas Savienības juridiskais regulējums. Veicot šos riska novērtējumus, lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, bet ne lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti, ņem vērā iekšējās kontroles mehānismus, kuri attiecas uz konsolidēto pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Revīzijā novērtē arī izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un aplēšu pamatotību, kā arī konsolidēto pārskatu vispārējo izklāstu.

V. Ieņēmumu jomā Palātas veiktās pievienotās vērtības nodokļa un nacionālā kopienākuma pašu resursu pārbaudes sākumpunkts ir attiecīgo makroekonomikas rādītāju kopums, uz kuru pamata šie resursi ir aprēķināti, un tad Palāta novērtē Komisijas datu apstrādes sistēmas, līdz dalībvalstu iemaksas ir saņemtas un iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā Palāta pārbauda muitas iestāžu pārskatus un analizē muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad Komisija šīs summas ir saņēmusi un tās ir atspoguļotas pārskatos.

⁽¹⁾ Konsolidētie finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu pārmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus paskaidrojumus (tostarp informāciju pa segmentiem).

⁽²⁾ Kopsavilkuma pārskati par budžeta izpildi ietver kopsavilkuma pārskatus par budžeta izpildi un paskaidrojumus.

VI. Saistībā ar izdevumiem Palāta pārbauda maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies, tie ir iegrāmatoti un pieņemti. Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus), izņemot avansa maksājumus to veikšanas stadijā. Avansa maksājumus pārbauda tad, kad līdzekļu saņēmējs sniedz attaisnojumu par to atbilstīgu izmantošanu un iestāde vai struktūra pieņem attaisnojumu, dzēšot avansa maksājumu vai nu tajā pašā gadā, vai vēlāk.

VII. Palāta uzskata, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un atbilstoši, lai pamatotu tās atzinumus.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

VIII. Palāta uzskata, ka Eiropas Savienības konsolidētie pārskati par 2013. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Savienības finanšu stāvokli 2013. gada 31. decembrī, tās darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā noslēgtajā gadā, kā to nosaka Finanšu regula un grāmatvedības noteikumi, kas pamatojas uz starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

IX. Palāta uzskata, ka pārskatiem pakārtotie ieņēmumi par 2013. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Saistības

Atzinums par pārskatiem pakārtoto saistību likumību un pareizību

X. Palāta uzskata, ka pārskatiem pakārtotās saistības par 2013. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgas un pareizas.

Maksājumi

Pamats negatīvam atzinumam par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

XI. Visās politikas grupās, kas aptver pamatdarbības izdevumus, ir būtisks kļūdu līmenis. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars pārskatiem pakārtotajos maksājumos par izdevumiem ir 4,7 %. Pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību.

Negatīvs atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

XII. Ņemot vērā to jautājumu nopietnību, kas aprakstīti punktā, kurā pamato negatīvu atzinumu par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību, Palāta uzskata, ka maksājumos, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2013. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir būtisks kļūdu līmenis.

2014. gada 4. septembrī

Priekšsēdētājs

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Eiropas Revīzijas palāta

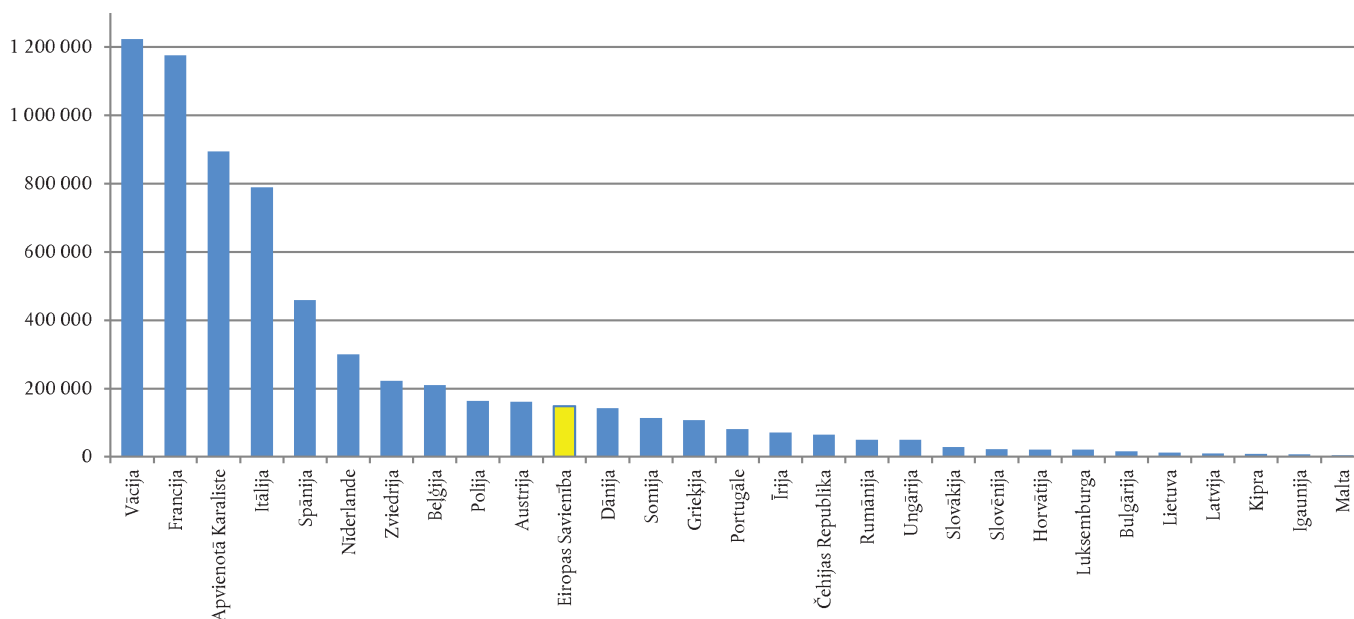
12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

1.1. Eiropas Savienības (ES) budžets ir instruments ES politikas mērķu finansēšanai. ES izdevumi veido aptuveni vienu procentu no ES nacionālā kopienākuma (2013. gadā tas bija apmēram 290 EUR uz katru ES iedzīvotāju). Tas atbilst apmēram diviem procentiem no kopējiem ES dalībvalstu publiskajiem tēriņiem. **1.1. grafikā** kopējais ES 2013. gadā izpildītais budžets ir salīdzināts ar ES dalībvalstu 2013. gada publiskajiem izdevumiem ⁽³⁾.

1.1. grafiks. Eiropas Savienības dalībvalstu kopējie vispārējās valdības izdevumi 2013. gadā un ES izdevumi 2013. gadā (miljonos EUR)

Avots: Eiropas Savienība: ES 2013. gada konsolidētie gada pārskati – ES budžeta izpildes rezultāts – 1.1. tabula attiecībā uz maksājumiem (sk. **1.3. pielikuma** 5. tabulu).

Dalībvalstis: Eurostat – Valstu statistika – Valsts ieņēmumi, izdevumi un galvenie apkopotie skaitļi – Kopējie vispārējās valdības izdevumi 2013. gadā (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/data/database).

⁽³⁾ Saskaņā ar Eurostat statistikā izmantoto definīciju publiskie izdevumi ir "kopējie vispārējās valdības izdevumi" (Eiropas kontu sistēma 1995, 8.99. punkts).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.2. ES tēriņus var iedalīt divos galvenajos izdevumu veidos:

- a) maksājumtiesību programmas, kurās maksājumus veic, ja ir ievēroti izvirzītie nosacījumi (tostarp tiešais atbalsts lauksaimniekiem (3. nodaļa) un tiešais budžeta atbalsts (7. nodaļa));
- b) atlīdzināšanas shēmas, kurās ES atlīdzina attiecināmu darbību attiecināmas izmaksas (tostarp lauku un reģionu attīstība (4. un 5. nodaļa), mācību shēmas (6. nodaļa), attīstības projekti (7. nodaļa) un pētniecības projekti (8. nodaļa)).

1.3. Eiropas Revīzijas palātas uzdevums ir šāds:

- novērtēt, vai ES budžetu izmanto saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem un noteikumiem,
- paust viedokli par to, vai Eiropas Savienības pārskati ir ticami,
- ziņot par rezultātiem, kādi iegūti ES izdevumu saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes pārbaudē,
- sniegt atzinumus par to tiesību aktu priekšlikumiem, kuri ietekmēs resursu pārvaldību.

Divi pirmie no šiem pienākumiem tiek pildīti, publicējot ticamības deklarāciju⁽⁴⁾ (sk. 1.5. punktu).

1.4. Šajā gada pārskata nodaļā:

- izklāstīts Palātas sagatavotās ticamības deklarācijas konteksts un sniegta ticamības deklarācijas pamatā esošo revīzijas konstatējumu un secinājumu apkopojums,
- sniegta informācija par ES budžeta pārvaldību,
- paskaidrots, kā Palāta veic pārskatu ticamības un darījumu pareizības revīziju (sk. **1.1. pielikumu**),
- izklāstīti pasākumi, kurus Komisija veica saistībā ar Palātas iepriekšējos gada pārskatos sniegtajiem apsvērumiem un ieteikumiem par pārskatu ticamību (sk. **1.2. pielikumu**).

⁽⁴⁾ Sk. Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.5. Revīzijas palāta iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu pareizību. Palāta papildina šo deklarāciju ar īpašiem izvērtējumiem par katru no galvenajām ES darbības jomām. Šie īpašie izvērtējumi nav revīzijas atzinumi; tajos aprakstīti katrai politikas grupai svarīgi jautājumi. Katra īpašā izvērtējuma secinājumi ir balstīti uz visiem revīzijas pierādījumiem, kas apkopoti politikas grupas līmenī.

1.6. Mērķis darbam, kas attiecas uz Eiropas Savienības pārskatu ticamību, ir iegūt pietiekamus un atbilstošus pierādījumus, lai secinātu, cik lielā mērā ieņēmumi, izdevumi, aktīvi un pasīvi ir pienācīgi reģistrēti un vai konsolidētie pārskati (sk. izvilcumu **1.3. pielikumā**) pienācīgi atspoguļo finanšu stāvokli 2013. gada 31. decembrī, kā arī ieņēmumus, izdevumus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā noslēgtajā finanšu gadā (sk. 1.9.–1.11. punktu).

1.7. Mērķis darbam, kas attiecas uz 2013. gada konsolidētajiem pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību, ir iegūt pietiekamus un atbilstošus pierādījumus, uz kuru pamata secināt, vai šie darījumi atbilst attiecīgajām regulām vai līgumu noteikumiem un vai tie ir pareizi aprēķināti (rezultātu kopsavilkumu sk. 1.16.–1.24. punktā un sīkāku informāciju sk. 2.–9. nodaļā).

1.8. Tā darba mērķis, kas attiecas uz Komisijas dienestu gada darbības pārskatu un attiecīgā kopsavilkuma pārskata pārbaudi, ir novērtēt, cik lielā mērā tie sniedz objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldības kvalitāti un tādējādi palīdz veidot priekšstatu par pārskatu ticamību un ieņēmumu un izdevumu pareizību (sk. 1.25.–1.40. punktu un attiecīgos apsvērumus iedaļās “Atlasītu kontroles sistēmu pārbaude” 2.–9. nodaļā ⁽⁵⁾).

⁽⁵⁾ Tas, kā gada darbības pārskatos ir aplūkots ES tēriņu saimnieciskums, lietderība un efektivitāte, ir aprakstīts 10. nodaļā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

REVĪZIJAS KONSTATĒJUMI PAR 2013. GADU**Pārskatu ticamība**

1.9. Palātas apsvērumi attiecas uz Komisijas grāmatveža sagatavotajiem Eiropas Savienības 2013. finanšu gada konsolidētajiem pārskatiem, ko Komisija pieņēmusi saskaņā ar Finanšu regulu⁽⁶⁾ un ko Palāta saņēma 2014. gada 31. jūlijā kopā ar galvenā grāmatveža apliecinājuma vēstuli. Konsolidētajos pārskatos ietilpst:

- a) konsolidētie finanšu pārskati, kuros iekļauta bilance (tajā ir norādīti aktīvi un bilances saistības gada beigās), finanšu darbības rezultātu pārskats (tajā norādīti gada ieņēmumi un izdevumi), naudas plūsmas pārskats (tajā atspoguļots, kā izmaiņas kontos ietekmē naudu un tās ekvivalentus) un pārskats par neto aktīvu pārmaiņām, kā arī attiecīgie paskaidrojumi;
- b) kopsavilkuma pārskati par budžeta izpildi, kuros atspoguļoti gada ieņēmumi un izdevumi, kā arī attiecīgie paskaidrojumi.

1.10. Revidējot 2013. gada finanšu pārskatus, Palāta uzdeva neatkarīgam aktuāram pārbaudīt, kā tiek aprēķināti un atspoguļoti darbinieku pabalsti, kurus sedz no Eiropas Savienības ierēdņu pensiju shēmas. Tas apstiprina Palātas vispārējo secinājumu par 2013. gada konsolidētajiem pārskatiem. Tomēr paveiktais darbs lika saprast, ka Komisijai vajadzētu uzlabot izejas datu ticamību un nodrošināt sev pienācīgus tehniskos resursus šīs bilances saistības novērtēšanai.

1.11. Palātas veiktajā revīzijā par 2013. gada konsolidētajiem pārskatiem konstatēts, ka tajos nav būtiski nepareizu ziņu (sk. arī **1.2. pielikumu**).

1.10. Komisija ņem vērā pozitīvo novērtējumu un turpinās uzlabot savas metodes šajā jomā.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.), noteikts, ka galīgie pārskati jānosūta līdz nākamā finanšu gada 31. jūlijam (sk. 148. pantu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Jaunas grūtības ticamas finanšu informācijas sagatavošanā

1.12. ES finanšu pārvaldība visu laiku attīstās, un aizvien vairāk tiek izmantotas neto korekcijas un finanšu instrumenti. Tas nozīmē, ka Komisijai būs arvien grūtāk sagatavot ticamu finanšu informāciju, tostarp:

- a) atspoguļot pārskatos neto finanšu korekciju plašāku izmantošanu kohēzijas jomā, šīs korekcijas nošķirot no citiem koriģējošiem mehānismiem, un dažādo koriģējošo mehānismu atšķirīgo ietekmi aprakstīt gada paziņojumā par ES budžeta aizsardzību⁽⁷⁾ (sk. 1.13. punktu);
- b) ieviest jaunas procedūras, ar kurām visu 6. paskaidrojumā minēto koriģējošo mehānismu darbību uzskaitīt tradicionālajā grāmatvedības sistēmā, un pie attiecīgajām struktūrvienībām apstiprināt šo mehānismu termiņus, izcelsmi un veidu (sk. 1.14. punktu);
- c) pabeigt procesu saistībā ar finanšu instrumentu un finansēšanas vadības instrumentu uzskaiti un mērīšanu saskaņā ar starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem (kā noteikts Finanšu regulas 140. panta 11. punktā), īpaši, piemērojot ticamas procedūras vērtības samazināšanās konstatācijai un uzskaitēi;
- d) iegūt informāciju par skaidras naudas līdzekļiem, ko tur gatavībā sākotnējai izmantošanai (sk. 1.48. punktu);

1.12. *Neto finanšu korekcijas, ko Kopējā lauksaimniecības politikā izmanto kopš 1976. gada, 2014.–2020. gada plānošanas periodā tiks sistemātiski piemērotas arī kohēzijas jomā.*

- a) *Summas, kas radīsies pēc neto finanšu korekciju paplašinātas piemērošanas kohēzijas jomā, tiks atainotas pārskatos, piemērojot kopējās grāmatvedības procedūras.*

Atbildot uz Eiropas Parlamenta pieprasījumu, Komisija iekļaus nodaļu par neto finanšu korekcijām savā ikgadējā paziņojumā par ES budžeta aizsardzību.

- b) *Komisija pārskatīs pašreizējās procedūras, ņemot vērā jaunās ziņošanas prasības, taču uzskata, ka dalībvalstu darījumi, kas saistīti ar neattiecināmo projektu apmaiņu pret attiecināmiem projektiem/izdevumiem, ir vispirms jāiegrāmato valstu grāmatvedības sistēmās. Saistībā ar neto finanšu korekciju jauno tiesisko regulējumu skatīt atbildi uz 1.12. punkta a) apakšpunktu.*
- c) *Komisija ir ieviesusi procesu ziņošanai par finanšu instrumentiem, pamatojoties uz ES 11. grāmatvedības noteikumu, kas atbilst Starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem (IPSAS). Tā ir izdevusi pamatnostādnes par fiduciārajiem kontiem, kā arī finanšu un administratīvajos pamatnolīgumos ar Eiropas Investīciju banku (EIB) un Eiropas Investīciju fondu (EIF) ir noteikusi sīki izstrādātas prasības attiecībā uz gada beigu pārskatu sagatavošanu.*

Komisija turpina analizēt situāciju attiecībā uz finanšu instrumentiem līdz 2014. gadam.

Komisija uzsver, ka Finanšu regulas 140. pants attiecas tikai uz finanšu instrumentiem tiešā un netiešā pārvaldībā. Uz finanšu vadības instrumentiem dalītajā pārvaldībā attiecas Kopīgo noteikumu regula, un tos ieegrāmato kā avansus dalībvalstīm saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem.

- d) *Komisija kopā ar dalībvalstīm pārbaudīs, kā būtu iespējams vēl vairāk uzlabot informāciju atbilstoši Palātas ieteikumiem, ņemot vērā izmaksu un ieguvumu apsvērumus.*

⁽⁷⁾ Ziņojums par ES budžeta aizsardzību saskaņā ar Finanšu regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 150. panta 4. punktu, ko iesniedz budžeta lēmējinstādēm katra gada septembrī (2012: COM (2013) 682 final/2).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- e) nodrošināt, ka visi Komisijas dienesti avansus dzēs, pamatojoties tikai uz izdevumiem, kuri ir radušies un kurus apliecina ticama informācija no līdzekļu saņēmējiem (sk. 7. nodaļas 7.25. punkta 1. ieteikumu).

Labākas informācijas sniegšana par korigējošajiem mehānismiem

1.13. Finanšu korekciju skaitļu apkopojums ir sniegts ES konsolidēto pārskatu 6. paskaidrojumā. Šie dati izvērti sīkāk ikgadējā Komisijas paziņojumā par ES budžeta aizsardzību. Pašlaik ne 6. paskaidrojumā, ne Komisijas paziņojumā netiek dots kopsavilkums par dažāda veida korekciju atšķirīgo ietekmi:

- a) — dalībvalsts deklarētu izdevumu noraidīšana, pirms Komisija tos pieņem, **vai**
- pieņemtu izdevumu korigēšana pēc tam, kad Komisija tos ir atlīdzinājusi;
- b) — korekcijas projekta līmenī **vai**
- korekcijas tikai programmas līmenī;
- c) — korekcijas, ar kurām samazinās katras dalībvalsts tēriņiem pieejamais līdzekļu kopums (neto finanšu korekcijas), **vai**
- nolīgumi, ar kuriem nepareizus izdevumus ir atļauts aizstāt ar jaunām deklarācijām.

1.14. Pārskatu 6. paskaidrojumā uzmanība pievērsta Komisijas pārraudzības pienākumiem un doti gada, kā arī apkopotie skaitļi⁽⁸⁾. Tomēr stāvoklis ar šajā paskaidrojumā vispārēji aprakstītajiem mehānismiem ir šāds:

- a) ir iesaistītas daudzas personas no valsts iestādēm un no Komisijas;
- b) pāriet vairāki gadi to pabeigšanai (īpaši kohēzijas izdevumu gadījumā apmēram četras piektdaļas 2007.–2013. gadā veikto korekciju attiecas uz iepriekšējo periodu darbības programmām, sk. **1.2. grafiku**);
- c) šos mehānismus kohēzijas jomā pārsvarā uzskaita ārpus Komisijas grāmatvedības sistēmas.

- e) Pašreizējos grāmatvedības noteikumos un vadlīnijās, kas jau ir saskaņoti ar ģenerāldirektoriem, ir precizēta pareiza izdevumu noskaidrošanas procedūra.

Paplašināšanās ģenerāldirektorāts ievieš jaunu procedūru saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem.

1.13. Komisija izskatīs šo informāciju, ņemot vērā šīs pieejas izmaksas un ieguvumus.

- c) Skatīt atbildi uz 1.12. punkta a) apakšpunktu.

1.14.

- a) Tāda ir dalītas pārvaldības sistēmas būtība/struktūra.

- b) Skatīt atbildi uz 1.18. punktu.

- c) Komisija vēlas norādīt, ka informācija daļēji ir iegrāmatota ārpus Komisijas grāmatvedības sistēmas saskaņā ar atbilstošo juridisko pamatu, kā arī to, ka šādi darījumi ir dalībvalsts, nevis Komisijas darījumi.

Skatīt atbildi uz 1.12. punkta b) apakšpunktu.

⁽⁸⁾ Konsolidēto pārskatu 6. paskaidrojumā Komisija sniedz apkopotu informāciju par vairākiem gadiem. Pārējos paskaidrojumos turpretim uzmanība tiek vērsta uz informāciju, kas attiecas uz konkrēto finanšu gadu un – salīdzināšanas nolūkā – iepriekšējo gadu.

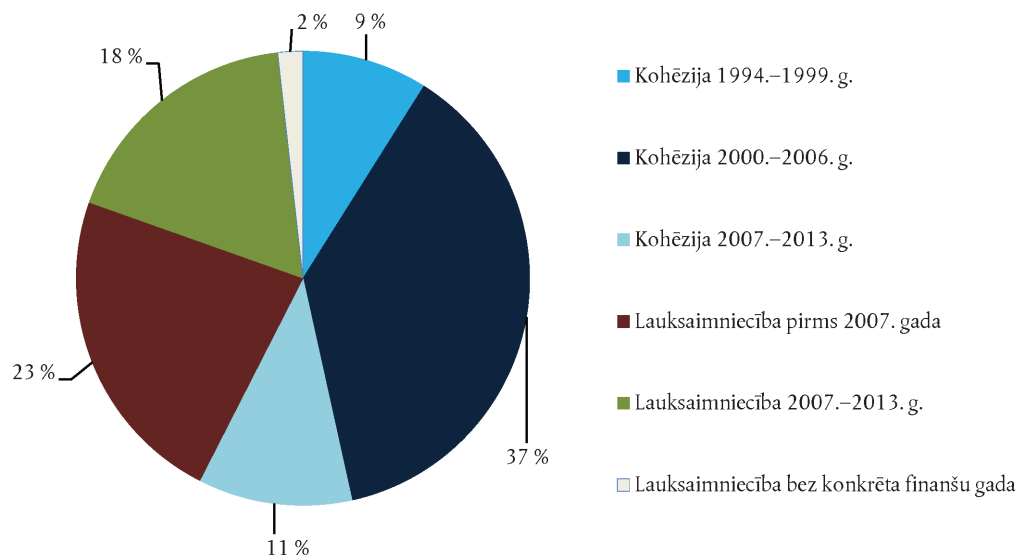
PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

1.15. Tāpēc ir svarīgi, lai Komisija ieviestu kārtīgas procedūras, ar kurām dalībvalstis apstiprina korigējošo pasākumu termiņus, izcelsmi un summas, tādējādi panākot lielāku pārlicību par pārskatos un gada paziņojumā par ES budžeta aizsardzību atspoguļoto skaitļu precizitāti.

1.15. Komisija kopā ar dalībvalstīm pārbaudīs, kā turpmāk var uzlabot pašreizējās informācijas sistēmas atbilstoši Palātas ieteikumiem.

1.2. grafiks. Komisijas 2007.–2013. gadā ziņotās lauksaimniecības un kohēzijas jomas finanšu korekcijas pa periodiem

PALĀTAS APSVĒRUMI

Kopsavilkums par revīzijas rezultātiem attiecībā uz darījumu pareizību

1.16. Palāta apraksta revīzijas rezultātus par ieņēmumiem 2. nodaļā un par izdevumiem – 3.–9. nodaļā (sk. **1.1. tabulu**).

1.1. tabula. Revidētie darījumi gada pārskata 3.–9. nodaļai

(miljonos EUR)

Gada pārskata nodaļas		2013. gadā veiktie maksājumi	2013. gadā revidētie darījumi
		(A)	(B)
3. nodaļa	Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts	45 004	45 016
4. nodaļa	Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība	14 780	15 581
5. nodaļa	Reģionālā politika, transports un enerģētika	45 084	45 477
6. nodaļa	Nodarbinātība un sociālās lietas	14 017	16 200
7. nodaļa	Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās	6 180	6 019
8. nodaļa	Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	13 156	10 431
9. nodaļa	Administratīvie un līdzīgi izdevumi ⁽¹⁾	10 248	10 600
Kopā		148 469	149 324

Ailē “2013. gadā revidētie darījumi” (B) ietilpst “2013. gadā veiktie maksājumi” (A), no kā atņemti 2013. gadā veiktie avansa maksājumi (16 763 miljoni EUR) un pieskaitīti 2013. gadā dzēstie avansi (15 842 miljoni EUR) un galasaņēmējiem no finansēšanas vadības instrumentiem atlīdzinātie līdzekļi (1 776 miljoni EUR).

⁽¹⁾ Šajā nodaļā ir aplūkoti arī tie izdevumi, kas budžetā ir klasificēti kā pamatdarbības izdevumi, bet pēc būtības ir administratīvi – piemēram, pamatdarbību ģenerāldirektorātu izdevumi par ēkām un algām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.17. Revīzijas rezultāti par 2013. gadu liecina, ka ieņēmumos (149 504 miljoni EUR) un darījumos politikas grupā "Administratīvie un līdzīgi izdevumi" (10 600 miljoni EUR) kļūdu līmenis nebija būtisks un ka pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas bija efektīvas (sk. **1.2. tabulu** un 2.27. un 9.18. punktu). Visās politikas grupās, kas aptver pamatdarbības izdevumus, kļūdu līmenis bija būtisks (sk. 3.44., 4.35., 5.61. un 5.62., 6.39. un 6.40., 7.22. un 7.23., 8.33. un 8.34. punktu). Saistībās kļūdu līmenis nebija būtisks.

KOMISIJAS ATBILDES

1.17. Komisija saprot, ka Palātas ziņotais kļūdu īpatsvars ir gada vērtējums, kurā ir ņemtas vērā projekta izmaksu korekcijas vai atlīdzinājumi, ko ir ietekmējušas pirms Palātas revīzijas atklātās un iegrāmatotās kļūdas.

Komisija norāda, ka tai ir saistoša Finanšu regula, kuras 32. panta 2. punkta e) apakšpunktā paredzēts, ka tās iekšējās kontroles sistēmai cita starpā jānodrošina "tādu risku pienācīga pārvaldība, kuri saistīti ar pamatā esošo darījumu likumību un pareizību, ņemot vērā programmu daudzgadu iezīmes, kā arī attiecīgo maksājumu veidu".

Komisija turpinās pildīt savu uzraudzības funkciju, īpaši ieviešot finanšu korekcijas un īstenojot līdzekļu atgušanu tādā līmenī, kas atbilst konstatēto pārkāpumu un trūkumu līmenim. Ņemot vērā tiesisko regulējumu Savienības finanšu interešu aizsardzībai, saistīto procedūru sarežģītību un kontroles līmeņu skaitu daudzās jomās, ir neizbēgami, ka kļūdas tiek novērstas tikai vairākus gadus pēc to rašanās.

Turklāt Finanšu regula (80. panta 4. punkts) paredz, ka gadījumā, ja nepamatoti izlietotās summas nevar precīzi noteikt, un tā notiek bieži, var piemērot ekstrapolētu korekciju vai fiksētas likmes korekciju saskaņā ar nozaru noteikumiem. Komisija ir rīkojusies atbilstoši savām pilnvarām un pilnībā ņemot vērā pašreizējos noteikumus, lai aizsargātu ES budžetu. Saskaņā ar Palātas revīzijas pieeju ir veiktas korekcijas tādā apmērā, lai noteiktu saikni ar atsevišķām darbībām.

Komisija uzskata, ka Palātas gada reprezentatīvais kļūdu īpatsvars aplūkojams ES intervences pasākumu daudzgadu iezīmju kontekstā (sk. arī 3.7. punktu, 3.44. punkta pirmo ievilkumu, 4.6. punktu, 4.36. punkta pirmo ievilkumu, 5.20., 5.21. un 6.13. punktu).

Komisija piekrīt Palātas novērtējumam attiecībā uz kļūdām, kas iegrāmatotas papildus dažiem izņēmumiem, kuri noteikti šajos punktos: 3.6. punkta b) apakšpunkts, 3.7. un 3.13. punkts, 4.5. punkta b) apakšpunkts, 4.7., 4.15. un 6.13. punkts.

1.2. tabula. Kopsavilkums par 2013. gada revīzijas rezultātiem attiecībā uz darījumu pareizību

Gada pārskata nodaļas	Revidētie darījumi (miljonus EUR)	Iespējamākais kļūdu īpatsvars 2013. gadā (%)	Ticamības intervāls		Iespējamākais kļūdu īpatsvars 2012. gadā (%)
			Zemākā kļūdu robeža	Augstākā kļūdu robeža	
Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts	45 016	3,6	1,7	5,5	3,8
Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība	15 581	6,7	3,5	9,9	7,9
Reģionālā politika, transports un enerģētika	45 477	6,9	3,7	10,1	6,8
Nodarbinātība un sociālās lietas	16 200	3,1	1,5	4,7	3,2
Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās	6 019	2,6	1,2	4,0	3,3
Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	10 431	4,6	2,6	6,6	3,9
Administratīvie un līdzīgi izdevumi	10 600	1,0	0,0	2,3	0
Kopā	149 324	4,7	3,5	5,9	4,8
Ieņēmumi	149 504⁽¹⁾	0	0	0	0

⁽¹⁾ Palāta Komisijas lēmēji revidēja izlasi, kurā ietilpa iekasēšanas rīkojumi, kas aptvēra visus ieņēmumu veidus (sk. 2.4. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

1.18. Palāta secina, ka maksājumos⁽⁹⁾ kopumā bija būtisks kļūdu līmenis un ka pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas kopumā bija daļēji efektīvas (sk. 1.2. tabulu).

1.18. Komisija atzīst, ka pārbaudītās sistēmas ir daļēji efektīvas, kā to parāda Palātas aplēstais kļūdu īpatsvars galasaņēmēju līmenī. Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmu izmantošanas rezultātā Komisija 2013. gadā ir veikusi finanšu korekcijas, neto finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšanu 3 334 miljonu euro apmērā (provizorisks summa), kas atbilst 2,4 % salīdzinājumā ar veiktajiem maksājumiem (sk. 1.1. tabulu). Turpmāk ir parādīts skaitļu sadalījums pa politikas jomām:

- 3. nodaļa "Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts": finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana 637 miljonu euro apmērā (1,4 % no veiktajiem maksājumiem),
- 4. nodaļa "Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība": finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana 476 miljonu euro apmērā (3,2 % no veiktajiem maksājumiem),
- 5. nodaļa "Reģionālā politika, enerģētika un transports": finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana 1 029 miljonu euro apmērā (2,3 % no veiktajiem maksājumiem),
- 6. nodaļa "Nodarbinātība un sociālās lietas": 898 miljoni euro (6,4 % no visiem veiktajiem maksājumiem),
- 7. nodaļa "Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās": 93 miljoni euro (1,5 % no visiem veiktajiem maksājumiem),
- 8. nodaļa "Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika": 197 miljoni euro (1,5 % no visiem veiktajiem maksājumiem) un
- 9. nodaļa "Administratīvie izdevumi": 3 miljoni euro (0 % no veiktajiem maksājumiem).

Tas nenozīmē, ka visas atgūtās summas, finanšu korekcijas un neto finanšu korekcijas, kas veiktas T gadā, var atskaitīt no kļūdām T gadā. Taču tas paredz, ka, novērtējot, vai kopējā iekšējās kontroles sistēma efektīvi aizsargā ES budžetu daudzgadu perspektīvā, jāņem vērā gan kļūdu īpatsvars, gan līdzekļu atgūšana/finanšu korekcijas/neto finanšu korekcijas (sk. arī atbildi uz 1.17. punktu).

Revīzijas rezultātu analīze

1.19. Šāgada rezultāti uzrāda būtisku kļūdu līmeni lielākajā daļā budžeta jomu un ir līdzīgi 2012. gada rezultātiem. Kopumā aplēstais kļūdu īpatsvars 2013. gadam ir 4,7 %, kas ir par 0,1 procentpunktu mazāk nekā iepriekš. Svarīgs faktors 2013. gadā ir bijis dalībvalstu un Komisijas piemēroto korigējošo pasākumu lielāka ietekme. Ja Palātas izlasē iekļautajiem darījumiem korigējošie pasākumi nebūtu piemēroti, vispārējais aplēstais kļūdu līmenis būtu par 1,6 procentpunktiem augstāks.

1.19. Skatīt atbildes uz 1.17. un 1.18. punktu.

⁽⁹⁾ Palāta pārbauda maksājumus, kad izdevumi ir radušies, iegrāmatoti un pieņemti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

1.20. Relatīvi stabilie rezultāti ir sasniegti gadā, kad ievērojami pieauga tēriņi par kļūdu riskam visvairāk pakļautajiem izdevumiem (kohēzija).

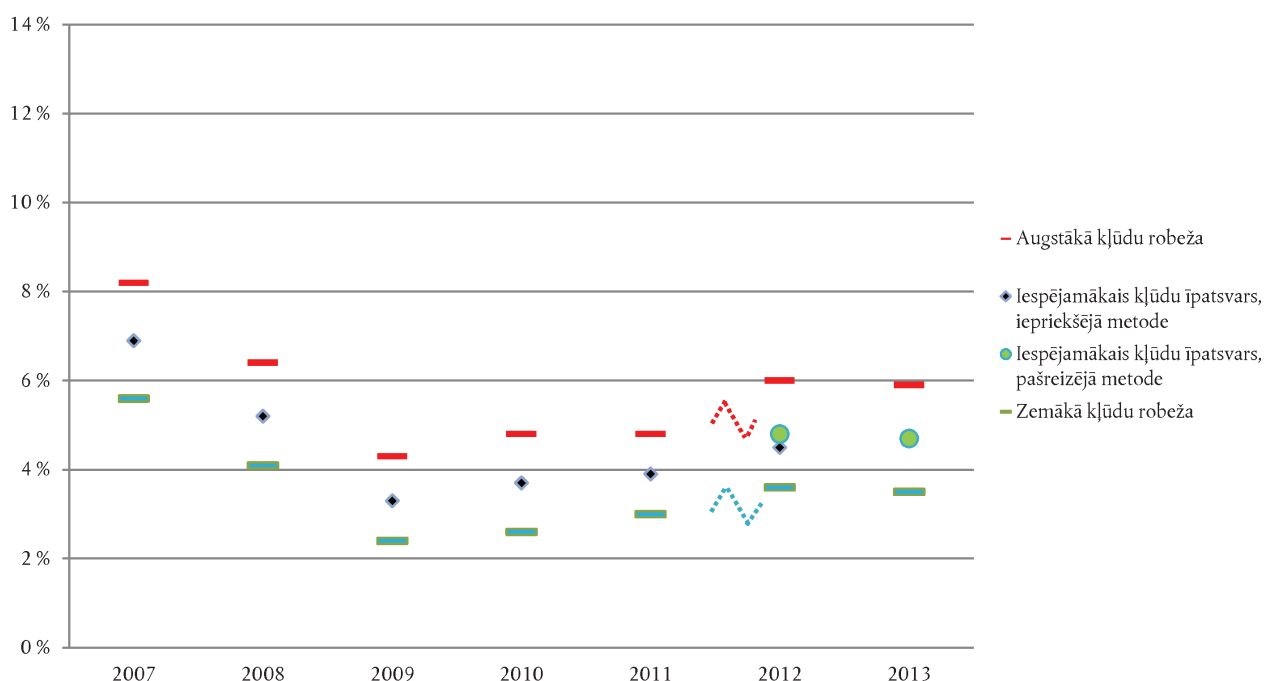
1.21. Aplēsto kļūdu līmeni 2013. gadā ietekmē vēl arī šādi faktori:

- ir mazāk publiskā iepirkuma kļūdu, lai gan tās joprojām veido vienu piektdaļu no aplēstā kļūdu līmeņa (sk. 1.22. punktu un **1.4. grafiku**),
- attiecībā uz savstarpējo atbilstību lielais kļūdu skaits (vairāk nekā ceturtdaļa daļa apmeklēto lauksaimnieku, kuriem piemēroja savstarpējās atbilstības prasības, nebija ievērojuši vienu vai vairākas no tām) un savstarpējās atbilstības plašāks diapazons ir izraisījis kopējā kļūdu īpatsvara pieaugumu par 0,2 procentpunktiem (2012. gadā – par 0,1 procentpunktu).

1.21.

Savstarpējās atbilstības prasību ievērošana nav KLP maksājumu attiecināmības kritērijs, tādēļ šo prasību kontrole nav attiecināma uz pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Skatīt atbildes uz 3.6. punkta b) apakšpunktu, 3.7. un 3.13. punktu, 4.5. punkta b) apakšpunktu, 4.7. un 4.15. punktu.

1.3. grafiks. Palātas iespējamākā kļūdu īpatsvara aplēse (2007.–2013. gads) ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Grafikā redzami divi punkti 2012. gadā atspoguļo Palātas aplēsto iespējamāko kļūdu īpatsvaru 2012. gadā (4,8 %, sk. Palātas 2012. gada pārskata **1.2. tabulu**) un iespējamākā kļūdu īpatsvara aplēsi gadījumā, ja tādi paši konstatējumi būtu izdarīti saskaņā ar iepriekšējo gadu metodi veidotā izlasē (4,5 %, sk. 2012. gada pārskata 1.14. un 1.15. punktu). Augstākā un zemākā kļūdu robeža 2012. gadā ir balstīta uz jauno izlases veidošanas pieeju (izmanto kopš 2012. gada).

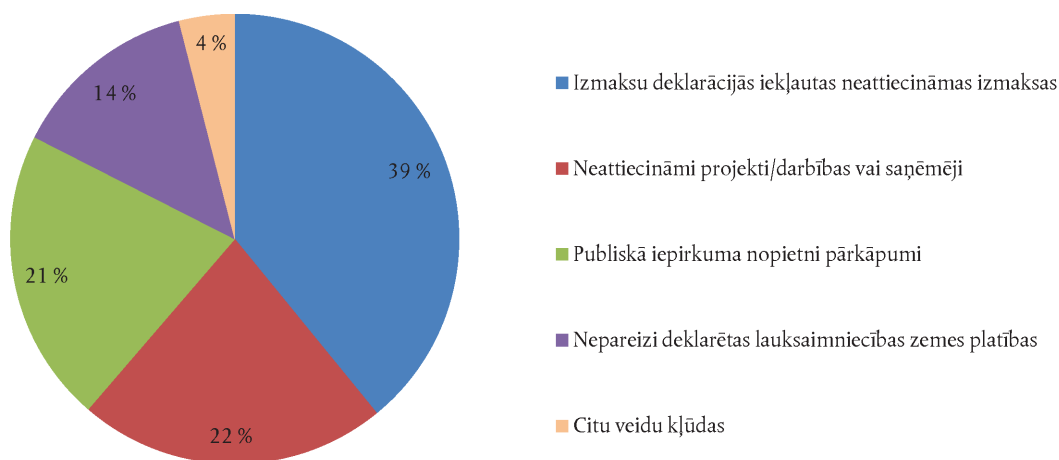
PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

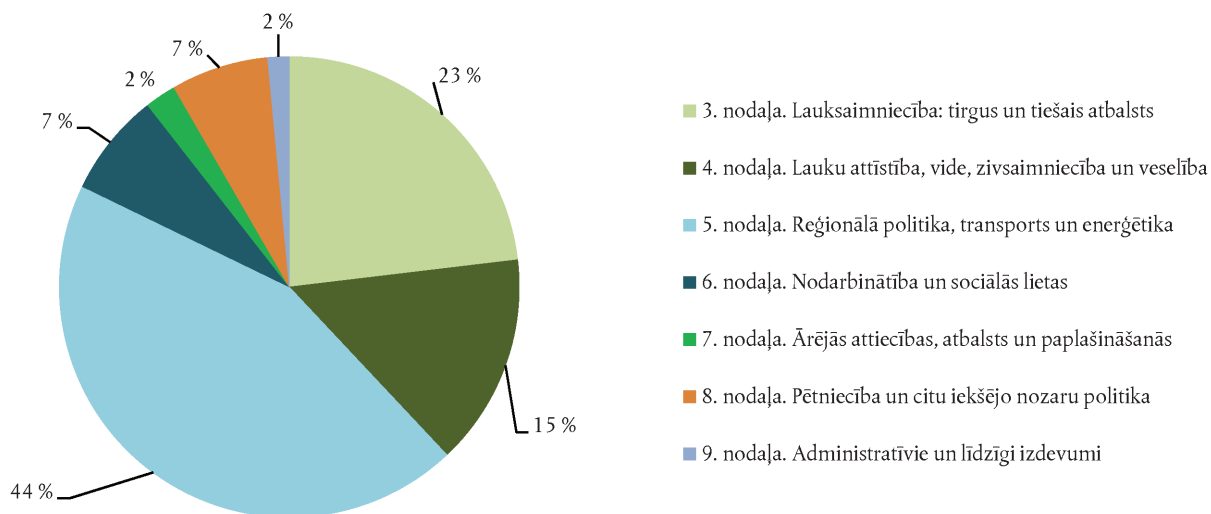
1.22. No Palātas 2013. gadā atklātajām kļūdām visvairāk ir neattiecināmu izdevumu atlīdzināšanas kļūdu. Kopējā kļūdu īpatsvarā 1,8 procentpunktus veido izmaksu deklarācijās iekļautas neattiecināmas izmaksas (2012. gadā – 1,0), 1,1 procentpunktu – neattiecināmi projekti, darbības un saņēmēji (2012. gadā – 1,1), 1,0 procentpunktu – publiskā iepirkuma noteikumu nopietni pārkāpumi (galvenokārt saistībā ar izdevumu atlīdzināšanu, bet daļēji arī saistībā ar administratīvajiem izdevumiem) (2012. gadā – 1,4). Galvenais kļūdu avots maksājumtiesību izdevumos bija lauksaimnieku iesniegtas nepareizas deklarācijas, kuru dēļ kopējais kļūdu līmenis pieaudzis par 0,6 procentpunktiem (2012. gadā – 0,8). (Sk. **1.4. grafiku**.)

1.22. Komisija arī ir atklājusi līdzīgas problēmas savās revīzijās. Pēdējā periodā Komisija ir guvusi labus panākumus, nosakot problēmu iemeslu un pēc vajadzības veicot korektīvus pasākumus.

1.4. grafiks. Kopējā aplēstā kļūdu īpatsvara sastāvs pēc kļūdu veida

1.23. Kopējā aplēstā kļūdu īpatsvara sadalījums nodaļās rāda, ka "Reģionālā politika, transports un enerģētika" (5. nodaļa) veido apmēram divas piektdaļas no kopējā aplēstā kļūdu īpatsvara, "Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts" (3. nodaļa) veido apmēram vienu ceturtdaļu, bet "Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība" (4. nodaļa) – apmēram vienu septīto daļu (sk. **1.5 grafiku**). Šis sadalījums nav ievērojami mainījies salīdzinājumā ar 2012. gadu.

1.5. grafiks. Kopējā aplēstā kļūdu īpatsvara sastāvs gada pārskata nodaļās**PALĀTAS APSVĒRUMI**

1.24. Palāta ir aprēķinājusi, ka aplēstais kļūdu īpatsvars dalītas pārvaldības izdevumiem kopumā ir 5,2 % (2012. gadā – 5,3 %), bet visu citu veidu pamatdarbības izdevumiem⁽¹⁰⁾ – 3,7 % (2012. gadā – 4,3 %). Aplēstais kļūdu īpatsvars 2013. gada administratīvajiem izdevumiem ir 1 % (2012. gadā – 0 %).

⁽¹⁰⁾ Galvenokārt 7. un 8. nodaļas izdevumi, bet aptver arī daļu no 4., 5. un 6. nodaļas izdevumiem. Ekstrapolētais kļūdu līmenis dalītas pārvaldības izdevumiem ir balstīts uz 699 darījumu pārbaudi (kas ņemti no 119,6 miljardu EUR kopas), citu veidu pamatdarbības izdevumu ekstrapolācija ir balstīta uz 342 darījumu pārbaudi (ņemti no 19 miljardu EUR kopas).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Komisijas kopsavilkuma pārskata un gada darbības pārskatu pārbaude*Gada darbības pārskati***Ģenerāldirektori katru gadu ziņo par pareizību ...**

1.25. Komisija prasa, lai ģenerāldirektori⁽¹¹⁾ savos gada darbības pārskatos⁽¹²⁾ iekļautu deklarāciju par pakārtoto darbījumu likumību un pareizību (arī ziņotu par rezultātu sasniegšanu ar ES budžetu, kas aplūkots 10. nodaļā). Ja kāds ģenerāldirektors nespēj sniegt pārliecību par ievērojamu daļu tēriņu, tas formulē atrunu. Atrunas jāformulē, ja:

- a) ir atgadījies kas tāds, kas nopietni ietekmē Komisijas reputāciju; vai
- b) aplēstajiem kļūdu līmeņiem, neto finanšu korekcijām un atgūtajiem līdzekļiem joprojām ir būtiska ietekme.

1.26. Ģenerālsēkretariāts un Budžeta ĢD 2013. gadā atjaunināja norādījumus⁽¹³⁾ par informācijas sagatavošanu un atspoguļošanu gada darbības pārskatos un par atrunu formulēšanas pamatojumu. Tagad gada darbības pārskatu mērķis ir paust konsekventu vēstījumu trīs informācijas līmeņos: 1) kopsavilkums, 2) sasniegumu, pārvaldības un novērtējumu apraksts un 3) izvērtēti pielikumi. Jaunajos norādījumos ir ietverta prasība ģenerāldirektoriem minēt jomas, kurās augsts kļūdu līmenis ir pastāvīgi. Jaunie norādījumi atbilst arī Finanšu regulas prasībai, ka Komisijai ir jāveic vai jāierosina atbilstīga darbība, ja kļūdu līmenis pastāvīgi ir augsts⁽¹⁴⁾.

⁽¹¹⁾ Terminu "ģenerāldirektors" šeit lieto, lai aptvertu visas personas, kas parakstījušas deklarācijas. Tās parakstījis Komisijas ģenerālsēkretārs, 36 ģenerāldirektori, astoņi direktori, četri dienestu vadītāji un Eiropas Ārējās darbības dienesta direktors.

⁽¹²⁾ Komisijas dienestu gada darbības pārskati ir pieejami Komisijas tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/index_en.htm.

⁽¹³⁾ Pastāvīgie norādījumi 2013. gada darbības pārskatu sagatavošanai (SEC/2013/SEC(2013) 584).

⁽¹⁴⁾ Finanšu regulas 32. panta 5. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

... un šoreiz formulējuši mazāk atrunu, jo veikts mazāk maksājumu dažās liela riska programmās

1.27. Ģenerāldirektori 2013. gadā kopā formulēja 17 skaitļos izteiktas atrunas (2012. gadā – 23) (sk. **1.3. tabulu**). Galvenais iemesls tam, ka formulēts mazāk atrunu, bija maksājumu līmeņa krišanās Sestajā pamatprogrammā un kohēzijas 2000.–2006. gada darbības programmās⁽¹⁵⁾ (2013. gadā – neviena atruna, lai gan 2012. gadā bija formulētas piecas skaitļos izteiktas atrunas⁽¹⁶⁾). Atbildīgajiem ģenerāldirektoriem vēl jānoskaidro izdevumu pieprasījumi šajās programmās⁽¹⁷⁾.

1.28. Ņemot vērā Palātas⁽¹⁸⁾ un Iekšējās revīzijas dienesta apsvērumus, lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektors ir formulējis divas jaunas atrunas. Tā kā Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā ir iekļautas papildu atrunas un ir uzlabota no iepriekšējiem gadiem saglabāto atrunu izteikšana skaitļos, ir iespējams iegūt reālāku priekšstatu par šo politikas jomu salīdzinājumā ar pagājušo gadu. Tomēr Palāta vēlas atzīmēt izmantotās pieejas ierobežojumus (3.39.–3.43. punkts).

1.28. Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts (AGRI) ir izmantojis daudzlīmeņu pieeju ticamības veidošanai, atzīstot, ka katrs ticamības līmenis atsevišķi var nebūt pietiekams. Tāpēc Komisija ir apkopojusi visu pieejamo informāciju, lai veiktu atlikušo kļūdu īpatsvara visprecīzāko novērtējumu un noteiktu, vai ir nepieciešamas atrunas.

⁽¹⁵⁾ Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Kohēzijas fonda (KF) un Eiropas Sociālā fonda (ESF) darbības programmas.

⁽¹⁶⁾ Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektors, jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektors un Ārpolitikas instrumentu dienesta vadītājs nav atkārtējuši 2012. gadā formulētu atrunu, kas attiecās uz 2012. gada izdevumiem attiecīgi 58,5 miljoni EUR, 2,4 miljoni EUR un 25,9 miljoni EUR.

⁽¹⁷⁾ Tagad ir formulētas divas skaitļos neizteiktas (ar reputāciju saistītas) atrunas par risku, kas saistīts ar 2000.–2006. gada darbības programmu slēgšanu; tās ir formulējuši reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektors un nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektors. Vēl divas citas skaitļos neizteiktas atrunas ir formulējuši klimata politikas ģenerāldirektors (par Eiropas emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu) un cilvēkresursu un drošības ģenerāldirektors (par iespējamu krāpšanos vienā no Eiropas skolām).

⁽¹⁸⁾ Palātas 2012. gada pārskata 4.38. un 4.44. punkts (3. ieteikums).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Gada darbības pārskatus joprojām pilnveido, un tāpēc ir grūti salīdzināt gadus

1.29. Gada darbības pārskatu izklāstā 2013. gadā ieviesa izmaiņas, un nu tiek dotas vairākas aplēses par “riskam pakļautajām summām” (pats par sevi sarežģīts jēdziens, sk. 1.31. un 1.32. punktu). Taču kļūdu īpatsvars, uz kuru balstās šis aprēķins, ir Palātas aplēstā diapazona zemākie skaitļi. Lai gan riska īpatsvarus svarīgajā kohēzijas jomā atspoguļo, apsverot dažādus iespējamus scenārijus⁽¹⁹⁾, kopsavilkumā minēti zemāki rādītāji⁽²⁰⁾ (sk. 3. nodaļas 3.42. punktu, 5. nodaļas 5.46., 5.47, 5.51., 5.52. un 5.57. punktu un 6. nodaļas 6.34.–6.38. punktu).

1.30. Komisijas Iekšējās revīzijas dienests veica “ierobežotu pārbaudi” divos ģenerāldirektorātos⁽²¹⁾ un iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaudi trīs ģenerāldirektorātos⁽²²⁾. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta atlikušo kļūdu īpatsvara ierobežotajā pārbaudē tika konstatēts, ka sistēma, ar kuru pārbauda un labo dalībvalstu kļūdu īpatsvarus, ir samērā labi izplānota, tomēr skaitļos bija ievērojamas neskaidrības un nepilnības. Attiecībā uz Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorātu Iekšējās revīzijas dienests konstatēja, ka ģenerāldirektoram ir stingrāks pamats pārliecības sniegšanai nekā 2012. gadā, tomēr vēl jāuzlabo informācijas vākšanas, apstrādes un ziņošanas kārtība.

1.29. Komisija ir veikusi pasākumus, lai saskaņotu un vienkāršotu gada darbības pārskatu struktūru, palielinot skaidrību un atbilstību.

Komisija uzskata, ka tās aplēses kopumā atbilst Palātas aplēsēm. Turklāt aplēstais atlikušo kļūdu īpatsvars 3. nodaļā ir tuvāks vidējiem, nevis zemākajiem rādītājiem ticamības intervālā.

1.30. Arī 2013. gadā turpinājās AGRI 2012. gadā sāktie pasākumi, lai automatizētu datu vākšanu un apstrādi un tādējādi veiktu Komisijas Iekšējās revīzijas dienesta ieteiktos uzlabojumus.

⁽¹⁹⁾ Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta (ĢD REGIO) gada darbības pārskata 6. lpp. norāda, ka “aplēstais vidējais riska īpatsvars saistībā ar 2013. gada ERAF un kohēzijas maksājumiem ir diapazonā no 2,8 % līdz 5,3 %”, un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta (ĢD EMPL) gada darbības pārskata 44. lpp. min “ESF vidējo kļūdu īpatsvaru diapazonā no 2,6 % līdz 3,5 %” 2007.–2013. gada darbības programmām.

⁽²⁰⁾ 5. rezultatīvais rādītājs Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorātam (ĢD REGIO) ir 1,2 %, savukārt Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorātam (ĢD EMPL) – 1,1 %.

⁽²¹⁾ Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorātā (ĢD REGIO) un Komunikācijas tīklu, saturs un tehnoloģiju ģenerāldirektorātā (ĢD CNECT).

⁽²²⁾ Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorātā (ĢD AGRI), Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorātā – EuropeAid (ĢD DEVCO) un Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorātā (ĢD RTD).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija tagad sniedz divus “riskam pakļauto summu” rādītājus

1.31. **1.3. tabulā** ir norādītas divas “riskam pakļautās summas”, kas ņemtas no gada darbības pārskatiem. Lielākā summa kopā par 4 179 miljoniem EUR ⁽²³⁾ ir Komisijas kopsavilkuma pārskata 4.1. iedaļā minētā summa (sk. 1.35. punktu). Šā skaitļa atspoguļošana ir uzlabojums salīdzinājumā ar 2012. gadu (sk. 1.36. punktu). Mazākā summa (2 437 miljoni EUR) ir skaitļos izteiktās ģenerāldirektoru gada darbības pārskatos iekļautās atrunas.

1.32. Palāta uzskata, ka dažos gada darbības pārskatos varētu nebūt pietiekami novērtētas “riskam pakļautās summas”. Tādējādi Komisija, iespējams, nedod pietiekami izsvērtu novērtējumu par dažādajām izdevumu jomām un varbūt nepietiekami apzina jomas, kurās kļūdu līmenis ir pastāvīgi augsts (sk. 1.29. punktu).

1.31. Komisija norāda, ka kopsavilkuma ziņojumā ir ietverta “apdraudētās summas” definīcija, skaitļos izteikto atrunu tabula un to izdevumu apdraudētās summas novērtējums, uz kuriem neattiecas atrunas.

Kaut arī “klasiskā” pieeja (kuras pamatā ir tādu darbību apdraudētās summas, uz kurām attiecas atruna) vēl aizvien ir galvenā metode apdraudēto summu aprēķināšanai, tomēr ģenerāldirektorāti dalītā pārvaldībā savos gada darbības pārskatos iekļāva arī alternatīvo metodi (maksimuma scenāriju), tostarp jomās ar salīdzinoši zemu kļūdu īpatsvāru un jomās, uz kurām neattiecas atruna.

1.32. Komisija uzskata, ka pēc tam, kad ir veikti pasākumi iepriekš atklāto trūkumu novēršanai, tās novērtējums attiecībā uz izdevumiem dažādās jomās un to jomu noteikšana, kurās pastāvīgi ir augsts kļūdu līmenis, ir pietiekami pamatota.

⁽²³⁾ Kopsavilkuma pārskata 1. pielikumā minētās “riskam pakļautās summas” (3 807 miljoni EUR), kam pieskaitīti 372 miljoni EUR vērti izdevumi, par kuriem atrunas nav formulētas (Kopsavilkuma pārskata 4.1. iedaļa).

1.3. tabula. Skaitļos izteiktas atrunas Komisijas gada darbības pārskatos

(miljonos EUR)

Nodala	ĢD/ dienests ⁽¹⁾	Atrunas iemesls	Kopējie maksājumi attiecīgajām darbībām 2013. gadā	Kopējā riskam pakļautā summa	Kopējie maksājumi, par kuriem formulētas atrunas, attiecīgajām darbībām 2013. gadā	Riskam pakļautā summa (atrunas)
3.	AGRI	Likumības un pareizības nepilnības maksājumus par intervenci lauksaimniecības tirgū deviņās dalībvalstīs.	3 193,2	237,4	670,8	198,3
		Likumības un pareizības nepilnības tiešajos maksājumos lauksaimniekiem sešās dalībvalstīs.	41 658,3	973,9	18 997,5	652,2
4.	AGRI	31 maksājumu aģentūras rīcības plāni 19 dalībvalstīs neaptvēra visas apzinātās darījumu likumības un pareizības nepilnības.	13 151,8	673,90	9 591,5	598,8
		Vienā ES kandidātvalstī konstatētas nepilnības investīciju pasākumu izmaksu pamatotības novērtēšanā.	47,6	2,60	26,0	2,60
	MARE	Valsts revīzijas ziņojumā norādīti kļūdu īpatsvari, kas pārsniedz 2 % deklarēto izdevumu (četrās dalībvalstīs), un divās dalībvalstīs vai nu nav sagatavots ziņojums, vai arī tas nav ticams.	566,4	10,8	91,3	7,6
	SANCO	Atruna par atlikušo kļūdu īpatsvaru, pamatojoties uz neprecizitātēm dalībvalstu izmaksu deklarācijās, ko iesniedz politikas jomas "Pārtika un barība" dzīvnieku slimību izskaušanas un uzraudzības programmās (gada programmas).	229,1	4,5	229,1	4,5

⁽¹⁾ Komisijas ĢD un dienestu pilnu sarakstu sk. <http://publications.europa.eu/code/en/en-390600.htm>.

(miljonos EUR)

Nodaļa	ĢD/ dienests ⁽¹⁾	Atrunas iemesls	Kopējie maksājumi attiecīgajām darbībām 2013. gadā	Kopējā riskam pakļautā summa	Kopējie maksājumi, par kuriem formulētas atrunas, attiecīgajām darbībām 2013. gadā	Riskam pakļautā summa (atrunas)
5.	REGIO	Nopietni vadības un kontroles sistēmu trūkumi Eiropas Reģionālās attīstības fonda/Kohēzijas fonda 73 darbības programmās 15 dalībvalstīs (2007.–2013. g.) un divās Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta (IPA) programmās.	43 392,8	1 152,7	5 636,0	440,2
6.	EMPL	Nopietni Eiropas Sociālā fonda vadības un kontroles sistēmu trūkumi (2007.–2013. g.) 36 darbības programmās 11 dalībvalstīs.	13 763,8	330,3	2 159,4	123,2
7.	DEVCO ⁽²⁾	Daudz kļūdu pakārtotajos darījumos (ģenerāldirektorāta kopējais rādītājs).	6 730,8	225,5	225,5	225,5
8.	RTD CNECT ENTR ENER MOVE	Kļūdas Septītās pamatprogrammas dotāciju izmaksu deklarācijās.	3 664,4	107,5	3 664,4	107,5
			1 533,0	31,8	1 533,0	31,8
			403,2	1,2	403,2	1,2
			143,7	5,3	143,7	5,3
			65,3	0,8	65,3	0,8
	REA	Kļūda Septītās pamatprogrammas izmaksu deklarācijās saistībā ar kosmosu un drošību.	250,8	6,3	250,8	6,3
		Kļūdas Septītās pamatprogrammas izmaksu deklarācijās saistībā ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.	230,4	27,1	230,4	27,1
	EACEA	Kļūda dotācijas maksājumā Mūzizglītības programmai (2007.–2013. g.).	124,4	3,7	124,4	3,7
Skaitļos izteiktās atrunas kopā			129 149,0	3 795,3	50 547,6	2 436,6
	HOME	Riskam pakļautā summa programmās "Solidaritāte" un "Migrācijas plūsmas"		11,7		
Kopsavilkuma pārskata 1. pielikuma kopējās riskam pakļautās summas			129 149,0	3 807,0	50 547,6	2 436,6

⁽¹⁾ Komisijas ĢD un dienestu pilnu sarakstu sk. <http://publications.europa.eu/code/en/en-390600.htm>.

⁽²⁾ Summās, kas norādītas par Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorātu – EuropeAid (ĢD DEVCO), attiecīgajās ailēs ir ieskaitīti Eiropas attīstības fondu līdzekļi 2 963,0 miljoni EUR un 99,3 miljoni EUR.

Avots: ģenerāldirektorātu, dienestu un izpildāģentūru gada darbības pārskati un Kopsavilkuma pārskats.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

*Kopsavilkuma pārskats***Kopsavilkuma pārskats ir ārējās un iekšējās pārskatatbildības instruments ...**

1.33. Komisija pieņēma Kopsavilkuma pārskatu ⁽²⁴⁾ 2014. gada 11. jūnijā. Sākotnēji Kopsavilkuma pārskatu ieviesa kā Komisijas iekšējās pārskatatbildības elementu, bet to iesniedz arī Eiropas Parlamentam un Padomei un publisko ⁽²⁵⁾ (ārējā pārskatatbildība).

1.34. Kā norādīts 2012. gada pārskatā ⁽²⁶⁾, Palāta nerevidē Kopsavilkuma pārskatu. To pabeidz saskaņā ar Finanšu regulā noteikto grafiku, bet par vēlu, lai tas dotu nozīmīgu ieguldījumu Palātas darbā. Turpmākie komentāri ir saistīti ar 2012. gada pārskatā paustajiem apsvērumiem un kontroles procedūru rentabilitāti.

..., kurā Komisija atzīst, ka izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis, ...

1.35. Kopsavilkuma pārskatā par 2013. gadu ir dots riskam pakļauto summu apraksts un sniegta kopaina, ko iespējams salīdzināt ar **1.3. tabulu**. Kopsavilkuma pārskatā ir atzīmēts, ka salīdzinājumā ar 2012. gadu ir pieaudzis ģenerāldirektoru izteikto atrunu finanšu tvērums. Riskam pakļautās summas (sk. 1.29.–1.32. punktu) atbilst 2,8 % ⁽²⁷⁾ no visiem apmaksātajiem izdevumiem, kuri segti gan no ES budžeta, gan no Eiropas attīstības fondiem. Tātad Komisija atzīst, ka tēriņos ir būtisks kļūdu līmenis. Svarīgās izdevumu jomās Komisija balsta šo novērtējumu uz ģenerāldirektoru vērtējumiem, kuri ir zemāki nekā Palātas aplēstais līmenis. Palāta uzskata, ka atklāto kļūdu līmeņa atšķirības ir viens no galvenajiem iemesls tam, kāpēc Palātas aplēstais kļūdu īpatsvars atšķiras no Komisijas aplēstajām “riskam pakļautajām summām”.

1.35. Kopumā Komisija papildina gada apdraudēto summu ar daudzgadu atlikušo kļūdu īpatsvaru, kurā ir ņemtas vērā finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana.

Komisija uzskata, ka daudzgadu atlikušo kļūdu īpatsvars sniedz patiesu norādi par apjomu, kādā ES budžetu joprojām ietekmē izdevumi, kas radušies, pārkāpjot tiesību aktus pēc pārraudzības un kontroles sistēmu ieviešanas.

⁽²⁴⁾ Dokumenta pilnais nosaukums ir “Kopsavilkuma pārskats par Komisijas sasniegumiem vadības jomā 2013. gadā”, kas te lietots saīsināti – “Kopsavilkuma pārskats”.

⁽²⁵⁾ Kopsavilkuma pārskatu publicē Komisijas tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/atwork/pdf/synthesis_report_2013_en.pdf, kopā ar pielikumu http://ec.europa.eu/atwork/pdf/synthesis_report_2013_annex_en.pdf.

⁽²⁶⁾ Palātas 2012. gada pārskata 1.45. punkts.

⁽²⁷⁾ Kopsavilkuma pārskata 4.1. punkts 14. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

... un cenšas skaidrot jēdzienu “riskam pakļautās summas”

1.36. Viens no Kopsavilkuma pārskatam pievienotajiem pielikumiem ir īss riskam pakļauto summu aprēķins, un šīs summas ir definētas kā to darījumu daļas vērtība, kuri nav uzskatāmi par pilnīgi atbilstošiem piemērojamajām likumiskajām un līgumiskajām prasībām pēc tam, kad ir piemēroti visi kontroles mehānismi (koriģējošie pasākumi), kuru mērķis ir mazināt noteikumu neievērošanas risku. Būtu noderīgi lasītājam no ārpuses sniegt informāciju par šādu koriģējošu pasākumu būtību un finansiālo ietekmi. Palāta vēl turpmāk apsvērs riskam pakļauto summu aprēķinu nākotnē plānotajā revīzijas darbā, ņemot vērā Komisijas Iekšējās revīzijas dienesta padarīto.

Kopsavilkuma pārskatā pirmo reizi ir aplūkota kontroles procedūru rentabilitāte

1.37. Kopsavilkuma pārskata 3.4. punktā ir aplūkota kontroles sistēmu rentabilitāte. Šī jaunā prasība izriet no 2012. gadā grozītās Finanšu regulas. Lai gan pārskata tekstā dotā analīze ir provizorisks⁽²⁸⁾ un ir runa par metodoloģijas uzlabošanu nākotnē, pārskata sākumā sniegtajā kopsavilkumā ir izdarīti apgalvojoši secinājumi. Komisija secina, ka tieši pārvaldītās jomās “Detalizētākas kontroles ir dārgas, un (..) papildu kontroles būtu jāveic tikai tad, ja var pierādīt, ka iespējamie ieguvumi pārsniedz Komisijas un saņēmēju izmaksas”. Attiecībā uz dalīti pārvaldītām jomām Komisija secina, ka “Dalībvalstu iestādēm būtu maksimāli jāizmanto visi pieejamie instrumenti, lai novērstu kļūdas (..)”.

1.38. Pārskatā nav iekļauta informācija par izmaksām, kas apliecina tajā izdarītos secinājumus attiecībā uz tiešo pārvaldību (kur “detalizētākas kontroles ir dārgas”) un attiecībā uz dalīto pārvaldību (kur dalībvalstīm “būtu maksimāli jāizmanto visi pieejamie instrumenti”). Kopsavilkuma pārskatā nav apspriesti sarežģījumi saistībā ar programmām, kurās kļūdu līmenis pastāvīgi ir augsts (sk. 1.26. punktu).

1.36. Komisija sniegs informāciju par šo korekcijas pasākumu veidu un finansiālo ietekmi savā atjauninātajā paziņojumā par ES budžeta aizsardzību.

1.37. Saskaņā ar jauno Finanšu regulu kontroļu skaits un apjoms ir jāpielāgo riska līmenim, ņemot vērā rentabilitāti. Kontroles rentabilitātes novērtēšanas primārais mērķis ir atbalstīt vadības lēmumu pieņemšanu attiecībā uz kontroles sistēmu izveidi un sekojošu līdzekļu piešķiršanu. Tas attiecas arī uz dalībvalstu veikto kontroli saistībā ar ES līdzekļiem. Komisijas ģenerāldirektorātiem 2013. gadā bija jāpārskata kontroles stratēģijas un sistēmas, lai nodrošinātu, ka tās ir rentablas un proporcionālas attiecībā pret riskiem. Tas var izraisīt lielas strukturālas pārmaiņas finanšu pārvaldības procesos. Komisija ir apņēmusies efektīvi īstenot jaunās prasības.

⁽²⁸⁾ Kopsavilkuma pārskata 3.4. punkts 12. lpp.: “Tomēr ir nepieciešams papildu darbs nolūkā labāk izmantot šo informāciju, lai kontroles intensitāti un biežumu pielāgotu riskam. Ir acīmredzami būtiski trūkumi attiecībā uz rādītāju noteikšanu kontroles lietderībai.”

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Kopvērtējums

1.39. Palāta cer uz turpmākiem uzlabojumiem Kopsavilkuma ziņojumā nākamajos gados. Īpaši Komisijai jāapsver, kā labāk paskaidrot riskam pakļauto summu aprēķinu un koriģējošo mehānismu aplēsto ietekmi uz šo skaitli. Šo jautājumu izskaidrošana palīdzētu Komisijai nonākt pie secinājumiem par jomām, kurās pastāvīgi ir augsts kļūdu līmenis un kurās vajadzīga fundamentāla pārskatīšana (sk. 1.26. punktu).

1.40. Joprojām aktuāli ir arī daži citi uzlabojami jautājumi, kurus Palāta skārusi 2012. gadā. Tā kā Kopsavilkuma pārskatu sagatavo saskaņā ar Finanšu regulas 66. pantā noteikto grafiku, tas ir par vēlu, lai vērā ņemami ietekmētu Palātas secinājumus. Turklāt, kaut arī ir tagad pārskatā ir skaidrāk norādīta nepareizību būtiskā ietekme, tajā nav jāiekļauj (un nav arī iekļauta) nepārprotama deklarācija, kā to dara citās jomās⁽²⁹⁾.

1.39. Komisija pārbaudīs, kā var uzlabot kopsavilkuma ziņojumu, jo īpaši attiecībā uz gada apdraudētajām summām un korekcijas mehānismu paredzamo ietekmi uz daudzgadu atlikušo kļūdu īpatsvaru. Sīkāka informācija jau ir atrodama gada darbības pārskatos.

Komisija plāno izmantot šo informāciju saistībā ar Finanšu regulas 32. panta 5. punktu, kas nosaka, ka gadījumos, kad kļūdu līmenis pastāvīgi ir augsts, ir jāveic vai jāierosina atbilstīgas darbības.

1.40. Komisija uzskata, ka kopsavilkuma pārskats ir ievērojami plašāks par Finanšu regulas prasībām, kas noteiktas 66. pantā: "Ne vēlāk kā katra gada 15. jūnijā Komisija nosūta Eiropas Parlamentam un Padomei gada darbības ziņojumu kopsavilkumu par iepriekšējo gadu." Kopsavilkuma ziņojums ir gada darbības pārskatu apkopojums un ir dokuments, ar kuru Kolēģija uzņemas politisku atbildību, pamatojoties uz LESD 317. pantu. Tas ietver atrunu un to iemeslu analīzi un dod norādījumus dienestiem, kā risināmas atlikušās nepilnības.

Komisija uzskata, ka gada darbības pārskati un kopsavilkuma ziņojums kopā pilda Palātas noteiktos iekšējās un ārējās pārskatatbildības uzdevumus. Gada darbības pārskati tiek pabeigti laikus, lai Palāta tos varētu ņemt vērā, un tajos ir ietverta skaidra deklarācija, kas ir salīdzināma ar citām jomām.

BUDŽETA UN FINANŠU PĀRVALDĪBA

1.41. ES budžeta un finanšu pārvaldību 2013. gadā raksturo šādas galvenās iezīmes:

- a) ievērojami palielinājās maksājumu apmērs, ko Komisijai bija atļauts veikt;
- b) kopējais tēriņu līmenis tuvojās maksimumam, ko pieļauj budžetam piemērotais tiesiskais regulējums;
- c) turpināja pieaugt nākotnē sedzamās izmaksas;

⁽²⁹⁾ Piemēram, pārvaldības deklarācija, ko pieprasa no struktūrām dalībvalstīs (Finanšu regulas 59. panta 5. punkta a) apakšpunkts), un paziņojumi par korporatīvo vadību, kas prasīti 46. panta a) punktā Padomes 1978. gada 25. jūlija Ceturtajā direktīvā 78/660/EEK, kas pamatojas uz Līguma 54. panta 3. punkta g) apakšpunktu un attiecas uz noteiktu veidu sabiedrību gada pārskatiem (OV L 222, 14.8.1978., 11. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

- d) vairākās izdevumu jomās joprojām pāiet ilgs laiks no sākotnējās saistības uzņemšanas līdz izdevumu pieņemšanai;
- e) no budžeta pieprasīts daudz līdzekļu, kuri nav izmaksāti galasaņēmējiem;
- f) atmaksātie līdzekļi budžeta ieņēmumos iegrāmatoti ar kavējumiem.

Ar budžeta grozījumiem ievērojami pieauga maksājumu apmērs, ko Komisijai bija atļauts veikt

1.42. Sākotnēji 2013. gada budžetā maksājumiem noteica lielāko pieļaujamo apmēru 132,8 miljardus EUR. Gada laikā pieņēma deviņus budžeta grozījumus. Īpaši ar budžeta grozījumiem nr. 2 un 8⁽³⁰⁾ pieļautie gada tēriņi pieauga par 11,2 miljardiem EUR. Kopā ņemot, budžeta grozījumi un uz nākamo gadu pārnesto summu korekcijas palielināja gada budžetā paredzētās apropriācijas maksājumiem līdz 145,5 miljardiem EUR⁽³¹⁾ (par 6,3 % vairāk nekā 2012. gadā). Papildu budžets kohēzījai (1.b pozīcija, 9,2 miljardi EUR) radīja 17 % pieaugumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

Kopējais tēriņu līmenis tuvojās maksimumam, ko pieļauj budžeta regulējums

1.43. Daudz gadu finanšu shēmā bija noteikts, ka 2013. gada budžetā maksimālajam saistību līmenim jābūt 153,3 miljardi EUR un maksimālajam maksājumu līmenim – 144,6 miljardi EUR⁽³²⁾. Galīgajā budžetā noteiktā robeža tuvojās finanšu shēmas maksimumam (99,3 % no saistību maksimuma un 99,9 % no maksājumu maksimuma). Savukārt gan saistību, gan maksājumu galīgais izpildes rezultāts bija ļoti tuvs gada budžeta robežām – tātad arī finanšu shēmas robežām: tā, maksājumi sasniedza 98,8 % no finanšu shēmas maksimālā apjoma.

⁽³⁰⁾ Budžeta grozījums nr. 2 (OV L 327, 6.12.2013., 1. lpp.) un budžeta grozījums nr. 8 (OV L 49, 19.2.2014., 13. lpp.).

⁽³¹⁾ ES konsolidēto pārskatu 3.1. tabula, 7. + 8. aile un pārnesumi par 1 miljardu EUR 9. ailē.

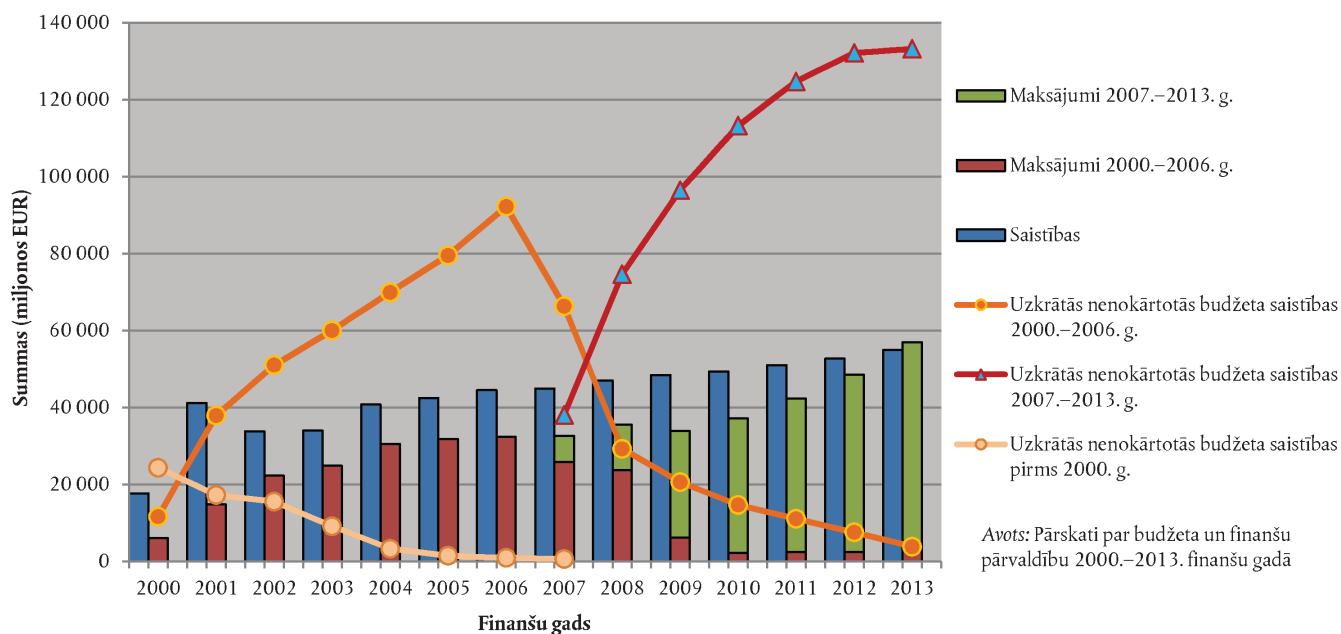
⁽³²⁾ Šajās summās ir ieskaitīti 0,8 miljardi EUR saistību apropriācijām un 0,3 miljardi EUR maksājumu apropriācijām četros fondos, kuriem nepiemēro daudz gadu finanšu shēmas maksimālo apjomu (Ārkārtas palīdzības rezerve, Eiropas Savienības Solidaritātes fonds, Elastības instruments un Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Kaut arī maksājumu līmenis bija augsts, turpināja pieaugt nepieciešamība pēc maksājumiem nākotnē

1.44. Gada budžeta rezultāts bija pozitīvs, jo 2013. gadā ieņēmumi (galvenokārt no dalībvalstīm saņemtie pašu resursi) pārsniedza maksājumus par 1,0 miljardu EUR (tāpat tas bija 2012. gadā). Pateicoties šim budžeta pārpalikumam, no dalībvalstīm 2014. gadā varēs iekasēt mazāk pašu resursu. Tomēr saimnieciskās darbības rezultāts, kuru aprēķina pēc uzkrāšanas principa, ir negatīvs, un tas atspoguļo neto bilances saistību pieaugumu par 5,4 miljardiem EUR (sk. **1.3. pielikuma** 1. un 6. tabulu). Galvenie ietekmējošie faktori bija uzkrāto izdevumu un uzkrājumu pieaugums.

1.45. Skaitot kopā gan nenokārtotās budžeta saistības, gan nenokārtotās bilances saistības, no nākotnes budžetiem finansējamā summa palielinājās no 313 miljardiem EUR 2012. gada 31. decembrī līdz 322 miljardiem EUR 2013. gada 31. decembrī. No šiem 322 miljardiem EUR: 222 miljardi EUR ir nenokārtotās budžeta saistības un 99 miljardi EUR⁽³³⁾ ir bilancē norādītās saistības, kuras nav segtas ar nenokārtotām budžeta saistībām. Nenokārtās budžeta saistības kohēzijas jomā (1.b pozīcija) veido 61,6 % no kopsummas (sk. **1.6. grafiku**).

1.6. grafiks. Uzkrāto nenokārtoto saistību dinamika kohēzijas jomā

⁽³³⁾ Izņemot aizdevumus, lielākā daļa bilancē norādīto saistību ar laiku kļūs par maksājuma pieprasījumu no budžeta. No 143 miljardiem EUR saistību, kas neatspoguļo aizņēmumus, saistības jau ir uzņemtas tikai par 44 miljardiem EUR.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Vairākās izdevumu jomās joprojām pāiet ilgs laiks no sākotnējās saistības uzņemšanas līdz izdevumu pieņemšanai

1.46. Vidēji pāiet vairāk nekā divi gadi, līdz saistība kļūst par maksājumu. Ar saistības likvidāciju, veicot maksājumu, izdevumu uzskaites process ne vienmēr beidzas. Komisija iegrāmato galīgos izdevumus, dzēšot priekšfinansējumu. Tas notiek tikai tad, kad pasākumi ir veikti, par tiem ir ziņots Komisijai un tie ir pieņemti. **1.4. tabulā** parādīts to priekšfinansējuma maksājumu līmenis, par kuriem Komisija vēl nav pieņēmusi un apstiprinājusi galīgo izlietojumu pie saņēmējiem. Bruto priekšfinansējums 2013. gada beigās sasniedza 79,4 miljardus EUR.

1.46. Komisijas dienestiem ir dotas norādes veikt priekšfinansējuma maksājumus tikai atbilstoši faktiskajām izmaksām, pamatojoties uz apstiprinātu un pieņemtu ticamu informāciju no saņēmējiem (sk. 1.12. punkta e) apakšpunktu).

1.4. tabula. Komisijas nenokārtotās budžeta saistības un priekšfinansējums

(miljonus EUR)

Nenokārtotās budžeta saistības ⁽¹⁾

Kategorija		< 2007	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Kopā	Saistību gadi ⁽²⁾
1	Ilgspējīga izaugsme ⁽³⁾	4 097	337	859	3 760	12 112	28 399	51 867	65 263	166 694	2,3
2	Dabas resursi	479	46	95	139	219	2 571	9 496	15 383	28 428	1,7
3	Pilsoniskums, brīvība, drošība un tiesiskums	6	16	50	144	214	398	728	1 522	3 078	1,1
4	ES – globālo procesu dalībniece	956	415	823	1 237	2 375	3 845	5 923	7 738	23 312	2,5
5	Administrācija	—	—	—	—	—	1	3	339	343	0,0
	Kopā	5 538	814	1 827	5 280	14 920	35 214	68 017	90 245	221 855 ⁽⁴⁾	2,2

Priekšfinansējums ⁽⁵⁾

Kategorija		< 2007 ⁽⁶⁾	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Kopā	Maksājumu gadi ⁽⁷⁾
1	Ilgspējīga izaugsme ⁽³⁾	1 776	6 947	11 888	12 476	3 710	4 743	6 867	8 746	57 153	0,8
2	Dabas resursi	805	3 826	2 723	158	93	121	205	346	8 277	0,1
3	Pilsoniskums, brīvība, drošība un tiesiskums	3	2	69	154	224	697	1 421	1 455	4 025	2,4
4	ES – globālo procesu dalībniece	214	128	174	591	908	1 488	2 409	3 982	9 894	1,5
5	Administrācija	—	—	—	—	—	—	1	5	6	0,0
	Kopā (bruto priekšfinansējums)	2 798	10 903	14 854	13 379	4 935	7 049	10 903	14 534	79 355	0,6

Piezīme. Salīdzinot šo tabulu ar 2012. gadu, jāņem vērā, ka pieaudzis budžets, ņemot vērā samazināto maksājumu gadu skaitu pēdējā ailē.

⁽¹⁾ Avots: Eiropas Komisijas 2013. gada pārskats, 3.5. tabula.

⁽²⁾ Avots: Pārskats par budžeta un finanšu pārvaldību 2013. finanšu gadā, A.6.3. iedaļa.

⁽³⁾ 1. kategorijā "Ilgspējīga izaugsme" ietilpst 1.a apakškategorija "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" un 1.b apakškategorija "Kohēzija izaugsmei un nodarbinātībai".

⁽⁴⁾ Nenokārtotās budžeta saistības nav ieskaitīti 557 miljoni EUR no citām iestādēm.

⁽⁵⁾ Citu iestāžu un aģentūru priekšfinansējums ir 257 miljoni EUR.

⁽⁶⁾ Daļa no priekšfinansējuma, kas bija samaksāta pirms 2007. gada, bija iedalīta atbilstošajai finanšu shēmas kategorijai, pamatojoties uz atbildīgo ģenerāldirektoriātu, jo informācija par budžeta pozīciju nebija pieejama Komisijas informācijas sistēmā.

⁽⁷⁾ Samaksātais priekšfinansējums 31.12.2013., dalīts ar maksājumiem no gada apropriācijām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

1.47. Kā redzams **1.4. tabulā**, ilgākais vidējais laiks no saistības uzņemšanas līdz izdevumu pieņemšanai ir 4. pozīcijā “ES – globālo procesu dalībniece”, kur tipiskai operācijai no saistības uzņemšanas līdz brīdim, kad Komisija iegrāmato galīgo maksājumu, paiet četri gadi.

Budžetā pieprasīts daudz līdzekļu, kuri nav izmaksāti galasaņēmējiem

1.48. Jaunākajā Komisijas ziņojumā⁽³⁴⁾ par struktūrfondu finansēšanas vadības instrumentiem (FVI) (2013. gada septembra ziņojums), kurā aprakstīts stāvoklis 2012. gada beigās, teikts, ka tikai 37 % no FVI izmaksātajām summām bija nonākušas līdz galasaņēmējiem. ES 2012. gada beigās šajos fondos bija iemaksājusi 8,4 miljardus EUR. Ņemot vērā lielo pieprasījumu pēc maksājumiem no budžeta un Finanšu regulas 140. panta 7. punktu, kurā noteikts, ka finanšu instrumentos jāizvairās no pārāk lieliem atlikumiem, Komisijai kritiski jāizvērtē maksājumu plūsma uz šiem instrumentiem. Komisijai arī jāierobežo fiduciārajos kontos glabātās summas līdz zemākajam līmenim, kāds vien iespējams atbilstoši paredzamajam naudas plūsmas pieprasījumam nākamajā gadā.

1.48. Komisija apzinās tiesiskā regulējuma ierobežojumus daudz-gadu finanšu shēmas 2007.–2013. gadam ietvarā: atbilstoši vispārīgās regulas (Padomes Regula (EK) Nr. 1083/2006) par kohēzijas politiku 2007.–2013. gadam 78. panta 6. punktam dalībvalstis var nekavējoties pieprasīt Komisijai atmaksāt 100 % visu summu, ko tās ir iemaksājušas 2007.–2013. gada finanšu instrumentos. Citus deklarētos izdevumus Komisija atmaksā divos mēnešos atkarībā no pieejamā finansējuma (87. pants).

Komisija uzsver, ka tā ir veikusi pasākumus, lai risinātu jautājumu par pārmērīgiem atlikumiem. Šie pasākumi ietver papildu revīzijas darba veikšanu un izvērtēšanu, kā arī sīki izstrādātu norāžu sniegšanu un atbalsta struktūru nodrošināšanu. Turklāt pašreizējais tiesiskais regulējums ir būtiski uzlabots gan attiecībā uz tiešo, gan netiešo pārvaldību (Finanšu regulas 140. panta 7. punkts) un dalīto pārvaldību (Regulas (ES) Nr. 1303/2013 41. pants), lai izvairītos no līdzekļu pagaidu izvietojuma problēmas.

Konkrēti, 41. pantā ir noteikts, ka 2014.–2020. gadā dalībvalstis drīkst iekļaut maksājuma pieprasījumus maksājumus finansēšanas vadības instrumentos tikai vairākās daļās (katrai daļai nepārsniedzot 25 % un atkarībā no izmaksu efektivitātes). Kā norāda Palāta, iepriekšējo gadu pieredze ir tādējādi ņemta vērā, izstrādājot jauno regulu.

Komisija jau iepriekš vairākos savos ziņojumos Parlamentam un Padomei norādīja uz zemo izpildes līmeni plānošanas perioda sākumā. Tomēr Komisija pievērs uzmanību ne tikai līdzekļu apguvei, bet arī rezultātu sasniegšanai ar līdzfinansētajiem ieguldījumiem. Tāpēc tā var pieļaut zemāku apguves līmeni, ja ir nodrošināta ieguldījumu kvalitāte.

Komisija norāda arī, ka 2012. gada beigās vidējais izmaksu līmenis finansēšanas vadības instrumentos bija 40 %. Šis vidējais rādītājs liecina, ka lielākā daļa finansēšanas vadības mehānismu bija izveidoti 2009. gadā vai vēlāk. Laikposmā no 2011. līdz 2012. gadam finanšu instrumentu skaits palielinājās par 60 %, bet no programmām veiktās izmaksas finansēšanas vadības instrumentiem palielinājās par 14 %. Tas apstiprina, ka arī 2012. gadā tika izveidots liels skaits jaunu finansēšanas vadības instrumentu, kas ietekmēja vidējos izmaksu rādītājus (sk. atbildi uz 5.35. punktu).

⁽³⁴⁾ Dokuments COCOF_13-0093-00-EN.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Budžeta ieņēmumi iegrāmatoti ar kavējumiem

1.49. 2013. gada 31. decembrī MEDA⁽³⁵⁾ aizdevumu atmaksājumi un ieņēmumi no riska kapitāla darbībām⁽³⁶⁾ 259 miljonu EUR apmērā bija uzkrājušies un tika turēti EIB fiduciārajā kontā, bet nebija iegrāmatoti kā budžeta ieņēmumi. Sākumā EIB šos līdzekļus regulāri pārskaitīja Komisijai, taču pēc Komisijas lūguma⁽³⁷⁾ 2008. gadā to pārtrauca darīt, tātad pēc šā datuma atmaksājumi vairs nenonāca ES budžetā kā ieņēmumi.

Vajadzīga ilgtermiņa naudas plūsmas prognoze

1.50. Tā kā turpina pieaugt no nākotnes budžetiem finansējamās summas (sk. 1.45. punktu), neskatoties uz maksājumu pieaugumu 2013. gadā, paliek spēkā Palātas 2012. gada pārskatā paustais viedoklis. Palāta joprojām uzskata, ka Komisijai katru gadu jāizstrādā un jāpublicē ilgtermiņa naudas plūsmas prognoze⁽³⁸⁾. Tas palīdzētu ieinteresētajām personām novērtēt nākotnes maksājumu vajadzības un budžeta prioritātes. Tas arī palīdzētu Komisijai pieņemt lēmumus, ar kuriem nodrošina svarīgu maksājumu segšanu no apstiprinātiem gada budžetiem.

1.49. Notika aizkavēšanās pastāvīgi notiekošo apspriežu dēļ, kurās tika diskutēts par labāko veidu, kā atkārtoti izmantot šos līdzekļus. Tagad šis jautājums ir atrisināts ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Lēmumu Nr. 466/2014/ES, ar ko Eiropas Investīciju bankai piešķir ES garantiju attiecībā uz zaudējumiem no finansēšanas darījumiem, ar kuriem atbalsta ieguldījumu projektus ārpus Savienības (OV L 135, 8.5.2014., 1. lpp.). Saskaņā ar minēto lēmumu:

- 110 miljoni euro tiks izlietoti, lai pastiprinātu Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāta (ECFIN) garantiju fondu EIB. Pašlaik tiek lūgts, lai EIB atgrieztu šos līdzekļus Komisijai,
- EIB jau ir atmaksājusi atlikušos atmaksājamos līdzekļus (151 miljonu euro), un tie ir atgriezti vispārējā budžetā.

1.50. Komisija piekrīt šim ieteikumam un sniegs prognozi galvenā grāmatveža ziņojumā (Finanšu regulas 150. panta 4. punkts) budžeta izpildes apstiprinātājiestādei 2014. gada septembrī. Tomēr Komisija vēlas norādīt, ka tās rīcībā jau ir sīka informācija par tās ilgtermiņa budžeta vajadzībām, kas tiek izmantota tās gada budžeta plānošanas procesā un daudzgadu finanšu shēmas uzraudzībā.

⁽³⁵⁾ Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu partnerības galvenais ekonomiskās un finansiālās sadarbības instruments.

⁽³⁶⁾ Procenti, aizdevumu atmaksa, dividendes un kapitāla atlīdzināšana.

⁽³⁷⁾ Pamatojoties uz leģislatīvā akta priekšlikumu Regulas (EK) Nr. 1638/2006 grozīšanai. Šo priekšlikumu nepieņēma.

⁽³⁸⁾ Sk. Palātas 2012. gada pārskata 1.58. un 1.59. punktu.

1.1. PIELIKUMS

REVĪZIJAS PIEEJA UN METODOLOĢIJA

1. Palātas revīzijas pieeja ir izklāstīta Finanšu un atbilstības revīzijas rokasgrāmatā. Šī rokasgrāmata ir pieejama Palātas tīmekļa vietnē. Lai plānotu revīzijas darbu un noteiktu padziļināto pārbaūžu apjomu, Palāta izmanto revīzijas pārliecības iegūšanas modeli. Saskaņā ar šo modeli tiek apsvērts risks, ka darījumos gadās kļūdas (objektīvais risks), un risks, ka kontroles sistēmas nenovērs vai neatklāj un nelabo šādas kļūdas (kontroles risks).

1. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodoloģija saistībā ar pārskatu ticamību

2. Lai izvērtētu, vai konsolidētie pārskati (konsolidētie finanšu pārskati un kopsavilkuma pārskati par budžeta izpildi) visos būtiskajos aspektos pienācīgi atspoguļo Eiropas Savienības finanšu stāvokli gada beigās un noslēgtā gada darbības rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas, revīzijā tiek veikts šāds darbs:

- a) grāmatvedības kontroles vides novērtējums;
- b) galveno grāmatvedības procedūru un gada noslēguma procesa pārbaude;
- c) galveno grāmatvedības datu analītiskās pārbaudes (konsekvence un pamatotība);
- d) kontu un/vai bilanču analīze un salīdzināšana;
- e) budžeta saistību, maksājumu un konkrētu bilances posteņu padziļinātas pārbaudes, pamatojoties uz reprezentatīvu izlasi;
- f) pēc iespējas un saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem, citu revidentu darba izmantošana. Īpaši to izmanto, revidējot aizņēmumu un aizdevumu darbības, kuras pārvalda Komisija, Garantiju fonds ārējai darbībai un *BUFI* fonds (provizoriski iekasētai soda naudai), ja ir pieejami ārējās revīzijas apliecinājumi.

2. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodoloģija saistībā ar darījumu pareizību

3. Pārskatiem pakārtoto darījumu pareizības revīzijā tiek veikts šāds darbs:

- a) darījumu tiesās pārbaudes (sk. **1.1.** un **1.2. tabulu**), kurās pārliecinās, vai darījumi atbilst attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem;
- b) atlasītu kontroles sistēmu pārbaudes. Ņem vērā arī citu revidentu darbā iegūtos pierādījumus (vajadzības gadījumā) un Komisijas sniegtās informācijas un pārliecības analīzi.

Kā Palāta pārbauda darījumus

4. Darījumu tiesā pārbaude katrā īpašajā izvērtējumā (2.–9. nodaļa) ir pamatota uz saņemto summu (ieņēmumu gadījumā) vai darījumu reprezentatīvu izlasi attiecīgajā politikas grupā ⁽¹⁾. Šī pārbaude sniedz aplēsi par to, cik liela attiecīgās datu kopas darījumu daļa ir nepareiza.

5. Darījumu pārbaudē caurskata katru atlasīto darījumu, lai pārbaudītu, vai izdevumu atlīdzināšanas pieprasījums vai maksājums ir veikts budžetā un attiecīgajos tiesību aktos paredzētajā nolūkā, ir pareizi aprēķināts un atbilst attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem. Šajā nolūkā pārbauda budžeta pārskatos iekļautos darījumus, izsekojot darījumam līdz pat galasaņēmējam (tas var būt lauksaimnieks, mācību kursu organizators vai attīstības palīdzības projekta iniciators), un pārbauda atbilstību katrā līmenī. Ja (jebkurā līmenī) darījums nav pareizi aprēķināts vai neatbilst likumiskajām vai līgumiskajām prasībām, tad uzskata, ka tajā ir kļūda.

⁽¹⁾ Papildus tam arī horizontāli veido budžeta saistību statistisku izlasi un pārbauda šo saistību atbilstību attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem.

6. Ieņēmumu jomā Palātas veiktās pievienotās vērtības nodokļa un nacionālā kopienākuma pašu resursu pārbaudes sākumpunkts ir attiecīgo makroekonomikas rādītāju kopums, uz kuru pamata šie resursi ir aprēķināti. Palāta novērtē Komisijas datu apstrādes kontroles sistēmas, līdz dalībvalstu iemaksas ir saņemtas un iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā Palāta pārbauda muitas iestāžu pārskatus un muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad Komisija šīs summas ir saņēmusi un tās ir atspoguļotas pārskatos.

7. Saistībā ar izdevumiem Palāta pārbauda maksājumus, kad izdevumi ir radušies, tie ir iegrāmatoti un pieņemti ("maksājumi par izdevumiem"). Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus), izņemot avansa maksājumus to veikšanas stadijā. Avansa maksājumus pārbauda tad, kad ES līdzekļu galasaņēmējs (piemēram, lauksaimnieks, pētniecības institūts, uzņēmums, kurš veic publiski iepirkto būvdarbus vai pakalpojumus) pamato avansu pienācīgu izlietojumu un Komisija (vai cita ES līdzekļus pārvaldoša iestāde vai struktūra) apstiprina, ka līdzekļu galīgais izlietojums ir pamatots, un avansa maksājumu dzēš.

8. Palātas revīzijas izlase ir veidota tā, lai sniegtu aplēsi par kļūdu līmeni visā revidētajā datu kopā. Palāta katru gadu nepārbauda darījumus katrā dalībvalstī, saņēmējvalstī un/vai reģionā. Piemēri gada pārskatā ir sniegti ilustrācijai, un tie uzskatāmi parāda atrastās raksturīgākās kļūdas. Atsevišķu dalībvalstu, saņēmējvalstu un/vai reģionu nosaukšana nenožīmē, ka sniegtie piemēri nav sastopami arī citās vietās. Šajā ziņojumā iekļautie ilustratīvie piemēri neveido pamatu secinājumiem par attiecīgajām dalībvalstīm, saņēmējvalstīm un/vai reģioniem⁽¹⁾.

Kā Palāta novērtē un izklāsta darījumu pārbaudes rezultātus

9. **Kļūdas** darījumos rodas dažādu iemeslu dēļ. Tās grupē atkarībā no konkrētā pārkāpuma veida un atkarībā no neievērotā noteikuma vai līgumiskās prasības. Individuālus darījumus kļūdas var skart pilnībā vai daļēji. Kļūdas, kas atklātas un izlabotas pirms un neatkarīgi no Palātas veiktajām pārbaudēm, tiek izslēgtas no kļūdu aprēķina un biežuma, jo tās demonstrē kontroles sistēmu efektīvu darbību. Palāta nosaka, vai individuālas kļūdas ir skaitļos izsakāmas vai skaitļos neizsakāmas atkarībā no tā, vai ir iespējams aprēķināt, cik liela summa no revidētās summas bija kļūdaina.

10. Daudz kļūdu pieļauj saistībā ar publiskā iepirkuma noteikumu piemērošanu. Lai ievērotu ES tiesību aktos paredzētos konkurences pamatprincipus, svarīgākās procedūras ir pienācīgi jāizsludina, piedāvājumi jānovērtē atbilstīgi norādītajiem kritērijiem, līgumus nedrīkst mākslīgi sadalīt, lai to summa nepārsniegtu maksimālos apjomus, u. c.

11. Revīzijas vajadzībām Palāta cenšas izteikt summas, kurās atspoguļotos iepirkuma tiesību aktu neievērošana. Palāta:

a) publiskā iepirkuma noteikumu nopietno pārkāpumu ietekmi nosaka kvantitatīvi (un attiecīgos gadījumos arī ekstrapolē)⁽²⁾, pieņemot, ka pārkāpums ietekmē visu ar līgumu saistīto maksājuma summu – šīs ir 100 % skaitļos izsakāmas kļūdas⁽³⁾;

b) neizsaka skaitļos ne tik nopietnas kļūdas, kas neietekmē konkursa rezultātu (skaitļos neizsakāmas kļūdas)⁽⁴⁾.

12. Lemjot par pasākumiem, kas jāveic, ja publiskā iepirkuma noteikumi ir piemēroti nepareizi, kvantitatīvās ietekmes izteikšanu Palāta var veikt citādi, nekā to dara Komisija vai dalībvalstis.

⁽¹⁾ Revīzijas mērķis ir izdarīt pamatotus secinājumus par ES izdevumiem un ieņēmumiem kopumā. Lai izdarītu pamatotu un statistiski nozīmīgu salīdzinājumu starp dalībvalstīm, saņēmējvalstīm un/vai reģioniem, katrā no tiem būtu jāatlasa izlase ar daudz lielāku darījumu skaitu, nekā reāli iespējams.

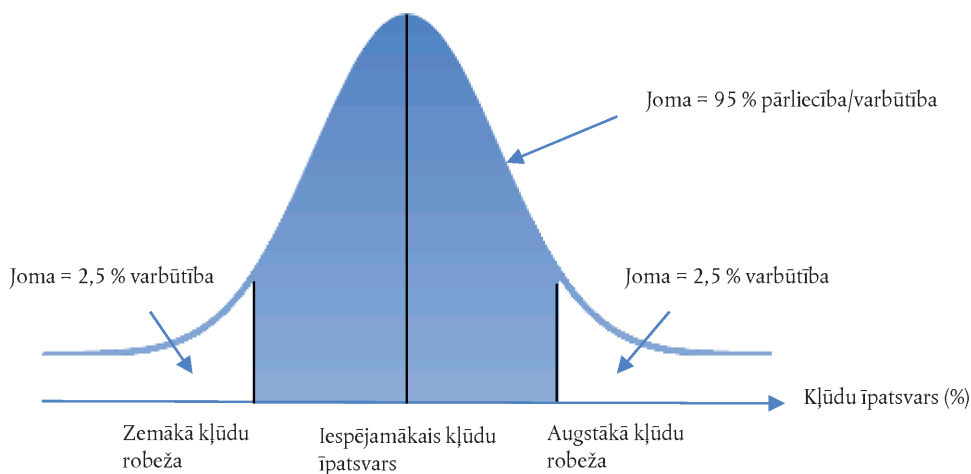
⁽²⁾ Palāta uzskata par nopietnām tās kļūdas, kas ierobežo publiskā iepirkuma noteikumu mērķus – godīgu konkurenci un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu tam pretendētam, kura piedāvājums ir vislabākais. Ir divas galvenās līgumu piešķiršanas sistēmas: lētākais piedāvājums vai visizdevīgākais piedāvājums.

⁽³⁾ Skaitļos izsakāmu kļūdu piemēri: galvenajam vai papildu līgumam nav rīkots konkurss vai ir rīkots tikai slēgts konkurss (izņemot gadījumus, kad tiesiskajā regulējumā tas ir skaidri atļauts); neatbilstošs piedāvājumu novērtējums, kas ietekmē konkursa rezultātu; būtiskas izmaiņas līguma saturā; līgumu mākslīgs sadalījums, lai projektu summa nepārsniegtu maksimālos apjomus, pie kuriem jāpiemēro publiskā iepirkuma noteikumi.

⁽⁴⁾ Skaitļos neizsakāmu kļūdu piemēri: neatbilstošs piedāvājuma novērtējums, kas neietekmē konkursa rezultātu; konkursa procedūras vai specifikāciju formālas nepilnības; nav ievēroti pārredzamības prasību formālie aspekti.

Aplēstais kļūdu īpatsvars (iespējamākais kļūdu īpatsvars)

13. Pamatojoties uz skaitliski izteiktajām kļūdām, Palāta nosaka **iespējamāko kļūdu īpatsvaru** (*most likely rate of error – MLE*) katrā īpašajā izvērtējumā un attiecībā uz budžeta izdevumiem kopumā. *MLE* procents ir iespējamā kļūdu procenta statistika aplēse (t. i., skaitļos izsakāma piemērojamo regulu, noteikumu, līgumu un dotāciju nosacījumu pārkāpšana) datu kopā ⁽¹⁾. Palāta aplēš arī zemāko kļūdu robežu (*lower error limit – LEL*) un augstāko kļūdu robežu (*upper error limit – UEL*) (sk. pievienoto attēlu).

14. Iekrāsotās daļas procentuālā attiecība norāda uz varbūtību, ka kļūdu īpatsvara diapazons datu kopā ir starp *LEL* un *UEL*.

15. Palāta, plānojot revīzijas darbu, cenšas veikt procedūras, kas tai ļauj salīdzināt aplēsto kļūdu īpatsvaru datu kopā ar atskaites punktam izvirzīto **būtiskumu** 2 % līmenī. Novērtējot revīzijas rezultātus, Palāta ievēro šo būtiskuma līmeni un, kad tā sagatavo revīzijas atzinumu, ņem vērā kļūdu veidu, kontekstu un summas, ko ir skārušas kļūdas.

Kļūdu biežums

16. Lai izteiktu kļūdu biežumu, Palāta nosaka parauga procentuālo daļu, kurā ir skaitļos izsakāmas un neizsakāmas kļūdas.

Kā Palāta novērtē kontroles sistēmas un ziņo par rezultātiem

17. Kontroles sistēmas ievieš Komisija, citas ES iestādes un struktūras, dalībvalstu iestādes, saņēmējvalstis un/vai reģioni, lai pārvaldītu budžeta riskus, tostarp saistībā ar darījumu pareizību. Kontroles sistēmu pārbaude īpaši noder, lai sagatavotu ieteikumus par veicamajiem uzlabojumiem.

18. Katrai politikas grupai, arī ieņēmumu jomai, ir ieviestas daudzas atsevišķas sistēmas. Katru gadu Palāta veido pārbaudāmo sistēmu izlasi. Pārbaudzības un kontroles sistēmu novērtējumu rezultātus apkopo tabulās, kuras dotas 2.–9. nodaļas x.2. pielikumos. Pārbaudītās sistēmas klasificē kā *efektīvas*, ja tās mazina kļūdu risku darījumos, *daļēji efektīvas*, ja ir dažas nepilnības, kas ietekmē to darbības efektivitāti, vai *neefektīvas*, ja nepilnības ir plaši izplatītas un tāpēc ļoti vājina sistēmu darbības efektivitāti.

⁽¹⁾
$$MLE = \frac{1}{\sum ASI} * \sum_i \left(ASI_i * \frac{\text{error amount}_i}{\text{audited amount}_i} \right)$$
, kur *ASI* ir vidējais paraugu atlatē intervāls un *i* ir darījumu numerācija paraugā (un *error amount* ir kļūdas summa, bet *audited amount* ir revidētā summa).

Kā Palāta formulē atzinumus ticamības deklarācijā

19. Palāta ticamības deklarācijā formulē atzinumu par Eiropas Savienības konsolidētajiem pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, kas izklāstīts šā pārskata 2.–9. nodaļā, un uz kļūdu izplatības novērtējumu. Veiktais darbs ļauj Palātai novērtēt pārlicību, ka kļūdas datu kopā pārsniedz būtiskuma sliekšni vai atrodas zem tā. Palātas labākā aplēse par kļūdu īpatsvaru attiecībā uz kopējiem izdevumiem 2013. gadā ir 4,7 %. Palātai ir vairāk nekā 95 % pārlicība, ka kļūdu īpatsvars revidētajā datu kopā ir būtisks. Dažādās politikas jomās aplēstais kļūdu īpatsvars ir atšķirīgs, kā izklāstīts 3.–9. nodaļā. Palāta novērtēja, ka kļūdas ir izplatītas – tās sastopamas lielākajā daļā izdevumu jomu. Palāta sniedz vispārēju atzinumu par budžeta saistību pareizību, pamatojoties uz papildu horizontālu izlasi.

Krāpšana

20. Ja Palātai ir pamatotas aizdomas, ka ir notikusi krāpšana, tā par to ziņo Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF), kurš ir atbildīgs par turpmāku izmeklēšanu. Palāta katru gadu ziņo OLAF par vairākiem gadījumiem.

3. DAĻA. Saikne starp revīzijas atzinumiem par pārskatu ticamību un darījumu pareizību

21. Saskaņā ar LESD 287. pantu Palāta sniedz:

- a) revīzijas atzinumu par Eiropas Savienības konsolidētajiem pārskatiem par slēgto finanšu gadu; un
- b) revīzijas atzinumus par šiem pārskatiem pakārtoto ieņēmumu, maksājumu un saistību pareizību.

22. Palāta sagatavoja revīzijas atzinumus un veica saistītās revīzijas saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un INTOSAI starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem.

23. Šajos standartos paredzēta arī situācija, kad revidenti sniedz revīzijas atzinumus par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu pareizību, un tajos teikts, ka grozīts atzinums par darījumu pareizību pats par sevi nenoved pie grozīta atzinuma par pārskatu ticamību. Finanšu pārskatos, par kuriem Palāta sniedz atzinumu, īpaši 6. paskaidrojumā, atzīts, ka ir būtisks jautājums saistībā ar to noteikumu pārkāpumiem, kas regulē izdevumus, kuri finansējami no ES budžeta. Palāta attiecīgi ir nolēmusi, ka būtisks kļūdu līmenis, kas ietekmē pareizību, pats par sevi nav iemesls grozīt tās atsevišķi sniegto atzinumu par pārskatu ticamību.

1.2. PIELIKUMS

ATTIECĪBĀ UZ PĀRSKATU TICAMĪBU IEPRIEKŠĒJOS GADOS FORMULĒTO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
1. Priekšfinansējums, kreditoru parādi un finanšu gadu nodalīšanas procedūras	1. Priekšfinansējums, kreditoru parādi un finanšu gadu nodalīšanas procedūras	1. Priekšfinansējums, kreditoru parādi un finanšu gadu nodalīšanas procedūras
Attiecībā uz priekšfinansējumu, kreditoru parādiem un finanšu gadu nodalīšanu Palāta kopš 2007. finanšu gada ir konstatējusi grāmatvedības kļūdas, kuru vispārējā finansiālā ietekme nav būtiska, tomēr to ir bijis daudz. Tas skaidri liecina, ka ir vajadzīgi uzlabojumi atsevišķos ģenerāldirektorātos.	Palāta konstatēja gadījumus, kad kontos bija iegrāmatotas aplēses (reizēm jau bija pietiekams pamats attiecīgā priekšfinansējuma dzēšanai). Palāta konstatēja arī, ka dažos ģenerāldirektorātos jāuzlabo, jāvieno un jāautomatizē finanšu gadu nodalīšanas procedūras.	Pasīvējās grāmatvedības noteikumos un vadlīnijās, kas jau ir saskaņoti ar ģenerāldirektorātiem, ir precīzā pareiza izdevumu noskaitrošanas procedūra. Attiecīgais ģenerāldirektorāts ievieš jaunu procedūru saskaņā ar pieredzējušiem noteikumiem. Komisija vēlas norādīt, ka tas ir normāli un tā saprot, ka vienmēr būs iespējams kaut ko uzlabot, tas ir nepārtraukts process. Tomēr Komisija uzsver arī, ka pēdējos septiņos gados priekšfinansējums un rēķini ir precīzi iegrāmatoti.
Attiecībā uz priekšfinansējuma summu uzskaiti Palāta konstatēja, ka vairāki ģenerāldirektori turpināja kontos iegrāmatot aplēses pat tad, kad tiem bija pietiekams pamats attiecīgā priekšfinansējuma dzēšanai. Dažos gadījumos radušos izdevumu novēlota iegrāmatošana bija saistīta ar revīzijas takas zudumu. Palāta uzskatīja, ka atsevišķos ģenerāldirektorātos ir ievērojami jāuzlabo procedūras.	Neizmaksātos atlikumus joprojām aplēš, pamatojoties uz pieņēmumu, ka līdzekļus izlieto vienmērīgi visā darbības periodā.	Sagaidāms, ka laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam notiks uzlabojumi, pamatojoties uz pasīvējām juridiskajām prasībām.
Komisija pirmo reizi iekļāva finansēšanas vadības instrumentus 2010. gada pārskatos un citu atbalsta shēmu avansus – pirmo reizi 2011. gada pārskatos. Neizmaksātos atlikumus abos gadījumos aplēš, pamatojoties uz pieņēmumu, ka līdzekļus izlieto vienmērīgi visā darbības periodā. Komisijai šis pieņēmums regulāri jāpārvērtē.		
2. Līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju atspoguļošana	2. Līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju atspoguļošana	2. Līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju atspoguļošana
Grāmatvedis ir uzlabojis informācijas izklāstu par atgūtajām summām un finanšu korekcijām finanšu pārskatu 6. paskaidrojumā. Tagad paskaidrojums ir koncentrētāks, mazāk izvērst, tomēr tajā ir iekļauta arī nefinansiāla informācija, kuru saskaņā ar Finanšu regulas (ES, Eirotom) Nr. 966/2012 150. panta 4. punktu varētu labāk izklāstīt ziņojumā par ES budžeta aizsardzību, ko iesniedz budžeta lēmējinstādēm katra gada septembrī.	Informācijas izklāsts 6. paskaidrojumā vēl vairāk uzlabots, tomēr joprojām satur informāciju, kura nav gūta no grāmatvedības sistēmas. Jaunie sarežģījumi ar ticamas finanšu informācijas sniegšanu ir iztirzāti 1.12.–1.14. punktā.	Komisija kopā ar dalībvalstīm pārbaudīs, kā būtu iespējams vēl vairāk uzlabot informāciju atbilstoši Palātas ieteikumiem, ņemot vērā izmaksu un ieguvumu apsvērumus.

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
3. <i>Galileo</i> programmas aktīvu nodošana 2010. gada pārskatā un turpmākajos gada pārskatos Palāta ir vērsusi uzmanību uz atrunām, ko atbildīgais ģenerāldirektors iekļāvis savā gada darbības pārskatā attiecībā uz Eiropas Kosmosa aģentūras finanšu pārskatu ticamību.	3. <i>Galileo</i> programmas aktīvu nodošana Atbildīgais ģenerāldirektors 2013. gada darbības pārskatā vairs nav iekļāvis atrunu attiecībā uz Eiropas Kosmosa aģentūras finanšu pārskatu ticamību.	3. <i>Galileo</i> programmas aktīvu nodošana

1.3. PIELIKUMS

IZVILKUMI NO 2013. GADA KONSOLIDĒTAJIEM PĀRSKATIEM ⁽¹⁾

1. tabula. Balance (*)

	(miljonos EUR)	
	31.12.2013.	31.12.2012.
Ilgtermiņa aktīvi		
Nemateriālie aktīvi	237	188
Pamatlīdzekļi	6 104	5 978
Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitīti ieguldījumi	349	392
Finanšu aktīvi	59 844	62 311
Debitoru parādi un atgūstamās summas	498	564
Priekšfinansējums	38 072	44 505
	105 104	113 938
Apgrozāmie līdzekļi		
Krājumi	128	138
Finanšu aktīvi	5 571	1 981
Debitoru parādi un atgūstamās summas	13 182	14 039
Priekšfinansējums	21 367	13 238
Nauda un naudas ekvivalenti	9 510	10 674
	49 758	40 070
Aktīvi kopā	154 862	154 008
Ilgtermiņa saistības		
Pensijas un citi darbinieku pabalsti	(46 818)	(42 503)
Uzkrājumi	(1 323)	(1 258)
Finanšu saistības	(54 153)	(57 232)
Citas saistības	(2 216)	(2 527)
	(104 510)	(103 520)
Īstermiņa saistības		
Uzkrājumi	(545)	(806)
Finanšu saistības	(3 065)	(15)
Kreditoru parādi	(92 594)	(90 083)
	(96 204)	(90 904)
Saistības kopā	(200 714)	(194 424)
Neto aktīvi	(45 852)	(40 416)
Rezerves	4 073	4 061
No dalībvalstīm pieprasāmās summas ^(**) ^(**)	(49 925)	(44 477)
Neto aktīvi	(45 852)	(40 416)

(*) Balances izklāstā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

(**) Eiropas Parlaments pieņēma budžetu 2013. gada 20. novembrī, un tajā paredzēts maksājums par ES īstermiņa saistībām no pašu resursiem, kas jāiekašē vai jāpieprasa no dalībvalstīm 2014. gadā. Turklāt Civildienesta noteikumu (grozītā Padomes 1968. gada 29. februāra Regula (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68) 83. pantā noteikts, ka dalībvalstis kopīgi garantē pensiju saistības.

⁽¹⁾ Ieteikums lasītājam iepazīties ar Eiropas Savienības 2013. finanšu gada konsolidēto pārskatu pilnu tekstu – gan konsolidētajiem finanšu pārskatiem un to paskaidrojumiem, gan kopsavilkuma pārskatiem par budžeta izpildi un to paskaidrojumiem.

2. tabula. Finanšu darbības rezultātu pārskats (*)

	(miljonos EUR)	
	2013. g.	2012. g.
Pamatdarbības ieņēmumi		
Ieņēmumi no pašu resursiem un iemaksām	141 241	130 919
Citi pamatdarbības ieņēmumi	8 414	6 826
	149 655	137 745
Pamatdarbības izdevumi		
Administratīvie izdevumi	(9 269)	(9 320)
Pamatdarbības izdevumi	(138 571)	(124 633)
	(147 840)	(133 953)
Pārpalikums no pamatdarbības	1 815	3 792
Finanšu ieņēmumi	2 038	2 157
Finanšu izdevumi	(2 045)	(1 942)
Pensiju un citu darbinieku pabalstu saistību pārmaiņas	(5 565)	(8 846)
Kopuzņēmumu un asociēto iestāžu neto deficīta daļa	(608)	(490)
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	(4 365)	(5 329)

(*) Finanšu darbības rezultātu pārskatā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

3. tabula. Naudas plūsmas pārskats (*)

	(miljonos EUR)	
	2013. g.	2012. g.
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	(4 365)	(5 329)
Pamatdarbība		
Amortizācija	48	39
Nolietojums	401	405
Aizdevumu (palielinājums)/samazinājums	20	(16 062)
Debitoru parādu un atgūstamo summu (palielinājums)/samazinājums	923	(4 837)
Priekšfinansējuma (palielinājums)/samazinājums	(1 695)	(2 013)
Krājumu (palielinājums)/samazinājums	10	(44)
Uzkrājumu palielinājums/(samazinājums)	(196)	299
Finanšu saistību palielinājums/(samazinājums)	(29)	16 017
Citu saistību palielinājums/(samazinājums)	(311)	468
Kreditoru parādu palielinājums/(samazinājums)	2 511	(1 390)
Iepriekšējā gada budžeta pārpalikums kā bezskaidras naudas ieņēmumi	(1 023)	(1 497)
Citas bezskaidras naudas līdzekļu pārmaiņas	(50)	260
Pensijām un darbinieku pabalstu saistību palielinājums/(samazinājums)	4 315	7 668
Ieguldījumu darbība		
Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu (palielinājums)/samazinājums	(624)	(1 390)
Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitītu ieguldījumu (palielinājums)/samazinājums	43	(18)
Pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu (palielinājums)/samazinājums	(1 142)	(837)
Neto naudas plūsma	(1 164)	(8 261)
Naudas un naudas ekvivalentu neto pieaugums/(samazinājums)	(1 164)	(8 261)
Nauda un naudas ekvivalenti gada sākumā	10 674	18 935
Nauda un naudas ekvivalenti gada beigās	9 510	10 674

(*) Naudas plūsmas pārskatā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

4. tabula. Pārskats par neto aktīvu pārmaiņām (*)

(miljonos EUR)

	Rezerves (A)		No dalībvalstīm pieprasāmās summas (B)		Neto aktīvi = (A) + (B)
	Patiesās vērtības rezerve	Citas rezerves	Uzkrātais pārpalikums/ (deficīts)	Gada saimnieciskās darbības rezultāti	
Atlikums 2011. gada 31. decembrī	(108)	3 716	(35 669)	(1 789)	(33 850)
Garantiju fonda rezerves pārmaiņas	—	168	(168)	—	0
Patiesās vērtības pārmaiņas	258	—	—	—	258
Citi	—	21	(19)	—	2
2011. gada saimnieciskās darbības rezultāta sadalījums	—	6	(1 795)	1 789	0
Dalībvalstīm kreditētie 2011. gada budžeta rezultāti	—	—	(1 497)	—	(1 497)
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	—	—	—	(5 329)	(5 329)
Atlikums 2012. gada 31. decembrī	150	3 911	(39 148)	(5 329)	(40 416)
Garantiju fonda rezerves pārmaiņas	—	46	(46)	—	0
Patiesās vērtības pārmaiņas	(51)	—	—	—	(51)
Citi	—	12	(9)	—	3
2012. gada saimnieciskās darbības rezultāta sadalījums	—	5	(5 334)	5 329	0
Dalībvalstīm kreditētie 2012. gada budžeta rezultāti	—	—	(1 023)	—	(1 023)
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	—	—	—	(4 365)	(4 365)
Atlikums 2013. gada 31. decembrī	99	3 974	(45 560)	(4 365)	(45 852)

(*) Pārskatā par neto aktīvu pārmaiņām ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

5. tabula. ES budžeta izpildes rezultāti (*)

(miljonos EUR)		
Eiropas Savienība	2013. g.	2012. g.
Ieņēmumi finanšu gadā	149 504	139 541
Maksājumi pret kārtējā gada apropriācijām	(147 567)	(137 738)
Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz N+1 gadu	(1 329)	(936)
To neizmantoto maksājumu apropriāciju anulēšana, kas pārnestas no N-1 gada	437	92
Valūtas maiņas starpības gadā	(42)	60
Budžeta rezultāti (**)	1 002	1 019

(*) ES budžeta izpildes rezultātu izklāstā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

(**) No šīs summas EBTA rezultāts ir (4) miljoni EUR 2013. gadā un (4) miljoni EUR 2012. gadā.

6. tabula. Saimnieciskās darbības rezultātu saskaņošana ar budžeta izpildes rezultātiem (*)

(miljonos EUR)		
	2013. g.	2012. g.
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	(4 365)	(5 329)
Ieņēmumi		
Kārtējā gadā izveidotās tiesības, kuru summas vēl nav iekasētas	(2 071)	(2 000)
Iepriekšējos gados izveidotās tiesības, kuru summas iekasētas kārtējā gadā	3 357	4 582
Uzkrātie ieņēmumi (neto)	(134)	(38)
Izdevumi		
Uzkrātie izdevumi (neto)	3 216	(1 544)
Iepriekšējo gadu izdevumi, kas samaksāti kārtējā gadā	(1 123)	(2 695)
Priekšfinansējuma neto ietekme	(902)	820
Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz nākamo gadu	(1 528)	(4 666)
Maksājumi, kas veikti saistībā ar neizmantoto maksājumu apropriāciju pārvešanu un anulēšanu	1 538	4 768
Uzkrājumu pārmaiņas	4 136	7 805
Citi	(1 028)	(670)
Saimnieciskās darbības rezultāti aģentūrām un EOTK	(93)	(15)
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	1 002	1 019

(*) Saimnieciskās darbības rezultātu saskaņošana ar budžeta izpildes rezultātiem ir izklāstīta, izmantojot Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūru.

2. NODAĻA

Ieņēmumi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	2.1.–2.4.
Ieņēmumu jomas īpašās iezīmes	2.2.–2.3.
Revīzijas tvērums un pieeja	2.4.
Darījumu pareizība	2.5.
Atlasītu kontroles sistēmu pārbaude	2.6.–2.26.
NKI pašu resursi	2.7.–2.12.
Tradicionālie pašu resursi	2.13.–2.19.
PVN pašu resursi	2.20.–2.22.
Naudas sodi un sankcijas	2.23.–2.24.
Citi ar ieņēmumiem saistīti vispārīgi jautājumi	2.25.
Gada darbības pārskati	2.26.
Secinājums un ieteikumi	2.27.–2.29.
Secinājums par 2013. gadu	2.27.
Ieteikumi	2.28.–2.29.

- 2.1. pielikums. Darījumu pārbažu rezultāti ieņēmumu jomā
- 2.2. pielikums. Sistēmu pārbažu rezultāti ieņēmumu jomā
- 2.3. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude ieņēmumu jomā

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

2.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts īpašais izvērtējums par ieņēmumiem, kuros ietverti pašu resursi un citi ieņēmumi. Būtiskākā informācija par 2013. gada ieņēmumiem ir sniegta **2.1. tabulā**.

2.1. tabula. Galvenā informācija par ieņēmumiem 2013. gadā

Ieņēmumu veids	Apraksts	Ieņēmumi 2013. g. (miljonos EUR)
NKI pašu resursi	Resursi, kuru pamatā ir NKI (nacionālais kopienākums) kārtējā finanšu gadā	110 032
Tradicionālie pašu resursi (TPR)	Muitas nodokļi un cukura nodevas	15 366
PVN pašu resursi	Resursi no PVN (pievienotās vērtības nodokļa) kārtējā finanšu gadā	14 542
Budžeta nelīdzsvarotības korekcija	Apvienotās Karalistes korekcija	166
Samazinājums NKI iemaksām	Piešķirts Nīderlandei un Zviedrijai	-6
PAŠU RESURSI KOPĀ		140 100
Iemaksas un kompensācijas saistībā ar Savienības/Kopienas līgumiem un programmām		3 897
Procenti par novēlotiem maksājumiem un naudas sodi		2 973
Ieņēmumi no iestādēs un citās Savienības struktūrās strādājošajiem		1 199
Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas		698
Ieņēmumi, kas uzkrājušies no iestāžu administratīvās darbības		611
Dažādi ieņēmumi		24
Aizņēmumu un aizdevumu operācijas		2
CITI IEŅĒMUMI KOPĀ		9 404
IEŅĒMUMI GADĀ KOPĀ		149 504

Avots: Eiropas Savienības 2013. gada konsolidētie pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ieņēmumu jomas īpašās iezīmes

2.2. Ieņēmumu lielāko daļu veido pašu resursi (93,7 % ieņēmumu) ⁽¹⁾, un tos iedala trīs kategorijās.

- Pašu resursus no nacionālā kopienākuma (NKI) iegūst, piemērojot vienotu likmi dalībvalstu NKI (110 032 miljoni EUR, 73,6 % no ieņēmumiem). Dalībvalstu iemaksas aprēķina, balstoties uz prognozētajiem NKI datiem ⁽²⁾. Šos datus var pārskatīt ⁽³⁾ četrus gadus, pēc kuriem iestājas noilgums ⁽⁴⁾. Pēc tam, kad ir ņemti vērā visi citi ieņēmumu avoti, NKI pašu resursus izmanto ES budžeta līdzsvarošanā ⁽⁵⁾. Galvenais risks saistībā ar pareizību ir tas, ka pakārtotie statistikas dati nav apkopoti saskaņā ar Savienības noteikumiem vai arī ka Komisija tos nav apstrādājusi saskaņā ar tiem.
- Tradicionālie pašu resursi (TPR) ir par importu iekasētie muitas nodokļi un cukura ražošanas nodevas. Tos aprēķina un iekasē dalībvalstis. Trīs ceturtdaļas no iekasētās summas dalībvalstis maksā ES budžetā (15 366 miljoni EUR, 10,3 % no ieņēmumiem), atlikušo ceturtdaļu tās ietur, lai segtu iekasēšanas izmaksas. Galvenie riski saistībā ar TPR ir Savienībai nodoto nodokļu pilnīgums, precizitāte un savlaicīgums.

⁽¹⁾ Padomes 2007. gada 7. jūnija Lēmums 2007/436/EK, Euratom par Eiropas Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 163, 23.6.2007., 17. lpp.) un Padomes 2000. gada 22. maija Regula (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 130, 31.5.2000., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 105/2009 (OV L 36, 5.2.2009., 1. lpp.).

⁽²⁾ Par šiem datiem Komisija un dalībvalstis vienojas Padomdevējas komitejas pašu resursu jautājumos sanāksmē.

⁽³⁾ Pārskatītos datus ņem vērā, lai aprēķinātu dalībvalstu NKI atlikumus un iepriekšējo gadu korekcijas, kas arī ietekmē gada ieņēmumu budžetu. Pārskatīšanas rezultātā veicamās korekcijas katrā dalībvalstī var būt pozitīvas vai negatīvas. NKI atlikumi un korekcijas 2013. gadā bija 162 miljoni EUR, 0,1 % ieņēmumu (pozitīvās korekcijas bija 1 177 miljoni EUR, 0,8 % ieņēmumu, negatīvās – 1 015 miljoni EUR, 0,7 % ieņēmumu).

⁽⁴⁾ Ja vien nav formulētas atrunas (sk. 2.7. punktu).

⁽⁵⁾ Jebkurš pārāk zemu (vai pārāk augstu) novērtēts NKI konkrētai dalībvalstij – kaut arī tas neietekmē kopējos NKI resursus – izraisa iemaksu palielinājumu (vai samazinājumu) no citām dalībvalstīm, kamēr NKI datus izlabo.

PALĀTAS APSVĒRUMI

— Pašu resursus no pievienotās vērtības nodokļa (PVN) aprēķina, piemērojot vienotu likmi dalībvalstu saskaņotā PVN novērtējuma bāzei ⁽⁶⁾ (14 542 miljoni EUR, 9,7 % no ieņēmumiem). Galvenie riski ir dalībvalstu sniegtās informācijas pilnīgums un precizitāte, Komisijas aprēķinu precizitāte par veicamajām iemaksām un dalībvalstu maksājumu savlaicīgums.

2.3. Starp galvenajiem riskiem saistībā ar pārējiem ieņēmumiem ir Komisijas īstenotā naudas sodu un sankciju pārvaldība un kļūdas ar Savienības/Kopienas nolīgumiem saistīto iemaksu aprēķinā.

Revīzijas tvērums un pieeja

2.4. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Ieņēmumu revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Revīzijā Komisijas līmenī pārbaudīja 55 iekasēšanas rīkojumu ⁽⁷⁾ izlasi, kā definēts **1.1. pielikuma 6. punktā**. Izlase ir veidota tā, lai tā būtu reprezentatīva visā ieņēmumu jomas iekasēšanas rīkojumu klāstā.
- b) Kontroles sistēmu novērtējumā bija iekļauti šādi aspekti:
 - i) Komisijas sistēmas, ar kuru palīdzību nodrošina, ka dalībvalstu NKI dati ir atbilstoši kā pamats pašu resursu vajadzībām, un Komisijas sistēmas, ar kuru palīdzību aprēķina un iekasē NKI pašu resursu iemaksas ⁽⁸⁾;
 - ii) Komisijas TPR sistēmas, tostarp Komisijas veiktā dalībvalstu pēcmuitošanas revīziju uzraudzība;
 - iii) TPR grāmatvedības sistēmas trīs atlasītās dalībvalstīs (Vācijā, Nīderlandē un Rumānijā) ⁽⁹⁾ un to pēcmuitošanas revīziju sistēmu caurskatīšana;

⁽⁶⁾ Četrām dalībvalstīm (Vācijai, Nīderlandei, Austrijai un Zviedrijai) 2007.–2013. gada periodā piemēro samazinātu piesaistīšanas likmi.

⁽⁷⁾ Iekasēšanas rīkojums ir procedūra, ar kuru kreditrīkotājs reģistrē Komisijas tiesības, lai saņemtu pienākošos summu.

⁽⁸⁾ Kā izejas punktu novērtējumā ņēma NKI datu prognozi, par ko bija panākta vienošanās. Palāta nevar sniegt vērtējumu par to, cik kvalitatīvi ir dati, par kuriem vienojusies Komisija un dalībvalstis.

⁽⁹⁾ Palātas veiktā revīzija nevar ietvert nedeklarēto importu vai to importu, kas nav nonācis muitas uzraudzībā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- iv) Komisijas sistēmas, ar kurām nodrošina, ka PVN pašu resursi ir pareizi aprēķināti un iekasēti ⁽¹⁰⁾;
- v) Komisijas īstenotā naudas sodu un sankciju pārvaldība;
- vi) Budžeta ģenerāldirektorāta (Budžeta ĢD) un Eurostat 2013. gada darbības pārskati.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

2.5. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **2.1. pielikumā**. No 55 pārbaudītajiem darījumiem nevienā nebija kļūdu.

- Palātas revīzijā netika atklāta neviena kļūda Komisijas veiktajā uz PVN un NKI datiem balstītajā dalībvalstu iemaksu aprēķinā un to maksājumos.
- Palāta konstatēja, ka Komisijas izdotie iekasēšanas rīkojumi kopumā atspoguļo dalībvalstu iesūtītos TPR pārskatus.
- Palāta revīzijā neatrada nevienu kļūdu pārējo ieņēmumu darījumu aprēķinos un maksājumos.

ATLASĪTU KONTROLES SISTĒMU PĀRBAUDE

2.6. Palātas veiktās sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **2.2. pielikumā**.

NKI pašu resursi

2.7. Apšaubāmus elementus dalībvalstu iesniegtajos NKI datus ar atrunu starpniecību ⁽¹¹⁾ ir iespējams paturēt atvērtus korekcijām pēc tiesību aktos noteiktā četru gadu termiņa. Tādējādi atrunu izmantošana ir iekšējās kontroles procesa sastāvdaļa. Komisijai un dalībvalstīm jātiecas novērst apšaubāmos elementus, cik vien ātri iespējams.

⁽¹⁰⁾ Palātas revīzijas sākumpunkts bija dalībvalstu sagatavotā saskaņotā PVN bāze. Tajā tieši nepārbaudīja statistiku un datus, kurus sniedz dalībvalstis.

⁽¹¹⁾ Atrunas iedala vispārējās atrunās un īpašajās atrunās. Vispārēja atruna aptver visus NKI apkopošanas elementus. Īpašās atrunas attiecas uz NKI (līdz 2001. gadam – NKP, pēc tam – NKI) atsevišķiem elementiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.8. 2013. gada beigās bija spēkā 114 īpašās atrunas (sk. **2.2. tabulu**). 2013. gadā tika noteikta 21 īpašā atruna ⁽¹²⁾ un atceltas 12 īpašās atrunas. Joprojām ir spēkā viena īpašā NKP atruna, kas attiecas uz 1995.–2001. gada periodu. Palāta aprēķināja, ka 2013. gadā atcelto NKP un NKI atrunu finansiālā ietekme ⁽¹³⁾ bija 583,5 miljonu EUR tīrais attiecīgo dalībvalstu iemaksu samazinājums ⁽¹⁴⁾.

⁽¹²⁾ 19 no 21 atrunas tika noteiktas pēc pārbaužu cikla pabeigšanas attiecībā uz Bulgāriju un Rumāniju. Vienu atrunu noteica Austrijai pēc dialoga apmeklējuma pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras ietvaros un vienu – Apvienotajai Karalistei, pamatojoties uz jautājumiem, kas apskatīti Īpašajā ziņojumā Nr. 11/2013 “Nacionālā kopienākuma (NKI) datu precizitāte: strukturētāka un mērķtiecīgāka pieeja uzlabotu Komisijas veikto pārbaužu efektivitāti”.

⁽¹³⁾ Palāta noteica atrunu atcelšanas finansiālo ietekmi, ņemot vērā visas tās izmaiņas NKI bāzē, kuru iemesls bija 2013. gadā atcelto atrunu ietekme par gadiem, par kuriem jau bija iestājies noilgums.

⁽¹⁴⁾ 0,4 miljonu EUR pieauguma un 583,9 miljonu EUR samazinājuma iznākums.

2.2. tabula. Dalībvalstu īpašās NKI/NKP atrunas 2013. gada 31. decembrī ⁽¹⁾

Dalībvalsts	2012. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	2013. gadā formulētās atrunas	2013. gadā atceltās atrunas	2013. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	Senākais gads, uz kuru attiecas atrunas
Beļģija	3	0	0	3	2002
Bulgārija	n/a	8	0	8	2007
Čehijas Republika	2	0	0	2	2004
Dānija	1	0	0	1	2002
Vācija	2	0	0	2	2002
Igaunija	2	0	0	2	2004
Īrija	1	0	1	0	n/a
Grieķija	9	0	0	9	1995
Spānija	3	0	0	3	2002
Francija	2	0	0	2	2002
Itālija	3	0	0	3	2002
Kipra	5	0	0	5	2004
Latvija	10	0	0	10	2004
Lietuva	2	0	0	2	2004
Luksemburga	2	0	1	1	2002
Ungārija	10	0	0	10	2004
Malta	8	0	1	7	2004
Nīderlande	4	0	4	0	n/a
Austrija	1	1	1	1	2009
Polija	11	0	0	11	2004
Portugāle	3	0	0	3	2002
Rumānija	n/a	11	0	11	2007
Slovēnija	3	0	1	2	2004
Slovākija	2	0	0	2	2004
Somija	1	0	0	1	2002
Zviedrija	4	0	0	4	2002
Apvienotā Karaliste	11	1	3	9	2002
KOPĀ	105	21	12	114	

⁽¹⁾ Transversālās īpašās atrunas tabulā nav iekļautas.

n/a – nav attiecināms.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2.9. Papildus īpašajām NKI atrunām Komisija ir noteikusi īpašās transversālās atrunas. Šīs atrunas definē Komisija kā jautājumus, kurus paziņo visām dalībvalstīm, lai ļautu Komisijai salīdzināt pakārtotos apkopotos datus. 2013. gadā tika noteiktas divas jaunas transversālās atrunas⁽¹⁵⁾ (līdz ar to spēkā esošo transversālo atrunu skaits palielinājās līdz astoņām). Komisija sāka sešu esošo transversālo atrunu atcelšanas procesu (tā rezultātā trīs no tām ir atceltas dažās dalībvalstīs⁽¹⁶⁾).

2.10. Vienīgā vispārējā atruna, kas bija spēkā 2013. gada beigās, bija par Grieķijas NKI datiem par 2008. un 2009. gadu. Atrunu par 2008. gadu noteica 2012. gadā, jo dati par šo gadu bija balstīti uz sākotnējām aplēsēm. 2013. gadā šo atrunu nevarēja atcelt, jo Grieķija nebija sniegusi Komisijai jaunu informāciju. Lai neiestātos noilgums, atruna bija jāpagarina līdz 2009. gadam (sk. 2.2. punkta pirmo ievilkumu), jo dati par šo gadu joprojām bija balstīti uz sākotnējām aplēsēm.

2.11. Komisija cieši seko stāvoklim saistībā ar problēmām Grieķijas nacionālo kontu apkopojumā, tostarp veic regulārus apmeklējumus. Palāta atzinīgi vērtē to, ka Komisija nosaka vispārējo atrunu par Grieķijas NKI datiem, tādējādi aizsargājot ES finansiālās intereses. Tomēr vispārējo atrunu ilgstoša izmantošana var novest pie budžeta nenoteiktības.

2.12. NKI komitejas sanāksmēs 2013. gadā tika apspriests jautājums par ēnu ekonomiku. Komisija atzina, ka datu saskaņošanas līmenis neatbilst Eiropas statistikas ierastajiem standartiem. Palāta ir iepriekš vērsusi uzmanību uz šo jautājumu un Īpašajā ziņojumā Nr. 11/2013 formulēja konkrētu ieteikumu.

2.9. Turpinājās darbs pie jautājuma par transversālajām atrunām. 2014. gadā šis process paātrinājās, un pirmajā ceturksnī vien tika atceltas 25 šādas atrunas.

2.10. Nesen sāktajā palīdzības projektā ir paredzēts īstermiņa rīcības plāns Grieķijas valsts gada pārskatu uzlabošanai.

2.11. Pašlaik ir spēkā tikai viena vispārēja atruna.

2.12. Kopš paša sākuma vispusīgums ir bijis svarīgs apsvērums nacionālā kopienākuma (NKI)/nacionālā kopprodukta (NKP) pārbaudes procesā, un tā tas būs arī turpmāk.

Dalībvalstīm nav jāgatavo ēnu ekonomikas atsevišķu elementu atsevišķas aplēses, ja vien ir nodrošināts, ka NKP dati, ko izmanto pašu resursu vajadzībām, ir vispusīgi.

⁽¹⁵⁾ "Transportlīdzekļa reģistrācijas nodokļa iegrāmatošana" un "Faktiskās un nosacītās īres maksas starppatēriņa aprēķins mājokļu pakalpojumu sniegšanas aplēsē", abas atrunas ir balstītas uz jautājumiem, kas apskatīti Palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 11/2013.

⁽¹⁶⁾ III transversālo atrunu (to subjektu uzskaitē, kuru fiziskā klātbūtne ir neliela vai tās vispār nav) atcēla 19 valstīs, IV transversālo atrunu (to shēmu uzskaitē, kas saistītas ar automašīnu pārvēršanu metāllūžņos) atcēla 17 valstīs un V transversālo atrunu (kooperatīvu ēku uzskaitē) atcēla 11 valstīs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Tradicionālie pašu resursi

2.13. Pēc preču atlaišanas, lai pārliecinātos par deklarācijas datu pareizību, muitas dienesti var pārbaudīt tirdzniecības dokumentus un datus par attiecīgo preču ieviešanu⁽¹⁷⁾. Šīs pārbaudes, kurās ietilpst pēcmuitošanas revīzijas⁽¹⁸⁾, sauc par pēcmuitošanas kontroli. Šāda kontrole balstās uz riska analīzi, pamatojoties uz valsts, Kopienas un, ja iespējams, starptautiski izstrādātiem kritērijiem⁽¹⁹⁾.

2.14. Palāta revīzijā konstatēja, ka pēcmuitošanas revīziju kvalitāte, tvērums un rezultāti trīs apmeklētajās dalībvalstīs ievērojami atšķirās⁽²⁰⁾. Tika konstatētas turpmāk aprakstītās nepilnības importētāju noteikšanā, atlasē un pārbaudē pēc preču muitošanas brīvai apgrozībai.

a) Importētāju noteikšanā un atlasē:

i) nav juridiski saistošu ES mēroga riska analīzes standartu pēcmuitošanas revīzijām;

ii) dalībvalstu metodes pārbaudāmo importētāju atlasei nav saskaņotas;

iii) nav ES mēroga datubāzes par importu, kurā būtu informācija, ko varētu izmantot importētāju noteikšanā un atlasē pēcmuitošanas revīzijām⁽²¹⁾.

2.14. Komisija veiks nepieciešamos pasākumus saistībā ar Palātas konstatējumiem. Attiecībā uz konstatētajām nepilnībām Komisija lūgs dalībvalstis veikt korektīvus pasākumus.

a)

i) Kaut arī apmaiņa ar riska informāciju ir juridiska prasība, jaunākajā Muitas revīzijas rokasgrāmatas versijā (2014. gada marts) definētie riska kritēriji nav juridiski saistoši. Komisija sniedz dalībvalstīm riska informāciju paziņojumos par savstarpēju palīdzību un paziņojumos par riska informācijas veidlapām (RIF), lai tās varētu izmantot šo informāciju, veicot riska analīzi. Komisija savās pārbaudēs 2014. gadā pārbauda, kā dalībvalstis izmanto šo informāciju.

ii) Jaunajā Muitas revīzijas rokasgrāmatā (ko papildina attiecīga Muitas programma) ir paredzēta kopēja saskaņota pieeja pēcmuitošanas revīziju veikšanai.

iii) Komisija pārvalda dalībvalstu ievesto preču datubāzi ("Uzraudzība II"), kurā nav norādīti importētāju vārdi. Datubāzē "Uzraudzība III" būtu jāsniedz plašāka informācija, ļaujot noteikt importētājus, taču tā pilnībā sāks darboties no 2018. gada.

⁽¹⁷⁾ Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi 78. pants (OV L 302, 19.10.1992., 1. lpp.).

⁽¹⁸⁾ "Pēcmuitošanas revīzija ir metode, ar kuru kontrolē ekonomikas dalībniekus, pārbaudot to pārskatus, grāmatojumus un sistēmas." Avots: Muitas revīzijas rokasgrāmata.

⁽¹⁹⁾ Kopienas Muitas kodeksa 13. panta 2. punkts.

⁽²⁰⁾ Strukturētākā pieeja attiecībā uz riska analīzi un pēcmuitošanas revīziju ieviešanu un izpildi bija Vācijā, ja salīdzina ar Nīderlandi un Rumāniju.

⁽²¹⁾ Drošības un drošuma nolūkā Komisija pārvalda datubāzi, kas satur informāciju par importu dalībvalstīs, bet, tā kā tajā nav importētāju nosaukumu, pēcmuitošanas revīziju vajadzībām dati nav izmantojami.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Šie trīs aspekti ierobežo pēcmuitošanas revīziju vajadzībām veiktās importētāju noteikšanas un atlasē efektivitāti. Pastāv iespēja, ka riskam visvairāk pakļautie importētāji netiks atlasīti un ka daži importētāji nekad netiks pārbaudīti. Piemēram, ja importētāji importētās preces mūito vairākās dalībvalstīs un ja šo importēto preču kopsumma ir nozīmīga, bet katrā no šīm dalībvalstīm preču summu valsts muitas dienesti uzskata par nebūtisku, tad šie importētāji nekad netiks atlasīti pārbaudei.

b) Importētāju pārbaudē:

i) ar tiesību aktiem nav definēti pēcmuitošanas revīziju obligātie ES mēroga standarti, un dalībvalstis pašas nosaka savu regulējumu⁽²²⁾. Kaut arī Komisija ir izstrādājusi nesaistošu muitas revīzijas rokasgrāmatu⁽²³⁾, apmeklētajās dalībvalstīs tā netika izmantota, un izmantotās metodes tajās bija atšķirīgas. Komisija pēdējos gados šajā jomā nav īstenojusi uzraudzību;

ii) kad preces mūito dalībvalstī (A), kas nav importētāja atrašanās dalībvalsts (B), gan pēcmuitošanas revīziju, gan tām sekojošu atgūšanas procedūru veikšana – ja to iniciators ir dalībvalsts (A) – ir apgrūtināša, jo importētājs atrodas citas dalībvalsts (B) jurisdikcijā (sk. piemēru 2.1. izcēlumā). Kaut arī Muitas kodeksa komiteja 2000. gadā atzina šo problēmu, jautājuma risināšana nav sākta;

b)

i) Komisija savās ikgadējās pārbaudēs dalībvalstīs pārbauda dažādus muitas kontroles aspektus, tostarp pēcmuitošanas revīzijas.

Komisija izdalīja Muitas revīzijas rokasgrāmatu visām dalībvalstu muitas iestādēm, cenšoties panākt pilnībā saskaņotu revīzijas pieeju muitas kontroles vajadzībām un veicinot atzītas revīzijas kontroles veikšanu ES. Komisija pauž nožēlu, ka Palātas apmeklētajās dalībvalstīs šī rokasgrāmata netika izmantota, un lūgs visām dalībvalstīm efektīvi izmantot jauno Muitas revīzijas rokasgrāmatu.

ii) Kaut arī saskaņā ar labu revīzijas praksi dalībvalstīm būtu savstarpēji jāsažinās, jo īpaši gadījumos, kad uzņēmums dalībvalstī, kurā neatrodas šā uzņēmuma galvenā mītne, ievie lielā daudzumu preču, ES muitas tiesību aktos importējošajai dalībvalstij nav paredzēts juridisks pienākums rīkoties. Tomēr ikviena dalībvalsts saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 515/97 var izmantot savstarpējās palīdzības rīku, lai pieprasītu citas dalībvalsts muitas iestādes palīdzību. Jaunajā revīzijas rokasgrāmatā ir izskatīta šī iespēja.

⁽²²⁾ Kopienas Muitas kodeksa 13. un 78. panta piemērošanai.

⁽²³⁾ Rokasgrāmata ir dalībvalstu un Komisijas sadarbības rezultāts 2007. gada muitas projekta grupā par pēcmuitošanas revīzijas sistēmām. Tomēr dalībvalstīm tā nav obligāti jāpiemēro.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.1. izcēlums. Zemi atgūšanas rezultāti gadījumā, kad importētājs atrodas dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kurā preces tiek muitotas brīvai apgrozībai

Saskaņā ar paziņojumu no OLAF Nīderlandes muita konstatēja Roterdamā (Nīderlande) deklarētu ļoti zemas vērtības tekstilmateriālu importu no Ķīnas.

Nīderlandes muita attiecīgi veica pārbaudes saistībā ar šo importu deklarētāju telpās Nīderlandē. Pārbaūžu rezultātā tika sagatavoti atgūšanas rīkojumi kopā aptuveni 50 miljonu EUR vērtībā. Lielāko daļu atgūšanas rīkojumu nosūtīja uzņēmumiem, kuru galvenie biroji atradās citās dalībvalstīs.

Tika sasniegts ļoti zems atgūšanas rādītājs: revīzijas laikā vairāk nekā 45 miljoni EUR nebija atgūti un bija reģistrēti B kontos, un Nīderlandes muita uzskatīja, ka nav izredžu atgūt nesamaksātos parādus.

Vienā no šiem gadījumiem Nīderlandes muita atklāja, ka preces bija izkrautas Hamburgā (Vācijā) un transportētas uz Roterdamu (Nīderlandē). Roterdamā preces bija muitotas brīvai apgrozībai un pēc tam vestas uz galamērķi Polijā. Tā kā transporta maršrutam nebija nekāda ekonomiska vai loģistiska pamatojuma, šajā konkrētajā gadījumā šķiet, ka importētāji vēlējās preces muitot citā dalībvalstī, lai mazinātu iespēju, ka tiks veiktas pārbaudes, un apgrūtinātu iespējamo atgūšanas procedūru.

- iii) Palāta konstatēja, ka divas no apmeklētajām dalībvalstīm (Nīderlande un Rumānija), veicot pēcmuitošanas revīzijas pie importētāja, nepārbaudīja tā paša importētāja ievestās preces, kas bija muitotas citā dalībvalstī. Vācijā inspektori iet soli tālāk un pārbauda, vai precēm ir piemērota muitas procedūra citā dalībvalstī, un, ja tiek konstatētas neatbilstības, informē citas iesaistītās dalībvalstis ⁽²⁴⁾ (sk. 2.2. izcēlumu);

KOMISIJAS ATBILDES

2.1. izcēlums. Zemi atgūšanas rezultāti gadījumā, kad importētājs atrodas dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kurā preces tiek muitotas brīvai apgrozībai

Komisija kopā ar Nīderlandes muitas iestādēm veiks nepieciešamos pasākumus saistībā ar šo ieteikumu. Komisija veic dalībvalstu atgūšanas rīcības sistematiskas pēcpārbaudes, ja atgūstamā summa pārsniedz 50 000 euro, tā ir norakstīta B kontā un ir pazinots, ka tā ir pieprasīta saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem. Ja uz dalībvalsti ir attiecināma neatgūšana, Komisija pieprasīs dalībvalstij padarīt šo summu pieejamu.

- iii) Komisija veiks nepieciešamos pasākumus saistībā ar Palātas konstatējumiem. Attiecībā uz konstatētajām nepilnībām Komisija lūgs dalībvalstis veikt korektīvus pasākumus.

⁽²⁴⁾ Saskaņā ar savstarpējās palīdzības shēmu (Padomes 1997. gada 13. marta Regula (EK) Nr. 515/97 par dalībvalstu pārvaldes iestāžu savstarpēju palīdzību un šo iestāžu un Komisijas sadarbību, lai nodrošinātu muitas un lauksaimniecības tiesību aktu pareizu piemērošanu (OV L 82, 22.3.1997., 1. lpp.)).

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.2. izcēlums. Informācijas apmaiņa saistībā ar neatbilstībām, kuras konstatēja pie importētāja vienā dalībvalstī un kuras attiecās arī uz citām dalībvalstīm

Vācijas muita konstatēja tarifa klasificēšanas kļūdu, kura attiecās arī uz importētajām precēm, ko muietoja divās citās dalībvalstīs (Francijā un Apvienotajā Karalistē). Vācijas muitas dienesti informēja šīs dalībvalstis par attiecīgajām neatbilstībām. Tomēr 15 mēnešus vēlāk, 2014. gada maijā, attiecīgās divas valstis nebija sniegušas atbildi Vācijas dienestiem par atgūšanas darbībām.

iv) 2012. gada revīzijas plānu īstenošanas līmenis bija zems Rumānijā un Nīderlandē.

2.15. Reizi mēnesī katra dalībvalsts nosūta Komisijai pārskatu par aprēķinātajiem nodokļiem (A konta pārskats) un reizi ceturksnī – par tiem aprēķinātajiem nodokļiem, kuri tajā nav iekļauti (B konta pārskats) ⁽²⁵⁾.

2.16. Palātas revīzijā trīs dalībvalstīs tika konstatētas nepilnības B kontu administrēšanā. Piemēram, summas, ko uzskatīja par neatgūstamām ⁽²⁶⁾, bija novērtētas par zemu ⁽²⁷⁾ vai tika konstatēti lieli kavējumi izpildē un pēcpārbaudes procedūrās.

2.17. Papildus tam Palāta konstatēja nepilnības A kontu pārvaldībā Nīderlandē, jo vēl arvien ir jāveic manuālas darbības, lai sagatavotu A kontu pārskatus, un tas rada kļūdu risku ⁽²⁸⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

2.2. izcēlums. Informācijas apmaiņa saistībā ar neatbilstībām, kuras konstatēja pie importētāja vienā dalībvalstī un kuras attiecās arī uz citām dalībvalstīm

Komisija kopā ar dalībvalstīm veic pēcpārbaudes saistībā ar tās pārbaudu ziņojumos minētajiem jautājumiem un jautājumiem, kurus ir minējusi Palāta, un gadījumos, kad ir konstatēti trūkumi, tā lūdz dalībvalstīm veikt atbilstošus korektīvus pasākumus.

2.17. Komisija kopā ar Nīderlandes iestādēm veiks šīs problēmas pēcpārbaudi savā regulārajā pēcpārbaudē attiecībā uz Palātas minētajiem jautājumiem.

⁽²⁵⁾ Ja nodokļi vai nodevas nav samaksātas un nav arī nodrošinājuma vai ja tie ir nodrošināti, bet tiek apstrīdēti, dalībvalstis var apturēt šo resursu pieejamību, iegrāmatojot tos šajā atsevišķajā kontā.

⁽²⁶⁾ Saskaņā ar Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 6. panta 4. punkta b) apakšpunktu.

⁽²⁷⁾ Šie gadījumi neietekmēja kopējās summas ticamību, kā noteikts atsevišķā pārskatā, un attiecīgo norakstīto summu, kā uzrādīts Eiropas Savienības konsolidētajos pārskatos.

⁽²⁸⁾ Piemēram, Nīderlande pieļāva kļūdas neatgūstamo summu uzskaitē saistībā ar A un B kontiem attiecībā uz periodu no 2005. gada janvāra līdz 2012. gada aprīlim, kā rezultātā Nīderlandes iestādes maksāja TPR 12,3 miljonu EUR apmērā (pēc 25 % iekasēšanas izmaksu atskaitīšanas) un vēl 6,5 miljonus EUR procentos attiecīgi 2012. un 2013. gadā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2.18. Pārbaudēs, kuras Komisija veica 2013. gadā, arī atklājās trūkumi B kontu pārvaldībā vairākumā tās apmeklēto dalībvalstu⁽²⁹⁾. Divās pārbaudēs Grieķijā atklājās nopietnas problēmas B kontu pārvaldībā⁽³⁰⁾.

2.19. Pēc Komisijas pārbaudēm dalībvalstīs tiek formulēti "neatrisinātie jautājumi"⁽³¹⁾. Šiem neatrisinātajiem jautājumiem var būt un var nebūt iespējama finansiāla ietekme, un tos slēdz, kad dalībvalsts tos ir pienācīgi atrisinājusi. Gada beigās neatrisināts bija 341 jautājums, tostarp 35 nebija atrisināti vairāk nekā piecu gadu laikā (sk. **2.3. tabulu**).

2.18. Komisija ir pārbaudījusi apmeklēto dalībvalstu biroja(-u) B kontu, un izdarītie konstatējumi galvenokārt ir unikāli, kas liecina par atsevišķām problēmām tradicionālo pašu resursu savākšanas procedūrā. Tās reti ir sistemātiskas, ietekmējot šā konta pārvaldību. Šāda veida kontā (kurš aptver problēmas un apstrīdētos gadījumus, kas var būt iemesls dažādām juridiskām interpretācijām) neizbēgami būs unikāli konstatējumi. Situācija Grieķijā ir ārkārtēja, un tā ir pakļauta īpašai pēcpārbaudei.

2.19. Komisijas dienesti pastāvīgi sadarbojas ar dalībvalstīm, lai risinātu neatrisinātos jautājumus. Kaut arī daži Komisijas pārbaudēs vai Palātas revīzijās atklātie jautājumi var būt salīdzinoši vienkārši un viegli atrisināmi, citi dalībvalstīs atklātie jautājumi ir sarežģītāki, to atrisināšanai var būt nepieciešams veikt juridiskas/organizatoriskas pārmaiņas vai ierosināt tiesvedību. Šādos gadījumos Komisijas dienesti nevar atrisināt jautājumus īsā laikposmā. No 341 jautājuma, ko Palāta ir norādījusi kā neatrisinātus, 2014. gada maija beigās neatrisināti bija 313 jautājumi. No tiem 27 jautājumi ir neatrisināti vairāk nekā piecus gadus.

⁽²⁹⁾ Ar B kontiem saistīto jautājumu Komisija pārbaudīja 22 dalībvalstīs, un problēmas tika konstatētas 17 valstīs.

⁽³⁰⁾ Kā minēts Komisijas ziņojumā, B konta gadījumu pārbaude apstiprina, ka Grieķija neievēro juridiskās saistības saskaņā ar Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 17. panta 2. un 3. punktu.

⁽³¹⁾ 2013. gadā kopā tika sagatavoti 29 pārbaudžu ziņojumi, un to rezultātā tika formulēti 98 jauni "neatrisinātie jautājumi".

2.3. tabula. Ar TPR saistītie neatrisinātie jautājumi 2013. gada 31. decembrī

Dalībvalsts	Neatrisinātie jautājumi 2012. gada 31. decembrī	2013. gadā formulētie jautājumi	2013. gadā atceltie jautājumi	Neatrisinātie jautājumi 2013. gada 31. decembrī	Neatrisināti ilgāk nekā piecus gadus	Senākais gads, kurā jautājums tika formulēts
Beļģija	14	6	9	11	0	2009
Bulgārija	14	4	8	10	0	2009
Čehijas Republika	8	3	5	6	0	2012
Dānija	15	3	1	17	0	2009
Vācija	28	1	12	17	9	2001
Igaunija	4	0	3	1	0	2012
Īrija	10	6	6	10	0	2011
Grieķija	33	4	3	34	5	2002
Spānija	17	4	1	20	0	2009
Francija	40	5	11	34	7	2003
Itālija	23	3	11	15	0	2009
Kipra	6	2	0	8	0	2011
Latvija	6	0	3	3	0	2011
Lietuva	5	0	0	5	0	2011
Luksemburga	7	1	3	5	0	2011
Ungārija	12	4	9	7	0	2011
Malta	2	4	2	4	0	2013
Nīderlande	29	13	6	36	4	2005
Austrija	3	2	0	5	0	2009
Polija	11	2	3	10	4	2006
Portugāle	16	2	3	15	5	2002
Rumānija	11	4	2	13	0	2011
Slovēnija	5	0	5	0	0	n/a
Slovākija	4	1	4	1	0	2013
Somija	7	5	2	10	1	1998
Zviedrija	11	10	1	20	0	2009
Apvienotā Karaliste	19	9	4	24	0	2009
KOPĀ	360	98	117	341	35	

n/a – nav attiecināms.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

PVN pašu resursi

2.20. Gada beigās bija spēkā 103 atrunas⁽³²⁾ (sk. **2.4. tabulu**). Komisija 2013. gadā atcēla 81 atrunu (iepriekšējā gadā – 57). No tām 21 atruna attiecās uz pārkāpumiem. Astoņas šādas atrunas atcēla, jo Eiropas Savienības Tiesa nolēma, ka dalībvalstu tiesību akti atbilda PVN direktīvai. Atlikušajos 13 gadījumos tika aprēķināta kompensācija, ja pārkāpumam bija ietekme uz PVN pašu resursu bāzi.

2.21. Palāta aprēķināja tīro finansiālo ietekmi to atrunu atcelšanai 2013. gadā, kurām bija iestājies noilgums⁽³³⁾, kā PVN pašu resursu palielinājumu par 81,7 miljoniem EUR⁽³⁴⁾.

2.22. Ilgstoši spēkā esošo Komisijas noteikto atrunu⁽³⁵⁾ skaits 2013. gada beigās bija 12 jeb par vienu mazāk nekā iepriekšējā gadā. 2013. gadā tika atceltas septiņas atrunas, kuras 2012. gada beigās bija ilgstoši spēkā esošas atrunas. Sešas Komisijas noteiktās atrunas kļuva par ilgstoši spēkā esošām atrunām, jo tās attiecas uz 2004. gadu. 2013. gada beigās bija vēl četras ilgstoši spēkā esošas dalībvalstu formulētas atrunas (trīs bija identiskas Komisijas noteiktajām).

2.21. Komisija uzskata, ka šis skaitlis nav piemērots PVN pašu resursu pārbaudes programmas iznākuma rādītājs un to nevar izmantot kā kādas tendences rādītāju.

2.22. Komisija 2013. gadā turpināja sadarboties ar dalībvalstīm, lai atrisinātu jautājumus, kuri bija noteikto atrunu pamatā. Komisija uzskata, ka 2013. gadā tika gūti vērā ņemami panākumi.

⁽³²⁾ Atrunu formulēšanas princips ir aprakstīts 2.7. punktā.

⁽³³⁾ Palāta noteica atrunu atcelšanas finansiālo ietekmi, ņemot vērā visas tās izmaiņas PVN bāzē, kuru iemesls bija Komisijas kontroles pasākumi attiecībā uz 1995.–2009. gadu. 2013. gadā iestājās noilgums attiecībā uz 2009. gadu, un izmaiņas 2009. gada un agrāku gadu PVN bāzē iespējams izdarīt tikai tad, ja ir noteikta atruna. Tika ņemta vērā arī nepārsniedzamās likmes radītā ietekme.

⁽³⁴⁾ 218,3 miljonu EUR pieauguma un 136,6 miljonu EUR samazinājuma iznākums.

⁽³⁵⁾ Palāta uzskata, ka ilgstoši spēkā esošas atrunas ir atrunas, kuras attiecas uz gadu vismaz pirms 10 gadiem, t. i., atrunas, kas bija spēkā 2013. gada beigās attiecībā uz 2004. gadu un agrākiem gadiem.

2.4. tabula. 2013. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas attiecībā uz PVN

Dalībvalsts	2012. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	2013. gadā formulētās atrunas	2013. gadā atceltās atrunas	2013. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	Senākais gads, uz kuru attiecas atrunas
Beļģija	6	0	2	4	2007
Bulgārija	7	3	3	7	2007
Čehijas Republika	8	0	8	0	n/a
Dānija	6	0	1	5	2005
Vācija	7	0	2	5	2007
Igaunija	10	0	9	1	2007
Īrija	4	0	0	4	2006
Grieķija	5	4	3	6	1999
Spānija	3	0	1	2	2003
Francija	12	1	8	5	2005
Itālija	12	5	5	12	1999
Kipra	0	0	0	0	n/a
Latvija	5	0	4	1	2006
Lietuva	2	0	2	0	n/a
Luksemburga	2	3	1	4	2008
Ungārija	4	0	3	1	2010
Malta	4	0	0	4	2005
Nīderlande	11	4	9	6	2006
Austrija	5	0	0	5	2004
Polija	10	1	5	6	2004
Portugāle	5	0	5	0	n/a
Rumānija	4	4	0	8	2007
Slovēnija	0	0	0	0	n/a
Slovākija	0	0	0	0	n/a
Somija	8	1	2	7	2001
Zviedrija	5	1	1	5	1995
Apvienotā Karaliste	8	4	7	5	2004
KOPĀ	153	31	81	103	

n/a – nav attiecināms.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Naudas sodi un sankcijas

2.23. Komisija var uzlikt naudas sodu uzņēmumiem par konkurences tiesību pārkāpumiem. 2013. gada beigās aptuveni 97 % maksājamo naudas sodu⁽³⁶⁾ bija segti vai nu ar pagaidu maksājumu, vai ar garantiju. Finanšu regulas piemērošanas noteikumos⁽³⁷⁾ noteikts, ka Komisijai ir jāizdara atgūšana jebkādiem likumā atļautiem paņēmieniem, ja līdz noteiktajam datumam pilna maksājamā summa nav segta ne ar pagaidu maksājumiem, ne ar parādnieku iesniegtām garantijām. Iespējams pagarināt samaksas termiņu, bet garantijas prasību drīkst atcelt, tikai pamatojoties uz grāmatveža vērtējumu.

2.24. Veicot pēcpārbaudi par 2011. un 2012. gada pārskatos ziņotajiem konstatējumiem, Palāta izskatīja izlasi, kurā bija iekļauti 14 no 33 maksājamiem naudas sodiem⁽³⁸⁾, kas nebija segti ne ar pagaidu maksājumu, ne ar garantiju, un konstatēja, ka 13 gadījumos Komisija nebija izmantojusi visus pieejamos paņēmienus, lai veiktu līdzekļu atgūšanu. Vairākumā gadījumu Komisija vēl izvērtēja, vai pagarināt samaksas termiņu.

Citi ar ieņēmumiem saistīti vispārīgi jautājumi

2.25. Palāta vērš uzmanību uz 1.49. punktā aprakstīto jautājumu.

Gada darbības pārskati

2.26. Budžeta ĢD un Eurostat 2013. gada darbības pārskati sniedz objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldību saistībā ar pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kas attiecas uz pašu resursiem un citiem ieņēmumiem, un gada darbības pārskatos sniegtā informācija apstiprina Palātas apsvērumus un secinājumus.

2.23. Lielākā daļa nesamaksāto soda naudu ir provizorisks, jo tās ir vai nu apstrīdētas, vai var tikt atceltas vai samazinātas. Komisijas mērķis nav veikt atgūšanu jebkādiem paņēmieniem, jo tas var izraisīt nelabojamas sekas sodītajos uzņēmumos. Tāpēc Komisija cenšas gūt segumu saskaņā ar apstiprinātu maksājumu plānu, ko sedz finanšu garantija, vai izņēmuma gadījumā saskaņā ar jaunajiem piemērošanas noteikumiem bez finanšu garantijas.

2.24. Šis soda naudas attiecas vai nu uz gadījumiem, kad nebija skaidrs, vai uzņēmums ir spējīgs samaksāt pieprasīto summu, un/vai uz gadījumiem, kad, samaksājot pieprasīto summu, sodītais uzņēmums uzreiz bankrotētu, tāpēc Komisija zaudētu soda naudu, jo saskaņā ar pašreizējiem noteikumiem tā nav privileģētais kreditors. Kā norādīts 2.23. punktā, lai novērtētu, vai piešķirt papildu laiku maksājuma veikšanai, ir nepieciešama padziļināta analīze.

⁽³⁶⁾ Aptuveni 8,3 miljardi EUR no 8,5 miljardiem EUR.

⁽³⁷⁾ Komisijas 2012. gada 29. oktobra Deleģētās regulas (ES) Nr. 1268/2012 par Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemērošanas noteikumiem 88., 89. un 90. pants (OV L 362, 31.12.2012., 1. lpp.).

⁽³⁸⁾ To summa bija 116 miljoni EUR no 225 miljonu EUR kopsummas. Izlasē ietilpa 11 naudas sodi, par kuriem bija ziņots 2012. gada pārskatā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums par 2013. gadu

2.27. Ieņēmumu jomā:

- pārbaudītajos darījumos Palāta kļūdas neatklāja,
- pārbaudītās sistēmas novērtētas kā efektīvas NKI un PVN pašu resursiem un citiem ieņēmumiem ⁽³⁹⁾ (sk. **2.2. pielikumu**),
- pārbaudītās sistēmas novērtētas kā kopumā efektīvas tradicionālajiem pašu resursiem. Galvenie iekšējās kontroles mehānismi apmeklētajās dalībvalstīs novērtēti kā daļēji efektīvi (sk. **2.2. pielikumu**).

Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka ieņēmumos kļūdu līmenis nav būtisks.

Ieteikumi

2.28. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **2.3. pielikumā**. 2010. un 2011. gada pārskatos Palāta ir sniegusi piecus ieteikumus. No tiem Komisija ir pilnībā ieviesusi divus ieteikumus, divus tā ir ieviesusi lielākajā daļā aspektu, bet vienu nav ieviesusi.

2.29. Pēc šīs pārbaudes, kā arī pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2013. gadu, Palāta Komisijai formulē turpmāk izklāstītos ieteikumus.

NKI pašu resursi

- **1. ieteikums.** Jānodrošina dalībvalstīs sniegt izvērstākus paskaidrojumus par metodēm, ko tās izmanto datu apkopošanā attiecībā uz ēnu ekonomiku, un jāsekmē saskaņošana dalībvalstu starpā šajā jomā.

2.29.

Komisija piekrīt ieteikumam. Kopš paša sākuma vispusīgums ir bijis svarīgs apsvērums NKI/NKP pārbaudes procesā, un tā tas būs arī turpmāk.

Nākamajā pārbaudes ciklā Komisija (Eurostat) plāno veikt atkārtotus apmeklējumus un atjaunināt transversālo analīzi, kas tika veikta saskaņā ar Komisijas Lēmumu par vispusīgumu.

⁽³⁹⁾ Secinājums par sistēmām attiecas tikai uz tām sistēmām, kuras tika izvēlētas pārbaudei, kā noteikts 2.4. punktā aprakstītajā revīzijas tvērumā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- **2. ieteikums.** Jāievieš izvērstas rīcības plāns ar skaidriem atskaites punktiem problēmu novēršanai Grieķijas nacionālo kontu apkopošanā un cieši jāseko tā izpildei.

Komisija piekrīt ieteikumam un norāda, ka notiek tā īstenošana. Komisija (Eurostat) pievērš uzmanību tām jomām valstu pārskatos, kas rada lielāko risku NKI pašu resursiem, proti, pašreizējām atrunām, un eurostat cieši uzrauga gūtos panākumus. Nesen sāktajā palīdzības projektā ir paredzēts īstermiņa rīcības plāns Grieķijas valsts gada pārskatu uzlabošanai.

Tradicionālie pašu resursi

- **3. ieteikums.** Jāizstrādā obligātie riska analīzes standarti pēcmuitošanas revīzijām, tostarp izmantojot informāciju esošajā importa datubāzē, lai dalībvalstis varētu labāk koncentrēties uz riskam vairāk pakļautiem importētājiem.
- **4. ieteikums.** Jāmudina dalībvalstis izmantot esošās norādes un jāuzrauga, kā dalībvalstis īsteno pēcmuitošanas revīzijas.
- **5. ieteikums.** Jāmudina dalībvalstis pareizi izmantot A un B kontus un jānodrošina, lai to pilnīgums un pareizība būtu uzskatāma.

Komisija piekrīt ieteikumam. Muitas revīzijas rokasgrāmatas jaunākajā versijā (2014. gads) ir noteikti riska rādītāji pēcmuitošanas revīzijai. Tiek plānotas pārmaiņas pašreizējā importēto preču datubāzē, taču tā pilnībā sāks darboties no 2018. gada.

Komisija piekrīt ieteikumam. Saskaņā ar pašreizējo tiesisko regulējumu kontroles veikšana ir dalībvalsts kompetencē. Turklāt Komisija, veicot muitas kontroles pārbaudes, mudina dalībvalstis izmantot pašreizējo rokasgrāmatu, un gadījumā, ja pēcmuitošanas revīzijā ir konstatēti trūkumi, tā lūdz dalībvalstīm veikt atbilstošus korektīvus pasākumus. Komisija atgādina, ka pārskatītā Muitas revīzijas rokasgrāmata tika apstiprināta 2014. gada martā.

Komisija piekrīt ieteikumam. Komisija turpinās mudināt dalībvalstis pareizi izmantot A un B kontus un nodrošināt, ka tie ir acīmredzami pilnīgi un pareizi.

2.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

2013. g.								2012. g.	2011. g.	2010. g.
TPR	PVN/NKI korekcijas budžeta 1. sadaļā	Pārējie ieņēmumi		Kopā						
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE										
Kopējais darījumu skaits	7	46	2	55	55	55	55	55	55	55
Iekasēšanas rīkojumi	7	46	2	55	55	55	55	55	55	55
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾										
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā										
klūdu nav	100 %	(7)	100 %	(46)	100 %	(2)	100 %	(55)	100 %	100 %
ir viena vai vairākas kļūdas	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)	0 %	(0)	2 %	0 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME										
Iespējamākais kļūdu īpatsvars	0,0							0,0	0,8	0,0
⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupās jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, izlasi sadaļija mazākās. Pārbaudes rezultāti atspoguļo katra segmenta proporcionālo daļu politikas grupā.										
⁽²⁾ Skatīt iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.										

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, izlasi sadalīja mazākās.

Pārbaudes rezultāti atspoguļo katra segmenta proporcionālo daļu politikas grupā.

⁽²⁾ Skatīti iekavās attiecās uz darījumu faktisko skaitu.

2.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

Pārbaudīto sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Komisijas veiktās pārbaudes dalībvalstīs	Komisijas aprēķins/ dokumentu pārbaudes un ieņēmumu pārvaldība	Komisijas īstenotā atrunu pārvaldība	Galvenie iekšējās kontroles mehānismi apmeklētajās dalībvalstīs	Kopvērtējums
NKI	Neattiecas (*)	Efektīvas	Efektīvas	Neattiecas	Efektīvas
PVN	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas	Neattiecas	Efektīvas
TPR	Efektīvas	Efektīvas	Neattiecas	Daļēji efektīvas (**)	Efektīvas
Naudas sodi un sankcijas	Neattiecas	Efektīvas	Neattiecas	Neattiecas	Efektīvas

(*) 2013. gadā Palāta publicēja Īpašo ziņojumu Nr. 11/2013, kurā novērtēja to, cik efektīva bija Komisijas veiktā NKI datu pārbaude attiecībā uz 2002.–2010. gada posmu. 2013. gadā Komisija pārbaudes pasākumus neveica. Paredzēts, ka nākamais pārbaudes cikls sāksies 2015. gadā, kad dalībvalstis iesniegs jaunus NKI uzskaitījumus.

(**) Sk. 2.13.–2.18. punktu.

2.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE IEŅĒMUMU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011. un 2010.	Palāta 2011. un 2012. gada pārskatos ieteica Komisijai veikt turpmāk aprakstītos pasākumus:							
	mudināt dalībvalstis stiprināt muitas pārraudzību (pieņemam, “supervienkāršošanas” piešķiršanu vietējās mui- tošanas procedūras lietotājiem), lai iekasētu maksimāli lielu tradicionālo pašu resursu summu;		X					Savās ikgadējās pārbaudēs dalībvalstīs, kur īpaša uzmanība tiek pievērsta veiktajai kontrolei un riska analīzes izmantošanai, Komisija mudināja dalībvalstis stiprināt kontroli un uzraudzību (tostarp gadījumos, kad vietējā mui- tošana bija ļoti vienkāršota), lai nodrošinātu TPR iekasēšanu.
	turpināt pūlīnus, lai nodrošinātu B kontu pareizu izmantošanu, lai grāmatvedības sistēmas būtu veidotas tā, ka dalībvalstu A un B kontu pārskati ir nepārprotami pilnīgi un pareizi (*);		X					Komisija turpina savus pūlīnus, lai nodrošinātu B kontu pareizu izmantošanu un lai dalībvalstu kontu pārskati būtu atbilstoši pilnīgi un pareizi. Tas, ka pastāv problēmas ar B kontu, ir saistīts ar paša konta būtību, jo konts aptver problēmas un apstrīdētus gadījumus, kas var būt iemesls dažādām juridiskām interpretācijām.

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010.	iesniegt NKI komitejai novērtējuma ziņojumus par dalībvalstu NKI datiem, lai visas spēkā esošās vispārējās atrunas par laikposmu, sākot no 2002. gada, varētu aizstāt ar īpašajām atrunām;	X						
	skaidri definēt savā atzinuma tvērumu novērtējuma ziņojumos par dalībvalstu NKI datiem;	X						
	ņemt vērā savu novērtējumu par nacionālo kontu apkopšanā izmantotajām pārraudzības un kontroles sistēmām valstu statistikas iestādēs.				X			Komisija uzskata, ka tās izmantotā pieeja (NKI dokumentu pārbaudes, aptaujas, NKI inventarizācijas pārbaude, izmantojot GIAQ, kas papildināta ar tiešām pārbaudēm) ir piemērota dalībvalstu NKI galīgajai novērtēšanai. Šajā ziņā uzraudzības un kontroles sistēmas (UKS) ir organizatoriskas un nedod nekādas konkrētas norādes par kontu ticamību, kas ir primāri atkarīga no izmantotajiem statistikas avotiem un metodēm, kaut arī UKS var palīdzēt samazināt kļūdu riskus valstu pārskatos. Komisija turpinās izstrādāt UKS pamatnostādnes, lai dalībvalstis varētu sagatavot savus pārskatus, ņemot vērā Palātas novērojumus.

Komisija katru gadu seko līdzi A un B kontu izmantošanai. Tā kā problēmas joprojām pastāv, darbs ir jāturpina.

(*) Komisija katru gadu seko līdzi A un B kontu izmantošanai. Tā kā problēmas joprojām pastāv, darbs ir jāturpina.

3. NODAĻA

Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	3.1.–3.6.
Politikas grupas īpašās iezīmes	3.2.–3.5.
Revīzijas tvērums un pieeja	3.6.
Darījumu pareizība	3.7.–3.15.
Atlasītu kontroles sistēmu pārbaude	3.16.–3.43.
Ar darījumu pareizību saistītās dalībvalstu sistēmas	3.16.–3.38.
Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS)	3.17.–3.29.
Ticamības pastiprināšanas procedūras novērtējums	3.30.–3.35.
Kontroles sistēma, ko piemēro ražotāju grupām paredzētajam ES atbalstam	3.36.–3.38.
Komisijas aplēses par atlikušo kļūdu īpatsvaru	3.39.–3.43.
Secinājums un ieteikumi	3.44.–3.46.
Secinājums par 2013. gadu	3.44.
Ieteikumi	3.45.–3.46.
3.1. pielikums.	Darījumu pārbažu rezultāti lauksaimniecības jomā: tirgus un tiešais atbalsts
3.2. pielikums.	Atlasītu sistēmu pārbažu rezultāti lauksaimniecības jomā: tirgus un tiešais atbalsts
3.3. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude lauksaimniecības jomā: tirgus un tiešais atbalsts

IEVADS

3.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts īpašais izvērtējums par tirgus un tiešo atbalstu lauksaimniecībai. Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2013. gadā ir sniegta **3.1. tabulā**.

3.1. tabula. Galvenā informācija par lauksaimniecību (tirgus un tiešais atbalsts) 2013. gadā

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi
Lauksaimniecības izdevumi, kurus finansē no ELGF	Tiešais atbalsts	41 658
	Intervence lauksaimniecības tirgos	3 193
	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	132
	Citi	153
		45 136
Maksājumi gadā kopā		45 136
– administratīvie izdevumi kopā ⁽²⁾		132
Pamatdarbības izdevumi kopā		45 004
– avansi ⁽³⁾		9
+ dzēstie avansa maksājumi ⁽³⁾		21
Visa revidētā datu kopa		45 016
Saistības gadā kopā		45 132

⁽¹⁾ Šī summa atspoguļo kopējos administratīvos izdevumus lauksaimniecības un lauku attīstības politikas jomā.

⁽²⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

⁽³⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. **1.1. pielikuma** 7. punktu).

Politikas grupas īpašās iezīmes

3.2. Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) mērķi, kā noteikts Līgumā⁽¹⁾, ir celt lauksaimniecības ražīgumu, šādi panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, stabilizēt tirgus, nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū un panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām.

3.3. ES budžets finansē KLP izdevumus ar divu fondu starpniecību⁽²⁾: no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) pilnībā finansē ES tiešo atbalstu un tirgus pasākumus⁽³⁾ un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) kopā ar dalībvalstīm līdzfinansē lauku attīstības programmas. Šī nodaļa attiecas uz ELGF, bet ELFLA ir iztirzāts 4. nodaļā. Turpmāk minēti galvenie ELGF finansētie pasākumi.

- Tiešā atbalsta “Vienotā maksājuma shēma” (VMS), kas sniedz atsaistītu⁽⁴⁾ ienākumu atbalstu, pamatojoties uz “tiesībām”⁽⁵⁾, kuras aktivizē par vienu hektāru attiecināmas zemes. VMS izdevumi 2013. gadā bija 31 394 miljoni EUR.
- Tiešais atbalsts “Vienotā platībmaksājuma shēma” (VPMS) ir vienkāršota atsaistīta ienākumu atbalsta shēma lauksaimniekiem desmit dalībvalstīs⁽⁶⁾, kuras pievienojās Eiropas Savienībai 2004. un 2007. gadā. Saskaņā ar šo shēmu izmaksā vienotas summas par katru lauksaimniecības zemes attiecināmo hektāru. VPMS izdevumi 2013. gadā bija 6 681 miljons EUR.
- Citas tiešā atbalsta shēmas paredz galvenokārt saistītos maksājumus⁽⁷⁾. 2013. gadā saskaņā ar šīm shēmām bija 3 583 miljoni EUR izdevumu.

⁽¹⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību 39. pants.

⁽²⁾ Padomes 2005. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (OV L 209, 11.8.2005., 1. lpp.).

⁽³⁾ Izņemot konkrētus pasākumus, proti, veicināšanas pasākumus un augļu programmu skolām, ko līdzfinansē.

⁽⁴⁾ Atsaistītos maksājumus piešķir par attiecināmo lauksaimniecības zemi neatkarīgi no tā, vai to izmanto ražošanai vai ne.

⁽⁵⁾ Katra lauksaimnieka tiesību skaitu un vērtību aprēķina valstu iestādes atbilstoši kādam no modeļiem, kas paredzēti ES tiesību aktos.

⁽⁶⁾ Bulgārija, Čehijas Republika, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija, Slovākija un Ungārija.

⁽⁷⁾ Saistītā atbalsta maksājumus aprēķina, pamatojoties uz turēto dzīvnieku skaitu (piemēram, zīdītājgovis, aitas un kazas) un/vai īpašam mērķim atvēlētu hektāru skaitu (piemēram, kokvilna, rīsi, cukurbietes u. c.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

— *Intervence lauksaimniecības tirgos, kas aptver, piemēram, īpašu atbalstu augļu/dārzeņu un vīna nozarē, atbalstu programām “Skolas piens” un “Augļi skolai”, pārtikas palīdzības programmas, cenu atbalstu saskaņā ar POSEI (attālu un salu reģionu īpašo attīstības problēmu pārvarēšanas) programmu* ⁽⁸⁾, krājumu intervenci un eksporta kompensāciju (2013. gadā šīs kategorijas izdevumi kopā veidoja 3 193 miljonus EUR).

3.4. Gandrīz visus KLP izdevumus dalīti pārvalda Komisija un dalībvalstis. Izdevumus īsteno aptuveni 80 maksājumu aģentūras, kas atbild par maksājumu veikšanu saņēmējiem. Maksājumu aģentūru pārskatus un maksājumu uzskaiti pārbauda neatkarīgas revīzijas struktūras (aplīdzinātājiestādes), kuras iesniedz Komisijai ikgadējos apliecinājumus un ziņojumus.

3.5. Galvenie riski, kas apdraud tiešo maksājumu pareizību, ir šādi: atbalstu par platību var izmaksāt par neattiecināmu zemi, neattiecināmiem saņēmējiem vai vairāk nekā vienam saņēmējam par to pašu zemes gabalu; tiesības ir aprēķinātas nepareizi vai piemaksas par dzīvniekiem izmaksā par neesošiem dzīvniekiem. Attiecībā uz intervenci lauksaimniecības tirgos galvenie riski, kas apdraud pareizību, ir tādi, ka atbalstu var piešķirt neattiecināmiem pretendentiem vai par neattiecināmām vai pārāk lielām deklarētajām izmaksām vai produktiem.

Revīzijas tvērums un pieeja

3.6. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Attiecībā uz revīziju tirgus un tiešā atbalsta jomā lauksaimniecībai īpaši jānorāda uz turpmāk minētajiem specifiskajiem jautājumiem.

a) Revīzijā pārbaudīja 180 darījumu izlasi, kā tas definēts **1.1. pielikuma 7. punktā**. Sagatavotā izlase ir reprezentatīva visiem attiecīgās politikas grupas darījumiem. 2013. gadā izlasi veidoja darījumi no 17 dalībvalstīm ⁽⁹⁾.

3.6.

⁽⁸⁾ POSEI ir programma, kas piedāvā iespējas, kuras pieskaņotas tālāko reģionu attālinātībai un izolētībai.

⁽⁹⁾ Čehijas Republika, Dānija, Vācija, Īrija, Grieķija, Spānija, Francija, Itālija, Lietuva, Ungārija, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Somija un Apvienotā Karaliste.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- b) Attiecībā uz savstarpējo atbilstību Palāta pārbaudēs galveno uzmanību pievērša tam, vai tiek ievērotas atsevišķas laba lauksaimniecības un vides stāvokļa (LLVS) prasības⁽¹⁰⁾ un atsevišķas obligātās pārvaldības prasības (OPP)⁽¹¹⁾, par ko varēja iegūt pierādījumus un izdarīt secinājumus revīzijas apmeklējumu laikā⁽¹²⁾.
- c) Kontroles sistēmu novērtējumā⁽¹³⁾ pārbaudīja Integrēto administrācijas un kontroles sistēmu (IAKS) četrās dalībvalstīs⁽¹⁴⁾, darbu, ko veica saistībā ar ticamības pastiprināšanas procedūru⁽¹⁵⁾ Itālijā, un kontroles sistēmu, ko piemēro ražotāju grupām paredzētajam ES atbalstam Polijā.
- d) Tika caurskatītas Komisijas aplēses par atlikušo kļūdu īpatsvaru.
- e) Palāta caurskatīja arī Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta grāmatojumu noskaidrošanas procedūru. Minētā darba rezultāti, kas attiecas arī uz šo nodaļu, ir aprakstīti 4. nodaļā (sk. 4.22.–4.27. punktu).

- b) Skatīt atbildi uz 3.13. punktu.

⁽¹⁰⁾ Nevēlamas veģetācijas izplatības novēršana, terašu saglabāšana, olīvu audžu saglabāšana un minimālā ganāmpulka blīvuma ievērošana vai pļaušanas pienākumi.

⁽¹¹⁾ 4. OPP (Nitrātu direktīva) un 6.–8. OPP (dzīvnieku identifikācija un reģistrācija) normas.

⁽¹²⁾ Savstarpējās atbilstības prasības ir tiesību aktos noteiktas būtiskas prasības, kas jāievēro visiem ES tiešā atbalsta saņēmējiem. Tās ir pamatprasības un daudzos gadījumos arī vienīgie nosacījumi, kuri jāievēro, lai pamatotu pilnas tiešā atbalsta summas maksājumu. Ar to saistīts Palātas lēmums uzskatīt šo prasību neievērošanu par kļūdām.

⁽¹³⁾ Revidētās dalībvalstīs un sistēmas tika atlasītas, pamatojoties uz riska novērtējumu, un tāpēc rezultātus nevar uzskatīt par reprezentatīviem ES kopumā.

⁽¹⁴⁾ Vācija (Bavārija), Īrija (Lauksaimniecības, zivsaimniecības un pārtikas ministrija (*Department of Agriculture, Fisheries and Food – DAFF*)), Itālija (Lauksaimniecības maksājumu aģentūra (*Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura – AGEA*)) un Francija (Pakalpojumu un maksājumu aģentūra (*Agence de Services et de Paiement – ASP*)).

⁽¹⁵⁾ Sk. 3.30. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

3.7. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **3.1. pielikumā**. No Palātas revidētajiem 180 darījumiem 110 (61 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz 101 skaitļos izteikto kļūdu, Palāta lēš, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,6 % ⁽¹⁶⁾.

3.8. Palātas atklātās skaitļos izsakāmās kļūdas var iedalīt četrās galvenajās kategorijās:

- maksājumi saistībā ar atbalsta pieprasījumiem, kuros bija uzrādīts pārāk liels attiecināmo hektāru vai dzīvnieku skaits,
- maksājumi neattiecināmiem saņēmējiem vai par neattiecināmām darbībām/izdevumiem,
- maksājumi, kuros nebija ievērotas savstarpējās atbilstības prasības ⁽¹⁷⁾,
- maksājumi, kuros bija pieļautas administratīvas kļūdas.

3.7. Komisija norāda, ka Palātas paziņotais kļūdu īpatsvars ir ikgadēja aplēse, kurā ņemti vērā pirms Palātas revīzijām veiktie atgūšanas un koriģējošie pasākumi. Komisija norāda arī, ka sekojošajos gados ir jāveic attiecīgo izdevumu korekcija, izmantojot neto finanšu korekcijas, kas noteiktas atbilstības pārbaudes procedūras rezultātā, kā arī nepamatoto maksājumu atgūšanu no atbalsta saņēmējiem. Komisija uzskata, ka Palātas norādītais gada reprezentatīvais kļūdu īpatsvars būtu jāaplūko, ņemot vērā to, ka neto finanšu korekcijām un atgūšanai ir daudzgadu raksturs.

Turklāt, kā jau norādīts iepriekšējos gados, Komisija nepiekrīt Palātai, kas kvalificē savstarpējās atbilstības pienākumu pārkāpumus kā skaitļos izsakāmas kļūdas, kuras veido 0,5 procentpunktus, un uzskata, ka tās nebūtu jāiekļauj ticamības deklarācijas kļūdu īpatsvara aprēķinā.

Komisija norāda arī, kā ziņots Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (AGRI) 2013. gada darbības pārskatā, ka neto finanšu korekcijas, ko Komisija piemēroja dalībvalstīm, un atgūšana no atbalsta saņēmējiem, kas tika īstenota Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) labā, 2013. gadā veidoja 575,89 miljonus euro (1,28 % no kopējiem izdevumiem).

3.8.

⁽¹⁶⁾ Palātas aplēse par kļūdu īpatsvaru ir iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 1,7 % līdz 5,5 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

⁽¹⁷⁾ Sk. 3.12. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

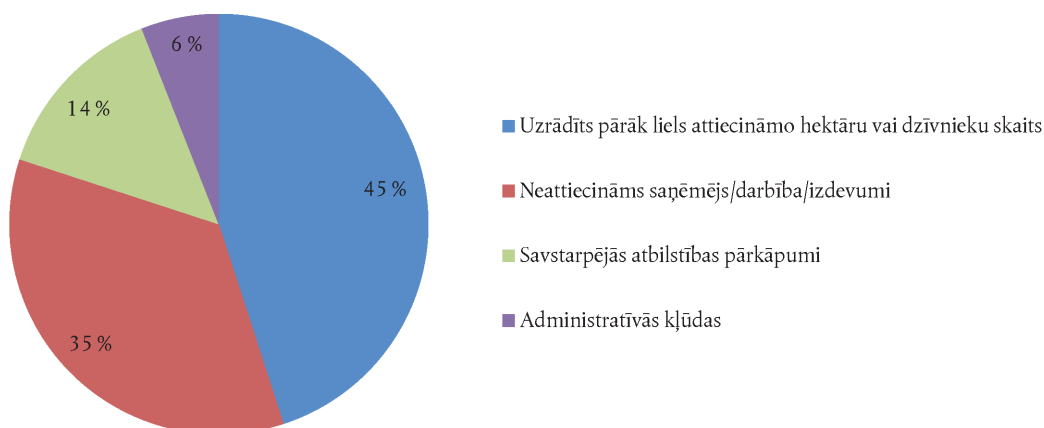
Aplēstā iespējamākā kļūdu īpatsvara sadalījums kļūdu veidos ir sniegts **3.1. grafikā**. No galasaņēmēju pieļautajām skaitļos izsakāmajām kļūdām 33 gadījumos valstu iestādēm bija pietiekama informācija (ko snieguši, piemēram, galasaņēmēji, to revidenti vai ko iestādes ieguvušas pašu veiktajās pārbaudēs), lai novērstu, atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja visa šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai, šai nodaļai aplēstais iespējamākais kļūdu līmenis būtu bijis par 1,1 procentpunktu zemāks. Turklāt Palāta konstatēja, ka 24 gadījumos Palātas atklāto kļūdu bija pieļāvušas valsts iestādes. Minētās kļūdas veido 0,2 procentpunktus no aplēstā iespējamākā kļūdu īpatsvara.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija kopā ar dalībvalstīm izstrādā vairākus korigējošus pasākumus, lai novērstu konstatētos trūkumus un tādējādi samazinātu kļūdu īpatsvaru nākotnē. AGRI gada darbības pārskatā (2013. gads) noteikti 11 šādi gadījumi deviņās dalībvalstīs saistībā ar tirgus pasākumiem un 20 gadījumi sešās dalībvalstīs attiecībā uz tiešajiem maksājumiem. Līdz šim rīcības plāni ir bijuši ļoti efektīvi. Komisija nodrošina arī, ka finansiālais risks ES budžetam, kas rodas šādu trūkumu dēļ, vienmēr tiek segts, izmantojot neto finanšu korekcijas, kuras tiek piemērotas daudzgadu atbilstības pārbaudes procedūras rezultātā.

Palāta uzsver, ka dalībvalstis būtu varējušas noteikt, korigēt un novērst samērā lielu kļūdu skaitu. Tāpēc var secināt, ka problēmu nerada pati sistēma, bet drīzāk trūkumi tās piemērošanā dažās dalībvalstīs.

3.1. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums iespējamākajā kļūdu īpatsvarā

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.9. Kļūdas, kas saistītas ar pārāk liela attiecināmo hektāru skaita uzrādīšanu, konstatēja 69 darījumos, un tās attiecās uz 15 no apmeklētajām 17 dalībvalstīm. Puse no šīm kļūdām veido mazāk nekā 2 %, un tāpēc tās maz ietekmē aplēsto kļūdu līmeni. Lielākas kļūdas šajā kategorijā attiecās uz maksājumiem par neattiecināmu zemi, kas bija deklarēta kā attiecināmi ilggadīgie zālāji (sk. 3.1. izcēlumu).

3.1. izcēlums. Piemēri saistībā ar maksājumiem par pārāk lielas attiecināmās zemes platības uzrādīšanu

Grieķijā zemes gabals, kas bija deklarēts kā ilggadīgie zālāji⁽¹⁸⁾, saņēma VMS atbalstu, taču patiesībā šo zemes gabalu klāja blīvi krūmi un koki, un to vajadzēja pilnībā vai daļēji izslēgt no ES atbalsta. Šāda kļūda notika tāpēc, ka Grieķijas iestādes šādas platības klasificēja ZGIS datubāzē kā attiecināmus ilggadīgos zālājus⁽¹⁹⁾.

Situācijas, kad par pārāk lielām deklarētajām ilggadīgo zālāju platībām tika saņemts ES tiešais atbalsts, konstatēja arī Vācijā (Šlēsvigā-Holšteinā), Īrijā, Francijā, Polijā un Rumānijā⁽²⁰⁾.

3.10. Arī iepriekšējos gada pārskatos⁽²¹⁾ Palāta ir ziņojusi par gadījumiem, kad ZGIS datubāzēs ir nepareizi novērtēta zemes attiecināmība, un ir konstatējusi šādus gadījumus 2013. gadā veikto IAKS sistēmu revīziju kontekstā (sk. 3.20. punktu).

3.11. Palāta konstatēja trīs gadījumus, kuros darbība, saņēmējs vai izdevumi nebija attiecināmi ES atbalsta saņemšanai, no tiem divi attiecās uz tirgus pasākumiem (sk. 3.2. izcēlumu).

3.9. Komisija turpinās apspriest ar Palātu vispiemērotāko metodiku attiecībā uz lauku mērījumiem, jo īpaši gadījumos, kad papildus ortofotogrāfijām jāizmanto Globālās pozicionēšanas sistēmas (GPS) mērījumi, lai noteiktu attiecināmo platību, pat tad, ja abi elementi ir dažādos mērogos, un lai nodrošinātu, ka dalībvalstis saņems konsekventus norādījumus no ES iestādēm.

3.1. izcēlums. Piemēri saistībā ar maksājumiem par pārāk lielas attiecināmās zemes platības uzrādīšanu

Komisijas dienesti piekrīt Palātas viedoklim. Komisijas dienestu veiktās revīzijās ir konstatēti līdzīgi trūkumi. Konstatētās nepilnības tiek kontrolētas, īstenojot atbilstības pārbaudes procedūras, kas nodrošina, ka risks ES budžetam tiek atbilstoši segts, veicot neto finanšu korekcijas.

3.10. Situācijas, par kurām Palāta ziņoja iepriekšējos pārskatos, tika pārbaudītas, īstenojot vairākas atbilstības pārbaudes procedūras.

⁽¹⁸⁾ ES tiesību aktos pastāvīgās ganības definētas kā zeme, uz kuras audzē zāli vai citus lopbarības zālaugus, kādi parasti aug dabīgās ganībās.

⁽¹⁹⁾ Attiecībā uz ZGIS sk. 3.20. punktu.

⁽²⁰⁾ 2013. gada darbības pārskata pielikumos (130. lpp.) Komisija ziņo par sistemātiskām nepilnībām saistībā ar pastāvīgajām ganībām Grieķijā, Spānijā, Itālijā, Austrijā, Portugālē, Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē (Skotijā un Ziemeļīrijā).

⁽²¹⁾ 2010. gada pārskata 3.2. pielikums, Spānija (Estremadura un Kastīlija-Lamanča); 2011. gada pārskata 3.20. punkts un 3.2. pielikums, Spānija (Galisija), Itālija (Lombardija) un Austrija; 2012. gada pārskata 3.2. pielikums, Apvienotā Karaliste (Anglija un Ziemeļīrija).

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.2. izcēlums. Neattiecināmiem izdevumiem vai saņēmējiem veiktu maksājumu piemēri

Itālijā piecu operatoru asociācijai tika piešķirts atbalsts vīna popularizēšanai ⁽²²⁾ Amerikas Savienotajās Valstīs un Izraēlā, no tiem tikai četri operatori bija attiecināmi kā faktiski vīna ražotāji. Turklāt apstiprinātajā projektā bija iekļauti izdevumi par īstenošanas struktūras pakalpojumiem. Palāta konstatēja, ka šiem izdevumiem tika piešķirts ES atbalsts, lai gan asociācija vēlāk bija informējusi Itālijas iestādes, ka ar īstenošanas struktūru pakalpojumu līgums netika noslēgts, kaut arī tas bija paredzēts apstiprinātajā projektā.

3.12. Saskaņā ar visām ELGF tiešā atbalsta shēmām atbalsta saņēmējiem ir pienākums izpildīt savstarpējās atbilstības prasības. Šajā prasībā ietilpst obligātās pārvaldības prasības jeb OPP, kas saistītas ar vides aizsardzību, sabiedrības veselību, dzīvnieku un augu veselību un dzīvnieku labturību, un LLVS prasības. Ja lauksaimnieki šīs prasības neievēro, tad atbalstu samazina.

3.13. No Palātas pārbaudītajām deklarācijām 164 gadījumos bija jāievēro šīs savstarpējās atbilstības prasības, bet 44 lauksaimnieki noteikumus nebija ievērojuši. Neievērošanas līmenis ir salīdzinoši augsts (25 % no attiecīgajām deklarācijām, par līdzīgu līmeni ir ziņojušas dalībvalstis), un tā ietekme uz aplēsto kļūdu īpatsvaru ir 0,5 procentpunkti.

KOMISIJAS ATBILDES

3.2. izcēlums. Neattiecināmiem pasākumiem vai labuma guvējiem veiktu maksājumu piemēri

Komisija vēlētos uzsvērt, ka noteikumi, kurus saskaņā ar Palātas sniegto informāciju nav ņēmušas vērā Itālijas iestādes, nav ES prasības, bet gan veido daļu no Itālijas īstenošanas noteikumiem.

3.13. Savstarpējo atbilstības pienākumu ievērošana nav Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) maksājumu atbilstības kritērijs, un tāpēc šo prasību kontrole neattiecas uz pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Savstarpējā atbilstība ir mehānisms, kuru izmanto, lai sodītu lauksaimniekus, ja viņi neievēro virkni noteikumu, kuri parasti izriet no citas politikas, kas nav KLP, un kurus piemēro ES pilsoņiem neatkarīgi no KLP. Tādējādi Komisija uzskata, ka KLP kļūdu īpatsvara aprēķinā nebūtu jāņem vērā par savstarpējās atbilstības prasību pārkāpšanu piemērotie samazinājumi.

Savstarpējās atbilstības kļūdu īpatsvaram 0,5 % apmērā ir ievērojama ietekme uz kopējo kļūdu īpatsvaru 3,6 % apmērā.

Turklāt, tā kā savstarpējās atbilstības samazinājumus piemēro tikai tiešiem maksājumiem un nepiemēro katram tirgus novērtējumam, ietekme uz tiešajiem maksājumiem ir pat lielāka.

Komisija uzskata arī, ka jaunajā KLP tiesiskajā regulējumā likumdevējs apstiprināja to, kas bija paredzēts jau no paša sākuma (arī 2007.–2013. gada periodam), proti, ka attiecībā uz visu KLP atbalstu “administratīvā soda piemērošana neietekmē to maksājumu likumību un pareizību, uz kuriem tas attiecas” (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 97. panta 4. punkts).

⁽²²⁾ ES tiesību aktos ir paredzēta trešās valstīs īstenotu vīna noieta veicināšanas pasākumu līdzfinansēšana. Itālijas īstenošanas tiesību akti ierobežo palīdzību, to paredzot tikai vīna ražotājiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.14. Visbiežāk sastopamie savstarpējās atbilstības pārkāpumi, kurus Palāta konstatēja, ir saistīti ar ziņošanas pienākumu neievērošanu attiecībā uz dzīvnieku datubāzēm (sk. 3.3. izcēlumu).

3.3. izcēlums. Savstarpējās atbilstības kļūdu piemērs

ES tiesību aktos saistībā ar savstarpējo atbilstību ir prasīts septiņu dienu laikā valsts dzīvnieku datubāzei sniegt ziņas par dzīvnieku pārvietošanu/dzimšanu/nāvi. Apvienotajā Karalistē (Skotijā) lauksaimnieks nebija ievērojis paziņošanas termiņu 53 no 104 šādiem gadījumiem.

Palāta konstatēja citus gadījumus, kuros nebija ievērotas ziņošanas prasības saistībā ar dzīvnieku datubāzēm Čehijas Republikā, Dānijā, Vācijā (Bavārijā un Šlēsvigā-Holšteinā), Īrijā, Grieķijā, Francijā, Itālijā, Ungārijā, Polijā, Rumānijā un Slovākijā.

3.15. Palāta atklāja arī daudzas administratīvas kļūdas deklarāciju apstrādē valstu iestādēs. Šajā kategorijā visbiežāk sastopamās kļūdas ir saistītas ar VMS tiesību maksimālās summas pārsniegšanu Francijā. Tas attiecas uz visiem 26 revidētajiem tiešā atbalsta darījumiem šajā dalībvalstī (sk. 3.5. izcēlumu).

3.14. Attiecībā uz būtiskām problēmām, kas konstatētas saistībā ar dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju, Komisija piekrīt Palātas novērojumam un savstarpējās atbilstības revīziju laikā pievērs īpašu uzmanību šo prasību ievērošanai.

3.3. izcēlums. Savstarpējās atbilstības kļūdu piemērs

Komisija 2014. gada revīzijas laikā Skotijā novēroja nepilnības saistībā ar paziņošanas termiņu ievērošanas kontroli. Tas tiks pārbaudīts atbilstības pārbaudes procedūras ietvaros.

Komisija ir veikusi savstarpējās atbilstības revīzijas visās dalībvalstīs, kurās revīzijas veica Palāta, un daudzās no tām ir novērojusi nepilnības saistībā ar ziņošanas pienākumu kontroli un sankciju noteikšanu, kā arī saistībā ar dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju vispār. Ja ir konstatēta sistēmiska neatbilstība, Komisija vienmēr ir to pārbaudījusi, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūru.

3.15. Komisija savās veiktajās revīzijās ir apzinājusi situāciju un pārbauda trūkumus, īstenojot grāmatojumu noskaidrošanas procedūru par attiecīgo finanšu gadu. Skatīt arī piezīmes 3.5. izcēlumā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

ATLASĪTU KONTROLES SISTĒMU PĀRBAUDE

Ar darījumu pareizību saistītās dalībvalstu sistēmas

3.16. Palātas veiktās sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums⁽²³⁾ ir sniegts **3.2. pielikumā**⁽²⁴⁾.

3.16. Saskaņā ar dalītas pārvaldības sistēmas noteikumiem trūkumu atklāšana ir galvenokārt maksājumu aģentūru iekšējo kontroles sistēmu pienākums. Tas nozīmē, ka uzraudzības sistēmai un maksājumu aģentūras iekšējai revīzijai ir jābūt pirmajām, kas atklāj to, ka administratīvās un kontroles procedūras nav efektīvas. Vispārīgi runājot, gadījumā, ja maksājumu aģentūras uzzina par trūkumiem, tās veic darbības, lai tos novērstu. Ir ieviesta atbilstības pārbaudes procedūra, lai nodrošinātu, ka dalībvalstīm var piemērot neto finanšu korekcijas par finanšu risku, kas rodas tāpēc, ka ir vāja kontrole vai ir konstatēta neatbilstība galvenajiem kontroles pasākumiem.

Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS)

3.17. IAKS ir galvenā vadības un kontroles sistēma, kas darbojas tiešā atbalsta maksājumu pareizības nodrošināšanai. Tā aptver vairāk nekā 90 % no ELGF izdevumiem. Sistēmā ietilpst saimniecību un atbalsta pieprasījumu datubāzes, zemes gabalu identifikācijas sistēma (ZGIS), dzīvnieku datubāzes, kā arī tiesību datubāze tajās dalībvalstīs, kurās īsteno VMS. Maksājumu aģentūras veic administratīvas sasaistu pārbaudes starp šīm datubāzēm, kas paredzētas, lai nodrošinātu, ka maksājumus par pareizu summu veic attiecināmam saņēmējam par attiecināmu zemi vai dzīvniekiem. Maksājumus veic tikai par tādām deklarācijām, kuras atzīst par attiecināmām pēc tam, kad ir notikušas visas nepieciešamās administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas (100 % administratīvo pārbaūžu un vismaz 5 % pārbaūžu uz vietas⁽²⁵⁾).

3.17. Atzīstot, ka neizbēgami vienmēr būs dažas nepilnības un trūkumi, Komisijas dienesti tomēr uzskata, ka Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) kopumā joprojām ir stabila sistēma KLP izdevumu pārvaldībai.

⁽²³⁾ Tā kā pastiprinātās ticamības procedūras revīzijā Itālijā nebija paredzēts formulēt secinājumu par sistēmu efektivitāti, šīs revīzijas rezultāti ir atspoguļoti nevis minētajā **3.2. pielikumā**, bet gan atsevišķā šīs nodaļas sadaļā (sk. 3.30–3.35. punktu).

⁽²⁴⁾ Ar IAKS saistītie konstatējumi, izņemot par tiesībām, attiecas arī uz lauku attīstības pasākumiem, kas saistīti ar platību un ar dzīvniekiem un kas apskatīti 4. nodaļā.

⁽²⁵⁾ No 20 % līdz 25 % šo pārbaūžu veic pēc nejaušas atlases principa, bet pārējās – pamatojoties uz riska novērtējumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.18. Palāta novērtēja šādus IAKS galvenos elementus:

- a) administratīvās kontroles procedūras un datubāzu kvalitāte;
- b) kontroles sistēmas, kuru pamatā ir pārbaudes uz vietas;
- c) procedūras nepamatoto maksājumu atgūšanai.

Administratīvās kontroles procedūras un datubāzu kvalitāte

3.19. Administratīvajās kontroles procedūrās, ko piemēro maksājumu aģentūras, ja vien tas ir iespējami un lietderīgi, jāietver sasaistu pārbaudes starp visām IAKS datubāzēm⁽²⁶⁾. Palāta pārbaudīja, vai datubāzēs ievadītā informācija bija pilnīga un ticama, vai tika veiktas visas vajadzīgās sasaistu pārbaudes un vai tika īstenoti koriģējoši pasākumi.

3.20. ZGIS ir datubāze, kurā ir reģistrēta visa dalībvalsts lauksaimniecības zeme (sadalīta bāzes zemes gabalos) un katra bāzes zemes gabala attiecināmās platības. ZGIS balstās uz ģeogrāfiskās informācijas sistēmu (GIS), kurā zemes gabalu robežas attēlotas digitālā un ģeogrāfiskā veidā un balstītas uz ortofotogrāfijām⁽²⁷⁾. Palāta konstatēja gadījumus, kuros zemes attiecināmība bija nepareizi reģistrēta ZGIS datubāzēs (sk. 3.4. izcēlumu).

3.4. izcēlums. ZGIS datubāzēs sastopamo neprecizitāšu piemēri

Palātas revidenti Īrijā caurskatīja sešu nejauši atlasītu saņēmēju ortofotogrāfijas, kas attiecās uz zemes gabaliem, par kuriem tie bija sagatavojuši pieprasījumus, un konstatēja, ka attiecībā uz četriem saņēmējiem ortofotogrāfijās bija skaidri redzami neattiecināmi elementi (krūmi, ēkas, pievedceļi u. c.), kuri nebija izslēgti no ZGIS reģistrētās attiecināmās platības.

Francijā ES atbalstu piešķir par noganāmu virsāju (*landes et parcours*). Kaut arī šajās platībās ir gan attiecināmu zālaugu veģetācija, gan neattiecināmi krūmi u. c., Francijas ZGIS tās ir reģistrētas kā pilnībā attiecināmas platības.

3.4. izcēlums. Piemēri par neprecizitātēm zemes gabalu identifikācijas sistēmas (ZGIS) datubāzēs

Komisijas revīzijas darba rezultātā jau ir atklāti trūkumi gan Īrijā, gan Francijā. Tāpēc abās šajās dalībvalstīs notiek atbilstības pārbaudes procedūras. Risks attiecībā uz fonda līdzekļiem tiek un tiks sistēmiski segts, izmantojot neto finanšu korekcijas, kas noteiktas daudzgadu atbilstības pārbaudes procedūru īstenošanas rezultātā.

⁽²⁶⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 1122/2009 (OV L 316, 2.12.2009., 65. lpp.), 28. un 29. pants.

⁽²⁷⁾ Ortofotogrāfijas ir fotoattēli no gaisa vai kosmosa, ko izmanto, lai novērtētu zemes attiecināmību ZGIS.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.21. Saistībā ar platībatkarīgā atbalsta shēmu administratīvās kontroles mehānismiem Palāta atklāja nozīmīgus trūkumus divās maksājumu aģentūrās (sk. 3.5. izcēlumu).

3.5. izcēlums. Administratīvās kontroles procedūrās konstatēto trūkumu piemēri

Francija 2010. gadā piešķīra tiesības uz maksājumu, kas par 4,61 % pārsniedza maksimālo apjomu, kurš valstij noteikts saskaņā ar ES tiesību aktiem ⁽²⁸⁾. Tomēr tā vietā, lai piemērotu 4,61 % samazinājumu visu tiesību vērtībām, Francijas iestādes piemēroja attiecīgi 3,92 %, 3,4 % un 3,31 % samazinājumu visiem VMS maksājumiem no 2011. līdz 2013. budžeta gadam, kā rezultātā šie maksājumi bija pārāk lieli ⁽²⁹⁾.

Itālijā vairāk nekā 10 000 gadījumos atbalstu piešķīra par zemi, kuru deklarēja tikai pēc tam, kad bija izbeidzies termiņš, kas noteikts ES tiesību aktos, kuri šādu zemi izslēdz no ES atbalsta ⁽³⁰⁾.

3.21. Skatīt piezīmes 3.5. izcēlumā.

3.5. izcēlums. Piemēri par trūkumiem administratīvās kontroles procedūrās

Sava revīzijas darba rezultātā Komisija ir informēta par situāciju un pārbauda trūkumus saskaņā ar grāmatojumu noskaidrošanas procedūru par attiecīgo finanšu gadu. Risks attiecībā uz fonda līdzekļiem tiks novērtēts un segts, izmantojot neto finanšu korekcijas.

Kontroles sistēmas, kuru pamatā ir pārbaudes uz vietas

3.22. Palāta atkārtoja 82 mērījumus uz vietas, ko bija veikušas četras revidētās maksājumu aģentūras. Lai gan 21 gadījumā ⁽³¹⁾ Palātas mērījumi atšķīrās no maksājumu aģentūru veiktajiem, no tiem 12 gadījumos starpība nepārsniedza 0,1 ha. Tādējādi Palāta secina, ka tās atkārtoto mērījumu rezultāti kopumā bija apmierinoši.

⁽²⁸⁾ Maksimālā apjoma pārsniegšana notika, kad vairākas saistītā atbalsta shēmas atsaistīja un iekļāva vienotā maksājuma shēmā.

⁽²⁹⁾ Palāta šo jautājumu pieminēja savā 2011. gada pārskatā (sk. 3.2. izcēlumu) un 2012. gada pārskatā (sk. 3.1. izcēlumu).

⁽³⁰⁾ Sk. Regulas (EK) Nr. 1122/2009 23. panta 2. punkta otro daļu.

⁽³¹⁾ Seši gadījumi Itālijā, astoņi gadījumi Īrijā, četri gadījumi Vācijā (Bavārijā) un trīs gadījumi Francijā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Nepamatoto maksājumu atgūšanas procedūras

3.23. Saskaņā ar ES tiesību aktu⁽³²⁾ dalībvalstīm ir jāatgūst summas, kas zaudētas pārkāpuma vai nolaidības gadījumā, un jāsāk process gada laikā, kopš tā uzzina par zaudējumu. Ja nepamatotos maksājumus neatgūst četros gados (vai – gadījumos, kad atgūšanai veic tiesvedību attiecīgas valsts tiesā, – astoņos gados), zaudējumu vienādās daļās sedz attiecīgā dalībvalsts un ES⁽³³⁾.

3.24. Īrijā Palāta konstatēja, ka par parādiem, kas attiecas uz 2008. pieprasījumu gadu un agrākiem gadiem, parādniekiem bija paziņots ar ievērojamu novēlošanos un vairākus gadus netika veikta šo parādu atgūšana vai izpildes procedūra. Līdz 2012. gada beigām no 6,7 miljonu EUR lielajiem parādiem, kuri attiecās uz šiem pieprasījumu gadiem, 2,3 miljonus EUR sedza ES saskaņā ar noteikumu "50/50" un vēl 0,7 miljonus EUR norakstīja un pilnībā sedza no ES budžeta.

3.25. Ja summas tiek zaudētas administratīvas kļūdas dēļ, noteikums "50/50" nav piemērojams un dalībvalstij ES budžetā jāatmaksā pilna summa. Itālijas iestādes nebija ticami reģistrējušas, vai parādu iemesls bija pārkāpumi vai administratīvas kļūdas. Tā rezultātā Komisijai paziņotās summas, kuru iemesls bija administratīvas kļūdas, nebija ticamas, un tas potenciāli varēja radīt nevajadzīgas izmaksas no ES budžeta.

3.23. Jautājums par to, vai valstu iestādes rīkojās nolaidīgi, izriet arī no Eiropas Tiesas attiecīgās judikatūras. Lai dalībvalstis atbrīvotu sevi no pienākuma nekavējoties novērst pārkāpumus un lai tiktu uzskatīts, ka tās saistībā ar šo jautājumu rīkojas rūpīgi, dalībvalstīm:

- jāsāk atgūšanas procedūra četros gados no dienas, kad tika saņemta pirmā norāde par pārkāpumu,
- jāsāk atgūšanas procedūra viena gada laikā pēc pirmā administratīvā lēmuma vai tiesas nolēmuma izdošanas,
- jāpārbauda valsts atgūšanas procedūra viena gada laikā pēc pēdējā notikuma vai darbības, kas attiecas uz minēto atgūšanas procedūru,
- jāievēro līdzvērtīguma un efektivitātes principi, lai aizsargātu ES finanšu intereses.

3.24. Komisija sava revīzijas darba rezultātā un pēc pēdējā apliecinātājiestādes ziņojuma pārskatīšanas ir informēta par dažiem trūkumiem Īrijā, kurus aprakstījusi Palāta, un pašlaik notiek atbilstības pārbaudes procedūra, kurā tiek novērtēti nepieciešamie korigējošie pasākumi. Šīs procedūras beigās noteiktais kopējais risks fondam tiks segts, izmantojot neto finanšu korekcijas, kuras aprēķinās, pamatojoties uz apliecinātājiestādes sniegto informāciju.

3.25. Komisija sava revīzijas darba rezultātā ir informēta par dažiem trūkumiem Itālijā attiecībā uz parādu pārvaldību; šie trūkumi tiek pārbaudīti vairāku atbilstības pārbaudes procedūru kontekstā. Turklāt Komisijas pārstāvji 2014. gada jūnijā apmeklēja Itāliju, lai papildus noskaidrotu ar pārkāpumiem saistīto situāciju. Jebkāds fonda līdzekļiem radītais risks tiks segts, izmantojot neto finanšu korekcijas.

⁽³²⁾ Regulas (EK) Nr. 1290/2005 32. pants.

⁽³³⁾ Regulas (EK) Nr. 1290/2005 35. panta 5. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IAKS kopvērtējums

3.26. IAKS kopumā ir galvenā sistēma, kas novērš un samazina kļūdas lauksaimnieku iesniegtajās deklarācijās. Tomēr pastāvīgas nepilnības neattiecināmas zemes izslēgšanā no ZGIS un deklarāciju administratīvajā apstrādē ievērojami paaugstina to kļūdu īpatsvaru, kas saglabājas maksājumos lauksaimniekiem.

3.27. Attiecībā uz neprecīziem datiem par zemes attiecināmību, kas reģistrēta ZGIS, – šādas kļūdas bieži rodas vai nu tāpēc, ka tiek nepietiekami interpretētas ortofotogrāfijas, vai tāpēc, ka dalībvalstis izmanto nepareizus attiecināmības kritērijus (sk. 3.9. un 3.10. punktu un 3.4. izcēlumu).

3.28. Attiecībā uz atbalsta pieprasījumu nepareizu administratīvo apstrādi – šādas kļūdas rodas ES tiesību aktu nepareizas piemērošanas dēļ vai tāpēc, ka dalībvalstis sistēmās neizlabo kļūdas, uz kurām tām norādīts (sk. 3.5. izcēlumu un 29. zemsvītras piezīmi).

3.29. Neatkarīgi no revīzijā konstatētajām nepilnībām ZGIS un administratīvajās pārbaudēs un pamatojoties uz savas revīzijas rezultātiem, Palāta uzskata, ka IAKS ievērojami mazina kļūdu īpatsvarus izdevumos, ko tā aptver. Tas atspoguļojas arī zemajā kļūdu īpatsvarā izdevumos, kurus pārvalda integrētajā administrācijas un kontroles sistēmā, salīdzinājumā ar augsto kļūdu īpatsvaru, kas konstatēts tirgus pasākumos, kā Komisija ziņojusi 2013. gada darbības pārskatā (sk. 3.40. un 3.41. punktu).

Ticamības pastiprināšanas procedūras novērtējums

3.30. Komisija 2010. gadā ieviesa brīvprātīgu “ticamības pastiprināšanas procedūru” (TP). Saskaņā ar šo procedūru, kas balstīta uz Komisijas pamatnostādnēm, neatkarīga revīzijas struktūra, kuru izraudzījies dalībvalsts, sniedz atzinumu ne vien par iekšējās kontroles sistēmas pienācīgu darbību, bet arī – balstoties uz darījumu reprezentatīvas izlases detalizētu izskatīšanu – par Eiropas Savienībai deklarēto izdevumu likumību un pareizību. Paraugi ir jāizraugās pēc nejaušas atlases principa no pieprasījumiem, kurus uz vietas pārbaudījusi maksājumu aģentūra.

3.26. Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) ir izveidota, lai novērstu to, ka neatbilstošas deklarācijas tiek ievadītas pirmajā vietā. Pareizi īstenota visu deklarāciju administratīva sasaiste pārbaude dod iespēju atklāt lielāko daļu kļūdu, kuras joprojām ir sastopamas sistēmā ievadītajās deklarācijās. Komisijas dienesti izturas uzmanīgi pret informācijas precizitāti datubāzēs, jo tā ir galvenais pareizas pārvaldības un kontroles elements. Ja tiek konstatēti trūkumi, tiek pieprasīts, lai dalībvalstis tos novērstu. Turklāt fonda līdzekļiem radītais risks tiek segts saskaņā ar atbilstības pārbaudes procedūru.

Atzīstot, ka neizbēgami vienmēr būs dažas nepilnības un trūkumi, Komisijas dienesti uzskata, ka pareizas īstenošanas gadījumā IAKS kopumā joprojām ir stabila sistēma KLP izdevumu pārvaldībai.

3.27. Skatīt atbildi uz 3.26. punktu.

3.28. Skatīt atbildi uz 3.26. punktu.

3.29. Komisija piekrīt Palātai attiecībā uz IAKS pozitīvo ieguldījumu kļūdu īpatsvara samazināšanā. IAKS ļauj preventīvi atklāt un koriģēt kļūdas. Tomēr Komisija norāda arī, ka dažādu tirgus pasākumu daudzveidības un atšķirīgo mērķu dēļ IAKS darbību nebūtu iespējams attiecināt uz visiem šiem pasākumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.31. Ja dalībvalsts saskaņā ar Komisijas noteikto metodi var apliecināt, ka kļūdu īpatsvars uz vietas pārbaudītā nejausā izlasē nepārsniedz 2 % vismaz divus gadus pēc kārtas, tā var pieņemt lēmumu aizstāt fiziskās pārbaudes uz vietas ar pārbaudēm, kurās izmanto ortofotogrāfijas ⁽³⁴⁾.

3.32. Itālija ar atpakaļejošu spēku 2012. gadā veica ticamības pastiprināšanas procedūru par 2010., 2011. un 2012. pieprasījumu gadu un secināja, ka attiecīgajos gados atlikušo kļūdu īpatsvars bija mazāks nekā 2 %. Tā rezultātā, sākot ar 2012. pieprasījumu gadu, Itālija nolēma samazināt uz vietas veikto pārbauzu īpatsvaru uz 1 %.

3.33. Palāta pārbaudīja Itālijas revīzijas struktūras darbu attiecībā uz 2011. pieprasījumu gadu un konstatēja, ka izlase, kas netika veidota saskaņā ar Komisijas pamatnostādnēm, nebija reprezentatīva. Turklāt – pretēji ES pamatnostādnēs noteiktajai procedūrai – revīzijas struktūra nepārbaudīja deklarāciju administratīvo apstrādi.

3.34. No 133 darījumiem, kurus Itālijas revīzijas struktūra pārbaudīja attiecībā uz 2011. pieprasījumu gadu, Palāta pārbaudīja nejausi atlasītu 60 darījumu izlasi un konstatēja, ka deviņos darījumos bija administratīvas kļūdas, kuras nebija atklātas. Sešiem no septiņiem uz riska novērtējumu balstītajiem atlasītajiem gadījumiem Palāta veica mērījumus uz vietas un konstatēja, ka revīzijas struktūras noteiktā attiecināmā platība nebija pareiza.

3.35. Ņemot vērā kļūdas, kuras tika atrastas 60 pārbaudītajos darījumos, Palāta uzskata, ka Itālijas revīzijas struktūras veiktā revīzija nebija pietiekama, lai pamatotu tai sekojušo pārbauzu uz vietas īpatsvara samazināšanu, par ko nolēma Itālijas iestādes.

Kontroles sistēma, ko piemēro ražotāju grupām paredzētajam ES atbalstam

3.36. Dalībvalstīm, kuras pievienojās ES 2004. gadā vai vēlāk ⁽³⁵⁾, ES atbalsts ir pieejams ražotāju grupām tādiem ieguldījumiem, kas prasīti, lai tās pēc tam atzītu par ražotāju organizācijām ⁽³⁶⁾. Atzīšana jāpanāk ilgākais piecu gadu laikā. Ražotāju grupu var izveidot pēc to lauksaimnieku iniciatīvas, kas audzē vienu vai vairāku veidu produkciju augļu un dārzeņu nozarē. ES līdzfinansē 50 % no šādu ieguldījumu attiecināmajām izmaksām.

3.31. Ja Komisija konstatē, ka nav ievērotas tiesību normas, tas tiks uzskatīts par kontroles sistēmas trūkumu un jebkurš ES budžetam radītais risks tiks segts, izmantojot neto finanšu korekcijas.

3.35. Itālijas iestāžu veiktās fizisko pārbauzu uz vietas īpatsvara samazināšanas pamatotība tiks pārbaudīta atbilstības revīzijas procedūru laikā, un fondam radītais risks tiks segts, izmantojot neto finanšu korekcijas.

⁽³⁴⁾ Papildu nosacījums ir tas, ka attiecīgā dalībvalsts savu ZGIS ir novērtējusi kā ticamu.

⁽³⁵⁾ Šo shēmu piemēro arī ES tālākajos reģionos un Egejas jūras nelielajās salās.

⁽³⁶⁾ Ražotāju organizācijas ir pamatoperatori augļu un dārzeņu tirdzniecības sistēmā. Tās sniedz tehnisko palīdzību organizācijas dalībniekiem un grupē to piegādes. Ražotāju organizāciju atzīšana ir atkarīga no vairāku nosacījumu izpildes, tostarp videi nekaitīgu audzēšanas paņēmieni izmantošanas, piemēram, atkritumu apsaimniekošanas, un pienācīgas komerciālās un grāmatvedības vadības nodrošināšanas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.37. Palāta pārbaudīja kontroles sistēmu, ko piemēro ES atbalstam ražotāju grupām Polijā⁽³⁷⁾. Saskaņā ar Polijas noteikumiem ražotāju grupu drīkst atzīt tikai tad, ja tajā ir vismaz pieci dalībnieki un ja nevienam no dalībniekiem šajā grupā nav vairāk par 20 % balsošanas tiesību. Lai pieteikuma iesniedzējus atzītu par ražotāju grupu, tiem ir jāiesniedz atzīšanas plāns⁽³⁸⁾. Turklāt ES tiesību aktos⁽³⁹⁾ ir noteikts, ka piedāvājuma koncentrēšanai un grupas dalībnieku produkcijas laišanai tirgū ir jābūt grupas galvenajai darbībai un ka šā noteikuma neievērošana draud ar atzīšanas anulēšanu.

3.38. Palātas revidenti atklāja nozīmīgus trūkumus kontroles procedūrās, kuras tika piemērotas, lai piešķirtu atzīšanu ražotāju grupām. No Palātas pārbaudītajiem 40 gadījumiem deviņos gadījumos grupas neatbilda attiecināmības kritērijiem. Dažos gadījumos prasības attiecībā uz minimālo dalībnieku skaitu un maksimālajām balsstiesībām bija izpildītas, īsi pirms atzīšanas plāna iesniegšanas pārvaldītājsabiedrības sašķēlot vai izveidojot atdalītas juridiskās personas, kuras pieder grupas dalībniekiem. Trijos gadījumos grupas produkciju laida tirgū nevis grupa, bet viens vai divi no tās dalībniekiem vai arī dalībniekiem piederoši uzņēmumi. Komisijas veiktajās revīzijās tika secināts, ka Polijā ražotāju organizāciju atzīšanas plānu apstiprināšanas procedūrās ir nozīmīgi strukturāli trūkumi. Tāpēc Komisija savā 2013. gada darbības pārskatā formulēja atrunu, kuras pamatā bija aplēse par to, ka ir apdraudēti 25 % no pasākumam kopumā atvēlētajiem izdevumiem.

3.38. Ražotāju grupu mērķis ir tikt atzītām kā ražotāju organizācijām piecu gadu laikposmā. Komisija apstiprina, ka arī ir konstatējusi trūkumus tās veiktajās ražotāju grupu revīzijās. Atbilstības pārbaudes procedūra tika uzsākta 2014. gada 14. februārī. Attiecīgu konstatējumu rezultātā tika formulēta atruna AGRI gada darbības pārskatā par 2013. gadu un noteikta prasība veikt korigējošus pasākumus attiecībā uz pārbaudēm pirms atzīšanas plānu apstiprināšanas (grozīšanas) un pirms atbalsta maksājumiem, kā arī veikt nepamatoto maksājumu nepieciešamo atgūšanu no atbalsta saņēmējiem. Ir pieprasīts arī, lai Polijas iestādes uzsāktu rīcības plāna īstenošanu, tostarp pilnībā pārskatītu atzīšanas plānus. Komisija cieši uzraudzīs rīcības plāna īstenošanu. Ja rīcības plāns netiktu īstenots, ES maksājumi tiktu apturēti/samazināti. Tomēr Komisija vēlētos uzsvērt, ka ES noteikumi neliedz ražotāju grupas atzīšanu tikai tāpēc, ka tā ir sasniegusi minimālo dalībnieku skaitu vai maksimālās balsstiesības neilgi pirms tās izveides. Tāpat noteikumi, kas reglamentē ražotāju grupas, neizslēdz pārdošanas ārpakalpojumus vai pārdošanu, kuru pārejas periodā veic nozīmīgs dalībnieks.

⁽³⁷⁾ ES kopējie izdevumi ražotāju grupām 2013. gadā sasniedza 343 miljonus EUR, no kuriem aptuveni 90 % izlietoja Polijā.

⁽³⁸⁾ Plānā norāda pieejamos aktīvus, kā arī ieguldījumus un darbības, kas vajadzīgas, lai atzīšanas perioda beigās ražotāju organizācija tiktu atzīta. Daudzos gadījumos šādi ieguldījumi ietver lauksaimniecības tehnikas iegādi no grupas dalībniekiem.

⁽³⁹⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 1580/2007 (OV L 350, 31.12.2007., 1. lpp.), 28. panta 1. punkts, 43. pants, 116. panta 1. punkts un 118. panta 1. punkts, un Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 543/2011 (OV L 157, 15.6.2011., 1. lpp.), 41. panta 1. punkts, 114. panta 1. punkts un 116. panta 1. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisijas aplēses par atlikušo kļūdu īpatsvaru

3.39. Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts 2013. gada darbības pārskatā vērtē atlikušo kļūdu īpatsvaru (RER), t. i. apmēru, kādā darījumos joprojām ir kļūdas pēc pārraudzības un kontroles sistēmu piemērošanas. Atlikušo kļūdu īpatsvaru tiešajam atbalstam un tirgus pasākumiem vispirms izrēķina atsevišķi.

3.40. Attiecībā uz tiešo atbalstu atlikušo kļūdu īpatsvara noteikšanas sākumpunkts ir dalībvalstu paziņotie kļūdu īpatsvari to pārbaudītajā statistikā. Tomēr, tā kā šie statistikas dati neaptver visus atlikušo kļūdu īpatsvara komponentus un ne vienmēr ir ticami, Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts veica individuālu novērtējumu par katru maksājumu aģentūru, pamatojoties uz visu pieejamo informāciju – tostarp Palātas konstatējumiem. Atkarībā no konstatēto nepilnību apmēra tas līdz pieciem procentpunktiem paaugstināja kļūdu īpatsvarus, kurus bija paziņojušas 42 no 66 maksājumu aģentūrām, kas pārvalda tiešo atbalstu. Atlikušo kļūdu īpatsvars, kas aplēsts attiecībā uz tiešo atbalstu, ir 2,33 % visiem izdevumiem ⁽⁴⁰⁾.

3.41. Attiecībā uz tirgus pasākumiem atlikušo kļūdu īpatsvaru nenosaka katrai maksājumu aģentūrai, bet pasākumiem kopā, balstoties uz pieejamo revīzijas informāciju. Tas ir aplēsts 7,44 % no visiem izdevumiem.

3.39. AGRI 2012. gadā korigēja šo metodi, lai veiktu atlikušo kļūdu īpatsvara (RER) vispusīgāku aplēsi, ņemot vērā visu pieejamo informāciju (paša ģenerāldirektorāta, Palātas un apliecinātājiestāžu revīzijas ziņojumus). Šo novērtējumu veica attiecībā uz atsaistītiem tiešiem atbalstiem 2012. gada darbības pārskatā un paplašināja, kā ieteica Palāta (tās 2012. gada ziņojumā), attiecībā uz visiem KLP izdevumiem pēc papildu noregulēšanas 2013. gada darbības pārskatā.

RER aprēķina metodika nākamajā gadā (2014. gada darbības pārskatā) tiks tālāk pilnveidota daudzgadu kumulatīvas pieejas virzienā, kas atspoguļos to ex post neto finanšu korekciju ietekmi, kuras Komisija piemēroja saistībā ar ES budžetam radīto atlikušo risku (un ietekmi, kas radās tāpēc, ka pašas dalībvalstis atguva līdzekļus no atbalsta saņēmējiem).

⁽⁴⁰⁾ Šis īpatsvars ir vairāk nekā trīs reizes augstāks nekā vidējais svērtais kļūdu īpatsvars 0,69 %, kas bija aprēķināts, balstoties uz dalībvalstu paziņotajiem statistikas datiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.42. Tā rezultātā Komisija aplēsa, ka kopējais atlikušo kļūdu īpatsvars ELGF maksājumos 2013. gadā ir 2,69 %. Palāta uzskata, ka jaunā pieeja, kas ņem vērā ne tikai dalībvalstu sniegtos kontroles datus, bet arī citu pieejamo revīzijas informāciju, ir uzlabojums atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķinā.

3.43. Tomēr Palāta norāda: šīs pieejas rezultāti liecina, ka no dalībvalstu pārbažu statistikas datiem, no maksājumu aģentūru direktoru deklarācijām un no apliecinātājiestāžu darba var gūt tikai ierobežotu pārliecību. To ilustrē fakts, ka 81 maksājumu aģentūras (visu, izņemot vienu Spānijā, Astūrrijā) direktori bija snieguši ticamības deklarācijas bez piezīmēm⁽⁴¹⁾ un apliecinātājiestādes 79 maksājumu aģentūru gadījumā izdarīja pozitīvus secinājumus par pārbažu uz vietas kvalitāti un attiecīgo statistiku.

3.42. Komisija atzinīgi vērtē Palātas novērtējumu, kurā pausts, ka tās jaunā RER aprēķina metodika ir uzlabojums.

Kā ieteica Eiropas Revīzijas palāta (ERP), AGRI piemēro jaunu pieeju, lai veiktu atlikušo kļūdu īpatsvara aplēsi, ņemot vērā visu pieejamo informāciju, proti, gan AGRI, gan Revīzijas palātas pēdējos trijos gados veiktās revīzijas. Konstatēto trūkumu iespējamā ietekme uz kļūdu īpatsvaru tiek aplēsta un pievienota kā papildinājums attiecīgās dalībvalsts paziņotajam kļūdu īpatsvaram katras maksājumu aģentūras līmenī, veidojot reālāku un precīzāku atlikušo kļūdu īpatsvara aplēsi. Pēc tam, kad metodika tika piemērota 2012. gada darbības pārskatā atspoguļotajiem tiešajiem maksājumiem, tā ir tālāk pilnveidota un, kā ieteica Palāta, paplašināta attiecībā uz visiem KLP izdevumiem 2013. gada darbības pārskatā.

3.43. Katrs pārliecības līmenis atsevišķi pats par sevi, iespējams, nenodrošina pietiekamu atbilstību. Tāpēc Komisija ir integrējusi visu pieejamo informāciju, lai veiktu pamatotāku atlikušo kļūdu īpatsvara aplēsi.

⁽⁴¹⁾ Komisijas izmantotajā pārliecības gūšanas modelī maksājumu aģentūru direktori iesniedz ticamības deklarācijas, kurās tie apliecina, ka ir izveidojuši sistēmu, kas sniedz pamatotu pārliecību par pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums par 2013. gadu

3.44. Šajā politikas grupā:

- darījumu pārbaudes liecina, ka datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,6 %,

- no piecām pārbaudītajām kontroles sistēmām viena tika novērtēta kā efektīva, divas – kā daļēji efektīvas un divas – kā neefektīvas.

Visaptveroši revīzijas pierādījumi liecina, ka atzītajos izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

3.44.

Komisija norāda, ka Palātas paziņotais kļūdu īpatsvars ir gada aplēse, kurā ņemti vērā pirms Palātas revīzijām veiktie atgūšanas un korigējošie pasākumi. Komisija norāda arī, ka sekojošajos gados ir jāveic attiecīgo izdevumu korekcija, izmantojot neto finanšu korekcijas, kas noteiktas atbilstības pārbaudes procedūras rezultātā, kā arī atgūstot nepamatoti izmaksātos līdzekļus no atbalsta saņēmējiem. Komisija uzskata, ka Palātas gada reprezentatīvais kļūdu īpatsvars būtu jāaplūko, ņemot vērā neto finanšu korekciju un atgūšanas daudzgadu raksturu.

Turklāt Komisija nepiekrīt Palātai, kas kvalificē savstarpējās atbilstības pienākumu pārkāpumus kā skaitļos izsakāmas kļūdas, un uzskata, ka tās nav jāiekļauj ticamības deklarācijas kļūdu īpatsvara aprēķinā.

Kā paredzēts LESD 287. panta 1. punktā, ticamības deklarācija attiecas uz “pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību”.

No otras puses, savstarpējās atbilstības pārkāpumi neietekmē ne lauksaimnieku tiesības saņemt KLP atbalstu (1. un 2. pīlārs), ne maksājumu regularitāti. Izdevumu attiecināmība nav atkarīga no tā, vai lauksaimnieks ir izpildījis savstarpējās atbilstības pienākumus, un tāpēc savstarpējās atbilstības pienākumu neievērošanas rezultātā lauksaimnieks daļēji vai pilnībā nezaudē tiesības uz KLP atbalstu, bet ar to tiek radīti nosacījumi tādu samazinājumu piemērošanai, uz kuriem attiecas īpaši nosacījumi, kas nav saistīti ar attiecināmību.

Komisija uzskata arī, ka jaunajā KLP tiesiskajā regulējumā likumdevējs apstiprināja to, kas bija paredzēts jau no paša sākuma – arī attiecībā uz 2007.–2013. gada finansēšanas periodu, proti, ka attiecībā uz visu KLP atbalstu “administratīvā soda piemērošana neietekmē to maksājumu likumību un pareizību, uz kuriem tas attiecas” (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 97. panta 4. punkts).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

3.45. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir attēloti **3.3. pielikumā**. Pārskatos par 2010. un 2011. gadu Palāta ir sniegusi sešus ieteikumus. No šiem ieteikumiem trīs bija ieviesti lielākajā daļā aspektu, bet trīs bija ieviesti dažos aspektos.

3.46. Ņemot vērā šo pārbaudi, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2013. gadu, Palāta sniedz turpmāk izklāstītos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Komisijai un dalībvalstīm jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka tiek pilnībā izmantots IAKS potenciāls. Tas nozīmē, ka jāiegulda īpašs darbs, lai nodrošinātu, ka:
 - dalībvalstis, pamatojoties uz piemērojamiem ES kritērijiem un visaptveroši analizējot jaunākās ortofotogrāfijas, pareizi novērtē un reģistrē lauksaimniecībā izmantojamās zemes gabalu attiecināmību un lielumu, īpaši attiecībā uz pastāvīgajām ganībām (sk. 3.9., 3.10. un 3.20. punktu),
 - dalībvalstis nekavējoties veic koriģējošus pasākumus, kad kontroles sistēmas un/vai IAKS konstatē sistēmiskas kļūdas, īpaši attiecībā uz atbalsta pieprasījumu nepareizu administratīvo apstrādi (sk. 3.15. punktu un 3.5. izcēlumu),
 - dalībvalstu debitoru reģistros ir pilnīga un ticama informācija par parādu summām un raksturu un ka bez nepamatotas kavēšanās tiek piemērotas efektīvas atgūšanas/izpildes procedūras (sk. 3.24. un 3.25. punktu).
- **2. ieteikums.** Komisijai jānodrošina, ka tiek efektīvi piemērota ticamības pastiprināšanas procedūra, lai celtu revīzijas iestāžu darba kvalitāti un salīdzināmību, un ka tiek veikti koriģējoši pasākumi saistībā ar nepamatotu pārbaudi uz vietas īpatsvara samazināšanu, par ko nolēma Itālijas iestādes (sk. 3.30.–3.35. punktu).
- **3. ieteikums.** Komisijai aktīvi jāuzrauga koriģējošo pasākumu piemērošana saistībā ar trūkumiem kontroles sistēmā, kas piemērojama attiecībā uz ES atbalstu ražotāju grupām Polijā (sk. 3.36.–3.38. punktu).

3.46.

Komisija pieņem ieteikumu. Komisija uzsver, ka tā aizsargā ES budžeta finansiālās intereses, izmantojot neto finanšu korekcijas, kas noteiktas atbilstības pārbaudes procedūrā.

AGRI ir speciāli izveidota jauna struktūrvienība, lai palīdzētu dalībvalstīm īstenot jaunus noteikumus par tiešajiem maksājumiem KLP reformā.

Turklāt dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmu trūkumi vajadzības gadījumā tiek novērsti, izmantojot mērķtiecīgus un vispusīgus rīcības plānus. Ja Komisijas dienesti atklāj šādas problēmas savu revīziju gaitā, tie pieprasa, lai dalībvalsts veiktu koriģējošus pasākumus. Ja problēma ir īpaši smaga, tiek pieprasīts, lai dalībvalsts īstenotu koriģējošu rīcības plānu dienestu ciešā uzraudzībā. Līdz šim tiek uzskatīts, ka šādi plāni ir ļoti efektīvi.

Komisija veic atbilstības parādu pārvaldības aptaujas, lai iegūtu šādu pārlicību. Šajā kontekstā tiek stingri piemērots atbildē uz 3.23. punktu minētais rūpīgas pārbaudes kritērijs. Ja dalībvalsts to neievēro, visa neatgūtā summa tiek segta no attiecīgās dalībvalsts budžeta. Šāda pieeja nodrošina vienlīdzīgu attieksmi atsevišķos gadījumos un starp dalībvalstīm.

Komisija pieņem ieteikumu.

Itālijas iestāžu veiktās pārbaudes uz vietas īpatsvara samazināšanas pamatotība tiks pārbaudīta, veicot atbilstības revīzijas procedūras, un fondam radītais risks tiks segts, izmantojot neto finanšu korekcijas.

Komisija pieņem ieteikumu un šajā ziņā jau īsteno atbilstošus koriģējošus pasākumus.

3.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKSAIMNIECĪBAS JOMĀ: TIRGUS UN TIEŠAIS ATBALSTS

	2013. g.			2012. g.	2011. g.	2010. g.			
	IAKS	Nav IAKS	Kopā						
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE									
Kopējais darījumu skaits	164	16	180	180	180	146			
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾									
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā									
klūdu nav	36 %	(59)	69 %	(11)	39 %	(70)	59 %	61 %	73 %
ir viena vai vairākas kļūdas	64 %	(105)	31 %	(5)	61 %	(110)	41 %	39 %	27 %
Kļūdaino darījumu analīze									
Analīze pēc kļūdu veida									
citas neatbilstības un skaitļos neizsakāmas kļūdas skaitļos izsakāmas kļūdas	7 %	(7)	40 %	(2)	8 %	(9)	19 %	14 %	31 %
	93 %	(98)	60 %	(3)	92 %	(101)	81 %	86 %	69 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME									
Iespējamākais kļūdu īpatsvars	3,6 %			3,8 %	2,9 %	n.a.			
Augstākā kļūdu robeža	5,5 %								
Zemākā kļūdu robeža	1,7 %								
⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, izlasi sadalīja mazākās.									
⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.									

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupās jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, izlasi sadalīja mazākās.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

3.2. PIELIKUMS

ATLASĪTU SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKSAIMNIECĪBAS JOMĀ: TIRGUS UN TIEŠAIS ATBALSTS

Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums – ELGF

Dalībvalsts (maksājumu aģentūra)	Shēma	Ar IAKS saistītie izdevumi (valstij noteiktais maksimālais apjoms, Regulas (EK) Nr. 73/ 2009 VIII pielikums) (1 000 EUR)	Administratīvās kontroles procedūras pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte	Pārbaudes uz vietas – metodoloģija, atlase, izpilde, kvalitātes kontrolē un konkrētu rezultātu paziņošana	Nepamatoto maksājumu atgūšanas procedūras	Kopvērtējums
Francija	VMS	8 527 494	Neefektīvas 1, 2, 3, 4, 5	Efektīvas	Efektīvas	Neefektīvas
Īrija	VMS	1 340 869	Daļēji efektīvas 1, 2	Efektīvas	Daļēji efektīvas A	Daļēji efektīvas
Itālija (AGEA)	VMS	4 379 985	Daļēji efektīvas 1, 3, 6	Daļēji efektīvas a	Daļēji efektīvas B	Daļēji efektīvas
Vācija (Bavārija)	VMS	5 852 938	Efektīvas	Daļēji efektīvas a	Efektīvas	Efektīvas

1 Zemes attiecīgā neprecīzi reģistrēta ZGIS.

2 IAKS datubāzēs nepietiekama revīzijas izsekojamība.

3 Nepilnības deklarāciju reģistrācijas procedūrā.

4 Nepareiza maksājumu aprēķina bāze.

5 Maksimālā apjoma neievērošana maksājumu tiesībām.

6 Sodū nepiemērošana par zemes gabalu pievienošanu deklarācijai pēc termiņa beigām, informācija, uz kuru nevar paļauties, saistībā ar acīmredzamu kļūdu labojumiem.

a Platības mērījumi pārbaudēs uz vietas nav pietiekami kvalitatīvi.

A Kavējumi izpildes procedūru piemērošanā.

B Nepilnīga informācija parādnieku reģistrā.

Dalībvalsts (maksājumu aģentūra)	Shēma	Izdevumi 2013. budžeta gadā (1 000 EUR)	Administratīvās un kontroles procedūras, ar kurām nodrošina pareizus maksājumus	Pārbaudes uz vietas	Kopvērtējums
Polija	Atbalsts ražotāju grupu sākotnējai atzīšanai augļu un dārzeņu no- zarē	307 264	Neefektīvas 1, 2, 3, 4	Daļēji efektīvas a	Neefektīvas

1 **Nepilnības sapēmēju attiecīgās kontrole**

To ražotāju grupu atzīšana, kas neatbilst tiesību aktu prasībām.

Prasība par minimālo dalībnieku skaitu tika izpildīta, sašķelot esošās pārvaldītājsabiedrības.

2 **Nepilnības pārbaudēs par ieguldījumu vajadzīgumu**

Nepietiekamas pārbaudes / nepilnīga revīzijas izsekojamība saistībā ar veiktajām pārbaudēm.

Apstiprinātais ieguldījumu palielinājums bija nesamērīgs salīdzinājumā ar ražošanas pieaugumu.

3 **Nepilnības pārbaudēs par izmaksu pamatotību**

Nepietiekamas pārbaudes / nepilnīga revīzijas izsekojamība saistībā ar veiktajām pārbaudēm.

Tādu izmaksu elementu apstiprināšana, kas rodas no savstarpēji saistītiem darījumiem starp saistītām personām.

4 **Citas likumības un pareizības problēmas**

Transporta izmaksas iekļautas realizētās produkcijas vērtībā.

Grupas produkciju laiž tirgū nevis grupa, bet kāds cits.

Atzīšanas plāna darbības termiņš ilgāks, nekā vajadzīgs.

Lietojuma izmaksas apstiprinātas kā attiecīgi izdevumi.

a Nepilnības galīgajā pārbaudē pēc atzīšanas plāna īstenošanas pēdējā gadā

3.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE LAUKSAIMNIECĪBAS JOMĀ: TIRGUS UN TIEŠAIS ATBALSTS

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību					Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Vārs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2011	3.45. Pēc šīs pārbaudes, kā arī pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2011. gadu, pašreizējā programmu posmā Palāta iesaka Komisijai un dalībvalstīm rīkoties tā, lai nodrošinātu, ka: 1. ieteikums: pastāvīgo ganību attiecināmība tiek pienācīgi novērtēta, īpaši gadījumos, kad teritoriju daļēji klāj krūmi, blīvas koku audzes vai akmeņi (sk. 3.12. un 3.20. punktu);			X			Komisija ir informēta par šo jautājumu, un tiek skaidroti atbilstības kritēriji līdz 2020. gadam paredzētās KLP reformas kontekstā. Attiecībā uz pašreizējo periodu, ja Komisija konstatē šādas nepilnības, dalībvalstīm tiek sniegti ieteikumi to izlabošanai un tiek piemērotas neto finanšu korekcijas, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūras, lai aizsargātu ES finanšu intereses. Turpmāka darbība šajā jomā ir saistīta ar to, ka dalībvalstis pēc Komisijas pieprasījuma ierosina īpašus koriģējošus rīcības plānus; tas attiecas, piemēram, uz Spāniju un Grieķiju: — apmeklējumā uz vietas 2013. gadā tika konstatēts, ka Grieķijas darbs neatbilst standartam. Tā rezultātā tika noteikts moratorijs proporcionāli attiecīgo summu daļai (t. i., tika "atcelta" tikai tā daļa, kas ir saistīta ar pastāvīgajām ganībām) un tiks piemērotas neto finanšu korekcijas, — Spānijas veikto koriģējošo pasākumu revīzija tika veikta 2013. gada vidū, un tika konstatēts, ka situācija nav pilnībā arisināta. Tāpēc attiecībā uz Spāniju tiks pieņemta praktiskāka pieeja un tiks turpināta neto finanšu korekciju noteikšana.

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
	2. ieteikums: maksājumu agentūras nekavējoties veic koriģējošus pasākumus, kad kontroles sistēmas un/vai IAKS datubāzes ir atzītas par nepilnīgām (sk. 3.19.–3.22. punktu) ⁽¹⁾ ;		X				Paveikts. Komisijai saskaņā ar dalītās pārvaldības noteikumiem ir tikai pārbaudzītājas loma; par kļūdu novēršanu, atklāšanu un koriģēšanu galvenokārt ir atbildīgas dalībvalstis. Tāpēc Komisija strādā ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu nepārtrauktu informācijas ticamības uzlabošanas zemes gabalu identifikācijas sistēmā (ZGIS) / ģeogrāfiskās informācijas sistēmā (GIS). No 2010. pieprasījumu gada ar Komisijas Regulu (ES) Nr. 146/2010 tika ieviesta prasība dalībvalstīm katru gadu veikt ZGIS/GIS kvalitātes novērtējumu saskaņā ar noteiktām procedūrām un ziņot par rezultātiem un, ja nepieciešams, paredzētajiem pasākumiem situācijas uzlabošanai (2010/AUD/0083).	
	3. ieteikums: pārbaudītu uz vietas kvalitāte ir pietiekama, lai ticamā veidā identificētu attiecīgā platību (sk. 3.23. punktu) ⁽¹⁾ ;		X				Komisija piekrtu Palātai un pārbaudes ietvaros sistemātiski iesaka dalībvalstīm uzlabot kontroles sistēmas un nodrošināt to aktīvāku ieviešanu. Vispārīgāk runājot, pārbaudītu uz vietas kvalitāte ir atkarīga no to ekspertu grupu darba, kas ir izveidotas, lai veiktu kādas jomas pārbaudi uz vietas. Turklāt Komisijas dienesti ir noteikuši līdzīgus trūkumus attiecībā uz pārbaudītu uz vietas kvalitāti un konstatētās nepilnības tiek pārbaudītas, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūras, ar kurām nodrošina, ka atbilstoši tiek segts ES budžeta radītais risks. Revīzijas palāta, izstrādājot 2013. gada ticamības deklarāciju, konstatēja problēmas sistēmas revīzijas laikā Francijā. Tāpēc Komisija vēlētos uzsvērt, ka no 2013. gada Francija īsteno rīcības plānus, kuru mērķis ir novērst nepilnības ZGIS. Pirms Francija iesniedza "galīgo" rīcības plāna versiju 2013. gada 15. novembrī, rīcības plāna projekts tika apspriests daudzskārtīgās divpusējās sanāksmēs. Turklāt Francija īsteno rīcības plānu attiecībā uz nepilnībām savstarpējās atbilstības kontrolē un ar teritoriju nesaistīta atbalsta kontrolē. Rezultāti sagaidāmi 2014. vai 2015. gadā.	

2011

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Vāirs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	4. ieteikums: apliecinātājstāžu veikti darba plāns un kvalitāte sniedz ticamu novērtējumu par maksājumu agentūru darbību likumību un pareizību (sk. 3.29. un turpmākos punktus).			X			Komisija ir centusies nodrošināt, ka apliecinātājstāžu veikti darba struktūra un kvalitāte sniedz ticamu novērtējumu par maksājumu agentūru darbību likumību un pareizību. KLP reformā (Regulas (ES) Nr. 1306/2013 9. pants) tiek ierosināts stiprināt sertifikācijas struktūru darbu. Saskaņā ar jauno tiesisko regulējumu šis darbs tiks veikts no 2014. pieprasījumu gada (2015. finanšu gads), t. i., par rezultātiem tiks ziņots tikai 2016. gada februārī finanšu grāmatojumu noskaidrošanas nolūkā. Sadarbībā ar dalībvalstīm apliecinātājstādēm tika sagatavotas sīki izstrādātas pamatnostādnes par revīzijas metodiku, kas tika darītas pieejamas 2014. gada 15. janvārī. Regulāro ekspertu grupu sanāksmju laikā apliecinātājstādēm ir iespēja saņemt papildu norādījumus.	

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību					Komisijas atbilde	
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Vairs nav piemērojams		Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010	3.58. Pēc šīs pārbaudes, kā arī pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2010. gadu, Palāta iesaka Komisijai rīkoties, lai nodrošinātu, ka: a) ortofotogrāfiju izmantošana kļūst obligāta un ka ZGIS tiek regulāri atjaunināta, pamatojoties uz jaunām ortofotogrāfijām (sk. 3.31. punktu);		X				Paveikts. Saskaņā ar daļiņas pārvaldības principiem Komisijai ir tikai pārbaudzīgās loma; par kļūdu novēršanu, atklāšanu un koriģēšanu galvenokārt ir atbildīgas dalībvalstis. ZGIS regulāras atjaunināšanas jautājums ir ņemts vērā nesen ieviestajā obligātajā ZGIS kvalitātes novērtējumā. KLP reformas kontekstā attiecībā uz laukospmu pēc 2013. gada Regulas (ES) Nr. 1306/2013 70. pantā ir paredzēts obligāti izmantot elektroniskas ģeogrāfiskās informācijas sistēmas metodes, tostarp ortofotogrāfēšanu no gaisa vai kosmosa; īpaši svarīgi ir izmantot jaunus attēlus, jo jaunu/detalizētu ortofotogrāfiju trūkums apgrūtina pietiekami kvalitatīvas atbilstības pārbaudes veikšanu. Turklāt jaunas ortofotogrāfijas nodrošinātu ievērojamu pievienoto vērtību lauksaimniekiem un dotu tiem iespēju ticamāk noteikt attiecīgās platības, kā arī veģetācijas un zemes seguma izmaiņas. Visbeidzot, centrālajā riska reģistrā un tad J direktorāta gada darba programmā vajadzības gadījumā tiek norādīts uz vispārējo risku, ka novecojušu ortofotogrāfiju izmantošanas dēļ maksājumi varētu tikt apzēģināti nepareizi.	
	d) apliecinātājstādes pienācīgi kontrolē pārbaudes kvalitāti un ziņo par to (sk. 3.46. un 3.47. punktu).		X				No 2014. pieprasījumu gada (2015. finanšu gads) sagaidāms, ka apliecinātājstādes pamatīgāk kontrolēs maksājumu aģentūru veiksmas pārbaudes (gan administratīvi, gan uz vietas). Skatīt arī atbildi uz 4. ieteikumu (2011. finanšu gads).	

(1) Līdzīgi ieteikumi sniegti 2010. gada pārskata 3.58. punkta b) un c) apakšpunktā.

4. NODAĻA

Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	4.1.–4.5.
Politikas grupas īpašās iezīmes	4.2.–4.4.
Revīzijas tvērums un pieeja	4.5.
Darījumu pareizība	4.6.–4.16.
Lauku attīstība	4.7.–4.15.
Vide, zivsaimniecība un veselība	4.16.
Atlasītu kontroles sistēmu pārbaude	4.17.–4.34.
Lauku attīstība	4.17.–4.30.
Dalībvalstu sistēmas, kas saistītas ar darījumu pareizību	4.17.–4.21.
Komisijas sistēmas, kas saistītas ar darījumu pareizību	4.22.–4.30.
Vide, zivsaimniecība un veselība	4.31.–4.34.
Dalībvalstu sistēmas, kas saistītas ar darījumu pareizību	4.32.–4.33.
Komisijas sistēmas, kas saistītas ar darījumu pareizību	4.34.
Secinājums un ieteikumi	4.35.–4.38.
Secinājums par 2013. gadu	4.35.
Ieteikumi	4.36.–4.38.
4.1. pielikums.	Darījumu pārbažu rezultāti lauku attīstības, vides, zivsaimniecības un veselības jomā
4.2. pielikums.	Atlasītu sistēmu pārbaudes rezultāti lauku attīstības, vides, zivsaimniecības un veselības jomā
4.3. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude lauku attīstības, vides, zivsaimniecības un veselības jomā

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

4.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts īpašais izvērtējums par lauku attīstību, vidi, zivsaimniecību un veselību, kurā ietilpst lauku attīstība (tā ir daļa no politikas jomas "Lauksaimniecība un lauku attīstība") un politikas jomas "Vide un klimata politika", "Jūrlietas un zivsaimniecība" un "Veselība un patērētāju aizsardzība". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2013. gadā ir sniegta **4.1. tabulā**.

4.1. tabula. Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība. Galvenā informācija par 2013. gadu

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi
Lauku attīstība	Lauku attīstība	13 152
	Pirmspievienošanās pasākumi	48
	Politikas jomas "Lauksaimniecība un lauku attīstība" starptautiskie aspekti	3
		13 203
Jūrlietas un zivsaimniecība	Pamatdarbības izdevumi	779
	Administratīvie izdevumi	41
		820
Veselība un patērētāju aizsardzība	Pamatdarbības izdevumi	484
	Administratīvie izdevumi	115
		599
Vide un klimata politika	Pamatdarbības izdevumi	314
	Administratīvie izdevumi	92
		406
Maksājumi gadā kopā		15 028
– administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾		248
Pamatdarbības izdevumi kopā		14 780
– avansi ⁽²⁾ ⁽³⁾		537
+ dzēstie avansa maksājumi ⁽²⁾		1 254
+ maksājumi galīgajiem saņēmējiem no finansēšanas vadības instrumentiem		84
Visa revidētā datu kopa		15 581
Saistības gadā kopā		17 173

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā. Kopējie administratīvie izdevumi lauksaimniecības un lauku attīstības politikas jomās ir iekļauti **3.1. tabulā**.

⁽²⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāku izklāstu sk. **1.1. pielikuma** 7. punktā).

⁽³⁾ Šis skaitlis ietver 13 miljonus EUR avansu, kas izmaksāti finansēšanas vadības instrumentiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Politikas grupas īpašās iezīmes

4.2. Lauku attīstība ir daļa no kopējās lauksaimniecības politikas (KLP), kuras vispārējie mērķi, finansējuma avoti un izdevumu pārvaldība un kontrole ir aprakstīti 3. nodaļā (3.2.–3.4. punktā). No Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) dažādā apjomā tiek līdzfinansēti lauku attīstības izdevumi, ko izmaksā ar dalībvalstu lauku attīstības programmu starpniecību⁽¹⁾. Izdevumi aptver 46 pasākumus⁽²⁾, starp kuriem ir gan platībatkarīgi pasākumi⁽³⁾, gan ar platību nesaistīti pasākumi⁽⁴⁾.

4.3. Attiecībā uz citām politikas jomām Savienības vides politikas mērķis ir sekmēt vides kvalitātes aizsardzību un uzlabošanu, Savienības iedzīvotāju dzīvi un dabas resursu racionālu izmantošanu, tostarp starptautiskā līmenī, ar izdevumiem, kurus rīcībai klimata jomā centralizēti īsteno Vides ģenerāldirektorāts⁽⁵⁾ un Klimata politikas ģenerāldirektorāts⁽⁶⁾. Kopējai zivsaimniecības politikai, kas ietilpst politikas jomā “Jūrlietas un zivsaimniecība”, vispārējie mērķi ir līdzīgi kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem (sk. 3.2. punktu); šo politikas jomu pārvalda gan daļēti dalībvalstis un Komisija (Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts⁽⁷⁾), gan tieši Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts. Politikas jomā “Veselība un patērētāju aizsardzība”, kuru centralizēti pārvalda Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāts⁽⁸⁾, ES dod ieguldījumu gan cilvēku, dzīvnieku un augu veselības aizsardzībā, gan patērētāju labklājībā.

4.4. Galvenais pareizības risks šai politikas grupai kopumā un konkrēti lauku attīstībai ir neattiecināmi izdevumi, jo nav ievēroti bieži vien sarežģītie noteikumi un attiecināmības nosacījumi.

4.2. Komisija uzsver, ka Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) izdevumi aptver gan ar platību saistītus pasākumus (kuri tiek aplūkoti saskaņā ar Integrēto administrācijas un kontroles sistēmu (IAKS) attiecībā uz aspektiem, kas ir saistīti ar platību), gan ar platību nesaistītus pasākumus. Tas ietekmē attiecīgo pasākumu kļūdu lielumu.

4.4. Attiecībā uz sarežģītiem noteikumiem un attiecināmības nosacījumiem, uz kuriem atsaucas Palāta, Komisija norāda, ka tie lielā mērā ir lauku attīstības politikas vērienīgo mērķu sekas.

Tomēr attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu tiesiskais regulējums ir vienkāršots.

⁽¹⁾ Kopā par 13 152 miljoniem EUR, ietverot maksājumus to programmu pabeigšanai, kas sāktas līdz 2006. gadam (195 miljoni EUR).

⁽²⁾ Pasākumi ir uzskaitīti Komisijas Regulas (EK) Nr. 1974/2006 (OV L 368, 23.12.2006., 15. lpp.) II pielikuma 7.a punktā.

⁽³⁾ Platībatkarīgajiem pasākumiem maksājumi ir saistīti ar hektāru skaitu, piemēram, tādi ir agrovides pasākumi un kompensācijas maksājumi lauksaimniekiem apgabalos, kuros ir nelabvēlīgi apstākļi.

⁽⁴⁾ Ar platību nesaistīti pasākumi parasti ir ieguldījumu pasākumi, piemēram, lauku saimniecību modernizācija vai pamatpakalpojumu izveide tautsaimniecībai un lauku iedzīvotājiem.

⁽⁵⁾ ĢD ENV.

⁽⁶⁾ ĢD CLIMA.

⁽⁷⁾ ĢD MARE.

⁽⁸⁾ ĢD SANCO.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Revīzijas tvērums un pieeja

4.5. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Lauku attīstības, vides, zivsaimniecības un veselības jomas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Revīzijā pārbaudīja 177 darījumu izlasi, kā noteikts **1.1. pielikuma 7. punktā**. Sagatavotā izlase ir reprezentatīva visiem attiecīgās politikas grupas darījumiem. 2013. gadā izlasē bija 162 darījumi lauku attīstības jomā 16 dalībvalstīs un vienā kandidātvalstī⁽⁹⁾ un 15 darījumi saistībā ar vidi, zivsaimniecību un veselību piecās dalībvalstīs⁽¹⁰⁾.
- b) Savstarpējās atbilstības prasību pārbaudēs (kas aprakstītas 3.13. punktā) Palāta galveno uzmanību pievērša tam, vai tiek ievērota prasība uzturēt zemi labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS), un atsevišķām obligātajām pārvaldības prasībām (OPP)⁽¹¹⁾, par ko varēja iegūt pierādījumus un izdarīt secinājumus revīzijas apmeklējumu laikā⁽¹²⁾.
- c) Novērtējot lauku attīstības kontroles sistēmas, pārbaudīja astoņas maksājumu aģentūras⁽¹³⁾ astoņās dalībvalstīs⁽¹⁴⁾. Turklāt četras dalībvalstīs⁽¹⁵⁾ pārbaudīja savstarpējās atbilstības kontroles sistēmu. Attiecībā uz pārējām politikas jomām tika revidētas Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) sistēmas Polijā un Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts.

4.5.

- b) Skatīt atbildi uz 4.15. punktu.

⁽⁹⁾ Bulgārija, Čehijas Republika, Dānija, Vācija (Brandenburga un Berlīne, Meklenburga-Priekšpomerānija, Saksija), Grieķija, Spānija (Andalūzija), Francija, Itālija (Kalabrija, Pjemonta, Sardīnija), Latvija, Ungārija, Nīderlande, Austrija, Polija, Portugāle (Azoru salas, kontinentālā daļa), Rumānija, Somija un Turcija.

⁽¹⁰⁾ Izlasi veidoja astoņi tiesās pārvaldības darījumi un septiņi dalītās pārvaldības darījumi Grieķijā, Spānijā, Itālijā, Polijā un Portugālē.

⁽¹¹⁾ 4. OPP (Nitrātu direktīva) un 6.–8. OPP normas (dzīvnieku identifikācija un reģistrācija), kā arī uzskatāmi gadījumi, kad nav ievērota 16. un 18. OPP (dzīvnieku labturība).

⁽¹²⁾ Savstarpējās atbilstības prasības ir tiesību aktos noteiktas būtiskas prasības, kas jāievēro visiem ES tiesā atbalsta saņēmējiem. Tās ir pamatprasības un daudzos gadījumos arī vienīgie nosacījumi, kuri jāievēro, lai pamatotu pilnas tiesā atbalsta summas maksājumu. Ar to saistīts Palātas lēmums uzskatīt šo prasību neievērošanu par kļūdām.

⁽¹³⁾ Maksājumu aģentūras un galvenos kontroles mehānismus izvēlējās, pamatojoties uz riska analīzi.

⁽¹⁴⁾ Vācija (Ziemeļreina-Vestfālene), Spānija (Valensija), Itālija (Sicīlija), Latvija, Malta, Polija, Rumānija un Slovēnija.

⁽¹⁵⁾ Čehijas Republika, Spānija (Kastīlija un Leona), Itālija (Emīlija-Romanja) un Malta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- d) Tika pārbaudīti Komisijas Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta ⁽¹⁶⁾ (saistībā ar lauku attīstību) un Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāta gada darbības pārskati.
- e) Turklāt, lai novērtētu pamatojumu Komisijas noskaidrošanas lēmumiem, Palāta pārskatīja Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta grāmatojumu noskaidrošanas revīzijas darbu (attiecībā uz ELGF – Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu – un ELFLA).

DARĪJUMU PAREIZĪBA

4.6. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **4.1. pielikumā**. No 177 Palātas revidētajiem darījumiem 96 (54 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz 48 kļūdām, ko Palāta izteica skaitļos, tā lēš, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 6,7 % ⁽¹⁷⁾; galvenās tā kategorijas ir attēlotas **4.1. grafikā**.

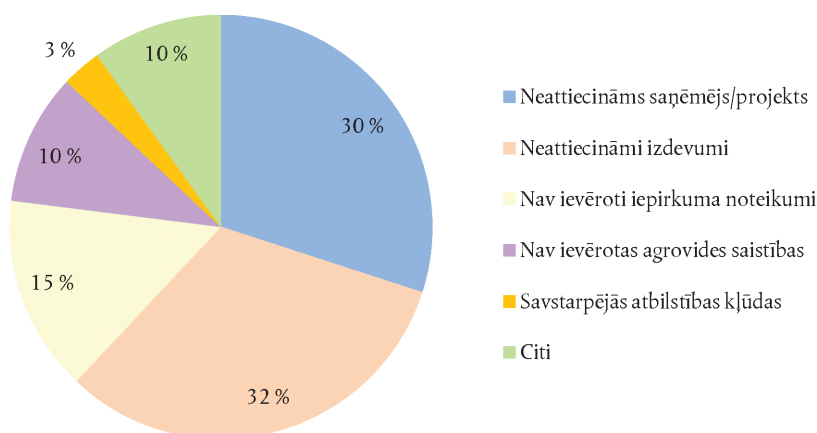
4.6. Komisija norāda, ka Palātas paziņotais kļūdu īpatsvars ir ikgadēja aplēse, kurā ņemti vērā pirms Palātas revīzijām veiktie atgūšanas un koriģējošie pasākumi. Komisija norāda arī, ka turpmākajos gados ir jāveic attiecīgo izdevumu korekcija, izmantojot neto finanšu korekcijas, kas noteiktas atbilstības pārbaudes procedūras rezultātā, kā arī atgūšana no atbalsta saņēmējiem. Komisija uzskata, ka Palātas gada reprezentatīvais kļūdu īpatsvars būtu jāaplūko, ņemot vērā to, ka neto finanšu korekcijas un atgūšanas darbības ir skatāmas daudzgadu kontekstā.

Komisija ņem vērā Palātas aplēsto visticamāko kļūdu īpatsvaru, kas ir zemāks nekā iepriekšējā gadā. Komisija norāda arī, kā ziņots Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (AGRI) 2013. gada darbības pārskatā, ka neto finanšu korekcijas, ko Komisija piemēroja dalībvalstīm, un līdzekļu atgūšana no atbalsta saņēmējiem, kura tika īstenota ELFLA labā, 2013. gadā veidoja 327,77 miljonus euro (2,53 % no kopējiem izdevumiem).

⁽¹⁶⁾ ĢD AGRI.

⁽¹⁷⁾ Palātas aplēse par kļūdu īpatsvaru ir iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 3,5 % līdz 9,9 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

4.1. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums iespējamākajā kļūdu īpatsvarā

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Lauku attīstība

4.7. No lauku attīstības izdevumos pārbaudītās 162 darījumu izlases kļūdas konstatētas 92 (57 %) darījumos, un no tām 48 (52 %) bija skaitļos izsakāmas kļūdas.

4.7. Palātas atklāto kļūdu biežums lauku attīstības jomā ir samazinājies no 63 % 2012. gadā līdz 57 % 2013. gadā. Kļūdu īpatsvars lauku attīstības jomā arī ir jāvērtē, ņemot vērā lauku attīstības politikas vērienīgos mērķus.

Komisija norāda, ka tikai 11 no iepriekš minētajām skaitļos izteiktajām kļūdām attiecās uz savstarpējās atbilstības pārkāpumiem. Tāpēc Komisija uzskata, ka, tā kā savstarpējās atbilstības prasības neietekmē ne lauksaimnieku tiesības uz atbalstu Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) ietvaros (1. un 2. pīlārs), ne maksājumu pareizību, šo kļūdu izslēgšana samazina skaitļos izteikto kļūdu skarto darījumu skaitli līdz 37 (40 %).

AGRI ģenerāldirektors 2013. gada pārvaldības ticamības deklarācijā ir ietvēris atrunas attiecībā uz lauku attīstības izdevumiem 19 dalībvalstīs (31 maksājumu aģentūrai). Atrunas tika formulētas tāpēc, ka pakārtotajos darījumos bija daudz nozīmīgu nepilnību, un tām tika pievienota prasība, lai attiecīgās dalībvalstis novērstu trūkumus, veicot korigējošus pasākumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.8. Attiecībā uz 20 skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumiem, ko bija pieļāvuši galasaņēmēji, valsts iestādēm pietika informācijas (no galasaņēmējiem, to revidentiem vai no pašu valsts iestāžu veiktajām pārbaudēm), lai šīs kļūdas novērstu, atklātu un izlabotu pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja visa šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai, tad aplēse par iespējamāko kļūdu īpatsvaru šai nodaļai būtu bijusi par 4,7 procentpunktiem zemāka. Turklāt trijos gadījumos Palāta konstatēja, ka tās atklāto kļūdu bija pieļāvušas valsts iestādes. Šīs kļūdas veido 0,5 procentpunktus aplēstajā iespējamākajā kļūdu īpatsvarā.

4.9. Revīzija ietvēra no 31 dažāda pasākuma izraudzītu darījumu pārbaudes. No 162 darījumiem 61 darījums bija saistīts ar platību, bet 101 darījums ar platību nebija saistīts. Kļūdas atlasītajos darījumos tika konstatētas visās 16 apmeklētajās dalībvalstīs. Tāpat kā iepriekšējos gados, lielākā daļa (75 %) no iespējamākā kļūdu īpatsvara, kas minēts 4.6. punktā, attiecas uz pasākumiem, kuri nav saistīti ar platību.

4.10. Lielākajai daļai skaitļos izsakāmu kļūdu cēlonis bija neatbilstība attiecināmības prasībām, it sevišķi tas skar:

- a) agrovides saistības;
- b) īpašas prasības attiecībā uz ieguldījumu projektiem, saņēmējiem un izdevumiem;
- c) iepirkuma noteikumus.

Katrs no šiem aspektiem ir analizēts turpmākajos punktos.

4.8. Komisija piekrīt uzskatam, ka valsts iestādes varētu būt atklājušas daudzas no Palātas konstatētajām kļūdām: KLP noteikumos paredzēti visi dalībvalstīm nepieciešamie instrumenti, lai mazinātu lielāko daļu no kļūdu riskiem. Pēc AGRI ģenerāldirektora atzinuma 2011., 2012. un 2013. gadā sadarbībā ar dalībvalstīm ir īstenoti plaši rīcības plāni, lai noteiktu kļūdu galvenos cēloņus un atbilstošus koriģējošus pasākumus.

Attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu visām lauku attīstības programmām jāietver tāds ex ante novērtējums par pasākumu pārbaudāmību un kontrolējamību, kuru kopīgi izstrādā vadošā iestāde un maksājumu aģentūra.

Turklāt kopš 2013. gada Komisija ir pastiprinājusi revīzijas lauku attīstības izdevumu jomā.

4.9. Komisija savu veikto revīziju laikā dažās dalībvalstīs konstatēja trūkumus, kas ir līdzīgi Revīzijas palātas atklātajiem trūkumiem. Attiecīgajām dalībvalstīm ir piemērotas ievērojamas neto finanšu korekcijas (vai notiek atbilstības pārbaudes procedūras ar nolūku veikt šādas korekcijas), lai aizsargātu ES budžetu.

Turklāt gadījumā, ja tika formulētas atrunas, attiecīgajai dalībvalstij ir jāveic koriģējoši pasākumi (sk. 4.8. punktu).

Zemāks kļūdu līmenis attiecībā uz pasākumiem, kuri ir saistīti ar platību, liecina, ka tad, ja integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) tiek labi īstenota, tā ir efektīva sistēma kļūdu novēršanai un koriģēšanai.

4.10. Komisija arī konstatēja līdzīgus gadījumus to revīziju laikā, kuras tā veica dalībvalstīs. Vajadzības gadījumā Komisija nosūta valstu iestādēm ieteikumus veikt koriģējošus pasākumus un izslēdz neattiecināmus izdevumus no ES finansējuma.

Lielākā daļa no īpašajām prasībām, uz kurām atsaucas Palāta, nav paredzētas Eiropas Savienības tiesību aktos, bet ir dalībvalstu noteikti atbilstības kritēriji, kas izstrādāti, lai labāk būtu iespējams sasniegt attiecīgās dalībvalsts lauku attīstības politikas mērķus.

Attiecībā uz publisko iepirkumu skatīt atbildi uz 4.13. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.11. Revidētajā izlasē bija 36 darījumi no agrovides maksājumiem, kas attiecas uz tādām lauksaimnieciskās ražošanas metodēm, kuras saderīgas ar vides, ainavas un dabas resursu aizsardzību. Palāta konstatēja, ka septiņos gadījumos (19 %) lauksaimnieki nebija ievērojuši nosacījumus maksājuma saņemšanai. Šādas Palātas atklātas kļūdas piemērs ir aprakstīts 4.1. izcēlumā.

4.1. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Agrovides saistību neievērošana

Kāds saņēmējs Itālijā (Sardīnijā) apņēma neizmantojot kaitīgus augu aizsardzības līdzekļus artišokiem. Apmeklējumā uz vietas Palāta konstatēja, ka revidētajā periodā konkrētais saņēmējs šādus līdzekļus bija izmantojis 12 reizes.

Agrovides saistību neievērošanas gadījumi tika atklāti arī Itālijā (Pjemontā), Ungārijā, Nīderlandē, Polijā un Rumānijā.

4.12. Attiecināmības kritēriji un atlases procedūras palīdz novirzīt atbalstu noteiktām saņēmēju kategorijām, lai tādējādi uzlabotu lauku attīstības izdevumu efektivitāti. Tomēr no 101 pārbaudītā darījuma, kas attiecas uz ieguldījumu projektiem, 24 (24 %) neatbilda attiecināmības prasībām. Šādas kļūdas piemērs ir sniegts 4.2. izcēlumā.

4.2. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Neattiecināms saņēmējs

Pasākums "Lauksaimniecības un mežsaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšanai" paredz ieguldījumu atbalstu. Atbalstam jābūt adresētam uzņēmumiem, kuri nepārsniedz noteiktu lielumu, jo tiek uzskatīts, ka tie dod vislielāko pievienoto vērtību vietējiem produktiem. Portugālē šā pasākuma saņēmējiem ir jānodarbina mazāk nekā 750 darbinieki vai apgrozījumam ir jābūt mazākam nekā 200 miljoni EUR. Lai izpildītu šo prasību, jāsniedz skaitļos izteiktas ziņas par kontrolējamajiem uzņēmumiem (t. i., lielākie akcionāri).

Portugālē revidētais saņēmējs bija saņēmis ES atbalstu 523 644 EUR apmērā, lai paplašinātu savu olīveļļas ražotni. Palāta konstatēja, ka šis uzņēmums pieder divām lielām starptautiskām uzņēmējdarbības, un tādējādi bija pārsniegtas abas attiecināmības prasības saistībā ar lielumu vairāk nekā 300 reizes. Attiecīgi saņēmējs nebija tiesīgs uz atbalstu un maksājums nebija jāveic.

Palāta konstatēja, ka attiecināmības prasības ieguldījumu projektiem vai attiecīgajiem izdevumiem nebija ievērotas arī Bulgārijā, Dānijā, Vācijā (Brandenburga un Berlīne), Grieķijā, Spānijā (Andalūzija), Francijā, Itālijā (Pjemonta), Latvijā, Nīderlandē, Austrijā, Polijā, Portugālē (Azoru salas), Rumānijā un Somijā.

4.11. Komisija norāda, ka Palātas atklāto kļūdu biežums agrovides maksājumos ir samazinājies no 26 % 2012. gadā līdz 19 % 2013. gadā.

Komisija 2007.–2013. gada plānošanas periodā ir veikusi agrovides pasākumu īstenošanas revīziju visās dalībvalstīs. Neraugoties uz atlikušajām nepilnībām, vispārējā īstenošanas kvalitāte šajā periodā ir uzlabojusies.

4.1. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Agrovides saistību neievērošana

Attiecībā uz Palātas pieminētajām dalībvalstīm arī Komisija atklāja nepilnības, un notiek atbilstības pārbaudes procedūras Ungārijā, Itālijā (Pjemontā), Nīderlandē, Polijā un Rumānijā, kuru rezultātā tiks noteiktas neto finanšu korekcijas, ar kurām tiks segts ES budžetam radītais risks.

4.12. Pamatojoties uz savu veikto revīziju rezultātiem, Komisija ir piemērojusi neto finanšu korekcijas šajā ziņā un vajadzības gadījumā turpinās to darīt. Rīcības plānos, kas paredzēti lauku attīstības kļūdu īpatsvara samazināšanai, divas no jomām, kurās tiek meklēts risinājums, ir atbilstības un atlases kritēriji.

4.2. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Neattiecināms saņēmējs

Komisija piekrīt Palātas 4.2. izcēlumā minētā piemēra novērtējumam, kuru tā pārbaudīs, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūru. Komisija jau bija informēta par konstatēto trūkumu, tā konstatēja nepilnības mazu un vidēju uzņēmumu atbilstības kritēriju pārbaudē vienā no revīzijas apmeklējumiem Portugālē 2012. gadā. Attiecībā uz šiem trūkumiem tiks ierosinātas neto finanšu korekcijas, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūru.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.13. No pārbaudītajiem darījumiem 24 darījumos saņēmējam bija jāievēro publiskā iepirkuma noteikumi. Šie noteikumi ir paredzēti tam, lai nodrošinātu, ka vajadzīgās preces vai pakalpojumus iepērk ar visizdevīgākajiem nosacījumiem, vienlaikus garantējot vienlīdzīgu piekļuvi publiskā iepirkuma līgumiem un atbilstīgu pārredzamības un nediskriminācijas principiem. Palāta konstatēja, ka 11 gadījumos bija pārkāpts viens vai vairāki no šiem noteikumiem. Piecos no tiem konstatēja skaitļos izsakāmas kļūdas, jo tās liecināja par nopietniem iepirkuma noteikumu pārkāpumiem; šādas kļūdas piemērs dots 4.3. izcēlumā.

4.3. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Iepirkuma noteikumu neievērošana

Francijā kāda lauku pašvaldība saņēma ELFLA finansējumu projektam, kas paredzēja sabiedriskas ēkas renovāciju un paplašināšanu, tostarp būvdarbus un konsultāciju pakalpojumus.

Vienam no projekta līgumiem pašvaldība nepiešķīra līgumslēgšanas tiesības pretendenta, kas piedāvāja viszemāko cenu, un šāda rīcība nekādi nebija pamatota ar dokumentiem. Konsultāciju pakalpojumiem saņēmējs saņēma trīs ieinteresētības apliecinājumus bez cenu kotācijas. Lai arī visu triju piedāvājumu iesniedzēju profesionālā spēja tika atzīta par projektam atbilstošu, saņēmējs vienojās par cenu tikai ar vienu uzņēmumu un noslēdza līgumu, neprasot piedāvājumu no abiem pārējiem pretendentiem.

Tā kā iepirkuma pamatprincipi, kas attiecas uz vienlīdzīgu attieksmi un pārredzamību, nebija ievēroti, šie izdevumi nav attiecināmi.

Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus Palāta konstatēja arī Bulgārijā, Vācijā (Brandenburga un Berlīne, Saksija), Spānijā (Andalūzijā), Nīderlandē, Polijā, Rumānijā un Somijā.

4.13. Publiskais iepirkums ir galvenais elements 4.8. punktā minētajos lauku attīstības rīcības plānos.

Komisija arī vēlētos uzsvērt, ka kļūda publiskajā iepirkumā ne vienmēr nozīmē krāpšanu vai ES fondu ļaunprātīgu izmantošanu. Tāpat arī iepirkuma noteikumu neievērošana vienmēr nav saistīta ar 100 % attiecīgo izdevumu ļaunprātīgu izmantošanu. Ļoti bieži ar atsevišķu darbību veikšanu saistītie politikas mērķi tiek sasniegti un nodokļu maksātāju nauda netiek zaudēta.

Lai pastiprinātu esošos noteikumus par publisko iepirkumu, Komisija ir pieņēmusi jaunas pamatnostādnes par tādu neto finanšu korekciju noteikšanu, kuras publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanas gadījumā jāpiemēro izdevumiem, ko Savienība finansē saskaņā ar dalīto pārvaldību (Komisijas Lēmums C(2013) 9527). Saskaņā ar šīm pamatnostādņēm par to, vai notikusi iepirkuma noteikumu neievērošana, spriež, pamatojoties uz proporcionalitātes principu. Attiecībā uz Palātas 4.3. izcēlumā minētajiem piemēriem arī Komisijas dienesti konstatēja ievērojamus trūkumus dažās dalībvalstīs. Notiek atbilstības pārbaudes procedūras, un vajadzības gadījumā tiks piemērotas neto finanšu korekcijas.

4.3. izcēlums. Attiecināmības kļūdas piemērs. Iepirkuma noteikumu neievērošana

Skatīt atbildi uz 4.13. punktu.

Skatīt atbildi uz 4.13. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.14. Nepilnības vadības un kontroles sistēmās var ietekmēt daudzus maksājumus, jo tās skar visus tā paša veida maksājumus, ko attiecīgā sistēma apstrādā. No 92 kļūdām, ko atklāja Palāta, 40 % izraisīja apstākļi, kas skar vairāk nekā vienu darījumu. Šīm kļūdām var būt finansiāla ietekme un tādas var arī nebūt. Šādas kļūdas piemērs ir aprakstīts 4.4. izcēlumā.

4.4. izcēlums. Piemērs kļūdai, kas skar vairāk nekā vienu darījumu

Lauksaimnieki, kas ir pirmspensijas vecumā un pārtrauc nodarboties ar lauksaimniecību, lai nodotu saimniecību citiem lauksaimniekiem, var saņemt priekšlaicīgas pensionēšanās atbalstu no ELFLA. Polijā lauku attīstības programma paredz, ka priekšlaicīgas pensionēšanās atbalsts jāsamazina par valsts pensijas apmēru, kad saņēmējs ir sasniedzis likumā noteikto pensionēšanās vecumu un vismaz 25 gadus ir piedalījies pensiju apdrošināšanas shēmā.

Maksājumu aģentūra neveica pienācīgas pārbaudes, lai nodrošinātu atbilstību šai prasībai. Tādējādi 63 gadus vecais saņēmējs turpināja saņemt pilnu priekšlaicīgas pensionēšanās atbalsta summu, no kuras valsts pensija nebija atskaitīta, kaut arī viņš atbilda tās saņemšanas nosacījumiem. Palāta secina, ka tā priekšlaicīgas pensionēšanās atbalsta daļa, kas būtu jāizmaksā no valsts sociālās nodrošināšanas fonda valsts pensijas veidā, nav attiecināma ELFLA finansējumam. Šī kļūda Polijā skar arī citus gadījumus, kad lauksaimnieks atbilst iepriekšējā rindkopā aprakstītajiem nosacījumiem.

Kļūdas, kas ietekmē vairāk nekā tikai vienu pārbaudīto maksājumu un kam ir finansiāla ietekme, tika konstatētas arī Nīderlandē, Portugālē (Azoru salas, kontinentālā daļa) un Somijā.

4.4. izcēlums. Piemērs kļūdai, kas skar vairāk nekā vienu darījumu

Komisija vēlas skaidrot, ka šajā gadījumā nebija norādes, ka pensionārs saņēmis dubultu maksājumu, drīzāk ES budžets ir sedzis izmaksas, kuras būtu bijis jāsedz no valsts budžeta.

Komisija piekrīt Palātas viedoklim, ka valsts iestādēm būtu jānodrošina, lai visi maksājumi saistībā ar tiesībām uz valsts pensijām tiktu atskaitīti no priekšlaicīgas pensionēšanās atbalsta, neraugoties uz faktu, ka atbalsta saņēmējs nepieprasīja savu valsts pensiju. Saistībā ar atbilstības pārbaudes procedūru Komisija pārbauda Palātas konstatējumus attiecībā uz valsts iestādēm ar nolūku aizsargāt ES finanšu intereses un atgūt visus nepamatotos maksājumus.

Saistībā ar atbilstības pārbaudes procedūru Komisija pārbauda Palātas konstatējumus par sistēmisku kļūdu (t. i., trūkumus pārvaldības un kontroles sistēmās) ar nolūku aizsargāt ES finanšu intereses un atgūt visus nepamatotos maksājumus, izmantojot neto finanšu korekcijas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.15. Dažās ELFLA atbalsta shēmās⁽¹⁸⁾ ES atbalsta saņēmējiem ir jāuzņemas juridiskas saistības ievērot savstarpējās atbilstības nosacījumus, kas aprakstīti 3.12. punktā. Lai gan no 61 apmeklētā lauksaimnieka, uz ko attiecās savstarpējās atbilstības prasības, 24 lauksaimnieki (39 %) nebija tās ievērojuši, šā pārkāpuma ietekme uz aplēsto kļūdu īpatsvaru ir relatīvi zema (0,2 procentpunkti). Lauksaimniekiem it īpaši bija tendence pārkāpt dzīvnieku identifikācijas un reģistrācijas noteikumus.

4.15. Savstarpējo atbilstības pienākumu ievērošana nav KLP maksājumu atbilstības kritērijs, un tāpēc šo prasību kontrole neattiecas uz pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Savstarpējā atbilstība ir mehānisms, kas tiek izmantots, lai sodītu lauksaimniekus, ja viņi neievēro virkni noteikumu, kuri vispārīgi izriet no citas politikas, kas nav KLP, un kurus piemēro ES pilsoņiem neatkarīgi no KLP. Tādējādi Komisija uzskata, ka KLP kļūdu īpatsvara aprēķinā nebūtu jāņem vērā par savstarpējās atbilstības prasību pārkāpšanu piemērotie samazinājumi.

Komisija uzskata arī, ka jaunajā KLP tiesiskajā regulējumā likumdevējs ir skaidri apstiprinājis šo pieeju visam KLP atbalstam, nosakot Regulas (ES) Nr. 1306/2013 97. panta 4. punktā, ka "administratīvā soda piemērošana neietekmē to maksājumu likumību un pareizību, uz kuriem tas attiecas".

Attiecībā uz problēmām, kas konstatētas saistībā ar dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju, Komisija piekrīt Palātas novērojumam un savās savstarpējās atbilstības revīzijās pievērš īpašu uzmanību šo prasību ievērošanai.

Vide, zivsaimniecība un veselība

4.16. Vides, zivsaimniecības un veselības jomā no izlasē pārbaudītajiem 15 darījumiem skaitļos neizsakāmas kļūdas konstatētas četros (27 %) darījumos.

ATLASĪTU KONTROLES SISTĒMU PĀRBAUDE

Lauku attīstība

Dalībvalstu sistēmas, kas saistītas ar darījumu pareizību

4.17. Palātas veiktās sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **4.2. pielikumā**⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁸⁾ Kā noteikts Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 (OV L 277, 21.10.2005., 1. lpp.) 50.a pantā.

⁽¹⁹⁾ Platībatkarīgajiem lauku attīstības pasākumiem daļu svarīgāko elementu, tostarp attiecināmo platību, pārbauda ar Integrēto administrācijas un kontroles sistēmu (IAKS), kas aprakstīta 3.17. punktā. Citām attiecināmības prasībām ir izstrādāti īpaši kontroles mehānismi. Kā aprakstīts **3.2. pielikumā**, Palāta novērtēja IAKS sistēmu četrās maksājumu aģentūrās un konstatēja, ka tā ir efektīva vienā gadījumā, daļēji efektīva divos gadījumos un neefektīva vienā gadījumā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.18. Dalībvalstu iestādes atbild par to, lai tiktu ieviesti un darbotos turpmāk uzskaitītie mehānismi:

- a) pienācīgas administratīvās un kontroles procedūras, kas nodrošina atbalsta pieprasītāja sagatavoto deklarāciju pareizību un attiecināmības prasību izpildi;
- b) pārbaudes uz vietas, un atkarībā no atbalsta shēmas tām jāaptver vismaz 5 % no visiem saņēmējiem vai izdevumiem ⁽²⁰⁾;
- c) sistēma, kas nodrošina savstarpējās atbilstības prasību ievērošanu.

4.19. Palātas veiktā revīzija aptvēra atbilstību attiecīgo regulu noteikumiem un sistēmu efektivitātes novērtējumu darījumu pareizības nodrošināšanas aspektā. Lai aptvertu vairāk sistēmu un uzlabotu lietderību, Palāta balstīja savu sistēmu novērtējumu daļēji uz Komisijas (Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta) veiktajām revīzijām (sk. 4.23. punktu).

4.20. Attiecībā uz pārbaudītajām dalībvalstu sistēmām Palāta konstatēja šādas galvenās nepilnības ⁽²¹⁾:

- administratīvo pārbaudīto trūkumi saistībā ar attiecināmības kritērijiem un saistībām, tādi kā neattiecināma PVN neatklāšana vai dubulta finansējuma risks (septiņās no astoņām dalībvalstīm),

4.20. Komisija ir informēta par dalībvalstu kontroles sistēmas nepilnībām attiecībā uz ELFLA. AGRI 2013. gada darbības pārskatā gandrīz puse no maksājumu aģentūrām ir minētas atrunā par ELFLA izdevumiem, nosakot prasību veikt nepieciešamos korigējošos pasākumus. Kā Palāta minējusi 4.19. punktā, daļa no tās veiktajiem dalībvalstu sistēmu novērtējumiem tiek balstīti uz Komisijas dienestu veikto atbilstības revīziju konstatējumiem.

Ikreiz, kad Komisija savu revīziju laikā konstatē nepilnības administratīvajās pārbaudēs, saistībā ar tām tiek piemērota atbilstības pārbaudes procedūra, lai aizsargātu ES finanšu intereses.

Komisija ir informēta par trūkumiem attiecībā uz problēmām, kas saistītas ar attiecināmību, tostarp iepirkuma procedūru un PVN. Šie jautājumi ir to dalībvalstīs veikto revīziju centrā, kas attiecas uz ieguldījuma pasākumiem. Šīs problēmas tika un joprojām tiek risinātas arī rīcības plānos, kas izstrādāti sadarbībā ar dalībvalstīm, lai mazinātu kļūdu īpatsvaru.

Attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu ir vienkāršoti noteikumi par PVN attiecināmību publiskām iestādēm, kā rezultātā kļūdu riskam būtu jāsamazinās.

⁽²⁰⁾ Komisijas Regulas (ES) Nr. 65/2011 (OV L 25, 28.1.2011., 8. lpp.) 12. un 25. pants.

⁽²¹⁾ **4.2. pielikumā** aprakstīta konkrēta dalībvalsts, kurā konstatēja nepilnības.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- nepietiekams izmaksu pamatotības novērtējums visās četrās dalībvalstīs, kurās šo aspektu pārbaudīja, piemēram, salīdzinot standarta izmaksas un izmantojot konkursus,
- nepilnības pēcpārbaudēs par maksājumu aģentūru atklātajiem pārkāpumiem, tostarp attiecībā uz samazinājumu vai līdzekļu atgūšanas piemērošanu četrās no sešām dalībvalstīm,
- pārbaudes uz vietas nebija pietiekami kvalitatīvas (piemēram, tās neaptvēra visas saistības un pienākumus) piecās no astoņām dalībvalstīm,
- nepilnības savstarpējās atbilstības pārbažu kontroles sistēmas izstrādē un īstenošanā visās četrās dalībvalstīs, piemēram, nepietiekami valsts LLVS standarti vai nepareizs Nitrātu direktīvas piemērojums valstī.

Šīs nepilnības bija ļoti līdzīgas tām, kuras konstatēja un par kurām ziņoja saistībā ar pēdējos divos gados pārbaudītajām dalībvalstu sistēmām⁽²²⁾. Šādas nepilnības lielā mērā izskaidro kļūdas, ko atklāja darījumu pārbaudēs (sk. 4.8. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija piekrīt viedoklim, ka izdevumu pamatotības administratīvās pārbaudes ir būtiskas, lai nodrošinātu kontroles sistēmas efektivitāti. Komisija atbilstības revīziju laikā ir konstatējusi nepilnības izdevumu pamatotības novērtēšanā un saistībā ar to ir piemērojusi neto finanšu korekcijas, lai aizsargātu ES finanšu intereses.

Komisija vēlētos norādīt, ka nākamajam – 2014.–2020. gada – plānošanas periodam plašāk tiks izmantotas vienkāršotas izmaksas maksājumu atlīdzībai (vienotas likmes finansējums, standarta likmes vienības izmaksas un vienreizēji maksājumi). Tam būtu jāveicina fondu līdzekļu efektīvāka un pareizāka izmantošana.

Izmantojot atbilstības pārbaudes procedūras, Komisija pārbauda visus savu revīziju laikā konstatētos sistēmiskos trūkumus, tostarp tos, kas saistīti ar dalībvalstu pārkāpumiem un parādu pārvaldību. Šādu procedūru beigās kopējais ES budžetam radītais risks tiek segts, izmantojot neto finanšu korekcijas. Attiecībā uz četrām Palātas pieminētajām dalībvalstīm Komisija ir informēta par trūkumiem, un jau notiek atbilstības pārbaudes procedūras, lai aizsargātu ES budžetu.

Arī Komisija ir konstatējusi trūkumus attiecībā uz pārbažu uz vietas kvalitāti. Lai aizsargātu ES finanšu intereses, Komisija sistemātiski meklē trūkumus, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūru.

Komisija piekrīt Palātas viedoklim par trijām dalībvalstīm, kā apstiprināts to savstarpējās atbilstības revīziju rezultātos, kuras Komisija veica šajās maksājumu aģentūrās.

Ceturtajā dalībvalstī revīzija tiks veikta 2015. gadā, kā paredzēts revīziju plānā.

⁽²²⁾ 2012. gada pārskata 4. nodaļas 4.21.–4.25. punkts un 2011. gada pārskata 4. nodaļas 4.22.–4.32. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.21. Palāta konstatēja nepilnības iepirkuma noteikumu pārbaudēs; tās konstatēja visās trijās dalībvalstīs, kurās šo prasību pārbaudīja. Palāta izskatīja 17 darījumus, kas ietvēra publisko iepirkumu, un astoņos no tiem (47 %) bija kļūdas. Trijos no astoņiem gadījumiem tika konstatēti neattiecināmi izdevumi kopā vairāk nekā par 4,8 miljoniem EUR no ELFLA atbalsta. Piemērs gadījumam, kad neattiecināmus izdevumus dalībvalstu pārbaudes nebija atklājušas, ir dots 4.5. izcēlumā.

4.5. izcēlums. Dalībvalsts veikto administratīvo pārbažu nepietiekamas kvalitātes piemērs

Vienā publiskā iepirkumā, ko pārbaudīja Latvijā, pati maksājumu aģentūra bija divu miljonu EUR ELFLA atbalsta saņēmēja par ārpakalpojumu saistībā ar tās IT sistēmu.

Palāta konstatēja, ka līgums par IT sistēmas izveidi un turpmāku IT uzturēšanas kārtību bija piešķirts uzņēmumam pēc publiskā iepirkuma procedūras, kurā bija vairākas nopietnas kļūdas. Piemēram, maksājumu aģentūra nepamatoja piemēroja sarunu procedūru, kuras piemērošanai nebija ievēroti nosacījumi, nevis atklātu vai slēgtu procedūru, kā prasīts tiesību aktos. Tā kā obligātās procedūras nebija ievērotas, izdevumi nevarēja pretendēt uz ES finansējumu.

Pēdējos divos gados Palāta ir ziņojusi par vairākiem ļoti līdzīgiem gadījumiem saistībā ar IT sistēmu un pakalpojumu iepirkumu, kad pati maksājumu aģentūra ir bijusi ELFLA atbalsta saņēmēja un nav ievērojusi publiskā iepirkuma noteikumus⁽²³⁾. Tas liecina, ka struktūras, kas atbild par ES atbalsta pārbaudēm, ne vienmēr pašas ievēro noteikumus.

4.5. izcēlums. Dalībvalsts veikto administratīvo pārbažu nepietiekamas kvalitātes piemērs

Komisija Palātas minētos jautājumus pārbaudīs atbilstības revīzijā.

Attiecībā uz Palātas iepriekšējo gadu pārskatos minētajiem piemēriem Komisija pārbauda Palātas konstatējumus grāmatojumu noskaidrošanas procedūru laikā un vajadzības gadījumā piemēros neto finanšu korekcijas.

Komisijas sistēmas, kas saistītas ar darījumu pareizību

Komisijas grāmatojumu noskaidrošanas procedūras

4.22. Lielāko daļu lauksaimniecības izdevumu dalīti pārvalda dalībvalstis un Komisija. Dalībvalsts izmaksā atbalstu, kuru Komisija pēc tam atlīdzina (reizi mēnesī par ELGF izdevumiem un reizi ceturksnī par ELFLA izdevumiem). Lai varētu uzņemties galīgo atbildību par budžeta izpildi, Komisija piemēro divas atsevišķas procedūras:

⁽²³⁾ 2012. gada pārskata 4. nodaļas 4.6. izcēlums un 2011. gada pārskata 4. nodaļas 4.2. izcēlums.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- a) *īkgadējo finansiālās noskaidrošanas procedūru*, kas aptver katras akreditētās maksājumu aģentūras gada pārskatus un iekšējās kontroles sistēmu. Procedūras rezultātā pieņemtais grāmatojumu noskaidrošanas lēmums balstās uz revīzijām, ko ir veikušas neatkarīgas apliecinātājiestādes dalībvalstīs, kuras iesniedz rezultātus Komisijai;
- b) *daudzgadu atbilstības noskaidrošanas procedūru*, ar kuru var prasīt, lai attiecīgā dalībvalsts veic finanšu korekcijas, ja izdevumos vienu vai vairākus finanšu gadus ir pārkāpti ES noteikumi. Procedūras rezultātā pieņemtie atbilstīguma lēmumi balstās uz atbilstības revīzijām, kuras veikusi Komisija.

4.23. Palāta pārbaudīja 20 Komisijas atbilstīguma revīziju atbilstmi starptautiskajiem revīzijas standartiem. Paši svarīgākie elementi bija ieviesti un atbilda galvenajām reglamentējošajām prasībām. Palāta konstatēja uzlabojumus salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, piemēram, saistībā ar revīzijas dokumentiem, un konstatēja, ka Komisijas veiktie ELFLA un savstarpējās atbilstības revīziju rezultāti bija pietiekami kvalitatīvi, lai Palāta tos varētu izmantot kā daļu no dalībvalstu sistēmu novērtējuma. Tomēr nepilnības saglabājas, it īpaši attiecībā uz ELGF saistībā ar kvalitātes kontroli, kontROLSarakstu regulāru izmantošanu un to, kā tiek vērtēti pierādījumi un formulēti secinājumi. Līdzīgus apsvērumus Palāta paziņojusi pēdējos divos gados ⁽²⁴⁾.

4.24. Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts ziņoja, ka 2013. gadā tā atbilstības revīzijas aptvēra 42 % no ELGF un ELFLA izdevumiem, tādi paši procenti tika paziņoti par 2012. gadu. Komisijas revīzijās aptvertie izdevumi ir tieši saistīti ar finanšu korekcijām. Tomēr Palāta nevarēja pārbaudīt paziņotā skaitļa pareizību, jo Komisija nevarēja sniegt Palātai pietiekamu informāciju par to, kā tas bija aprēķināts.

4.23. Komisija atzinīgi vērtē to, ka Palāta ir atzinusi uzlabojumus, kas veikti attiecībā uz revīzijas procedūrām. Saistībā ar konstatētajām nepilnībām attiecībā uz Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) tiek turpināts darbs, lai sistēmu uzlabotu.

4.24. Palāta ir veikusi dažus interesantus un derīgus novērojumus attiecībā uz sīki izstrādātu metodiku revīziju izdevumu seguma aprēķinam. Komisija tos pārbaudīs, lai pielāgotu seguma aprēķinu jaunās daudzgadu revīzijas darba programmas kontekstā.

⁽²⁴⁾ 2012. gada pārskata 4. nodaļas 4.27. punkts un 2011. gada pārskata 4. nodaļas 4.41. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.25. Komisija atbilstības revīzijās pārbauda sistēmas, nevis pakārtoto darījumu pareizību. Izlases veido, balstoties uz revidenta spriedumu vai nejauši, un aptver izdevumus, kas attiecas uz vairākiem budžeta gadiem, bet nav reprezentatīvi. Attiecīgi Komisijas revīzijas darbs neļāva tai aprēķināt ikgadējo kļūdu īpatsvaru, un finanšu korekcijas, kas no šīm revīzijām izrietēja, lielākoties bija izdarītas uz vienotas likmes pamata. Vienotas likmes korekcijas būtu jāveic, ja nav iespējams precīzi noteikt nepareizi izlietotās summas⁽²⁵⁾. Turklāt vienotas likmes korekcijas (parasti 2 % vai 5 %) piemēro neatkarīgi no tā, cik kontroles nepilnību konstatēts.

4.25. Apstiprinātājiestādes no 2014. pieprasījumu gada pārbauda reprezentatīvu darījumu paraugu, kas tām dos iespēju sniegt atzinumu par likumību un pareizību un apstiprināt kļūdu īpatsvaru. No otras puses, Komisijas atbilstības revīzijas darba mērķis ir iegūt pārliecību, ka saskaņā ar KLP dalīto pārvaldību dalībvalstu īstenotās pārvaldības un kontroles sistēmas atbilst noteikumiem, un gadījumā, ja šajās sistēmās tiek konstatēti trūkumi, aizsargāt ES budžetu, izmantojot neto finanšu korekcijas. Komisija ar atbilstības pārbaudes revīzijām necenšas veikt padziļinātu pārbaudi, kas dotu iespēju aprēķināt kļūdu īpatsvaru katrai maksājumu aģentūrai, attiecībā uz kuru tiek apsvērts jautājums par finanšu korekcijas piemērošanu. Apmeklējumu laikā paraugi tika pārbaudīti, lai testētu pārbaudāmo sistēmu. Tādējādi tiem nav jābūt reprezentatīviem.

Neto finanšu korekcijas tiek noteiktas, pamatojoties uz pārkāpuma veidu un smagumu, kā arī uz ES budžetam radīto kaitējumu. Iespēju robežās summu aprēķina, pamatojoties uz faktiski radītiem zaudējumiem vai veicot ekstrapolāciju. Gadījumā, ja, pieliekot samērīgas pūles, to izdarīt nav iespējams, ja dalībvalstis neizmanto iespēju paveikt papildu darbu, kas vajadzīgs, lai aprēķinātu ES budžetam radīto zaudējumu novērtējumu, vai ja šis novērtējums ir nepilnīgs vai nav pietiekami precīzs, tiek izmantotas vienotas likmes, ņemot vērā valsts pārvaldības un kontroles sistēmās konstatēto trūkumu veidu un smagumu. Finanšu korekciju piemērošanas noteikumi tika pārskatīti horizontālajā regulā par KLP tiesisko regulējumu 2013.–2020. gadam (Regula (ES) Nr. 1306/2013), kurā paredzēti precīzi kritēriji ES budžetam radītā riska noteikšanai. Šajā ziņā deleģēto aktu noteikumos tiek precīzāk noteikta metode un kritēriji, lai neto finanšu korekcijas tiktu aprēķinātas proporcionāli nepareizo izdevumu riskam. Piemēram, gadījumā, ja kontroles sistēmā tiks konstatēti trīs vai vairāk dažādi trūkumi, tiks piemēroti stingrāki noteikumi un augstākas neto finanšu korekcijas.

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.), 80. panta 4. punktā noteikts, ka: "Komisija dalībvalstīm piemēro finanšu korekcijas, lai no Savienības finansējuma izslēgtu izdevumus, kas radušies, pārkāpjot piemērojamos tiesību aktus. Komisija finanšu korekcijas veic, pamatojoties uz konstatētajām nepamatoti izlietotajām summām un finanšu ietekmi uz budžetu. Ja šādas summas nevar precīzi noteikt, Komisija var piemērot ekstrapolētu korekciju vai fiksētas likmes korekciju saskaņā ar nozaru noteikumiem."

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.26. Komisija 2013. gadā pieņēma četrus atbilstības lēmumus, kuros paredzēts piemērot finanšu korekcijas 1 116,8 miljoni EUR apmērā (861,9 miljoni EUR attiecībā uz ELGF, 236,2 miljoni EUR attiecībā uz ELGFLA un 18,6 miljoni EUR attiecībā uz citiem finansējuma avotiem). Vienotas likmes korekcijas veidoja 66 % no šīm finanšu korekcijām, kas ir gandrīz tā pati vidējā proporcionālā daļa, kas bija iepriekšējos piecos gados (65 %).

4.27. Finanšu korekcijas, ko pieņēma 2013. gadā, atbilst aptuveni 2 % no ES 2013. gada budžeta lauksaimniecībai un lauku attīstībai, kas ir vairāk nekā vidējais līmenis finanšu korekcijām, kuras piemērotas 2008.–2012. gadā (1,4 %). To lielākoties var izskaidrot ar atvērto revīzijas lietu skaita samazinājumu no 553 lietām 2012. gada beigās līdz 516 lietām 2013. gada beigās. To lietu atrisināšana un slēgšana, kuras attiecās uz finanšu gadiem pirms 2010. gada, 2013. gadā izraisīja finanšu korekcijas 881 miliona EUR apmērā (79 % no kopējās summas). Vēl ir palicis daudz vecu lietu, it īpaši attiecībā uz ELGF un pārkāpumiem, no tām 46 lietas joprojām ir atvērtas saistībā ar revīzijām, kuras veica no 2007. gada līdz 2009. gadam.

KOMISIJAS ATBILDES

4.26. Vienotas likmes neto finanšu korekcijas tiek piemērotas tikai tad, ja Komisija, pieliekot samērīgas pūles, nevar precīzāk aprēķināt ES budžetam radīto risku. Vienotas likmes korekciju piemērošanas kritēriji un metodika tiek pārredzami noteikta Komisijas darba dokumentā (VI/5330/97, 1997. gada 23. decembris), lai nodrošinātu, ka tiek segts ES budžetam radītais risks. Skatīt arī atbildi uz 4.25. punktu.

4.27. Attiecībā uz KLP Komisija vienmēr piemēro "neto" finanšu korekcijas, t. i., faktiski dalībvalstis līdzekļus atmaksā ES budžetā.

Komisija veic pasākumus, lai samazinātu nepabeigto revīziju skaitu, un AGRI ir pieņēmis darbā piecus kvalificētus darbiniekus, kuri strādā tikai pie tā, lai iesāktās revīzijas tiktu pabeigtas.

Turklāt AGRI jau īsteno procedūras kavējumu pārvaldības ciešāku uzraudzību.

Izmantojot jauno KLP tiesisko regulējumu, Komisija veic pasākumus, kuru mērķis ir pilnveidot visu atbilstības procedūru un ierobežot nevajadzīgas kavēšanās risku. Ir paredzēts, ka Komisija 2014. gada jūlijā pieņems īstenošanas regulas projektu, kuras 34. pantā katram atbilstības procedūras pasākumam tiek noteikts termiņš, kas jāievēro gan dalībvalstīm, gan Komisijai.

Komisija piekrīt, ka atbilstības procedūru ir iespējams ievērojami paātrināt. Tomēr atbilstības procedūrā paredzēts, ka konkrēti pasākumi notiek Regulā (ES) Nr. 1306/2013 noteiktajā secībā (pretrunu posms, kas veido standarta atbilstības pārbaudes procedūras galveno daļu; un samierināšanās posms pēc dalībvalsts pieprasījuma). Sarežģītākos gadījumos, iespējams, būs jāveic ievērojams papildu darbs, lai īstenotu abus atbilstības procedūras posmus (pretrunu posms, kam seko samierināšanās posms), ievērotu dalībvalsts tiesības apstrīdēt Komisijas konstatējumus un nodrošinātu, ka piemērotā korekcija ir proporcionāla trūkuma nopietnībai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskats

4.28. Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD gada darbības pārskatā ⁽²⁶⁾ ir ietvertas atrunas par lauku attīstības izdevumiem 31 maksājumu aģentūrai 19 dalībvalstīs. Atrunas tika formulētas tāpēc, ka pakārtotajos darījumos bija daudz nozīmīgu nepilnību. Atrunas attiecas uz 599 miljoniem EUR; summa aprēķināta, pamatojoties uz atlikušo kļūdu īpatsvaru (RER) ⁽²⁷⁾ 5,19 %. Tas ir ievērojams palielinājums, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, kad šis īpatsvars bija 1,62 %, kas tika aprēķināts, pamatojoties uz dalībvalstu kontroles statistiku ⁽²⁸⁾.

4.29. Lielais atlikušo kļūdu īpatsvara palielinājums 2013. gadam izriet no Komisijas pārskatītās pieejas salīdzinājumā ar 2012. gadu. Tagad, novērtējot kļūdu īpatsvaru maksājumu aģentūrām, Komisija ņem vērā pati savas atbilstības revīzijas, kā arī Palātas veiktās revīzijas, ikgadējos apliecinātājiestāžu ziņojumus un jebkādu citu pieejamu informāciju. Par 2013. gadu no 69 maksājumu aģentūrām Komisija koriģēja dalībvalstu paziņoto kļūdu īpatsvaru 43 no 48 maksājumu aģentūrām, kuras Komisija un Palāta bija revidējušas pēdējos trīs gados. Tomēr korekcijas netika veiktas izdevumiem, kurus neaptvēra Komisijas vai Palātas veiktās revīzijas. Tas var ietekmēt atlikušo kļūdu īpatsvaru.

4.28. Palāta 2012. gada pārskata 4. nodaļā ieteica AGRI turpmākajās pārbaudēs attiecībā uz ELFLA piemērot jaunu metodiku, kuru tā izmantoja 2012. gadā, lai aprēķinātu kļūdu īpatsvaru un atsaistīto tiešo atbalstu apdraudēto summu (ELGF). Šīs jaunās metodikas piemērošanas tiešais rezultāts bija tāds, ka 2013. gadā aprēķinātais ELFLA atlikušo kļūdu īpatsvars (RER) atšķīrās no 2012. gadā un iepriekšējos gados saskaņā ar veco metodiku aprēķinātā īpatsvara. Precīzāk aplēšot apdraudēto summu maksājumu aģentūras līmenī, atrunas par ELFLA tika samazinātas pusei no maksājumu aģentūrām.

4.29. Komisija izvērtē maksājumu aģentūru paziņoto kļūdu īpatsvaru un piemēro korekcijas, pamatojoties uz "visu pieejamo informāciju". Apstiprinātājiestādēm katru gadu ir jāveic revīzija visās maksājumu aģentūrās (pat ja Komisija atzīst, ka no apstiprinātājiestāžu atzinumiem iegūstamā pārliecība joprojām ir jāuzlabo; tas tiek darīts no 2014. pieprasījumu gada). Turklāt, tā kā Komisijas veiktās revīzijas tiek noteiktas, pamatojoties uz riska analīzi, var uzskatīt, ka maksājumu aģentūras, kurās iepriekšējos trijos gados nav notikušas revīzijas, tiek uzskatītas par zemāka riska aģentūrām. Turpmākas korekcijas, kuru pamatā nav faktiski un konkrēti pierādījumi, radītu pārāk augstu RER novērtējumu.

Turklāt tiek uzsvērts, ka gadījumā, ja Komisija koriģē maksājumu aģentūras kļūdu īpatsvaru, tā rezultātā var rasties vajadzība formulēt atrunu un tādējādi arī izstrādāt koriģējošu pasākumu plānu attiecīgajai maksājumu aģentūrai. Un gadījumā, ja Komisijai nav bijis objektīva iemesla, ar kuru pamatot korekciju, tas ietekmētu minētās maksājumu aģentūras finansiālos un cilvēku resursus.

⁽²⁶⁾ http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/index_en.htm

⁽²⁷⁾ Atlikušo kļūdu īpatsvars ir Komisijas aplēse par kļūdām, kas palikušas pēc tam, kad ir izlabotas dalībvalstu pārraudzības un kontroles sistēmu atklātās kļūdas.

⁽²⁸⁾ Lai gan Komisija norādīja, ka atlikušo kļūdu īpatsvars 2012. gadam varētu būt augstāks, savu kvantitatīvo aplēsi tā nesniedza.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.30. Ņemot vērā Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta atrunu attiecībā uz ELFLA tā 2011. un 2012. gada darbības pārskatā, visas dalībvalstis tika aicinātas izstrādāt rīcības plānus ar mērķi samazināt kļūdu īpatsvaru šajā politikas jomā. Lai gan Palāta atzīst šos centienus, rīcības plānu izlases caurskatīšana parādīja, ka to kvalitāte un tvērums ievērojami atšķiras. Viena no nepilnībām ir tāda, ka rīcības plānos nav pienācīgi ņemti vērā Komisijas un Palātas veikto revīziju konstatējumi. Labas prakses piemēru konstatēja Rumānijā, kuras rīcības plānā bija iekļauti 19 dažādi pasākumi – ar platību saistīti un nesaistīti – revīzijās konstatēto nepilnību novēršanai. Turpretim Spānijā tika konstatēts, ka tikai deviņos no 17 reģioniem valsts rīcības plānā bija paredzēti pasākumi, turklāt plāns vairāk orientējās uz platībatkarīgiem pasākumiem, nevis uz ieguldījumu pasākumiem, kuros, pēc Palātas ieskatiem, kļūdu rašanās iespēja ir lielāka.

Vide, zivsaimniecība un veselība

4.31. Palāta pārbaudīja EZF revīzijas iestādes sistēmas Polijā un galvenos elementus Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāta sistēmās EZF izdevumu pārvaldībai.

Dalībvalstu sistēmas, kas saistītas ar darījumu pareizību

4.32. Palātas veiktās sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **4.2. pielikumā**.

4.33. Galvenais Palātas veiktās revīzijas mērķis bija pārbaudīt svarīgākās prasības, kuras attiecas uz vadības un kontroles sistēmām, ko izmanto revīzijas iestāde Polijā, lai nodrošinātu EZF finansēto darbību pareizību. Turklāt Palāta atkārtoja revīzijas iestādes revīzijas par EZF finansētajām darbībām. Galvenās konstatētās nepilnības ir saistītas ar attiecināmības nosacījumu apstiprinājumpārbaudēm.

4.30. Tā kā Palāta 2012. gadā ziņoja par augstu kļūdu īpatsvaru lauku attīstības jomā, Komisija nekavējoties veica pasākumus, cieši sadarbojoties ar dalībvalstīm. Lai konstatētu kļūdu iemeslus un noteiktu koriģējošus pasākumus, 2012. gadā tika izveidoti rīcības plāni 14 dalībvalstīs, bet no 2013. gada – visās dalībvalstīs. Gan dalībvalstīs, gan Komisija pielika ievērojamas pūles. Tas visām iesaistītajām pusēm ir bijis mācību process, un Komisija uzskata, ka līdz šim tas ir bijis sekmīgs. Nav šaubu, ka, atskatoties uz notikušo, daži pasākumi būtu varējuši būt mērķtiecīgāki, citi būtu varējuši notikt citā laikā utt. Komisija ņem vērā Palātas piezīmes nepārtrauktā darbā ar dalībvalstu iestādēm, lai turpmāk palielinātu uz kļūdu īpatsvara samazināšanu vērstos centienus.

Komisija cieši uzrauga, lai rīcības plānos tiktu paredzēti risinājumi galveno revīzijas konstatējumu un trūkumu novēršanai. Tajos konkrētajos gadījumos, kad dalībvalsts pastāvīgi ignorē attiecīgos jautājumus saistībā ar palielinātu kļūdu īpatsvaru, Komisija var piemērot neto finanšu korekcijas vai maksājumu apturēšanu/pārtraukšanu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisijas sistēmas, kas saistītas ar darījumu pareizību

4.34. Palāta pārbaudīja Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāta riska novērtējuma, revīzijas plānošanas un finanšu korekciju sistēmas EZF, galveno uzmanību pievēršot Polijai, lai papildinātu minētās dalībvalsts sistēmu revīziju. Revidenti konstatēja, ka finanšu korekcijas Polijai, kaut arī tās balstījās uz detalizētiem aprēķiniem, nebija pamatotas ar pienācīgu to validēšanas pierādījumu.

4.34. Attiecībā uz neatbilstību Regulas (EK) Nr. 1198/2006 25. panta 2. punktam tika veiktas finanšu korekcijas. Tās netika īstenotas nošķirti: Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts (MARE) izveidoja īpašu darba grupu, lai analizētu šādus gadījumus. Tā ietvēra operatīvas struktūrvienības un saglabāšanas un kontroles struktūrvienības, lai nodrošinātu konsekventu attieksmi pret dalībvalstīm un efektīvu informācijas izplatīšanu.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI**Secinājums par 2013. gadu**

4.35. Šajā politikas grupā:

— darījumu pārbaudes liecina, ka datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 6,7 %,

4.35.

Komisija norāda, ka Palātas paziņotais kļūdu īpatsvars ir ikgadēja aplēse, kurā ņemti vērā pirms Palātas revīzijām veiktie atgūšanas un koriģējošie pasākumi. Komisija norāda arī, ka sekojošajos gados ir jāveic attiecīgo izdevumu korekcija, izmantojot neto finanšu korekcijas, kas noteiktas atbilstības pārbaudes procedūras rezultātā, kā arī līdzekļu atgūšanu no atbalsta saņēmējiem. Komisija uzskata, ka Palātas gada reprezentatīvais kļūdu īpatsvars būtu jāaplūko, ņemot vērā neto finanšu korekciju un atgūšanas pasākumu daudzgadu raksturu. Komisija ņem vērā Revīzijas palātas aplēsto visticamāko kļūdu īpatsvaru.

Tomēr Komisija nepiekrīt Palātai, kas kvalificē savstarpējās atbilstības pienākumu pārkāpumus kā skaitļos izsakāmas kļūdas, un uzskata, ka tās nav jāiekļauj ticamības deklarācijas kļūdu īpatsvara aprēķinā.

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 4.15. punktu, kurā dots sīki izstrādāts Komisijas nostājas skaidrojums šajā jautājumā.

— no 13 pārbaudītajām kontroles sistēmām septiņas tika novērtētas kā daļēji efektīvas, bet sešas kā neefektīvas.

Komisija norāda, ka izklāstītie rezultāti ir līdzīgi iepriekšējā gada rezultātiem.

Visaptveroši revīzijas pierādījumi liecina, ka atzītajos izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

4.36. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **4.3. pielikumā**. 2010. un 2011. gada pārskatos Palāta ir sniegusi 11 ieteikumus. No šiem ieteikumiem viens bija īstenots pilnībā, divi bija īstenoti lielākajā daļā aspektu, seši bija īstenoti dažos aspektos, bet divi nebija īstenoti.

4.37. Ņemot vērā minēto pārbaudi, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2013. gadu, Palāta ir izstrādājusi turpmāk uzskaitītos ieteikumus lauku attīstības jomai.

— **1. ieteikums.** Dalībvalstīm jāuzlabo savas administratīvās pārbaudes, izmantojot visu būtisko informāciju, kas pieejama maksājumu aģentūrām, jo tādējādi iespējams atklāt un novērst lielāko daļu kļūdu (sk. 4.8. un 4.20. punktu). It īpaši attiecībā uz ieguldījumu pasākumiem administratīvajās pārbaudēs jāizmanto visa pieejamā informācija, lai apstiprinātu izdevumu, projekta un saņēmēja attiecināmību (ietverot visus galīgos akcionārus) un publiskā iepirkuma procedūru atbilstību piemērojamajiem ES un/vai valsts noteikumiem.

— **2. ieteikums.** Komisijai ir jānodrošina, lai pienācīgas pēcpārbaudes tiktu veiktas visos gadījumos, kad Palāta ir atklājusi kļūdas (kā norādīts 4.14., 4.20. un 4.21. punktā, kā arī 4.16. punktā attiecībā uz vidi).

4.36. Skatīt atbildes uz 4.3. pielikumu saistībā ar 10 ieteikumiem lauku attīstībai.

Komisija pieņem ieteikumu un piekrīt viedoklim, ka dalībvalstīm ir labāk jāveic savas administratīvās pārbaudes.

Pašlaik maksājumu aģentūras un dalībvalstis kopīgi veic ex ante novērtējumus par to pasākumu pārbaudāmību un kontrolējamību, kas ietilps 2014.–2020. gada lauku attīstības programmās. To pienākums ir visos konstatētajos kļūdu avotos īstenot mērķtiecīgus kļūdu iespējamības mazināšanas pasākumus.

Regulas (ES) Nr. 1306/2013 īstenošanas aktā tiks skaidrota administratīvo pārbažu, pārbažu uz vietas un ex post pārbažu darbības joma un saturs.

Lai labāk aizsargātu ES finanšu intereses, Komisija ir pastiprinājusi noteikumus attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu lauku attīstības jomā gadījumos, ja saskaņā ar dalītas pārvaldības noteikumiem dalībvalstis rīkojas nepareizi.

Komisija pieņem ieteikumu un nodrošinās, ka visas Palātas atklātās sistēmiskās kļūdas tiek atbilstoši pārbaudītas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- **3. ieteikums.** Dalībvalstīm ir jānodrošina, lai būtu pabeigti rīcības plāni par to, kā samazināt augsto kļūdu īpatsvaru lauku attīstībā, iekļaujot visus reģionus un izmantojot visus pasākumus, it īpaši ieguldījumu pasākumus, un ņemot vērā Komisijas un Palātas revīzijas konstatējumus (sk. 4.30. punktu).

Komisija pieņem ieteikumu. Komisija intensīvi strādā ar dalībvalstīm, lai noteiktu un novērstu to kļūdu cēloņus, kuras radušās politikas īstenošanas gaitā. Šis darbs turpināsies pārredzamā nākotnē ar mērķi turpmāk novērst konstatētos trūkumus, tostarp tos, kurus konstatējusi Revīzijas palāta.

Pēdējā ar kļūdu īpatsvaru saistīto rīcības plānu pārbaudes procesā, kas notika 2014. gada martā, visas dalībvalstis jau tika aicinātas saistīt rīcības plānus un kļūdu iespējamības mazināšanas pasākumus ar dažādiem revīzijas konstatējumiem, par kuriem paziņojusi Komisija vai Revīzijas palāta. Nākamais pārbaudes process sāksies 2014. gada rudenī, un tad pie šā jautājuma tiks strādāts padziļināti. Revīzijas progresa ziņojums tiek iesniegts reizi ceturksnī, lai pārbaudītu galvenos konstatējumus.

Komisija ņem vērā šo jautājumu visās gada pārskata sanāksmēs un vadošo iestāžu uzraudzības komitejās, uzstājot, ka rīcības plāniem jābūt pilnīgiem un efektīviem.

Turpmākie ieteikumi attiecas uz KLP kopumā.

- **4. ieteikums.** Komisijai jādokumentē tas, kā tā aprēķina savu atbilstības revīziju aptvertos izdevumus (sk. 4.24. punktu).
- **5. ieteikums.** Komisijai jāveic pasākumi atvērto revīzijas lietu turpmākai samazināšanai tā, lai visas līdz 2012. gadam veiktās revīzijas varētu slēgt līdz 2015. gada beigām (sk. 4.27. punktu).
- **6. ieteikums.** Komisijai ir jāturpina pilnveidot atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķina pieeju, nodrošinot, ka tajā ņem vērā visus izdevumus un visas maksājumu aģentūras (sk. 4.29. punktu).

Komisija pieņem ieteikumu. Informācija par revīzijas tvērumu, tostarp visa izmantotā sīki izstrādātā informācija attiecībā uz Revīzijas palātas izvirzītajiem jautājumiem, tika paziņota Revīzijas palātai 2014. gada jūnijā pirmajā nedēļā.

Komisija pieņem ieteikumu. Pēdējos gados Komisijas dienesti šo prioritāti ir aktīvi īstenojuši un atspoguļojuši gada darba plānos.

Komisija pieņem šo ieteikumu, ņemot vērā, ka no 2014. pieprasījuma gada apstiprinātājiestādes veiks darījumu likumības un pareizības revīzijas, pamatojoties uz reprezentatīvu paraugu, un tādējādi sniegs stabilāku informāciju par kļūdu līmeni maksājumu aģentūru līmenī.

4.38. Palāta formulē vēl vienu ieteikumu.

- **7. ieteikums.** Finanšu korekcijas, ko piemēro dalībvalstīm attiecībā uz Eiropas Zivsaimniecības fondu, ir jāpamato ar to validēšanas pierādījumu (sk. 4.34. punktu).

Komisija pieņem ieteikumu.

4.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKU ATTĪSTĪBAS, VIDES, ZIVSAINNICĪBAS UN VESELĪBAS JOMĀ

IZGLASES LIELUMS UN UZBŪVE						
	2013. g.			2012. g.	2011. g.	2010. g.
	Lauku attīrība	Vīde, zivsaimniecība un veselība	Kopā			
Kopējais darījumu skaits	162	15	177	177	178	92
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾						
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā						
klūdu nav ir viena vai vairākas klūdas	43 %	(70)	73 %	(11)	46 %	(81)
	57 %	(92)	27 %	(4)	54 %	(96)
Kļūdaino darījumu analīze						
Analīze pēc klūdu veida						
citas neatbilstības un skaitļos neizsakāmas klūdas skaitļos izsakāmas klūdas	48 %	(44)	100 %	(4)	50 %	(48)
	52 %	(48)	0 %	(0)	50 %	(48)
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME						
Iespējamākais kļūdu īpatsvars			6,7 %	7,9 %	7,7 %	n.a.
Augstākā kļūdu robeža			9,9 %			
Zemākā kļūdu robeža			3,5 %			
⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, izlasi sadalīja mazākās.						
⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.						
n.a. – nav attiecināms.						

4.2. PIELIKUMS

ATLASĪTU SISTĒMU PĀRBAUDES REZULTĀTI LAUKU ATTĪSTĪBAS, VIDES, ZIVSĀIMNIECĪBAS UN VESELĪBAS JOMĀ

Atlasītu pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

1. tabula

Dalībvalsts (maksājumu agentūra)	Revidētie lauku attīstības pasākumi	Administratīvās pārbaudes saistībā ar attiecināmības nosacījumiem un saistībām	Iznaksu pamatoības novērtējums	Pārkapumu pēcpārbaudes, tostarp samazinājumu vai līdzekļu atgūšanas piemērošana	Iepirkuma noteikumu pārbaudes	Pārbaudes uz vietas un izlases veidošana	Kopvērtējums
Vācija (Ziemeļreina-Vestfālene)	Platībatkarīgie pasākumi (211., 212., 213., 214., 215.)	Dalēji efektīvas	Neattiecas	Dalēji efektīvas	Neattiecas	Dalēji efektīvas	Dalēji efektīvas
Spānija (Valensija)	Platībatkarīgie pasākumi (211., 212., 214.)	Dalēji efektīvas	Neattiecas	Neefektīvas	Neattiecas	Dalēji efektīvas	Dalēji efektīvas
Malta	Platībatkarīgie pasākumi (212., 214.)	Dalēji efektīvas	Neattiecas	Neefektīvas	Neattiecas	Dalēji efektīvas	Dalēji efektīvas
Slovēnija	Platībatkarīgie pasākumi (211., 212., 214.)	Dalēji efektīvas	Neattiecas	Efektīvas	Neattiecas	Efektīvas	Dalēji efektīvas
Itālija (Sicīlija)	Ar platību nesaistīti pasākumi (121., 123., 311., 511.)	Dalēji efektīvas	Neefektīvas	Efektīvas	Neefektīvas	Efektīvas	Neefektīvas
Latvija	Ar platību nesaistīti pasākumi (121., 123., 321., 511.)	Neefektīvas	Neefektīvas	Neefektīvas	Neefektīvas	Dalēji efektīvas	Neefektīvas
Polija	Ar platību nesaistīti pasākumi (321., 322.)	Efektīvas	Neefektīvas	Neattiecas	Dalēji efektīvas	Efektīvas	Dalēji efektīvas
Rumānija	Ar platību nesaistīti pasākumi (312.)	Neefektīvas	Neefektīvas	Neattiecas	Neattiecas	Dalēji efektīvas	Neefektīvas

Dalībvalsts (maksājumu agentūra)	Revidētie lauku attīstības pasākumi	Administratīvās pārbaudes saistībā ar attiecināmības nosacījumiem un saistībām	Izmaksu pamatoības novērtējums	Pārkapumu pēcpārbaudes, tostarp samazinājumu vai līdzekļu atgūšanas piemērošana	Iepirkuma noteikumu pārbaudes	Pārbaudes uz vietas un izlases veidošana	Kopvērtējums
To dalībvalstu skaits, kurās ir nepilnības / revidēto dalībvalstu skaits		7/8	4/4	4/6	3/3	5/8	
Revidētie platībatkarīgie pasākumi	211. pasākums. "Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem kalnu teritorijās"; 212. pasākums. "Maksājumi lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas"; 213. pasākums. "Natura 2000 maksājumi un maksājumi, kas saistīti ar Direktīvu 2000/60/EK"; 214. pasākums. "Agrovīdes maksājumi"; 215. pasākums. "Dzīvnieku labturības maksājumi".						
Revidētie ar platību ne- saistītie pasākumi	121. pasākums. "Lauku saimniecību modernizācija"; 123. pasākums. "Lauksaimniecības un mežsaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana"; 311. pasākums. "Ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošana"; 312. pasākums. "Atbalsts mikrouzņēmumu izveidošanai un attīstībai"; 321. pasākums "Pamatpakalpojumi ekonomikai un lauku iedzīvotājiem"; 322. pasākums. "Ciematu atjaunošana un attīstība"; 511. pasākums. "Tehniskā palīdzība".						
2. tabula							
Dalībvalsts (maksājumu agentūra)	Shēma	Pārkapumu pēcpārbaudes, tostarp samazinājumu vai līdzekļu atgūšanas piemērošana	Savstarpējās atbilstības standartu un nosacījuma par labu lauksaimniecības un vides stāvokli īstenošana	Pārbaudes uz vietas un izlases veidošana	Kopvērtējums		
Čehijas Republika	Savstarpējā atbilstība	Dalēji efektīvas	Neefektīvas	Dalēji efektīvas	Neefektīvas		
Spānija (Kastīlija un Leona)	Savstarpējā atbilstība	Neefektīvas	Neefektīvas	Dalēji efektīvas	Neefektīvas		
Itālija (Emīlija-Romanja)	Savstarpējā atbilstība	Dalēji efektīvas	Neefektīvas	Neefektīvas	Neefektīvas		
Malta	Savstarpējā atbilstība	Dalēji efektīvas	Dalēji efektīvas	Dalēji efektīvas	Dalēji efektīvas		
To dalībvalstu skaits, kurās ir nepilnības / revidēto dalībvalstu skaits		4/4	4/4	4/4	4/4		

3. tabula

Dalībvalsts	Vispārīgi aspekti	Revīzijas rokasgrāmatas tvērums	Revīzijas metodoloģija sistēmu revīzijai	Sistēmu revīziju pārskats	Atlases metodes darbību revīzijām	Revīzijas metodoloģija darbību revīzijām	Darbību revīziju pārskats	Atkārtotas darbību revīzijas	Gada kontroles ziņojums un revīzijas atzinums	Kopvērtējums
Polija (Eiropas Ziv- saimniecības fonda revīzijas iestāde)	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas	Dalēji efektīvas	Efektīvas	Dalēji efektīvas	Efektīvas	Dalēji efektīvas	Efektīvas	Dalēji efektīvas

4.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE LAUKU ATTĪSTĪBAS, VIDES, ZIVSAINIECĪBAS UN VESELĪBAS JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību					Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2011	4.53. Jāatzīmē, ka paliek spēkā Palātas ieteikums vēl vairāk vienkāršot lauku attīstības noteikumus.			X			Komisija nemīlīgi izvērtē iespējas vienkāršot noteikumus un nosacījumus lauku attīstības jomā, ņemot vērā, ka daudzi no šiem nosacījumiem ir dalībvalstu pievienoti papildu elementi, kas ir ārpus Komisijas ietekmes jomas. Ar jaunajiem lauku attīstības tiesību aktiem, kas paredzēti 2014.–2020. gada plānošanas periodam un stājas spēkā 2013. gada beigās, tika ieviesti vairāki vienkāršošanas elementi un tika arī paredzēti, ka programmas noteiktie pasākumi ir pārbaudāmi un kontrolējami. Tomēr tagad, kad šie tiesību akti ir ieviesti, Komisijas darbības joma attiecībā uz iespēju piemērot turpmākus vienkāršošanas pasākumus 2014.–2020. gada plānošanas periodā ir nedaudz ierobežota. Ar jaunajiem ieviestajiem vienkāršošanas elementiem saistītie rezultāti būs redzami tikai gaidāmajā īstenošanas perioda laikā.

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību					Komisijas atbilde	
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Pasākums vairs nav piemērojams		Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	4.54. Ņemot vērā minēto pārskatīšanu, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2011. gadu, Palāta ir izstrādājusi turpmāk uzskaitītos ieteikumu lauku attīstības jomai pašreizējā programmu posmā. 1. ieteikums. Dalībvalstīm stingrāk jāveic administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas un tādā veidā jāmazina risks, ka ES tiek deklarēti neatbilstīgi izdevumi.			X			Komisija piekrti Palātai un sistemātiski iesaka dalībvalstīm novērst jebkuru šādu trūkumu atbilstības pārbaudes procedūras laikā. AGRI 2013. gada darbības pārskatā formulēja 62 atzinas un prasīja, lai tiktu veikti pasākumi trūkumu novēršanai. Ja maksājumu aģentūras neveic vajadzīgos pasākumus, Komisija maksājumus var apturēt. Turklāt jaunais darbs, kuru no 2015. finanšu gada veiks apstiprinātājstādes, lai sniegtu atzinumu par likumību un pareizību, arī palīdzēs konstatēt trūkumus saistībā ar maksājumu aģentūru pārbažu efektivitāti un ierosināt tām veikt nepieciešamos uzlabojumus, lai nodrošinātu, ka pārbaudes tiek veiktas ar vajadzīgo stingrību. Ja dalībvalstis deklarē neatbilstīgus izdevumus, Komisija aizsargā ES budžetu un atgūst nepamatotus maksājumus, izmantojot neto finanšu korekcijas.	
	2. ieteikums. Komisijai un dalībvalstīm jānodrošina šādu noteikumu stingrāka piemērošana: — publiskā iepirkuma un PVN noteikumi gadījumos, kad atbalsta saņēmējs ir valsts sektora iestāde, — agrovides saistības un lauku saimniecību modernizācijai piemērojamie noteikumi.			X			Aļ AGRI savu veikto revīziju laikā ir konstatējis līdzīgas nepilnības kā Palātas noteiktās nepilnības un pārbauda tās, izmantojot atbilstības pārbaudes procedūru. Ja tiek konstatēti ES budžetam radīti risks, tiek piemērotas neto finanšu korekcijas. Notiekošās atbilstības pārbaudes procedūras tiek izmantotas, lai novērstu atklātos trūkumus PVN un publiskā iepirkuma noteikumu piemērošanā, kā arī minētajos lauku attīstības pasākumos. Attiecībā uz publisko iepirkumu ir norādīts, ka nesēn Komisija ir pieņēmusi jaunas pamatnostādnes par tādu neto finanšu korekciju noteikšanu, kuras publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanas gadījumā jāpiemēro izdevumiem, ko Savienība finansē saskaņā ar dalīto pārvaldību (Komisijas Lēmums C(2013) 9527).	

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	3. ieteikums. Komisijai jāanalizē būtiskā kļūdu īpatsvara iemesli.		X					2012. un 2013. gadā Komisijas darba grupa analizēja, kādi bija galvenie kļūdu īpatsvara rašanās iemesli. Rezultāti tika izklāstīti Komisijas dienestu darba dokumentā par kļūdu galvenajiem cēloņiem un koriģējošiem un profilakses pasākumiem lauku attīstības politikā (SWD(2013) 244 final), kas Eiropas Parlamentam un Padomei tika iesniegts 2013. gada jūnijā. Komisija ir organizējusi vairākus seminārus ar dalībvalstīm, lai apspriestu šo jautājumu, un turpinās analizēt katru jaunā konstatētā elementa iemeslus.
	4. ieteikums. Komisijai jāņem vērā Palātas konstatējumi, kad tiek izstrādāta Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD revīzijas stratēģija.	X						Nepiemēro.
	5. ieteikums. Komisijai jāpapildina apliecinātājīestādēm sagatavotās vadlīnijas ar prasību šīm iestādēm iekļaut savās revīzijas stratēģijās un ziņojumos Komisijas un Palātas iepriekšējo revīziju konstatējumus.				X			Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir pilnībā īstenots. Šis jautājums tiek risināts pamatnostādēs, kuras apstiprinātājīestādēm pēc 2013. gada ir jāpiemēro divos posmos revīzijas darba laikā: 1) plānošanas posmā, pamatojoties uz sākotnējo riska analīzi, kurā pienācīgi jāņem vērā visa pieejamā informācija, tostarp Revīzijas palātas iepriekšējie konstatējumi; tie ir pienācīgi jāpamato revīzijas stratēģijā (sk. 3.2. iedaļu pamatnostādēs); un 2) kļūdas novēršanas posmā, kurā sagaidāms, ka apstiprinātājīestāde veiks analīzi par to, vai, izmantojot jebkuru attiecīgu informāciju no citiem pārbaudes kanāliem (tostarp Revīzijas palāta, EK), var/nevar apšaubīt iegūtos rezultātus.

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	6. ieteikums. Attiecībā uz savstarpējo atbilstību dalībvalstīm jānodrošina, ka tiek ievērotas prasības par dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju, un pārbaudes gada gaitā jāsadala tā, lai pienācīgi pārbaudītu visas attiecīgās prasības.				X		Komisija dalībvalstu veiktās savstarpējās atbilstības piemērošanas revīziju laikā sistemātiski pārbauda, vai dalībvalstis nodrošina to prasību ievērošanu, kas attiecas uz dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju, kā arī pārbauda uz vietas veikšanas termiņus.	
	4.55. Politikas jomām "Vide", "Jūrlietas un zivsaimniecība" un "Veselība un patērētāju aizsardzība" Palāta iesaka Komisijai rūpīgāk uzraudzīt nozveju atbilstoši partnerattiecību nolīgumiem zivsaimniecības jomā, kas noslēgti ar valstīm ārpus ES.		X					

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010	3.58. d) Apliecinātajestādes pienācīgi kontrolē pārbaucēju kvalitāti un ziņo par to.			X			Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir pilnībā īstenots, jo ir īstenots satvars, ar kuru nodrošina, ka apstiprinātajestādes atbilstoši paziņo par pārbaucēju uz vietas kvalitāti, un ir izdotas nepieciešamās sīki izstrādātās pamatnostādnes apstiprinātajestādēm. No 2014. gada pieprasījuma gada (2015. finanšu gads) paredzēts, ka apstiprinātajestādes sniegs atzinumu par Komisijai deklarēto izdevumu likumību un pareizību. Ar to paredzēts, ka tās pārbauda un ziņo par maksājumu aģentūru veikto pārbaucēju kvalitāti.	
	3.59. Lauku attīstības jomā Palāta iesaka Komisijai un dalībvalstīm novērst konstatētās nepilnības, it īpaši uzlabot to pārbaucēju efektivitāti, ar kurām pārbauda IAKS neapņemtus pasākumus.			X			Komisija uzskata, ka tā šajā jautājumā jau ir sasniegusi ievērojamu progresu. Tā ir veikusi plašu pārbaudi AGRI un dalībvalstīs, lai noteiktu gabenos kļūdu cēloņus un īstenotu pasākumus to korigēšanai. Šis darbs turpināsies, ja tiks konstatēti jauni trūkumi. Plaši rīcības plāni tika īstenoti 2012. un 2013. gadā, un 2014. gadā ir paredzēti 31 rīcības plāns attiecībā uz konkrētām maksājumu aģentūrām, kurās kļūdu īpašsvars joprojām ir augsts.	
	3.60. Visbeidzot, Komisijai un dalībvalstīm jāveic efektīvi pasākumi, lai atrisinātu vides, dzīvsmiecības, veselības un patērētāju aizsardzības jomā konstatētās problēmas.			X			Jaunais darbs, kuru no 2015. finanšu gada veiks apstiprinātajestādes, lai sniegtu atzinumu par likumību un pareizību, arī palīdzēs konstatēt trūkumus maksājumu aģentūru pārbaucēju efektivitātē un ierosināt tām veikt nepieciešamos uzlabojumus, lai nodrošinātu, ka pārbaudes tiek veiktas atbilstīgi vajadzīgajam standartam.	

5. NODAĻA

Reģionālā politika, transports un enerģētika

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	5.1.–5.19.
Politikas grupas īpašās iezīmes	5.3.–5.18.
Politikas mērķi	5.3.–5.4.
Politikas instrumenti	5.5.–5.15.
Riski saistībā ar pareizību	5.16.–5.18.
Revīzijas tvērums un pieeja	5.19.
Darījumu pareizība	5.20.–5.32.
Finansēšanas vadības instrumentu pārbaude	5.33.–5.36.
Atlasītu kontroles sistēmu pārbaude	5.37.–5.60.
Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums	5.37.–5.51.
Komisijas gada darbības pārskatu pārbaude	5.52.–5.60.
Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts	5.53.–5.58.
Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts un Enerģētikas ģenerāldirektorāts	5.59.–5.60.
Secinājums un ieteikumi	5.61.–5.64.
Secinājums par 2013. gadu	5.61.–5.62.
Ieteikumi	5.63.–5.64.
5.1. pielikums.	Darījumu pārbaūžu rezultāti politikas grupā “Reģionālā politika, transports un enerģētika”
5.2. pielikums.	Atlasītu kontroles sistēmu pārbaūžu rezultāti kohēzijas jomā

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

5.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts īpašais izvērtējums par politikas grupu "Reģionālā politika, transports un enerģētika", kurā ietilpst politikas jomas "Reģionālā politika", "Mobilitāte un transports" un "Enerģētika". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2013. gadā ir sniegta **5.1. tabulā**.

5.1. tabula. Reģionālā politika, transports un enerģētika. Galvenā informācija par 2013. gadu

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi
Reģionālā politika	Eiropas Reģionālās attīstības fonds un citi reģionāli pasākumi	31 130
	Kohēzijas fonds	11 906
	Pirmspievienošanās pasākumi saistībā ar struktūrpolitiku	358
	Administratīvie izdevumi	86
	Solidaritātes fonds	14
		43 494
Mobilitāte un transports	Eiropas komunikāciju tīkls (TEN)	771
	Iekšzemes, gaisa un jūras transports	158
	Administratīvie izdevumi	65
	Zinātniskā izpēte saistībā ar transportu	65
		1 059
Enerģētika	Tradicionālā un atjaunojamā enerģija	312
	Kodolenerģija	199
	Zinātniskā izpēte saistībā ar enerģētiku	144
	Administratīvie izdevumi	76
	Eiropas komunikāciju tīkls (TEN)	27
		758
Maksājumi gadā kopā		45 311
– administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾		227
Pamatdarbības izdevumi kopā		45 084
– avansi ⁽²⁾ ⁽³⁾		2 974
+ dzēstie avansa maksājumi ⁽²⁾		1 742
+ maksājumi galīgajiem saņēmējiem no finansēšanas vadības instrumentiem		1 625
Visa revidētā datu kopa		45 477
Saistības gadā kopā		46 759

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

⁽²⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādotu definīciju (sīkāk sk. **1.1. pielikuma** 7. punktu).

⁽³⁾ Šis skaitlis ietver 1 869 miljonu EUR avansus, kas izmaksāti finansēšanas vadības instrumentiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.2. Reģionālā politika, ko galvenokārt īsteno ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Kohēzijas fonda (KF) starpniecību, veido 96 % izdevumu politikas jomās, uz kurām attiecas šī nodaļa, bet atlikušie 4 % attiecas uz transporta un enerģētikas jomām.

Politikas grupas īpašās iezīmes*Politikas mērķi***Reģionālā politika**

5.3. Reģionālās politikas mērķis ir stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju Eiropas Savienībā, samazinot atšķirības dažādu reģionu attīstības līmenī, pārstrukturējot rūpnieciskās lejupslīdes reģionus un diversificējot lauku apvidus, kā arī veicinot pārrobežu un transnacionālo sadarbību.

Mobilitātes, transporta un enerģētikas politika

5.4. Transporta un enerģētikas politikas mērķis ir izveidot drošas, ilgtspējīgas un konkurētspējīgas transporta un enerģētikas sistēmas un pakalpojumus Eiropas iedzīvotājiem un uzņēmumiem, kā arī izstrādāt inovatīvus risinājumus, kas veicina šo politikas jomu formulēšanu un īstenošanu.

*Politikas instrumenti***Reģionālā politika**

5.5. ERAF finansē infrastruktūras projektus, darba vietu radīšanu vai saglabāšanu, reģionālās ekonomikas attīstības iniciatīvas un darbības mazo un vidējo uzņēmumu atbalstam. No Kohēzijas fonda finansē ieguldījumus vides aizsardzības un transporta infrastruktūrā tajās dalībvalstīs, kuru nacionālais kopienākums uz vienu iedzīvotāju ir mazāks nekā 90 % no ES vidējā rādītāja. Turklāt ir pieejams arī Pirmspievienošanās palīdzības instruments, lai palīdzētu kandidātvalstīm sagatavoties ES reģionālās politikas izdevumu izmantošanai, bet ES Solidaritātes fonds sniedz atbalstu, ja kādā dalībvalstī notiek dabas katastrofa (sk. **5.1. tabulu**).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Kohēzijas politikas fondu izdevumu pārvaldība un kontrole (ERAF/KF un ESF)

5.6. Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds un Eiropas Sociālais fonds (ESF) sniedz ieguldījumu kohēzijas politikas finansēšanā. Šos fondus pārvalda saskaņā ar vienotiem noteikumiem, izņemot tos gadījumus, kas paredzēti katra fonda īpašajā regulā. Kohēzijas politikas fondus īsteno ar daudzgadu programmām, un to pārvaldību daļa Komisija un dalībvalstis. ESF, kas ir izvērtēti apskatīts 6. nodaļā, šajā nodaļā ir pieminēts saistībā ar jautājumiem, kuri ir kopīgi visiem fondiem.

5.7. Katram plānošanas periodam Komisija apstiprina dalībvalstu ierosinātās darbības programmas un orientējošos finanšu plānus, kuros ir iekļauts ES un valstu ieguldījums⁽¹⁾. Projektus, kurus ir atlasījušas dalībvalstu iestādes, finansē ar darbības programmu starpniecību, un tos īsteno privātpersonas, asociācijas, privāti vai valsts uzņēmumi, kā arī pašvaldības un reģionālās vai valsts iestādes. Noteikumi par izdevumu atlīdzināšanu no ES budžeta ir izklāstīti regulās un/vai dalībvalstu attiecināmības noteikumos.

5.8. Katram projektam saņēmēji deklarē radušās izmaksas savu valstu iestādēm. Šīs atsevišķās deklarācijas periodiski apkopo katras darbības programmas izdevumu deklarācijās, ko dalībvalsts iestādes apstiprina un iesniedz Komisijai⁽²⁾. Pēc tam no ES budžeta dalībvalstij atlīdzina kopējo ES līdzfinansējuma summu saskaņā ar līdzfinansēšanas likmi, kas noteikta prioritātes līmenī.

5.7. Attiecināmības noteikumu paredzēšana valsts līmenī (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 56. pants) bija viens no 2007.–2013. gada plānošanas periodā ieviestās vienkāršošanas elementiem. Šādas rīcības mērķis bija nodrošināt dalībvalstīm lielāku elastību, pielāgojot attiecināmības noteikumus reģionu vai programmu konkrētajām vajadzībām, un saskaņot šos noteikumus ar noteikumiem, kuri ir spēkā citām, proti, valstu, shēmām.

⁽¹⁾ Par 2007.–2013. gada plānošanas periodu Komisija kopā ir apstiprinājusi 434 darbības programmas: 317 – ERAF/KF (no tiem 24 darbības programmas ietver KF projektus) un 117 – ESF. 2013. gada 1. jūlijā Horvātija kļuva par ES divdesmit astoto dalībvalsti. Līdz ar to darbības programmu kopskaits palielinājās līdz 440 (322 ERAF/KF un 118 ESF darbības programmas).

⁽²⁾ Atlīdzināto summu apmēru nosaka saskaņā ar likmi, kas darbības programmā paredzēta šādiem projektiem, taču tiek ņemti vērā arī citi kritēriji (tādi kā konkrētas maksimālās summas saskaņā ar regulām un/vai dalībvalstu noteikumiem).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Dalībvalstu un reģionālais līmenis

5.9. Par nepareizu izdevumu novēršanu vai atklāšanu, kā arī par to koriģēšanu un paziņošanu Komisijai pirmām kārtām atbild dalībvalstis. Par ikdienas pārvaldību atbild izraudzītas vadošās iestādes un starpniekstruktūras⁽³⁾. To uzdevums ir nodrošināt, lai visi atlasītie projekti būtu tiesīgi saņemt ES finansējumu un lai deklarētie izdevumi atbilstu visiem regulās un/vai valsts noteikumos paredzētajiem nosacījumiem. Šajos pasākumos ietilpst uz izlases pamata izraudzītu projektu pārbaudes uz vietas un dokumentārās pārbaudes, pirms izdevumus apstiprina vadošās iestādes. Apliecinātājiestādēm ir jāpārbauda, vai ir veiktas atbilstošās pārbaudes, un atbilstīgos gadījumos jāveic papildu pārbaudes, pirms izdevumi tiek deklarēti Komisijai, lai saņemtu atlīdzību. Visu šo pārbažu kopumu dēvē par "pirmā līmeņa pārbaudēm".

5.10. Turklāt katrai darbības programmai (vai darbības programmu grupai) dalībvalstu revīzijas iestādes veic sistēmu revīzijas un uz izlases pamata – *ex post* darbību revīzijas⁽⁴⁾. Par šīm revīzijām tās ziņo Komisijai gada kontroles ziņojumos, kuros ir ietverts ikgadējais revīzijas atzinums par sistēmu darbību un šo iestāžu aplēstais kļūdu īpatsvars (sk. 5.38.–5.41. punktu)⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Starpniekstruktūras ir publiskas vai privātas struktūras, par kuru darbību ir atbildīga vadošā iestāde un kuras šīs iestādes vārdā pilda savus pienākumus.

⁽⁴⁾ Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.) 62. pants.

⁽⁵⁾ Plašāks izklāsts par revīzijas iestāžu lomu un uzdevumiem, kā arī par to ieguldījumu Komisijas pārlicības gūšanas procesā ir sniegts Īpašajā ziņojumā Nr. 16/2013 "Vienotās revīzijas (*single audit*) novērtējums un Komisijas palaušanās uz dalībvalstu revīzijas iestāžu darbu kohēzijas jomā", 5.–11. punktā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Komisijas līmenis

5.11. Komisijai (Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts) ir jāiegūst pārliecība, ka dalībvalstis ir izveidojušas pārvaldības un kontroles sistēmas, kas atbilst regulās noteiktajām prasībām, un ka šīs sistēmas darbojas efektīvi⁽⁶⁾. Ja Komisija konstatē, ka dalībvalsts nav koriģējusi nepareizus izdevumus, kuri ir apliecināti un deklarēti, vai ja vadības un kontroles sistēmās ir nopietni trūkumi, tad Komisija var pārtraukt vai apturēt maksājumus⁽⁷⁾. Ja dalībvalsts neatceļ nepareizus izdevumus (tos var aizstāt ar tās pašas darbības programmas citu projektu attiecināmiem izdevumiem) un/vai ja tā nenovērš atklātos trūkumus sistēmā, Komisija var piemērot finanšu korekcijas⁽⁸⁾. Plašāka informācija par to, kā Komisija ir piemērojusi maksājumu pārtraukšanu/apturēšanu un kā piemērojusi finanšu korekcijas, ir sniegta arī 1. nodaļas 1.12.–1.14. punktā.

Politikas jomas “Mobilitāte un transports” un “Enerģētika”

5.12. Eiropas Savienības transporta politikas mērķis ir iekšējā tirgus attīstība, konkurences palielināšana, jauninājumu veicināšana un transporta tīklu integrēšana. Šīs ES politikas jomas sekmē mobilitāti, ilgtspējīgu attīstību un transporta drošību. Enerģētikas politikas mērķis ir nodrošināt iedzīvotājus un uzņēmumus ar pieejamu enerģiju par konkurētspējīgām cenām un ar tehnoloģiski progresīviem enerģētikas pakalpojumiem. Tā veicina ilgtspējīgu enerģijas ražošanu, transportu un patēriņu un drošu enerģijas piegādi Eiropas Savienībā. Eiropas Transporta tīklu programma (TEN-T) un Eiropas Enerģētikas programma ekonomikas atveseļošanai (EEPR) ir galvenie šo abu jomu finanšu instrumenti (sk. **5.1. tabulu**).

⁽⁶⁾ Regulas (EK) Nr. 1083/2006 72. pants.

⁽⁷⁾ Padomes Regulas (EK) Nr. 1260/1999 (OV L 161, 26.6.1999., 1. lpp.) 39. panta 2. punkts un Regulas (EK) Nr. 1083/2006 91. un 92. pants.

⁽⁸⁾ Regulas (EK) Nr. 1083/2006 99. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Izdevumu pārvaldība un kontrole mobilitātes un transporta un enerģētikas jomā

5.13. Komisija (Mobilitātes un transporta ĢD un Enerģētikas ĢD) transporta un enerģētikas izdevumu īstenošanu pārvalda ar divu izpildaģentūru un kopuzņēmuma ⁽⁹⁾ starpniecību un arī kopīgi (piemēram, kodoliekārtu slēgšanai paredzētie līdzekļi vai Eiropas energoefektivitātes finanšu mehānisms).

5.14. Komisija parasti finansē projektus pēc tam, kad tā ir izsludinājusi projektu priekšlikumu konkursus. Maksājumus par apstiprinātajiem projektiem Komisija veic tieši saņēmējiem, pamatojoties uz dotāciju nolīgumiem vai Komisijas lēmumiem. Saņēmēji parasti ir dalībvalstu iestādes, taču tie var būt arī valsts vai privāti uzņēmumi. ES finansējumu izmaksā pa daļām avansa vai priekšfinansējuma veidā pēc dotācijas nolīguma vai finansēšanas lēmuma parakstīšanas, vēlāk tos papildinot ar starpposma un galīgajiem maksājumiem, lai saņēmējiem atlīdzinātu deklarētos attiecināmos izdevumus.

5.15. Komisija novērtē priekšlikumus saskaņā ar izvirzītajiem atlases un piešķiršanas kritērijiem, sniedz informāciju un norādes saņēmējiem, kā arī uzrauga un pārbauda projektu īstenošanu, balstoties uz saņēmēju iesniegtajiem finanšu pārskatiem un ziņojumiem par tehniskās izpildes gaitu. Dotācijas nolīgumā vai Komisijas lēmumos var noteikt, ka izdevumu deklarācijas jāapstiprina neatkarīgam revidentam vai attiecīgai valsts iestādei. Komisija veic arī *ex post* revīzijas, lai atklātu un izlabotu kļūdas, kuras var nebūt novērstas iepriekšējo pārbaužu laikā.

⁽⁹⁾ Inovācijas un tīklu izpildaģentūra (INEA, Eiropas Transporta tīkla izpildaģentūras pēctece), Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra (EASME, Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūras pēctece) un SESAR kopuzņēmums (Vienotās Eiropas gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības izpēte).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

*Riski saistībā ar pareizību***Reģionālā politika**

5.16. ERAF un KF izdevumiem galvenie riski ir saistīti ar ES un/vai valsts publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanu, piešķirot līgumus, un ar finansējuma piešķiršanu projektiem, kas nav attiecināmi vai neatbilst ES noteikumiem par valsts atbalstu⁽¹⁰⁾. Vēl viens risks saistīts ar to, ka saņēmēji deklarē izdevumus, kas nav attiecināmi saskaņā ar regulu un/vai valsts attiecināmības noteikumiem.

5.17. Darbības programmu īstenošanā dalībvalstu iestādes saskaras ar savstarpēji konkurējošām prioritātēm. Lai nodrošinātu noteikumu ievērošanu un pareizu finanšu pārvaldību, izdevumi ir pienācīgi jāpārbauda. Vienlaikus dalībvalstu iestādes ir ieinteresētas apgūt ES piešķirtos līdzekļus. Praksē tas var izraisīt pretestību pret efektīvu kontroles mehānismu konsekvētu piemērošanu – tādējādi noteikumu pārkāpumi netiek atklāti un izlaboti – un galu galā no ES budžeta tiek atlīdzināti neattiecināmi izdevumi. Šāds stāvoklis var arī radīt apstākļus, kad tiek finansēti pārāk dārgi vai nelietderīgi īstenoti projekti vai tādi, kuri diez vai sasniegs plānotos rezultātus⁽¹¹⁾. Šis risks palielinās, kad tuvojas attiecināmības perioda beigas.

Politikas jomas “Mobilitāte un transports” un “Enerģētika”

5.18. Izdevumos transporta un enerģētikas jomā galvenais risks ir tāds, ka Komisija pirms izmaksu atlīdzināšanas neatklāj saņēmēju deklarētās neattiecināmās izmaksas. Līdzīgi kā saistībā ar ERAF un KF, pastāv arī risks, ka nav ievēroti publiskā iepirkuma noteikumi.

5.16. Komisija piekrīt šim novērtējumam, kā sīki izklāstīts tās dienestu darba dokumentā “Kļūdu analīze kohēzijas politikā 2006.–2009. gadā” (SEC(2011) 1179, 2011. gada 5. oktobris). Šajā dokumentā Komisija, apņemoties mazināt šos riskus, norāda konkrētus pasākumus (jo īpaši papildu norādījumus un apmācību vadošajām iestādēm par konstatētajiem riskiem, finanšu korekciju savlaicīgu īstenošanu, pārtraukšanas un apturēšanas procedūrām un mērķtiecīgām revīzijām riskantākajās jomās).

⁽¹⁰⁾ Plašāka informācija par Komisijas lomu un atbildību saistībā ar valsts atbalstu ir sniegta Īpašajā ziņojumā Nr. 15/2011 “Vai Komisijas procedūras nodrošina valsts atbalsta kontroles efektīvu pārvaldību”.

⁽¹¹⁾ Plašāka informācija par izpildes jautājumiem ir izklāstīta 10. nodaļā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Revīzijas tvērums un pieeja

5.19. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Reģionālās politikas, transporta un enerģētikas politikas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk aprakstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Revīzijā pārbaudīja 180 darījumu izlasi⁽¹²⁾, kā tas definēts **1.1. pielikuma** 7. punktā. Sagatavotā izlase ir reprezentatīva visiem attiecīgās politikas grupas darījumiem. 2013. gadā izlasi veidoja darījumi no 19 dalībvalstīm⁽¹³⁾.
- b) Revīzijā pārbaudīja finansēšanas vadības instrumentus to izmaksas apjoma aspektā (t. i., cik liela daļa līdzekļu tika izmantota galīgo saņēmēju līmenī). Pārbaudē caurskatīja Komisijas progresa ziņojumu par 2012. gadu un piecus finansēšanas vadības instrumentus, kas iekļauti revidējamajā darījumu izlasē.
- c) Kontroles sistēmu novērtējumā pārbaudīja:
 - i) kā Komisija uzraudzīja valsts revīzijas iestādes dalībvalstīs;
 - ii) Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektora, Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta un Enerģētikas ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatus.

⁽¹²⁾ Izlasē iekļāva 180 darījumus, kas attiecas uz 168 reģionālās politikas projektiem (125 ERAF projektiem, 38 KF projektiem un pieciem finansēšanas vadības instrumentiem), astoņiem transporta un četriem enerģētikas projektiem (sk. **5.1. pielikumu**). Izlasei atlasīja visu veidu maksājumus, izņemot avansa maksājumus, kuru kopsumma 2013. gadā bija 2,9 miljardi EUR. No 168 reģionālās politikas darījumiem (tostarp visiem finansēšanas vadības instrumentiem) 157 attiecas uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu. Pārbaudītos finansēšanas vadības instrumentus iekļāva izlasē no tā finansējuma, no kura izmaksas galīgajiem saņēmējiem (tādas kā aizdevumi, garantijas vai kapitālieguldījums) tika veiktas 2013. gada laikā.

⁽¹³⁾ Beļģija, Bulgārija, Čehijas Republika, Vācija, Igaunija, Grieķija, Spānija, Francija, Itālija, Lietuva, Luksemburga, Ungārija, Austrija, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Slovākija un Zviedrija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

5.20. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **5.1. pielikumā**. No 180 Palātas revidētajiem darījumiem 102 (57 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz 40 skaitliski izteiktajām kļūdām, Palāta lēš, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 6,9 % ⁽¹⁴⁾.

5.21. Gada pārskata 1. nodaļā ir iekļauts novērtējums par to, cik precīzi un ticami ir skaitliskie dati par finanšu korekcijām, kas izklāstītas ES konsolidēto pārskatu 6. paskaidrojumā (sk. 1.12.–1.14. punktu). Savukārt tas, kādā mērā Palāta ņem vērā finanšu korekcijas, kad tā aplēš iespējamāko kļūdu īpatsvaru, ir skaidrots 2012. gada pārskata 1. nodaļā ⁽¹⁵⁾.

5.22. Tas, cik lielā mērā dažādi pārkāpumi ietekmēja Palātas aplēsi par iespējamāko kļūdu īpatsvaru 2013. gadā, ir attēlots **5.1. grafikā**.

5.20. Kopējā atbilde uz 5.20. un 5.21. punktu.

Komisija norāda, ka 2013. gadam ziņotais iespējamākais kļūdu īpatsvars atbilst Palātas norādītajiem kļūdu īpatsvaram pēdējiem četriem gadiem.

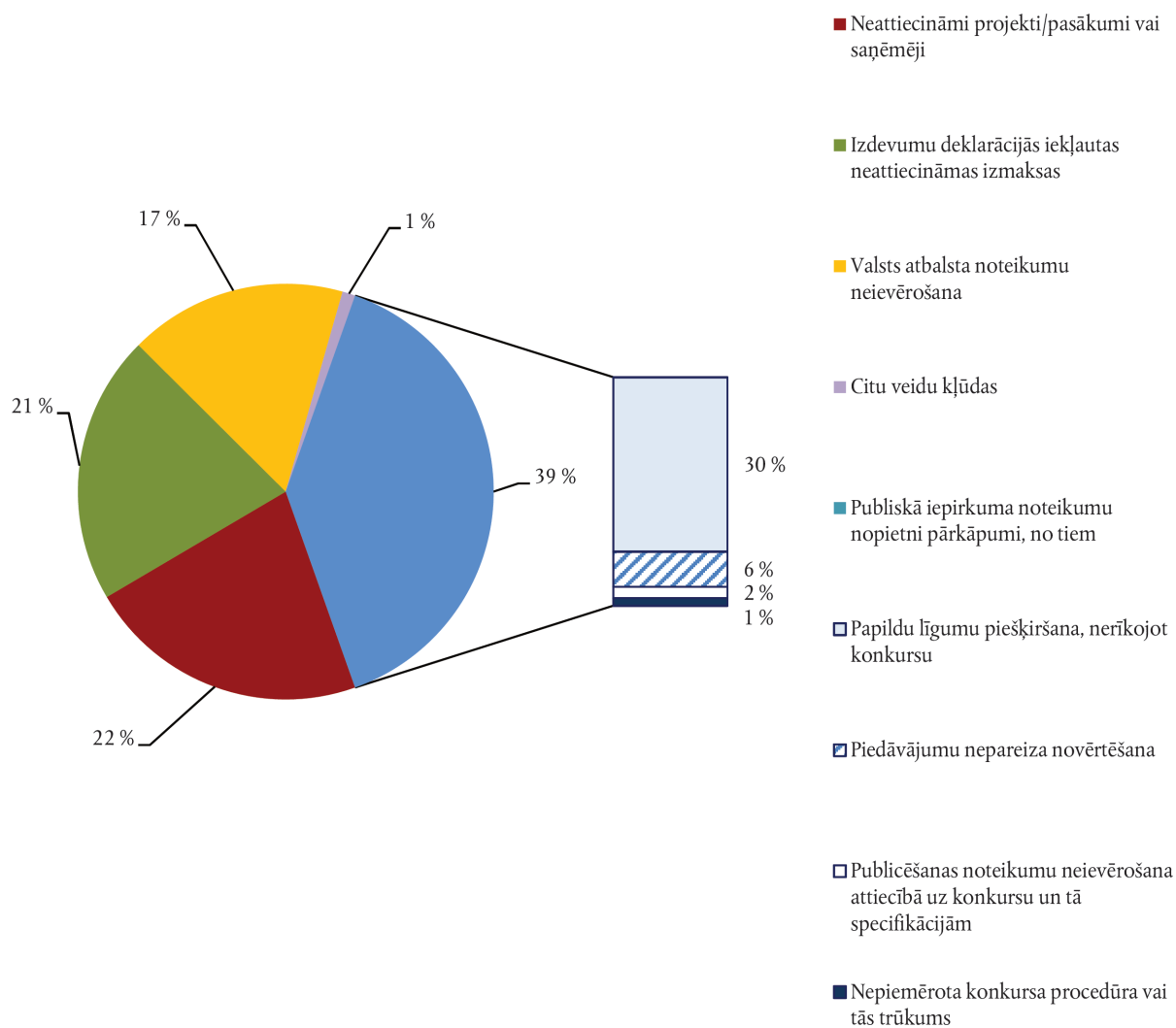
Tas apstiprina, ka kļūdu īpatsvars 2007.–2013. gada plānošanas periodam saglabājas stabils un ievērojami zemāks par 2000.–2006. gada periodam ziņoto kļūdu īpatsvaru. Šādas tendences iemesls ir 2007.–2013. gada periodā pastiprinātie kontroles noteikumi un Komisijas stingrā politika pārtraukt/apturēt maksājumus trūkumu noteikšanas gadījumā, kā norādīts Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD 2013. gada darbības pārskatā (skatīt 2.111.F iedaļu, 44. un 45. lpp.). Komisija arī turpmāk pievērsīsies riskantākajām programmām/dalībvalstīm un vajadzības gadījumā īsteno korektīvus pasākumus, piemērojot stingru maksājumu pārtraukšanas un apturēšanas politiku. Attiecībā uz jauno 2014.–2020. gada periodu Komisijas spēja veikt korekcijas tika vēl vairāk uzlabota, konkrētos apstākļos liedot dalībvalstīm iespēju atkārtoti izmantot līdzekļus, tādēļ tika piemērotas neto finanšu korekcijas. Tas būs svarīgs pamudinājums dalībvalstīm konstatēt un novērst pārkāpumus pirms gada pārskatu apstiprināšanas Komisijai.

Turklāt Finanšu regulā (80. panta 4. punkts) ir paredzēts saskaņā ar kohēzijas politikas noteikumiem (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 99. panta 2. punkts) izmantot vienotas likmes korekcijas vai ekstrapolētas korekcijas, ja nevar precīzi noteikt nepamatoti izlietotās summas, kas notiek bieži. Tā tas bija reģionālās politikas gadījumā 2013. gadā. Komisija ir rīkojusies atbilstoši savām pilnvarām, pilnībā ievērojot spēkā esošās regulas, lai aizsargātu ES budžetu. Saskaņā ar Palātas pieeju pielāgojumus piemēro tādā mērā, ka ir izveidota saikne ar atsevišķām darbībām. Komisija uzskata, ka piemērotās vienotas likmes korekcijas aptvēra visas attiecīgās programmas un darbības. Skatīt arī Komisijas atbildi uz 1.17. punktu.

⁽¹⁴⁾ Palātas aplēse par kļūdu īpatsvaru ir iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 3,7 % līdz 10,1 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

⁽¹⁵⁾ Sk. Pārskata par 2012. finanšu gadu 1.19.–1.37. punktu.

5.1. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums iespējamākajā kļūdu īpatsvarā

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana veido vairāk nekā trešdaļu no Palātas aplēstā kļūdu īpatsvara šīm politikas jomām

5.23. Publiskā iepirkuma noteikumi ir galvenais instruments, lai publiskie līdzekļi tiktu izlietoti ekonomiski un efektīvi un lai ES izveidotu iekšējo tirgu.

5.24. Palāta 2013. gadā pārbaudīja 122 publiskā iepirkuma procedūras, kas saistās ar būvdarbu un pakalpojumu līgumiem un bija pamatā izdevumiem 180 darījumos, kurus Palāta pārbaudīja ⁽¹⁶⁾. Kopējā aplēstā līgumu vērtība šajos publiskajos iepirkumos bija aptuveni 4,2 miljardi EUR ⁽¹⁷⁾.

5.25. Tāpat kā iepriekšējos gados, publiskā iepirkuma procedūrās bija īpaši daudz kļūdu ⁽¹⁸⁾. Palāta konstatēja, ka 60 no 122 pārbaudītajām procedūrām nebija ievēroti ES un/vai dalībvalstu publiskā iepirkuma noteikumi. Aptuveni trešdaļa no šiem pārkāpumiem bija nopietni, un tādējādi tie tika klasificēti kā skaitļos izsakāmas kļūdas. Šādas kļūdas veido 45 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 39 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajā politikas grupā (sk. 5.1. izcēlumu).

5.23. Kopējā atbilde uz 5.23.–5.25. punktu.

Lai gan Komisija un Palāta atbilstību publiskā iepirkuma noteikumiem revidē vienādi, Komisija kopš 2000.–2006. gada plānošanas perioda piemēro proporcionālas vienotas likmes korekcijas, tādējādi mazinot kaitējuma risku ES budžetam un ņemot vērā faktisko pārkāpumu būtību un nopietnību.

Šīs vienotās likmes Komisija un lielākā daļa valsts iestāžu izmanto, piemērojot finanšu korekcijas par publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumiem, arī pārbaudot Palātas paziņotās kļūdas.

Komisija norāda arī, ka budžeta izpildes apstiprinātājiestāde aicināja Komisiju un Palātu saskaņot to metodikas, lai izteiktu skaitļos publiskā iepirkuma kļūdas (Eiropas Parlamenta 2013. gada 17. aprīļa Lēmums par Eiropas Savienības 2011. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu).

Komisija 2013. gadā atjaunināja savu lēmumu par publiskā iepirkuma kļūdu dalītās pārvaldības ietvaros skaitlisko izteiksmi, cita starpā ietverot kohēzijas izdevumus un lauku attīstību (skatīt Komisijas Lēmumu C(2013)9527 final).

Pamatojoties uz šo Komisijas lēmumu, Komisija lēš, ka 2013. gada publiskā iepirkuma kļūdu skaitliskā izteiksme būtu par līdz 0,6 procentpunktiem zemāka par Palātas aprēķināto, izmantojot tās izteikšanas skaitļos metodiku.

⁽¹⁶⁾ No Palātas revidētajām 122 publiskā iepirkuma procedūrām 73 % gadījumu līguma vērtība pārsniedza robežvērtību, virs kuras jāievēro ES publiskā iepirkuma noteikumi, kas transponēti valstu tiesību aktos.

⁽¹⁷⁾ Šī summa ir piešķirto līgumu kopējie izdevumi, no kuriem daļa ir apliecināta revidētajās izdevumu deklarācijās.

⁽¹⁸⁾ Sk. 2010. gada pārskata 4.26. un 4.27. punktu, 2011. gada pārskata 5.31.–5.33. punktu un 2012. gada pārskata 5.30.–5.34. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.1. izcēlums. Piemēri par publiskā iepirkuma noteikumu nopietniem pārkāpumiem

- a) *Nepamatota tieši piešķirta līguma izmantošana papildu būvdarbiem (nebija neparedzamu apstākļu). Vienā Eiropas Transporta tīklu projektā Vācijā līdzfinansēšanai deklarēja izmaksas saistībā ar līgumiem par papildu būvdarbiem lidostas pasažieru terminālī (un tie bija tieši piešķirti līgumi tam pašam līgumslēdzējam). Šie papildu būvdarbi radās projekta sagatavošanas, plānošanas un īstenošanas nepilnību, nevis neparedzamu apstākļu dēļ. Šādos gadījumos tieša līgumu piešķiršana nav likumīga, un papildu būvdarbiem bija jāizsludina konkurss.*

Palāta konstatēja līdzīgus gadījumus citos ERAF/KF un transporta projektos Beļģijā, Čehijas Republikā, Vācijā, Spānijā, Itālijā un Zviedrijā.

- b) *Nelikumīgu piešķiršanas kritēriju izmantošana iepirkuma procedūrā. Kādā ERAF projektā saistībā ar publiskas ēkas renovāciju Spānijā konkursa dokumentācijā iekļautā formula visekonomiskākā piedāvājuma noteikšanai nepamatoti kropļoja konkursa iznākumu, un līgums tika piešķirts nepareizi.*
- c) *Līguma satura grozījumi pēc konkursa. Vienā ERAF projektā par ūdens apgādes tīkla modernizēšanu un atjaunināšanu Spānijā pēc konkursa un līguma piešķiršanas projekta saturā ieviesa nozīmīgus grozījumus. Tie ir ES un valsts publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi, tāpēc saistībā ar šo līgumu deklarētie izdevumi nav pareizi. Turklāt faktiski veiktie remontdarbi neatbilda līguma grozījumiem.*

Līdzīgus gadījumus konstatēja ERAF/KF projektos Čehijas Republikā.

KOMISIJAS ATBILDES

5.1. izcēlums. Piemēri par publiskā iepirkuma noteikumu nopietniem pārkāpumiem

- c) *Attiecībā uz Čehijas Republiku Komisija uzsver, ka tā piemēroja vienotas likmes korekciju 10 % apmērā visiem šīs programmas izdevumiem no 2007. gada līdz 2012. gada 31. augustam, kas aptver tādas pašas paziņotās kļūdas, kādas konstatējusi Palāta. Šo korekciju piemēroja visiem Palātas revidētajiem projektiem.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.26. Palāta atklāja arī citas kļūdas konkursa un līgumslēgšanas procedūrās vēl trešajā daļā no 122 revidētajiem publiskajiem iepirkumiem. Šīs kļūdas bija informēšanas un publicitātes noteikumu neievērošana, nepareiza atlases kritēriju piemērošana un nepilnības konkursa specifikācijās. Šīs kļūdas nav iekļautas Palātas veiktajā iespējamākā kļūdu īpatsvara aplēsē (¹⁹).

Trijos Palātas revidētajos projektos nebija ievēroti attiecināmības nosacījumi

5.27. Palāta atklāja trīs projektus, kuros nebija ievēroti attiecināmības nosacījumi, kas definēti regulās un/vai valstu attiecināmības noteikumos, un kļūdas izteica skaitļos. Šīs kļūdas veido 8 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 22 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajā politikas grupā (sk. 5.2. izcēlumu).

5.2. izcēlums. Neattiecināmu projektu piemēri

- a) Tāda projekta atlase, kura mērķus nav reāli sasniegt. Kāds ERAF projekts Polijā paredzēja atjaunot vēsturisku ēku un tās parku, lai to pārvērstu par mācību centru ar izmitināšanas iespējām. Vadošā iestāde atlasīja šo projektu, lai gan sasniegt projekta pieteikumā izklāstītos mērķus nebija reāli. Proti, apmācāmo personu skaits, kas centru varētu izmantot, bija mākslīgi paaugstināts. Turklāt tika deklarētas izmaksas saistībā ar ēkas izmantošanu privātām vajadzībām, bet tas nav paredzēts dotāciju nolīgumā.
- b) Saņēmējs neatbilda atlases kritērijiem, kas bija noteikti darbības programmā. Saskaņā ar kādu ERAF projektu Ungārijā saņēmējs, kurš darbojās transporta un būvniecības nozarē, iegādājās ekskavatoru. Tomēr ne projektu, ne saņēmēja darbības nozari nevar uzskatīt par inovatīvu, tāpēc tie neatbilda darbības programmā noteiktajiem kritērijiem.

5.26. Komisija īsteno pēcpārbaudi attiecībā uz visām Palātas paziņotajām kļūdām saskaņā ar Komisijas Lēmumu C(2013) 9527 final.

5.27. Kopējā atbilde uz 5.27.–5.29. punktu.

Komisija cenšas nodrošināt, ka saņēmēji un programmu vadošās iestādes ir labi informētas par attiecināmības noteikumiem. To var panākt ar apmācību un norādēm, un reģionālās politikas un pilsētpolitikas gadījumā vadošajām iestādēm būtu šīs zināšanas jānodod visām struktūrām, kas atbild par līdzekļu pārvaldību. Attiecībā uz reģionālo politiku, ja Komisija programmas līmenī konstatē sarežģītus noteikumus, tā arī sniedz ieteikumus attiecīgajai dalībvalstij vienkāršot šos noteikumus.

Komisija turpinās vērst savas darbības uz programmu iestādēm, kurās ir konstatēti riski.

(¹⁹) Plašāka informācija par Palātas pieeju publiskajos konkursos konstatēto kļūdu kvantitatīvās izteiksmes noteikšanai ir izklāstīta 1.1. pielikuma 10.–12. punktā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

**Neattiecināmi izdevumi tika deklarēti gandrīz vienā desmitdaļā
Palātas revidēto projektu**

5.28. Kad Komisijai tiek deklarētas izmaksas, valsts iestādes apstiprina, ka šīs izmaksas ir radušās atbilstīgi vairākiem īpašiem noteikumiem, kas izklāstīti ES regulās, valsts attiecināmības noteikumos, īpašos darbības programmas noteikumos, uzaicinājumos izteikt ieinteresētību, lēmumos, kas apstiprina projektus līdzfinansējumam, vai dotācijas nolīgumos.

5.29. Palāta konstatēja, ka neattiecināmas izmaksas ir deklarētas 8 % pārbaudīto darījumu. Šīs kļūdas veido 38 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 21 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajās politikas jomās (sk. 5.3. izcēlumu).

5.3. izcēlums. Neattiecināmu deklarēto izmaksu piemēri

- a) *Nepamatotas personāla izmaksas.* Enerģētikas projektā Francijā, kurš bija saistīts ar elektroenerģijas starpsavienojuma izveidi starp Franciju un Spāniju, saņēmējs nespēja pamatot dažas personāla izmaksas. Tādējādi ar šīm personāla izmaksām saistītie pakārtotie izdevumi nevar pretendēt uz ES līdzfinansējumu.

Līdzīgs gadījums, kad tika deklarēti neattiecināmi ar algām saistīti izdevumi, tika konstatēts kādā ERAF projektā Itālijā.

- b) *Deklarācijā iekļauti tādas organizācijas izdevumi, kuras izcelsme ir ārpus ES.* Kādu Eiropas Transporta tīklu (TEN-T) projektu, kas paredzēja turpmāk attīstīt kopēju Eiropas gaisa telpu, īstenoja organizācijas vairākās ES dalībvalstīs un vienā valstī ārpus ES. Konsorcijs nebija ņēmis vērā prasību, ka saņēmēji var būt vienīgi no dalībvalstīm un ka tikai tie var deklarēt izmaksas, tāpēc atlīdzība no ES budžeta tika izmaksāta arī tam konsorcijs loceklim, kura izcelsmes valsts nav ES dalībvalsts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Valsts atbalsta noteikumu pārkāpumi veido 17 % no kļūdu īpatsvara

5.30. Valsts atbalsts principā nav savienojams ar iekšējo tirgu, jo tas var kropļot tirdzniecību starp dalībvalstīm⁽²⁰⁾. ES valsts atbalsta noteikumus Komisija piemēro tieši. Dalībvalstu pienākums ir paziņot Komisijai par visiem potenciālajiem valsts atbalsta gadījumiem (vai nu izmantojot shēmu, vai saistībā ar katru konkrēto projektu), izņemot, ja projekts ir zem *de minimis* robežvērtības vai uz to attiecas Vispārējā grupu atbrīvojuma regula⁽²¹⁾. Visos paziņotajos gadījumos Konkurences ģenerāldirektorāta pienākums ir formulēt viedokli par to, vai atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu. Ģenerāldirektorātam jānovērtē arī tas, vai konkrētais projekts būtu uzsākts tāpat bez valsts atbalsta.

5.31. Šogad Palāta konstatēja, ka 16 projektos astoņās dalībvalstīs ir pārkāpti ES valsts atbalsta noteikumi. Saistībā ar visiem gadījumiem Palāta pieprasīja un saņēma Konkurences ģenerāldirektorāta sākotnējo izvērtējumu. Kļūdu klasificēšanā tika ņemts vērā šis izvērtējums un Eiropas Tiesas judikatūra. Palāta uzskata, ka saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem pieciem no minētajiem projektiem ES un/vai dalībvalsts finansējumu nevajadzēja piešķirt nemaz vai mazākā apmērā. Šis skaitļos izteiktās kļūdas veido aptuveni 17 % no aplēstā kļūdu īpatsvara⁽²²⁾ (sk. 5.4. izcēlumu). Pārējos 11 valsts atbalsta noteikumu pārkāpšanas gadījumus Palāta neņēma vērā kļūdu īpatsvara aplēsē.

5.4. izcēlums. Valsts atbalsta noteikumu pārkāpumu piemēri projektos

- a) *Netika pierādīta stimulējošā ietekme.* Kādā ERAF projektā Polijā saistībā ar kopēja pakalpojumu centra izveidi starptautiskam uzņēmumam uzņēmuma sniegtā informācija liecināja, ka projekts jebkurā gadījumā nesīs peļņu arī bez publiskā atbalsta un ka projekta īstenošanai atbalsts nebija vajadzīgs. Saskaņā ar Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas 8. pantu šis projekts nevar pretendēt uz ES līdzfinansējumu.

Līdzīgu gadījumu konstatēja vēl vienā ERAF projektā Polijā.

5.31. Komisija ir Eiropas Savienības kompetentā iestāde, kas var pieņemt lēmumu par to, vai atbalsts ir saderīgs ar iekšējā tirgus noteikumiem. Tādējādi tā nošķir valsts atbalsta formālo un procedūras prasību pārkāpumus un atbalsta nesaderību ar iekšējā tirgus noteikumiem, kas tādēļ neatbilst valsts atbalsta noteikumu būtiskiem nosacījumiem. Tādēļ atbalsts, kas neatbilst formālām un procedūras prasībām, tomēr var būt atbilstīgs prasībām saturiski un pēc būtības.

Komisija ņem vērā Palātas apsvērumus un īstēnos pēcpārbaudi attiecībā uz Palātas konstatētajiem gadījumiem.

⁽²⁰⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 107. panta 1. punkts par valsts atbalstu.

⁽²¹⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 800/2008 (OV L 214, 9.8.2008., 3. lpp.).

⁽²²⁾ 2012. gadā attiecīgā proporcija bija 9 % (sk. 2012. gada pārskata 5.41. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) *Nepamatoti piešķirtas piemaksas valsts atbalstam MVU.* Kādam ERAF projektam Slovēnijā tika piešķirts atbalsts saskaņā ar paziņoto shēmu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem pētniecības un attīstības darbībām autobūves nozarē. Tomēr konkrētais saņēmējs faktiski neatbilda MVU kritērijiem, jo tas pilnībā piederēja lieliem uzņēmumiem un veica pētniecības darbības tikai īpašnieku uzdevumā. Vajadzēja piemērot lieliem uzņēmumiem paredzēto zemākas intensitātes atbalstu, tāpēc daļa no atbalsta nav attiecināma.

Līdzīgus gadījumus konstatēja arī citos ERAF projektos Bulgārijā un Ungārijā.

KOMISIJAS ATBILDES

Gandrīz trešdaļā revidēto darījumu pārbaudes dalībvalstu līmenī būtu novērsušas vismaz dažas no atklātajām kļūdām

5.32. No galasaņēmēju pieļautajām skaitļos izsakāmajām kļūdām 17 gadījumos valstu iestādēm bija pietiekama informācija (ko snieguši, piemēram, galasaņēmēji, to revidenti vai ko valstu iestādes ieguvušas pašu veiktajās pārbaudēs), lai novērstu, atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai, šai nodaļai aplēstais iespējamākais kļūdu līmenis būtu bijis par trim procentpunktiem zemāks. No minētajiem 17 gadījumiem desmit gadījumos deklarācijā bija ņemta vērā vienotas likmes finanšu korekcija, ko piemēroja Komisija. Turklāt Palāta konstatēja, ka piecos gadījumos Palātas atklāto kļūdu bija pieļāvušas valsts iestādes. Minētās kļūdas veido divus procentpunktus no aplēstā iespējamākā kļūdu īpatsvara.

5.32. Komisija stingri pārbauda šos gadījumus, lai nodrošinātu, ka turpmāk attiecīgās sistēmas garantēs labāku kļūdu novēršanu pirms apliecināšanas. Komisija piekrīt, ka ir jāparedz pareizas un savlaicīgas pārbaudes, lai novērstu pārkāpumus, kas rodas vispār vai kas tiek ietverti maksājumu pieprasījumos, kuri tiek apliecināti Komisijai.

Komisija kopš 2010. gada īsteno mērķtiecīgas revīzijas attiecībā uz augsta riska programmu vadības pārbaudēm, ja ir konstatēts, ka programmas revīzijas iestāde varētu trūkumus nenoteikt vispār vai laikus. Šādu līdz 2013. gada beigām veikto revīziju rezultāti ir ietverti Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD gada darbības pārskatā (skatīt 41. lpp.).

Komisija atsaucas uz pastiprinātajām procedūrām 2014.–2020. gada plānošanas perioda tiesiskajā regulējumā, saskaņā ar ko vadības pārbaudes un kontroles pasākumi (tostarp pārbaudes uz vietas) būs jāveic laikus, pirms vadošās iestādes Komisijai apliecina programmu gada pārskatus un iesniedz pārvaldības deklarācijas. Komisija uzskata, ka šīs pastiprinātās kontroles procedūras nodrošinās kļūdu īpatsvara pastāvīgu samazināšanos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Finansēšanas vadības instrumentu pārbaude

5.33. Finansēšanas vadības instrumentus (FVI) var izmantot, lai sniegtu atbalstu uzņēmumiem vai pilsētvides projektiem ar kapitāla ieguldījumu, aizdevumu vai garantiju palīdzību⁽²³⁾. Tos var izmantot galvenokārt trīs jomās: MVU atbalstam⁽²⁴⁾, pilsētu attīstībā⁽²⁵⁾ un energoefektivitātes veicināšanai.

5.34. Līdz 2012. gada beigām tika izveidoti 940 finansēšanas vadības instrumenti saskaņā ar 175 ERAF un ESF darbības programmām visās dalībvalstīs, izņemot divas (Īriju un Luksemburgu). To kopējā dotācija ir aptuveni 12 558 miljoni EUR⁽²⁶⁾.

Finansēšanas vadības instrumentu izmaksu līmenis joprojām ir zems

5.35. Fondi, kuri izmanto finansēšanas vadības instrumentus, parasti, tiklīdz ir izveidota to juridiskā struktūra, saņem finansējumu no darbības programmas un pēc tam šos līdzekļus izlieto projektu atbalstam. Šādu finansiālu atbalstu var sniegt tikai tiem projektiem, kuri ietilpst darbības programmas jomā. Finansēšanas vadības instrumenti ir veidoti tā, lai to darbība būtu daudzkārtēja vai – saistībā ar noteiktiem garantiju fondu veidiem – lai tie radītu sviras efektu. Jebkuri līdzekļi, kuri iegūti no veikto ieguldījumu vai izsniegto aizdevumu atdeves, ieskaitot peļņu, ir atkārtoti jāizmanto tām darbībām, ko īsteno ar finansēšanas vadības instrumentiem.

⁽²³⁾ Regulas (EK) Nr. 1083/2006 44. pants.

⁽²⁴⁾ Šajā jomā ir ietverti Eiropas apvienotie resursi mazajiem, vidējiem un mikrouzņēmumiem (*JEREMIE*) – šo programmu īsteno kopā ar Eiropas Investīciju banku (EIB) un Eiropas Investīciju fondu (EIF), lai atbalstītu MVU papildu finansējumu.

⁽²⁵⁾ Šajā jomā ir ietverts Eiropas apvienotais atbalsts ilgtspējīgiem ieguldījumiem pilsētu teritorijā (*JESSICA*) – šo programmu īsteno kopā ar EIB, lai sniegtu atmaksājamus ieguldījumus (kapitāla ieguldījumu, aizdevumu vai garantiju veidā) pilsētu attīstībā.

⁽²⁶⁾ Eiropas Komisijas dokuments "Kopsavilkums par panākto virzību finansēšanā un struktūrfondu līdzfinansēto finansēšanas vadības instrumentu īstenošanā", COCOF 13/0093-00/EN, 2013. gada 19. septembris.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.36. Palātas revīzijā atklājās, ka 2013. gadā pārbaudītajā finansēšanas vadības instrumentu izlasē izmaksu līmenis (proti, galasaņēmēju līmenī izlietotie līdzekļi) joprojām ir zems (5.5. izcēlums). Saskaņā ar regulām par attiecināmiem uzskatāmi tikai tie maksājumi vai garantijas, kas sniegti galasaņēmējiem, bet neizmantotās finansēšanas vadības instrumentu dotācijas ir jāieskaita atpakaļ ES budžetā slēgšanas procedūras laikā ⁽²⁷⁾.

5.36. Komisijas kopējā atbilde uz 5.36. punktu un 5.5. izcēlumu.

Komisija par finansēšanas vadības instrumentu zemo īstenošanu līdz 2012. gada beigām ziņoja Parlamentam un Padomei (skatīt Ares (2013) 3153620, 2013. gada 1. oktobris). Vidējais izmaksu īpatsvars ataino papildu finansēšanas vadības instrumentu izveidi 2012. gadā. Komisija 2014. gada otrajā pusē ziņos par situāciju 2013. gada beigās. Komisija uzskata, ka darbības rezultātu novērtējumā būtu arī jāpievēršas līdzfinansēto finanšu instrumentu rezultātu sasniegšanai, ietverot sviras efektu un apgrozības efektu.

Komisija norāda, ka sīkākas analīzes vajadzībām ir jānovērtē dažādās iespējamās situācijas, it sevišķi, ņemot vērā revidētos finansēšanas vadības instrumentus Bulgārijā, Grieķijā, Itālijā un Lietuvā, kas ir dalībvalstis, kuras smagi skārusi ekonomikas un finanšu krīze.

5.5. izcēlums. Finansēšanas vadības instrumentu izmaksājumu līmenis

Saskaņā ar Komisijas sniegtajiem datiem visu finansēšanas vadības instrumentu izmaksājumu vidējais līmenis ES-27 valstīs 2012. gada beigās bija 37 %. Salīdzinājumā ar 2011. gadu pieaugums ir trīs procentpunkti. Šis līmenis joprojām ir pārāk zems, lai visi pieejamie līdzekļi tiktu izlietoti vismaz vienreiz. Īpašas problēmas bija vērojamas saistībā ar finansēšanas vadības instrumentiem trijās dalībvalstīs (Bulgārijā, Grieķijā un Slovākijā), kur izmaksu līmenis 2012. gadā ir ievērojami zemāks nekā vidēji ES.

No pieciem pārbaudītajiem finansēšanas vadības instrumentiem četros instrumentos 2013. gada beigās izmaksu līmenis (starp 3 % un 16 %) vēl arvien bija krietni zemāks par 2012. gada vidējo līmeni. Palāta norāda arī uz to, ka dalībvalstīm bija iespēja no darbības programmām papildus ieguldīt finansēšanas vadības instrumentos līdz 2013. gada beigām.

Dalībvalstis, kurās pārbaudīja finansēšanas vadības instrumentus	2012. g.			2013. g.		
	Summa EUR, kas paziņota Komisijai 2012. gada 31. decembrī (*)		Izmaksu līmenis	Summa EUR, ko paziņojuši finansēšanas vadības instrumenti		Izmaksu līmenis
	Summa, kuru garantējis līdzdalības fonds vai kura tam ir izmaksāta	Summa, kas izmaksāta vai garantēta galasaņēmējiem		Summa, kuru garantējis līdzdalības fonds vai kura tam ir izmaksāta	Summa, kas izmaksāta vai garantēta galasaņēmējiem	
Bulgārija	37 818 872	0	0 %	37 818 872	1 023 107	3 %
Grieķija	460 000 000	6 343 202	1 %	488 000 338 (**)	79 701 074	16 %
Itālija	202 000 000	0	0 %	202 000 000	10 595 207,50	5 %
Itālija	110 000 000	10 467 204	10 %	110 000 000	16 870 778	15 %
Lietuva	169 974 513	64 237 987	38 %	240 931 417 (**)	87 263 848	36 %

(*) Avots: dalībvalstu iesniegtie gada pārskati saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 67. panta 2. punkta j) apakšpunktu; informāciju par 2013. gadu sniedza pārbaudītie finansēšanas vadības instrumenti.

(**) Finansēšanas vadības instrumentu dotāciju pieaugums 2013. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu: Grieķijā palielinājums bija aptuveni 28 miljoni EUR un Lietuvā – aptuveni 71 miljons EUR.

⁽²⁷⁾ Regulas (EK) Nr. 1083/2006 78. panta 6. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

ATLASĪTU KONTROLES SISTĒMU PĀRBAUDE

Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums

5.37. Palātas veiktās sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **5.2. pielikumā**.

Komisija pašlaik uz dalībvalstu revīzijas iestāžu darbu

5.38. Revīzijas iestādes sniedz Komisijai pārlicību par to, ka darbības programmas vadības sistēmas un iekšējās kontroles mehānismi darbojas efektīvi, kā arī par apstiprināto izdevumu likumību un pareizību⁽²⁸⁾. Šo informāciju revīzijas iestādes sniedz savos gada kontroles ziņojumos, revīzijas atzinumos un ziņojumos par sistēmu revīziju (sk. 5.10. punktu).

5.38. Revīzijas iestādēm ir ļoti svarīga nozīme ticamības veidošanas procesā, sākot no plānošanas perioda sākuma un sistēmu izveides.

Regulā Komisijai ir paredzēta iespēja pašlaik uz revīzijas iestādes darbu, lai konkrētos nosacījumos gūtu ticamības pārlicību (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 73. pants). Komisija cieši sadarbojas ar revīzijas iestādēm un veic koordināciju ar tām, kā arī ir sākusi pārskatīt to metodikas un revīziju rezultātus jau 2009. gadā. Tas ir veicinājis spēju veidošanu, jo šīs iestādes ir saņēmušas konsultācijas, norādes un ieteikumus, Komisijai atkārtoti veicot revīzijas iestāžu īstenoto revīzijas darbu.

Savos 2013. gada darbības pārskatos Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD sniedza sīki izklāstītu novērtējumu par revīzijas iestāžu 2013. gada kontroles ziņojumos paziņotās revīzijas informācijas un rezultātu precizitāti un ticamību (skatīt Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD 2012. gada darbības pārskata 2.111.B iedaļu, 33.–36. lpp., un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2013. gada darbības pārskata 42.–44. lpp.).

⁽²⁸⁾ ES-28 valstis ir izveidojušas 113 revīzijas iestādes 440 ERAF/KF un ESF 2007.–2013. gada plānošanas periodam apstiprināto darbības programmu revīzijai. No tām 63 iestādes ir atbildīgas gan par ERAF/KF, gan par ESF darbības programmām. Līdz 2013. gada decembra beigām revīzijas iestādes bija sagatavojušas 199 gada kontroles ziņojumus un revīzijas atzinumus kopumā par 440 darbības programmām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.39. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektors un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts izmanto šo informāciju, gatavojot gada darbības pārskatus, kā arī visa gada garumā, lai lemtu par vajadzību pārtraukt un/vai apturēt maksājumus darbības programmām⁽²⁹⁾. Lai novērtētu, vai uz šo informāciju var paļauties, ģenerāldirektorāti pārbauda kļūdu īpatsvaru, ko revīzijas iestādes ir paziņojušas par katru darbības programmu (darbības programmu grupu)⁽³⁰⁾.

- Ja Komisija uzskata, ka kļūdu īpatsvars ir ticams (un reprezentatīvs attiecībā pret apstiprinātajiem izdevumiem), tā pieņem revīzijas iestādes paziņoto kļūdu īpatsvaru. Bet Komisija var arī pārrēķināt īpatsvaru, lai pati varētu veikt novērtējumu, balstoties uz papildinformāciju, kas iegūta no revīzijas iestādes.
- Ja kļūdu īpatsvars nav ticams, Komisija piemēro fiksētu kļūdu īpatsvaru (starp 2 % un 25 %) atkarībā no rezultātiem, ko tā ieguvusi, novērtējot vadības un iekšējās kontroles sistēmu darbību.

5.40. Katrai darbības programmai Komisija aprēķina arī atlikušo kļūdu īpatsvaru, kurā ņem vērā finanšu korekcijas, kas veiktas kopš plānošanas perioda sākuma. Korekcijas ietver gan ES un/vai valstu līmenī jau veiktās korekcijas, gan tās, kuras tiek izskatītas⁽³¹⁾.

5.39. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2013. gadā savos attiecīgajos gada darbības pārskatos norādīja, ka aptuveni divas trešdaļas no maksājumu pārtraukumiem/apturējumiem bija pamatotas ar revīzijas rezultātiem, par kuriem Komisiju informēja revīzijas iestādes (skatīt Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD 2012. gada darbības pārskata 45. lpp. un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2013. gada darbības pārskata VII pielikuma 2.1.1.1. punktu). Komisija uzsver, ka pārtraukšanas/iepriekšējās apturēšanas procedūras 2013. gadā piemēroja 181 ERAF/Kohēzijas fonda programmai un maksājumu pieprasījumiem gandrīz sešu miljardu EUR vērtībā, ko dalībvalstis bija iesniegušas, bet kas netika apmaksāti, ja vien Komisija nesaņēma papildu liecības par to, ka attiecīgās dalībvalstis bija īstenojušas visas vajadzīgās korekcijas.

Attiecībā uz ESF, kā norādīts Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gada darbības pārskata 49. lpp., Komisija 2013. gadā nosūtīja 12 brīdinājuma vēstules un 19 iepriekšējās apturēšanas vēstules; tā pieņēma lēmumu pārtraukt 25 maksājumus un apturēt 11 darbības programmas. Kopā tika pārtraukti maksājumu pieprasījumi 348,8 miljonu EUR apmērā.

⁽²⁹⁾ Katru gadu martā visi ģenerāldirektorāti sagatavo gada darbības pārskatu, ko iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei un publicē. Līdz ar pārskatu ģenerāldirektori iesniedz paziņojumu par to, vai viņa/viņas pārziņā esošais budžets tika īstenots likumīgi un pareizi. Īstenošana atzīstama par likumīgu un pareizu, ja pārkāpumu līmenis ir zem Komisijas noteiktā 2 % būtiskuma sliekšņa. Ja šis rādītājs ir lielāks, ģenerāldirektors var formulēt pilnīgas vai daļējas atrunas par konkrētām jomām (vai programmām).

⁽³⁰⁾ Revīzijas iestāžu paziņotais kļūdu īpatsvars n. gadā tiek aprēķināts, pamatojoties uz darbību revīziju izlasi, kurai jābūt statistiski reprezentatīvai attiecībā uz Komisijai apstiprinātajiem izdevumiem n-1 gadā (Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 11. punkts).

⁽³¹⁾ Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta gada darbības pārskats, 49. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.41. Balstoties uz šiem diviem rādītājiem, Komisija novērtē darbības programmas vadības un kontroles sistēmu. Novērtējumā tiek ņemtas vērā arī sistēmu revīzijas, ko revīzijas iestādes veic visa gada garumā, kā arī papildu informācija, kas ir pieejama Komisijai. Pēc tam šis novērtējums tiek atspoguļots ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā⁽³²⁾.

5.42. Palāta uzskata, ka Komisija ir izveidojusi sistēmu, kas tai ļauj iegūt pārliecību par ERAF/KF un ESF izdevumu likumību un pareizību no revīzijas iestāžu darba⁽³³⁾. Šīs sistēmas izveide lielā mērā atbilst vienotās revīzijas (*single audit*) principiem, kas izklāstīti Palātas Atzinumā Nr. 2/2004. Palāta atzīmē arī Komisijas ciešo sadarbību ar dalībvalstu revīzijas iestādēm un to, ka ir panākts konsekventāks ERAF/KF un ESF darbības programmu iekšējās kontroles līmenis 28 dalībvalstīs.

Komisija uzskata, ka vairāk nekā pusē visu darbības programmu maksājumu kļūdu līmenis nebija būtisks

5.43. Komisija pauž pārliecību, ka attiecībā uz 2013. gadu 243 no 440 darbības programmām (jeb 55 % no 2013. gadā veiktajiem maksājumiem) kļūdu līmenis nebija būtisks: revīzijas iestāžu paziņotais kļūdu līmenis bija zem Komisijas noteiktā 2 % būtiskuma sliekšņa, un Komisija paziņoto līmeni apstiprināja. Vēl 140 darbības programmās (kas veido 34 % maksājumu) apstiprinātais (vai pārrēķinātais) kļūdu īpatsvars bija augstāks par 2 %, taču atlikušo kļūdu īpatsvars bija zem 2 %⁽³⁴⁾. Salīdzinot ar 2012. gadu, to darbības programmu skaits, kurās konstatēja nopietnas problēmas, ir sarucis no 61 līdz 57 programmām⁽³⁵⁾. Tās 39 ERAF/KF un 18 ESF darbības programmas, kurām gan apstiprinātais, gan atlikušo kļūdu īpatsvars bija lielāks par 2 %, veido 11 % no 2013. gadā veiktajiem maksājumiem. Palāta ņem vērā, ka Komisija formulē atrunas, balstoties ne tikai uz kļūdu īpatsvaru. Savā novērtējumā tā izmanto profesionālu spriedumu un ņem vērā arī jebkuru citu pieejamo informāciju.

5.41. Komisija atsaucas uz savu plašo revīzijas izziņas darbu, lai pārbaudītu revīzijas iestāžu darbu, pirms pieņemt lēmumu formāli paļauties uz to darbu, tostarp atkārtoti veicot revīzijas attiecībā uz revīzijas iestāžu īstenotajām darbībām (skatīt abu ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatus). Pamatojoties uz to, ģenerāldirektorāti secināja, ka būtībā var paļauties uz darbu, ko veikusi attiecīgi 40 un 81 revīzijas iestāde no 113 revīzijas iestādēm, kuras atbild aptuveni par 90 % ERAF/KF piešķirumu un 91 % ESF programmu revidēšanu.

5.42. Komisija uzskata, ka dalībvalstis un Komisija ir nostiprinājušas iekšējās kontroles sistēmu attiecībā uz 2007.–2013. gada programmām salīdzinājumā ar iepriekšējiem plānošanas periodiem. Tas palīdz nodrošināt likumīgus un pareizus kohēzijas izdevumus Eiropas Savienībā.

⁽³²⁾ Plašāka informācija ir pieejama Īpašajā ziņojumā Nr. 16/2013 "Vienotās revīzijas (*single audit*) novērtējums un Komisijas paļaušanās uz dalībvalstu revīzijas iestāžu darbu kohēzijas jomā", 5.–11. punktā.

⁽³³⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 80. punkts.

⁽³⁴⁾ Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta 2013. gada darbības pārskats, 33.–36. lpp., un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta 2013. gada darbības pārskats, 43. lpp.

⁽³⁵⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 26. punkts un III pielikums.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.44. Tāpat kā iepriekšējos gados, 2013. gadā Palāta izvērtēja, vai Komisija efektīvi pārbaudīja revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru precizitāti un ticamību. Palāta iekļāva izlasē 194 darbības programmas 19 dalībvalstīs (140 no 322 ERAF/KF un 54 no 118 ESF darbības programmām), balstoties uz Komisijas darba dokumentiem⁽³⁶⁾. Turklāt Palāta pieprasīja un saņēma papildu informāciju tieši no revīzijas iestādēm.

5.45. Palāta konstatēja, ka Komisija ir pareizi apstiprinājusi (vai pārrēķinājusi) revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru 155 no 194 pārbaudītajām darbības programmām (sk. **5.2. pielikumu**).

5.46. Palāta uzskata, ka 39 darbības programmās (32 ERAF/KF darbības programmās un septiņās ESF programmās) no 194 pārbaudītajām Komisijai vajadzēja apstiprināt augstāku kļūdu īpatsvaru (vai bija jāpiemēro fiksēts īpatsvars)⁽³⁷⁾.

5.47. Palāta uzskata, ka četros no minētajiem gadījumiem saistībā ar 15 ERAF darbības programmām un vienu ESF darbības programmu Komisija nav izklāstījusi iemeslus, kāpēc tā nav formulējusi atrunas (vai nav noteikusi atrunas ar augstāku finanšu ietekmi savos iekšējos darba dokumentos un/vai 2013. gada darbības pārskatā) (sk. 5.6. izcēlumu). Atlikušajām darbības programmām Komisija jau bija formulējusi atrunu attiecībā uz konkrētu darbības programmu vai arī Palātas pārrēķinātais kļūdu īpatsvars nesasniedza Komisijas noteikto 2 % būtiskuma sliekšni.

5.46. Apstiprinot kļūdu īpatsvarus gada darbības pārskata vajadzībām, Komisija ņēma vērā visu līdz sava novērtējuma veikšanas brīdim saņemto informāciju.

Komisija norāda, ka Palātas konstatējumi neietekmē ne paustos revīzijas atzinumus, ne atrunu skaitu un tikai nedaudz ietekmē noteikto atrunu skaitlisko izteiksmi.

Komisija norāda, ka jebkurā gadījumā Palātas minētās 39 programmas atbilst darbam, ko veikušas 13 revīzijas iestādes no visām 113 revīzijas iestādēm, kuras atbild par ERAF, ESF un KF. Tāpat Komisija norāda, ka saistībā ar Spānijas programmām atzīmētā problēma attiecas uz vienu valsts starpniecības iestādi, kas 2013. gadā iesniedza izdevumus par deviņām reģionālajām ERAF programmām.

Attiecībā uz Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD Komisija atsaucas uz savām atbildēm uz 6.34. un 6.35. punktu.

⁽³⁶⁾ Uz šīm 194 darbības programmām attiecas 65 % no ERAF/KF un 75 % no ESF starpposma/galīgajiem maksājumiem, kuri ir apstiprināti 2013. gadā; par šīm darbības programmām ir atbildīga 41 no 113 revīzijas iestādēm.

⁽³⁷⁾ Tas nozīmē, ka Palātas pārrēķinātais kļūdu īpatsvars ir vismaz par 0,5 procentpunktiem augstāks nekā Komisijas apstiprinātais un/vai pārsniedz Komisijas noteikto būtiskuma sliekšni (turpretī Komisijas aprēķinātais īpatsvars šo sliekšni nepārsniedz).

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.6. izcēlums. Nepilnību piemēri saistībā ar to, kā Komisija apstiprina revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru

Četru ERAF un ESF darbības programmu grupai Apvienotajā Karalistē revīzijas iestāde izveidoja vienu izlasi, kurā iekļāva 68 darbības saskaņā ar tās revīzijas stratēģiju. Tomēr Palāta konstatēja, ka šajā izlasē bija iekļauta sākotnējā kopa, kura attiecībā uz trim no četrām darbības programmām nebija pareizi izraudzīta. Turklāt revīzijas iestāde aplēsa un savā gada kontroles ziņojumā iekļāva kļūdu īpatsvaru katrai no četrām darbības programmām, lai gan tai vajadzēja paziņot kopējo kļūdu īpatsvaru saskaņā ar spēkā esošajiem norādījumiem par izlases veidošanu. Komisija šos jautājumus pieņēma zināšanai, tomēr apstiprināja revīzijas iestādes katrai darbības programmai nepareizi aplēsto kļūdu īpatsvaru vai to pārrēķināja, apvienojot dažas darbības programmas. Palāta uzskata, ka īpatsvars, kas paziņots par visām četrām darbības programmām, nav ticams un, tā kā nav sniegti ne papildu paskaidrojumi, ne informācija, šai četru darbības programmu grupai bija jāpiemēro fiksētais 5 % kļūdu īpatsvars.

Četru ERAF darbības programmu grupai Nīderlandē revīzijas iestāde izveidoja vienu izlasi saskaņā ar tās revīzijas stratēģiju. Tomēr gada kontroles ziņojumā tika iekļauts nereprezentatīvs kļūdu īpatsvars katrai no minētajām četrām darbības programmām. Turklāt revīzijas iestāde īpatsvara aplēsei bija izmantojusi nepareizu metodi. Tā kā Komisija noraidīja gada kontroles ziņojuma sākotnējo versiju, revīzijas iestāde nolēma pārgrupēt trīs no četrām darbības programmām un pēc tam pārrēķināt kļūdu īpatsvaru zem 2 % tādā veidā, kas neatbilst esošajiem norādījumiem par izlases veidošanu. Atlikušajām darbības programmām tika apstiprināts kļūdu īpatsvars 6,9 % apmērā un tika formulēta atruna. Tas nozīmē arī to, ka attiecīgajām trim darbības programmām atlikušo kļūdu īpatsvars bija novērtēts par zemu. Palāta uzskata, ko Komisijai tomēr vajadzēja novērtēt darbības programmu grupu kopumā. 2013. gada oktobrī Komisija piešķīra 73. panta (vienotas revīzijas jeb *single audit*) statusu ⁽³⁸⁾ visām četrām darbības programmām.

KOMISIJAS ATBILDES

5.6. izcēlums. Nepilnību piemēri saistībā ar to, kā Komisija apstiprina revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru

Visām četrām Nīderlandes ERAF programmām 2013. gada 30. oktobrī piešķīra 73. pantā noteikto statusu, pamatojoties uz vispusīgu revīzijas darbu. Komisija noteikti secināja, ka nebija nekādu revīzijas liecību, kas liktu apšaubīt Nīderlandes revīzijas iestādes darba kvalitāti.

⁽³⁸⁾ Regulas (EK) Nr. 1083/2006 73. pantā ir noteikts, ka Komisija var uzticēties darbam, ko paveikušas dalībvalstu revīzijas iestādes, un samazināt pašas veiktās revīzijas un pārbaudes, ja tā ir apstiprinājusi dalībvalstu atbilstības novērtējumus un revīzijas iestāžu revīzijas stratēģiju un ja tā ir guvusi pamatotu pārliecību par to, ka darbības programmu vadības un kontroles sistēmas darbojas efektīvi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Spānijā ERAF darbības programmu grupai revīzijas iestāde atklāja, ka saņēmējs nav saglabājis jaunizveidotās darba vietas dotāciju nolīgumā paredzēto laiku (t. i., vismaz divus gadus pēc dotācijas saņemšanas). Tomēr revīzijas iestāde šo konstatējumu neiekļāva kļūdu īpatsvara aprēķinā, jo jaunizveidotās darba vietas vēl bija saglabātas, kad tika apstiprināti izdevumi. Tādējādi kļūdu īpatsvaru darbības programmu grupai revīzijas iestāde bija aplēsusi par zemu. Komisija nepiebilda pret šo pieeju, un tas nozīmēja arī to, ka atlikušo kļūdu īpatsvars (kurā tiek ņemtas vērā visas finanšu korekcijas, kas veiktas kopš 2007. gada) arī bija aprēķināts par zemu un līdz ar to bija zem Komisijas noteiktā 2 % būtiskuma sliekšņa. Palāta uzskata, ka tas bija jāatspoguļo Komisijas novērtējumā, ko tā sagatavoja par deviņām no attiecīgajām 19 darbības programmām.

Četrām darbības programmām Vācijā (Lejassaksijā) izlasē iekļautā datu kopa neatbilda izdevumiem, kas Komisijai deklarēti 2012. gadā. Līdzīgu gadījumu Palāta bija konstatējusi saistībā ar 2012. gada kontroles ziņojumu. Taču Komisija tik un tā apstiprināja revīzijas iestādes paziņoto kļūdu īpatsvaru. Palāta uzskata, ka divām ERAF darbības programmām bija jāpiemēro fiksētais kļūdu īpatsvars 5 % apmērā, bet divām ESF darbības programmām – 2 % apmērā. Tas bija jāatspoguļo Komisijas novērtējumā, ko tā sniedza par divām no attiecīgajām četrām darbības programmām.

KOMISIJAS ATBILDES

5.48. Palāta konstatēja arī tādus gadījumus, kad Komisijas pieeja revīzijas iestāžu paziņotās informācijas pārbaudēs bija atšķirīga dažādām darbības programmām vai abiem direktorātiem. Šādas atšķirības apgrūtina revīzijas iestāžu darba saskanīgu novērtēšanu un līdz ar to arī kohēzijas jomas tēriņu likumības un pareizības saskanīgu novērtēšanu abos ģenerāldirektorātos.

Komisijas veiktajās dokumentu pārbaudēs nav iespējams pienācīgi novērst risku, ka dalībvalstis iesniedz neprecīzu informāciju, uz kuru nevar paļauties

5.49. Palāta uzskata, ka, salīdzinot ar 2012. gadu, abi ģenerāldirektorāti ir pastiprinājuši pārbaudes. Daudzos gadījumos Komisija prasīja, lai revīzijas iestādes iesniedz papildu informāciju, piemēram, revidētās kopas salīdzinājumu ar deklarētajiem izdevumiem, izlases lieluma pārrēķinu vai detalizētu informāciju par konkrētām darbību revīzijām. Turklāt abi ģenerāldirektorāti devās faktu konstatēšanas komandējumos uz 21 dalībvalsti, lai pārbaudītu revīzijas iestāžu paziņotos datus. Tas ļāva Komisijai detalizētāk analizēt gada kontroles ziņojumus.

5.48. Komisija uzskata, ka tā ir ieviesusi stabilas un saskaņotas sistēmas, lai analizētu gada kontroles ziņojumus par diviem ģenerāldirektorātiem, kas atbild par kohēzijas politiku. Tomēr gada kontroles ziņojumus analizē katrā gadījumā atsevišķi, un galīgais novērtējums ir atkarīgs no to atbildīgo revidentu profesionālā vērtējuma, kuri sava atzinuma sagatavošanā ņem vērā visu pieejamo informāciju. Tādēļ var būt iespējamās un ir pieņemamas nelielas variācijas, ciktāl būtiski neatsšķiras galvenie secinājumi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.50. Tomēr Palātai nākas konstatēt, ka Komisijas novērtējuma pamatotība ir atkarīga no dalībvalstu iestāžu sniegtās informācijas precizitātes un ticamības. Konkrēti, Palātas pēdējo triju gadu laikā veiktās revīzijas liecina, ka ⁽³⁹⁾:

- dažas revīzijas iestādes nesniedz pilnīgas ziņas par problēmām un ka paziņotais kļūdu līmenis ne vienmēr ir pilnībā ticams,
- dalībvalstu paziņotā informācija par finanšu korekcijām ne vienmēr ir ticama vai precīza un Komisijas izmantotās aprēķina metodes dēļ atlikušo kļūdu īpatsvars ir novērtēts par zemu.

5.51. Komisijas veiktās pārbaudes galvenokārt ir dokumentu pārbaudes un tikai daļēji var novērst riskus. Palāta uzskata, ka Komisijas iespējas apstiprināt (un vajadzības gadījumā korigēt) paziņoto kļūdu īpatsvaru joprojām ir ierobežotas, jo revīzijas iestādēm regulāri nelūdz sniegt konkrētāku informāciju par darbību revīzijām, lai Komisija varētu pārbaudīt gada kontroles ziņojumus. Turklāt saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem Komisijas īstenotajā revīzijas iestāžu uzraudzībā gada laikā būtu atkārtoti jāveic dažu darbības revīziju atkārtota revīzija ⁽⁴⁰⁾.

Komisijas gada darbības pārskatu pārbaude

5.52. Palāta novērtēja Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta, Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta un Enerģētikas ģenerāldirektorāta 2013. gada darbības pārskatus un tiem pievienotās deklarācijas. Konkrēti, saistībā ar 2013. gadā apstiprināto maksājumu pareizību Palāta:

- a) pārbaudīja, cik pamatoti un precīzi Komisija ir aprēķinājusi riskam pakļautās summas;
- b) novērtēja atrunas par 2013. gadu.

5.50. Komisija atsaucas uz savu atbildi uz 5.41. punktu. Ģenerāldirektorātu revīzijas darbs ietvēra plašu revīzijas izziņas darbu uz vietas, tostarp atkārtotas sistēmu revīzijas un darbību revīzijas atsevišķu saņēmēju līmenī.

- Komisija ir veikusi īpašu uz risku pamatotu revīziju uz vietas, lai nodrošinātu, ka tiek efektīvi īstenotas korekcijas, kas attiecībā uz 68 darbības programmām ir paziņotas pēdējos trīs gados, un šaubu vai nepietiekamu liecību gadījumā attiecīgās summas atņem no kumulatīvajām finanšu korekcijām, kas ir ņemtas vērā atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķināšanas vajadzībām.

5.51. Komisija ir ieviesusi rūpīgas pārbaudes procesu, tostarp faktu vākšanas misijas, lai nodrošinātu revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru precizitāti un ticamību. Kā alternatīvu Komisija izmanto vienotas likmes, ja tā uzskata, ka kļūdu īpatsvari nav ticami. Komisijas novērtējums ir jāaplūko plašākā kontekstā, ņemot vērā revīzijas iestāžu darba pārbaudi, tostarp – ietverot apjomīgu atkārtošanas darbu (skatīt Komisijas atbildes uz 5.41. un 5.54. punktu). Komisija veic arī uz risku vērstas revīzijas, lai pārbaudītu paziņoto finanšu korekciju precizitāti (skatīt atbildi uz 5.50. punktu).

⁽³⁹⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 83. punkts.

⁽⁴⁰⁾ 2012. gada pārskata 5.52. punkts (pirmais ievilkums) un Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 83. punkts un 1. un 4. ieteikums.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts

5.53. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts savā 2013. gada darbības pārskatā aplēsa, ka kļūdu riskam bija pakļauti no 2,8 % līdz 5,3 % 2012. gadā apstiprināto starpposma maksājumu un galīgo maksājumu ERAF un KF darbības programmās attiecībā uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu. Šī aplēse ir balstīta uz kļūdu īpatsvaru, ko revīzijas iestādes ir paziņojušas par 2012. gada izdevumiem un Komisija apstiprinājusi 2014. gada martā (sk. 5.38.–5.42. punktu).

5.54. Saskaņā ar Komisijas aplēsi īpatsvars pārsniedz Komisijas noteikto 2 % būtiskuma sliekšni. Palāta atgādina, ka Komisijas paziņotais kļūdu īpatsvars nav tieši salīdzināms ar Palātas aplēsto ⁽⁴¹⁾.

5.55. Kopumā Komisijas aprēķinātās riskam pakļautās summas ir precīzas un atbilst pieejamajai informācijai. Papildus jautājumiem, kas apskatīti 5.49.–5.51. punktā, Palāta norāda uz turpmāk izklāstītajiem diviem aspektiem (sk. 5.7. izcēlumu).

5.7. izcēlums. Piezīmes par Komisijas aplēstajām riskam pakļautajām summām

Palātas pārrēķins (2,9 %) kopumā apstiprina Komisijas aplēsto zemāko kļūdu īpatsvaru (2,8 % starpposma un galīgajos maksājumos ERAF/KF darbības programmām 2007.–2013. gada plānošanas periodā).

Komisija 2013. gadā ir mainījusi metodoloģiju kļūdu diapazona aplēsei ⁽⁴²⁾. Pamatojoties uz pieeju, kas tika izmantota iepriekšējos gados, aplēstā kļūdu īpatsvara augstākajai robežai minētajā gadā vajadzēja būt 6,9 %, nevis 5,3 %, kā paziņots 2013. gada darbības pārskatā.

5.54. Komisijas kopējā atbilde uz 5.54. un 5.55. punktu.

Komisija piekrīt, ka Palātas kļūdu īpatsvars un Komisijas kļūdu īpatsvars nav tieši salīdzināmi. Tomēr šā procesa mērķis būtībā ir vienāds, proti, novērtēt risku, kam pakļauts ES budžets konkrētā gadā.

Komisija savā novērtējumā ņem vērā visas šīs atšķirības, it sevišķi laiku, atšķirības publiskā iepirkuma kļūdu skaitliskajā izteiksmē un to vienotas likmes korekciju ietekmi, ko tā piemēro programmām (skatīt Komisijas atbildi uz minētā Palātas Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 11. punktu).

Izņemot iepriekš minētās atšķirības, Komisija uzskata, ka attiecībā uz 2013. gada ziņojumu, kā tas bija Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gadījumā pēdējos trīs gadus pēc kārtas un Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD gadījumā divus gadus pēc kārtas pirms šā gada ziņojuma, Komisijas novērtējuma rezultāts atbilst Palātas aprēķinātajiem kļūdu īpatsvaram.

5.7. izcēlums. Piezīmes par Komisijas aplēstajām riskam pakļautajām summām

Komisija ņem vērā Palātas novērtējumu.

Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD mainīja savu lielākas kļūdu aplēses aprēķināšanas metodiku, lai labāk izmantotu visu pieejamo informāciju, ko paziņojušas revīzijas iestādes, ja to uzskata par ticamu.

⁽⁴¹⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 11. punkts.

⁽⁴²⁾ Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta gada darbības pārskats, 53. lpp., 73. zemsvītras piezīme.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.56. Lai novērtētu, vai par darbības programmām (vai darbības programmu grupām) būtu jāformulē atrunas, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts ņem vērā arī darbības programmas atlikušo kļūdu īpatsvaru (sk. 5.40. un 5.41. punktu).

5.57. Attiecībā uz 322 ERAF/KF darbības programmām 2007.–2013. gada plānošanas periodā kopumā Komisija ir aplēsusi, ka maksājumiem, kas veikti no ES budžeta, atlikušo kļūdu īpatsvars ir 1,2 %. To darbības programmu skaits, par kurām Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts bija formulējis atrunu, ir samazinājies no 85 darbības programmām 2012. gadā līdz 73 darbības programmām⁽⁴³⁾. Savukārt šo atrunu aplēstā finanšu ietekme palielinājās no 308 miljoniem EUR 2012. gadā līdz 423 miljoniem EUR 2013. gadā⁽⁴⁴⁾.

5.58. Tomēr Palāta norāda, ka Komisijas rīcībā ir tikai ierobežota informācija par to, vai dalībvalstu ieviestās sistēmas, ar kurām piemēro finanšu korekcijas, darbojas efektīvi un vai sertifikācijas iestāžu 2013. gada marta beigās paziņotā informācija ir precīza, pilnīga un ticama⁽⁴⁵⁾. Šo atziņu apstiprina Komisijas Iekšējās revīzijas dienests, kurš uzskata, ka no dalībvalstu paziņotajām finanšu korekcijām var gūt tikai ļoti ierobežotu pārliecību, un tam iemesls ir ne tikai veids, kā par tām paziņo, bet arī fakts, ka revīzijas iestādes tās pārbauda ierobežoti. Tas var radīt risku, ka Komisija novērtē par zemu atlikušo kļūdu īpatsvaru un līdz ar to Komisijas novērtējums par atsevišķām darbības programmām un gada darbības pārskatā formulēto atrunu ietekme nav pietiekami pamatota.

5.56. Komisija uzsver, ka "kumulatīvā atlikušā riska" izmantošana ir, kā norādījusi Palāta, papildu kritērijs, lai gada darbības pārskatā, iespējams, noteiktu papildu atrunas pēc sistēmu novērtējuma un apstiprinātā kļūdu īpatsvara apsvēršanas (skatīt Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gada darbības pārskatu kopējo 4. pielikumu "Būtiskuma kritēriji").

5.58. Komisija atsaucas uz savu atbildi uz 5.50. punkta otro ievilkumu. Tās darbības, lai pārbaudītu dalībvalstu sniegto datu precizitāti. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD arī nolēma palielināt savu revīzijas aptvērumu attiecībā uz datiem par dalībvalstu paziņotajiem ieturējumiem un atgūtajām summām un izmantot visus no revīzijas iestādēm pieejamos revīzijas rezultātus, lai palielinātu savu pārliecību par paziņotajiem datiem, ko izmanto kumulatīvā atlikušā riska aprēķināšanai.

⁽⁴³⁾ Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts ir formulējis atrunas arī par 35 ERAF/KF darbības programmām, kurām apstiprinātais kļūdu īpatsvars un/vai atlikušo kļūdu īpatsvars bija zem Komisijas noteiktā 2 % būtiskuma sliekšņa (sk. 5.43. punktu).

⁽⁴⁴⁾ Šie skaitļi ietver pilnībā un daļēji skaitļos izteiktas atrunas par darbības programmām, kurās starpposma un galīgos maksājumus apstiprināja gada laikā (2012. gadā – 61 un 2013. gadā – 55), un par darbības programmām, kurās šādi maksājumi netika veikti (2012. gadā – 24 un 2013. gadā – 19).

⁽⁴⁵⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 35.–40. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts un Enerģētikas ģenerāldirektorāts

5.59. Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts un Enerģētikas ģenerāldirektorāts:

- formulēja atrunas par 1,4 % mobilitātes un transporta politikas un 16,4 % enerģētikas politikas visiem gada laikā apstiprinātajiem maksājumiem ⁽⁴⁶⁾,
- aplēsa, ka kļūdas bija apmēram 4,1 % no 2013. gadā veiktajiem maksājumiem saistībā ar Septīto pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai,
- pamatojoties uz attiecīgo atlikušo kļūdu īpatsvaru minētājās jomās, aprēķināja, ka formulēto atrunu ietekme uz 2013. gadā veiktajiem maksājumiem ir 0,1 % (attiecībā uz mobilitātes un transporta politiku) un 0,8 % (attiecībā uz enerģētikas politiku).

5.60. Tāpat kā iepriekšējos gados, pārbaudītajos Eiropas Transporta tīklu (TEN-T) un Eiropas Enerģētikas programmas ekonomikas atveseļošanai (EEPR) projektos 2013. gadā Palāta atrada vairākas kļūdas saistībā ar ES un valsts publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanu (sk. **5.1. pielikumu**). Tomēr, tāpat kā iepriekšējos gados, Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts par to nav formulējis atrunu attiecībā uz TEN-T programmu. Palāta uzskata, ka arī Enerģētikas ģenerāldirektorātam nevajadzēja atcelt atrunu, ko tas pirmo reizi formulēja 2012. gadā par EEPR saistībā ar publisko iepirkumu.

5.60. Komisija uzskata, ka Mobilitātes un transporta ĢD ir ievērojis pastāvīgos norādījumus attiecībā uz 2013. gada darbības pārskatiem un ka nebija iemesla paredzēt atrunu TEN-T programmai. Daudzgadu atlikušo kļūdu īpatsvars pabeigtiem ex post kontroles pasākumiem attiecībā uz 2007.–2013. gada TEN-T programmu bija zem 2 % būtiskuma sliekšņa. Turklāt 2013. gadā aģentūra turpināja pastiprināt savus ex ante un ex post kontroles pasākumus, it sevišķi publiskā iepirkuma jomā.

Enerģētikas ĢD izlēma atcelt atrunu, kas noteikta tā 2012. gada darbības pārskatā, jo:

- lielāks skaits ex post kontroles pasākumu Eiropas enerģētikas programmā ekonomikas atveseļošanai nodrošināja, ka 2013. gadam aprēķinātais atlikušo kļūdu īpatsvars bija zem skaitļos izteiktā 2 % būtiskuma sliekšņa apmērā,
- turklāt, sākot no 2013. gada, ir veikti papildu korektīvi pasākumi, lai mazinātu risku, it sevišķi saistībā ar publisko iepirkumu.

⁽⁴⁶⁾ Tajos ietilpst Inovācijas un tīklu izpildaģentūras (INEA, bijusī Eiropas Transporta tīkla izpildaģentūra (TEN-TEA)) un Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūras (EASME, bijusī Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūra (EACI)) veiktie maksājumi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums par 2013. gadu

5.61. Šajā politikas grupā:

- darījumu pārbaudes liecina, ka datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 6,9 %,

5.61.

Komisija norāda, ka 2013. gadam paziņotais iespējamākais kļūdu īpatsvars atbilst Palātas norādītajiem kļūdu īpatsvaram pēdējiem četriem gadiem.

Tas apstiprina, ka kļūdu īpatsvars 2007.–2013. gada plānošanas periodam saglabājas stabils un ievērojami zemāks par 2000.–2006. gada periodam ziņoto kļūdu īpatsvaru. Šādas tendences iemesls ir 2007.–2013. gada periodā pastiprinātie kontroles noteikumi un Komisijas stingrā politika pārtraukt/apturēt maksājumus trūkumu noteikšanas gadījumā, kā norādīts Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD 2013. gada darbības pārskatā (skatīt 2.111.F iedaļu, 44. un 45. lpp.). Komisija turpinās vērst savas darbības uz riskantākajām programmām/dalībvalstīm un vajadzības gadījumā īstenot korektīvus pasākumus, piemērojot stingru maksājumu pārtraukšanas un apturēšanas politiku. Attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu Komisijas kapacitāte korekciju veikšanas ziņā tika vēl vairāk uzlabota, konkrētos apstākļos liedzot dalībvalstīm iespēju atkārtoti izmantot līdzekļus, tādēļ tika piemērotas neto finanšu korekcijas. Tas būs svarīgs pamudinājums dalībvalstīm konstatēt un novērst pārkāpumus pirms gada pārskatu apstiprināšanas Komisijai.

Turklāt Finanšu regulā (80. panta 4. punkts) ir paredzēts saskaņā ar kohēzijas politikas noteikumiem (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 99. panta 2. punkts) izmantot vienotas likmes korekcijas vai ekstrapolētas korekcijas, ja nevar precīzi noteikt nepamatoti izlietotās summas, kas notiek bieži. Tā tas bija reģionālās politikas gadījumā 2013. gadā. Komisija ir rīkojusies atbilstoši savām pilnvarām, pilnībā ievērojot spēkā esošās regulas, lai aizsargātu ES budžetu. Saskaņā ar Palātas pieeju pielāgojumus piemēro tādā mērā, ka ir izveidota saikne ar atsevišķām darbībām. Komisija uzskata, ka piemērotās vienotas likmes korekcijas aptvēra visas attiecīgās programmas un darbības.

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 1.17. punktu.

- pārbaudītās sistēmas novērtētas kā daļēji efektīvas⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁷⁾ Secinājums par sistēmām attiecas tikai uz tām sistēmām, ko atlasīja pārbaudei, kā noteikts 5.19. punkta c) apakšpunkta i) punktā izklāstītajā revīzijas tvērumā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.62. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka atzītajos izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

Ieteikumi

5.63. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **6.2. pielikumā**, kas pievienots 6. nodaļai.

5.64. Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2013. gadu, Palāta sniedz Komisijai turpmāk izklāstītos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Jāprasa, lai dalībvalstis pārvaldības deklarācijās (saskaņā ar Finanšu regulas ⁽⁴⁸⁾ 59. panta 5. punkta a) apakšpunktu) nepārprotami apstiprinātu, cik efektīvas ir pirmā līmeņa pārbaudes, ko veic vadošās un sertifikācijas iestādes.

5.62. Komisija ir īstenojusi īpašas darbības, lai mazinātu konstatētos riskus, kuras it sevišķi ietver preventīvus un korektīvus pasākumus, piemēram, norādījumus, apmācību un vienkāršošanu papildus mērķtiecīgām, uz risku pamatotām revīzijām uz vietas un stingrai politikai attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu/apturēšanu, kā arī finanšu korekcijām.

5.64.

Komisija pieņem šo ieteikumu.

Kopīgo noteikumu regulā 2014.–2020. gada periodam ir noteikts, ka programmu vadošajām iestādēm ir jāiesniedz pārvaldības deklarācijas, apstiprinot pārskatos ietverto informāciju, un ka ieviestajai kontroles sistēmai ir jānodrošina vajadzīgās garantijas attiecībā uz darbību un deklarēto izdevumu likumību un pareizību, īstenojot vajadzīgās vadības pārbaudes, kā paredzēts regulas 125. pantā. Šai deklarācijai pievieno ziņojumu ar kopsavilkumu par visiem līdz pārskatu apliecināšanai veikto kontroles pasākumu un revīziju rezultātiem, konstatēto kļūdu un sistēmas nepilnību būtības un apmēra analīzi, kā arī par īstenotajām vai plānotajām korektīvajām darbībām. Komisija izstrādā pamatnostādnes vadošajām iestādēm par pārvaldības deklarāciju un gada kopsavilkuma sagatavošanu.

⁽⁴⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- **2. ieteikums.** Jānovērtē pirmā līmeņa pārbaudes, kas veiktas 2007.–2013. gada plānošanas periodā saskaņā ar Finanšu regulas 32. panta 5. punktu. Ņemot vērā konstatētos trūkumus, Komisijai ir jāanalizē iespējamo korekcijas pasākumu izmaksas un ieguvumi, kā arī jāveic (vai jāierosina) atbilstīga darbība (tāda kā piemērojamo noteikumu vienkāršošana, kontroles sistēmu uzlabošana un programmu izstrādes vai realizēšanas sistēmu pārstrādāšana).

- **3. ieteikums.** Jāanalizē iemesli, kāpēc tik daudzos gadījumos tiek pārkāpti ES valsts atbalsta noteikumi.

Komisija pieņem daļu šā ieteikuma un atsaucas uz īstenošanas sistēmas struktūru 2014.–2020. gada plānošanas periodam, jo vairs nav iespējams pārstrādāt 2007.–2013. gada sistēmas struktūru.

Savukārt 2014.–2020. gada reformas galvenie elementi ir saistīti ar izdevumu un programmu labākas pārvaldības nodrošināšanu, lai panāktu pret kļūdām labāk aizsargātu vidi. Tas ietvers pastiprinātas uzmanības pievēršanu rezultātiem un darbības rezultātiem, ex ante nosacījumus, kas ir jāizpilda ikvienas programmas īstenošanas sākumā, vienkāršošanu, sevišķi saņēmējiem, un saskaņotus un vienkāršotus attiecināmības noteikumus.

Kopīgo noteikumu regulā 2014.–2020. gada plānošanas periodam ir arī ietverti pastiprināti kontroles noteikumi un prasības salīdzinājumā ar 2007.–2013. gada periodu, un tie uzlabos dalībvalstu pārskatatbildību, lai labāk risinātu kļūdas un nodrošinātu līdzfinansēto izdevumu likumību un pareizību katru gadu pirms programmas pārskatu apliecināšanas Komisijai.

Attiecībā uz pirmā līmeņa pārbažu novērtējumu 2007.–2013. gadam Komisija uzskata, ka tā jau veic šādu novērtējumu kopš 2010. gada, īstenojot mērķtiecīgas revīzijas attiecībā uz augsta riska programmām tās revīzijas izziņas darba "Pārlicības trūkuma novēršana" ietvaros. Šos uz risku pamatoto revīziju rezultātus iesniedza Eiropas Parlamentam līdz 2013. gada beigām saistībā ar 2012. gada budžeta izpildes apstiprināšanu, un tie ir izklāstīti Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD gada darbības pārskatā (skatīt 41. lpp. un 8. pielikumu).

Komisija pieņem šo ieteikumu un, pamatojoties uz pazīnoto gadījumu novērtējumu, izstrādās rīcības plānu, lai proaktīvi paaugstinātu informētību un uzlabotu valstu iestāžu administratīvo spēju un tādējādi samazinātu tādu kļūdu skaitu, kas saistītas ar neatbilstību valsts atbalsta noteikumiem.

Komisija nodrošinās arī, ka vadošās iestādes pievērš pienācīgu uzmanību piemērojamiem noteikumiem, un norāda, ka 2012. gada COCOF paskaidrojums par nepieciešamību paziņot atbalstu infrastruktūras ieguldījumiem un jaunā Vispārējā grupu atbrīvojuma regula, kas stāsies spēkā 2014. gada 1. jūlijā, palīdzēs paskaidrot noteikumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- **4. ieteikums.** Jāanalizē, kāpēc ES līdzekļu izmaksa ar finansēšanas vadības instrumentu palīdzību joprojām notiek ar kavēšanos, un jāveic attiecīgi korigējoši pasākumi.
- **5. ieteikums.** Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā jāapstiprina, ka Komisijas aprēķinātā atlikušo kļūdu īpatsvara pamatā ir precīza, pilnīga un ticama informācija par finanšu korekcijām. Šajā nolūkā Komisija ikreiz, kad tā uzskata par nepieciešamu, pieprasa, lai revīzijas iestādes apstiprinātu, vai sertifikācijas iestāžu sniegtie dati par finanšu korekcijām ir precīzi attiecībā uz katru darbības programmu.
- **6. ieteikums.** Gada darbības pārskatā ir konsekventi jāizklāsta iemesli, kāpēc nav formulētas atrunas (vai tās ir formulētas ar zemāku finanšu ietekmi) gadījumos, kad šāda rīcība ir atkāpe no spēkā esošajiem Komisijas norādījumiem vai apstiprinātās revīzijas stratēģijas.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija pieņem šo ieteikumu un turpinās analizēt datus un reizi gadā sniegt ziņojumu.

Komisija mudinās uzraudzības komitejā iesaistītās programmu iestādes pārbaudīt un apspriest finansēšanas vadības instrumentu īstenošanas statusu, tostarp kavējumu iemeslus un iespējamus korektīvos pasākumus, kas būtu jāveic.

Komisija pieņem šo ieteikumu un piekrīt gada darbības pārskatos atklāt gadījumus, kad tā uzskata, ka paziņotās informācijas par ieturējumiem un atgūtajām summām nepietiekamas ticamības dēļ tā šo informāciju neņēma vērā kumulatīvā atlikušā riska aprēķināšanā.

Komisija turpinās arī ņemt vērā dalībvalstu revīziju rezultātus šajā jomā un vajadzības gadījumā pieprasīs papildu kontroles pasākumus no revīzijas iestādēm.

Turklāt Komisija palielinās savu revīziju aptvērumu attiecībā uz ieturējumiem un atgūtajām summām nākamajos gados, lai iegūtu papildu tiešu pārlicību par paziņoto datu precizitāti.

Komisija pieņem ieteikumu un piekrīt gada darbības pārskatu pielikumā atklāt papildu informāciju par tiem atsevišķajiem gadījumiem, kuros, pamatojoties uz tās īpašu situāciju novērtējumu, tā pieņem pamatotu lēmumu nenoteikt atrunas vai neietvert attiecīgo problēmu atrunas skaitliskajā izteiksmē.

5.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI POLITIKAS GRŪPĀ "REĢIONĀLĀ POLITIKA, TRANSPORTS UN ENERĢĒTIKA"

	2013. g.					2012. g.	2011. g.	2010. g.
	ERAF	KF	FVI	Transports	Enerģētika			
					Kopā			
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE								
Kopējais darījumu skaits:	125	38	5	8	4	180	180	177
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾ ⁽³⁾								
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā								
klūdu nav	45 % (56)	45 % (17)	20 % (1)	38 % (3)	25 % (1)	43 % (78)	51 %	41 %
ir viena vai vairākas klūdas	55 % (69)	55 % (21)	80 % (4)	62 % (5)	75 % (3)	57 % (102)	49 %	59 %
Kļūdaino darījumu analīze								
Analīze pēc kļūdu veida								
citas neatbilstības un skaitļos neizsakāmas kļūdas	58 % (40)	81 % (17)	75 % (3)	20 % (1)	33 % (1)	61 % (62)	53 %	64 %
skaitļos izsakāmas kļūdas	42 % (29)	19 % (4)	25 % (1)	80 % (4)	67 % (2)	39 % (40)	47 %	36 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KLŪDU APLĒSTĀ IETEKME								
Iespējamākais kļūdu īpatsvars						6,9 %	6,8 %	N/A
Augstākā kļūdu robeža						10,1 %		
Zemākā kļūdu robeža						3,7 %		

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, izlasi sadalīja mazākās.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

N/A – nav attiecināms.

5.2. PIELIKUMS

ATLASĪTU KONTROLES SISTĒMU PĀRBAUDES REZULTĀTI KOHĒZIJAS JOMĀ
(REĢIONĀLĀ POLITIKA UN PILSĒTPOLITIKA UN NODARBINĀTĪBA, SOCIĀLĀS LIETAS UN IEKĻAUTĪBA)

Novērtējums par to, kā Komisija ir pārbaudījusi revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru

Palāta konstatēja, ka	Pārbaudītās ERAF/ KF darbības programmas	Pārbaudītās ESF darbības programmas	KOPĀ
<i>... ar Komisijas veiktajām pārbaudēm problēmu nav</i>	108 (77 %)	47 (87 %)	155 (80 %)
<i>... ir nopietnas problēmas ar Komisijas veiktajām pārbaudēm, taču tās neietekmē gada darbības pārskatos iekļauto atrunu skaitu (vai summu izteikšanu skaitļos)</i>	17 (12 %)	6 (11 %)	23 (12 %)
<i>... ir nopietnas problēmas ar Komisijas veiktajām pārbaudēm un gada darbības pārskatos nebija pilnīgas informācijas par iemesliem, kāpēc netika formulētas papildu atrunas (vai kāpēc tās netika izteiktas skaitļos citādi)</i>	15 (11 %)	1 (2 %)	16 (8 %)
Pārbaudītās darbības programmas KOPĀ	140 (100 %)	54 (100 %)	194 (100 %)

6. NODAĻA

Nodarbinātība un sociālās lietas

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	6.1.–6.12.
Politikas jomas īpašās iezīmes	6.3.–6.11.
Politikas mērķi	6.3.
Politikas instrumenti	6.4.–6.8.
Riski saistībā ar pareizību	6.9.–6.11.
Revīzijas tvērums un pieeja	6.12.
Darījumu pareizība	6.13.–6.27.
Atlasītu kontroles sistēmu pārbaude	6.28.–6.38.
Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums	6.30.–6.32.
Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskata pārbaude	6.33.–6.38.
Secinājums un ieteikumi	6.39.–6.42.
Secinājums par 2013. gadu	6.39.–6.40.
Ieteikumi	6.41.–6.42.
6.1. pielikums.	Darījumu pārbaudžu rezultāti nodarbinātības un sociālo lietu jomā
6.2. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude kohēzijas, transporta un enerģētikas jomā

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

6.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas jomu "Nodarbinātība un sociālās lietas". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2013. gadā ir sniegta

6.1. tabulā.

6.1. tabula. Nodarbinātība un sociālās lietas. Galvenā informācija par 2013. gadu

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi
Nodarbinātība un sociālās lietas	Eiropas Sociālais fonds	13 763
	Nodarbinātība, sociālā solidaritāte un dzimumu līdztiesība	97
	Administratīvie izdevumi	90
	Pirmspievienošanās palīdzības instruments	65
	Strādāt Eiropā – sociālais dialogs un mobilitāte	50
	Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds	42
		14 107
Maksājumi gadā kopā		14 107
– administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾		90
Pamatdarbības izdevumi kopā		14 017
– avansi ⁽²⁾ ⁽³⁾		220
+ dzēstie avansa maksājumi ⁽²⁾		2 336
+ maksājumi galīgajiem saņēmējiem no finansēšanas vadības instrumentiem		67
Visa revidētā datu kopa		16 200
Saistības gadā kopā		12 131

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

⁽²⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādotu definīciju (sīkāk sk. **1.1.pielikuma** 7. punktu).

⁽³⁾ Šis skaitlis ietver 70 miljonus EUR avansu, kas izmaksāti finansēšanas vadības instrumentiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.2. Nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomu finansē pārsvarā no Eiropas Sociālā fonda (ESF), kurš līdz ar Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) un Kohēzijas fondu (KF) ir daļa no kohēzijas politikas īstenošanai atvēlētā finansējuma un kura darbību reglamentē tie paši noteikumi. Papildu noteikumi par ESF ir izklāstīti atsevišķā regulā⁽¹⁾. Par jautājumiem, kas kopīgi visiem trim minētajiem fondiem, šajā nodaļā norādītas atsauces uz 5. nodaļu.

Politikas jomas īpašās iezīmes*Politikas mērķi*

6.3. Nodarbinātības un sociālo lietu politikas joma ir daļa no ES kohēzijas politikas, kuras mērķis ir stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju ES, samazinot reģionu attīstības atšķirības. Konkrēti, ES nodarbinātības un sociālās politikas galvenie mērķi ir mazināt bezdarbu, attīstīt cilvēkresursus un veicināt iekļaušanos darba tirgū.

Politikas instrumenti

6.4. Eiropas Sociālais fonds ir nodarbinātības un sociālo lietu politikas galvenais īstenošanas rīks, proti, aptuveni 98 % šīs politikas jomas izdevumu 2013. gadā tika finansēti no ESF līdzekļiem. ESF finansē ieguldījumus cilvēkkapitālā – mācībās, lai uzlabotu piekļuvi nodarbinātībai, tostarp palīdzot personām no nelabvēlīgākā situācijā esošām grupām iegūt darbu, kā arī citos nodarbinātību veicinošos pasākumos (piemēram, subsidējot algas un/vai iemaksas sociālajā apdrošināšanā bijušajiem bezdarbniekiem).

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Regula (EK) Nr. 1081/2006 par Eiropas Sociālo fondu un Regulas (EK) Nr. 1784/1999 atcelšanu (OV L 210, 31.7.2006., 12. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.5. Pārējie šīs jomas izdevumi ir subsīdijas un dotācijas organizācijām, kuras īsteno un koordinē darbības sociālajā un nodarbinātības jomā. Tajos ietilpst līdzekļi, kas tiek piešķirti ES aģentūrām⁽²⁾, Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondam (EGF)⁽³⁾, Pirmspievienošanās palīdzības instrumentam (IPA)⁽⁴⁾ un tādiem finanšu instrumentiem kā Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instruments⁽⁵⁾.

Izdevumu pārvaldība un kontrole

6.6. ESF un EGF izdevumu īstenošanu dalīti pārvalda Komisija un dalībvalstis. Uz ESF attiecas kohēzijas politikas izdevumiem kopumā piemērotās vadības un kontroles sistēmas, kā minēts 5. nodaļā (sk. 5.6.–5.11. punktu). Par EGF apropriācijām lēmumus pieņem ES budžeta lēmējinstādes (Padome un Eiropas Parlaments). Pēc tam Komisija izskata dalībvalstu iesniegtos finansējuma pieteikumus un apstiprina maksājumus.

6.7. IPA īsteno ar decentralizētas pārvaldības starpniecību. Saskaņā ar šo pārvaldības veidu Komisija uztic noteiktas darbības (piemēram, konkursu rīkošanu, līgumu slēgšanu un maksājumus) saņēmējvalstij, taču uzņemas galējo kopējo atbildību par vispārējā budžeta izpildi⁽⁶⁾.

6.8. Citus sociālās un nodarbinātības jomas izdevumus lielā mērā tieši pārvalda Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts (ĢD EMPL).

⁽²⁾ Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtam, Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fondam un Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūrai.

⁽³⁾ EGF sniedz atbalstu tiem darba ņēmējiem Eiropas Savienībā, kuri atlaisti no darba tāpēc, ka pasaules tirdzniecības modeļos notikušas lielas strukturālas izmaiņas, un finanšu un ekonomikas krīzes rezultātā.

⁽⁴⁾ Nodarbinātības un sociālo lietu politikas budžetā ir iekļauti tikai tie maksājumi, kas attiecas uz IPA cilvēkresursu attīstības komponenti. Cita starpā IPA sniedz atbalstu kandidātvalstīm, lai tās varētu sagatavoties ESF ieviešanai un pārvaldībai.

⁽⁵⁾ Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instruments, kurš sāka darbību 2010. gadā, padara pieejamāku mikrokredītu (izdevumus līdz 25 000 EUR) mazo uzņēmumu izveidei un attīstībai.

⁽⁶⁾ Saskaņā ar Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 (OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.) 53.c pantu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Riski saistībā ar pareizību

6.9. Galvenie šīs politikas jomas riski saistīti ar cilvēkkapitālā veikto investīciju nemateriālo raksturu (piemēram, mācību kursi), līdzfinansēto darbību daudzveidību un daudz, bieži vien nelielu, partneru iesaisti projektu īstenošanā. Šie faktori palielina risku, ka netiek ievēroti ES un/vai valstu attiecināmības noteikumi un tiesību akti un ka tāpēc tiek apstiprināti neattiecināmi izdevumi vai pieļautas kļūdas aprēķinos, un tas ietekmē pieprasījumu pareizību – esošās sistēmas vēlāk šīs novirzes neatklāj. Iespējami arī tādi gadījumi, kad tiek apstiprināti mācību kursi, kuri faktiski nav notikuši vai kuros ir piedalīties mazāk dalībnieku, nekā deklarēts.

6.10. Turklāt dalībvalstu iestādes saskaras ar savstarpēji konkurējošām prioritātēm. Lai nodrošinātu noteikumu ievērošanu un pareizu finanšu pārvaldību, izdevumi ir pienācīgi jāpārbauda. Vienlaikus dalībvalstu iestādes ir ieinteresētas apgūt ES piešķirtos līdzekļus. Praksē tas var izraisīt pretestību pret efektīvu kontroles mehānismu konsekventu piemērošanu – tādējādi noteikumu pārkāpumi netiek atklāti un izlaboti – un galu galā no ES budžeta tiek atlīdzināti neattiecināmi izdevumi. Šāds stāvoklis var arī radīt apstākļus, kad tiek finansēti pārāk dārgi vai nelietderīgi īstenoti projekti vai tādi, kuri diez vai sasniegs plānotos rezultātus⁽⁷⁾. Šis risks palielinās, kad tuvojas attiecināmības perioda beigas.

6.11. Lai gan ESF projektu īstenošana ar publiskā iepirkuma līgumiem nav tik bieži sastopama (īpaši tāpēc, ka nav daudz līgumu par summām, kas pārsniedz ES robežvērtības), šajā politikas jomā vēl joprojām aktuāls ir risks saistībā ar publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanu.

6.9. Komisija ir īstenojusi īpašas darbības konstatēto risku mazināšanai, kuras ietver preventīvus un korektīvus pasākumus, piemēram, norādījumus, apmācību un vienkāršošanu, kā arī vajadzības gadījumā stingru politiku attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu. Komisija sevišķi aktīvi veicina vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu dalībvalstīs un risina pārmērīgas reglamentēšanas gadījumus, kas saistīti ar nevajadzīgi sarežģītiem attiecināmības noteikumiem, kurus noteikušas dažas dalībvalstis. Komisija arī uzstāj uz pirmā līmeņa pārbaudi nozīmi. Šajā saistībā Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD ir veicis uz risku pamatotu tematisku revīziju attiecībā uz vadības pārbaudēm un paziņojis revīzijas secinājumus un ieteikumus ESF vadošajām iestādēm.

6.10. Dalībvalstis projektus apstiprina nepārtraukti, kā paredzēts daudzgadu darbības programmu prioritārajā virzienā. Attiecīgajām uzraudzības komitejām ir jānodrošina, ka tiek izraudzīti un apstiprināti projekti ar ES pievienoto vērtību un ka izdevumiem veic vairākas pārbaudes, ko īsteno valstu un ES iestādes.

⁽⁷⁾ Plašāka informācija par izpildes jautājumiem ir izklāstīta 10. nodaļā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Revīzijas tvērums un pieeja

6.12. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Nodarbinātības un sociālo lietu revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk uzskaitītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Revīzijā pārbaudīja 182 darījumu izlasi⁽⁸⁾, kā tas definēts **1.1. pielikuma 7. punktā**. Izlase ir veidota tā, lai pārstāvētu visu darījumu diapazonu attiecīgajā politikas jomā. 2013. gadā izlasei atlasītie darījumi iekļāva 24 starpposma vai galīgos maksājumus (vai avansu dzēšanu) Eiropas Sociālā fonda darbības programmām 13 dalībvalstīs⁽⁹⁾, trim aģentūrām, kā arī citiem Komisijas tieši pārvaldītiem projektiem vai darbībām.
- b) Kontroles sistēmu novērtējumā pārbaudīja:
 - i) Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības darbības. Konkrēti, revidenti novērtēja, cik efektīvi Komisija ir pārbaudījusi informācijas precizitāti un ticamību (Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts), kā arī revīzijas iestāžu sagatavoto gada kontroles ziņojumu secinājumus un revīzijas atzinumus;
 - ii) Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatu.

⁽⁸⁾ Eiropas Sociālajam fondam un Pirmspievienošanās palīdzības instrumentam (IPA) Palāta iekļāva izlasē 175 ESF projektus, no kuriem 161 attiecās uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu, bet 14 – uz 2000.–2006. gada plānošanas periodu. Atlikušie septiņi projekti attiecās uz EGF un citiem pasākumiem nodarbinātības un sociālajā jomā. Izlasi veidoja visu veidu maksājumi un avansu dzēšana, izņemot avansa maksājumus, kuru kopsumma 2013. gadā bija 220 miljoni EUR.

⁽⁹⁾ Bulgārija, Čehijas Republika, Vācija, Grieķija, Spānija, Francija, Itālija, Latvija, Ungārija, Polija, Portugāle, Rumānija un Apvienotā Karaliste.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

6.13. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **6.1. pielikumā**. No Palātas revidētajiem 182 darījumiem 50 (27 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz skaitļos izteiktajām 30 kļūdām, Palāta lēš, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,1 % ⁽¹⁰⁾.

6.13. Komisijas kopējā atbilde uz 6.13. un 6.14. punktu.

Komisija nepiekrīt kļūdas ar būtisku ietekmi ietveršanai, neraugoties uz to, ka nav pieejamas nekādas liecības, lai secinātu, ka attiecīgo projektu, ko īsteno saņēmējs, kuram pašreiz veic pirmstiesas izmeklēšanu, kurā tiesu iestādes vēl nav pieņēmušas nekādu spriedumu, ietekmēja kādi pārkāpumi, un neraugoties uz to, ka visi apgalvojumi, kas attiecas uz iespējamu pārmērīgu izdevumu iekļaušanu, jebkurā gadījumā neattiektos uz Palātas revidēto darbību, jo tā tika īstenota ar standarta likmes vienības izmaksām (skatīt 6.16. punktu), kuras apstiprināja vadošā iestāde. Ja apgalvojumi beidzot tiktu apstiprināti, Komisija piemērotu vajadzīgās finanšu korekcijas.

Komisija norāda uz Palātas konstatēto kļūdu biežuma samazināšanos nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā 2013. gadā (27 %) salīdzinājumā ar 2012. gadu (35 %) un 2011. gadu (40 %).

Komisija saprot, ka Palātas paziņotais kļūdu īpatsvars ir gada aplēse, kurā ņemtas vērā to projekta izdevumu vai izmaksu korekcijas vai atlīdzinājumi, uz ko attiecas pirms Palātas revīzijas konstatētās un reģistrētās kļūdas. Komisija uzsver, ka tai ir saistoša Finanšu regula, kuras 32. panta 2. punkta e) apakšpunktā ir noteikts, ka Komisijas iekšējās kontroles sistēmai ir cita starpā jānodrošina "tādu risku pienācīga pārvaldība, kuri saistīti ar pamatā esošo darījumu likumību un pareizību, ņemot vērā programmu daudzgadu iezīmes, kā arī maksājumu veidu". Komisija turpinās pildīt savu uzraudzības uzdevumu, it sevišķi īstenojot finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšanu līmenī, kas atbilst konstatēto pārkāpumu un trūkumu līmenim.

Turklāt Komisija norāda, ka, ņemot vērā kohēzijas politikas pārvaldības un kontroles sistēmu daudzgadu iezīmes, 2013. gadā pieļautās kļūdas var izlabot arī turpmākajos gados, pat pēc programmu slēgšanas. Lai to parādītu, 2013. gadā finanšu korekcijas attiecībā uz ESF 2000.–2006. gada un 2007.–2013. gada plānošanas periodiem sasniedza 689 miljonus EUR, kas ietver korekcijas, kuras Palāta jau ir ņēmusi vērā, nosakot savu kļūdu īpatsvaru. Turklāt tāpat 2013. gadā īstenoja finanšu korekcijas 153 miljonu EUR apmērā par 1994.–1999. gada plānošanas periodu. Kopējās atgūtās summas 2013. gadā sasniedza 56 miljonus EUR.

⁽¹⁰⁾ Palātas aplēse par kļūdu īpatsvaru ir iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 1,5 % līdz 4,7 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

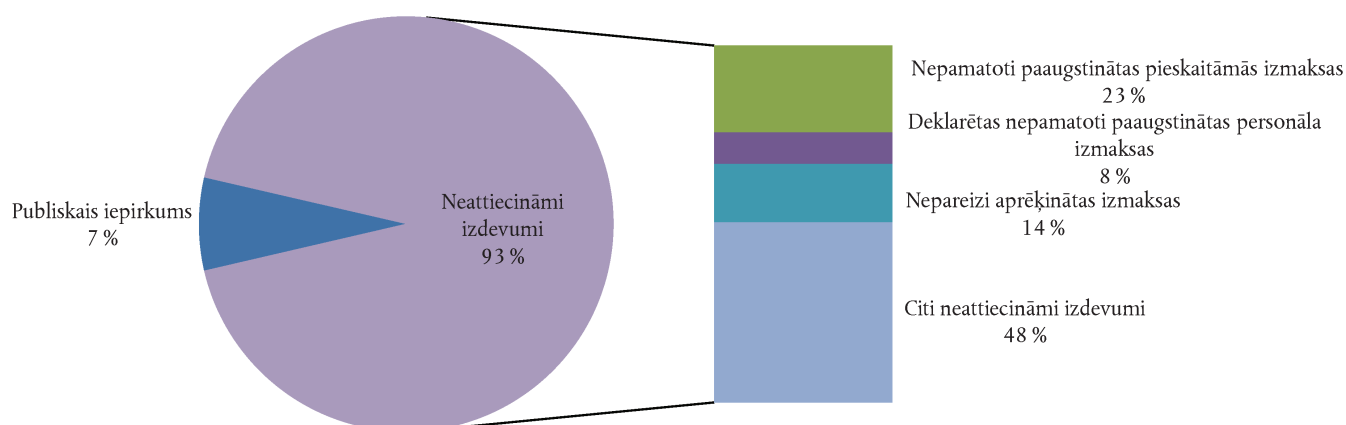
KOMISIJAS ATBILDES

6.14. Gada pārskata 1. nodaļā ir iekļauts novērtējums par to, cik precīzi un ticami ir skaitliskie dati par finanšu korekcijām, kas izklāstītas ES konsolidēto pārskatu 6. paskaidrojumā (sk. 1.12.–1.14. punktu). Savukārt tas, kādā mērā Palāta ņem vērā finanšu korekcijas, kad tā aplēš iespējamāko kļūdu īpatsvaru, ir skaidrots 2012. gada pārskata 1. nodaļā ⁽¹⁾.

6.15. Lielākā daļa šajā politikas jomā konstatēto kļūdu ir saistītas ar neattiecināmiem izdevumiem un publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanu. **6.1. grafiks** ir attēlots, cik lielā mērā dažādi pārkāpumi ietekmēja Palātas aplēsi par iespējamāko kļūdu īpatsvaru 2013. gadā.

6.15. Komisija pārbaudīs visas Palātas ziņotās kļūdas un attiecīgos un juridiskas iespējamības gadījumos piemēros finanšu korekcijas. Komisija norāda, ka dažos gadījumos ESF finansētiem izdevumiem piemērotie valsts vai reģionālie noteikumi ir stingrāki par noteikumiem, kas valsts tiesību aktos paredzēti attiecībā uz līdzīgiem izdevumiem, kurus finansē valsts. Tāpēc šīs papildu prasības var uzskatīt par pārmērīgu, brīvprātīgu, bet nevajadzīgu administratīvo slogu un sarežģītību, ko piemēro ESF finansētiem izdevumiem, kā aprakstīts nesen publicētajā Komisijas ziņojumā ⁽¹⁾.

6.1. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums iespējamākajā kļūdu īpatsvarā

⁽¹⁾ Sk. Pārskata par 2012. finanšu gadu 1.19.–1.37. punktu.

⁽¹⁾ <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201311/20131115ATT74496/20131115ATT74496EN.pdf>

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

6.16. Palāta 2013. gadā izlasē iekļāva 31 darījumu, kas attiecās uz 14 no 24 maksājumiem darbības programmās, un ar šiem darījumiem saistītās izmaksu deklarācijas ietvēra vienkāršotās izmaksu iespējas. Palāta neatklāja nevienu kļūdu saistībā ar vienkāršoto izmaksu iespēju konkrētu piemērošanu. Tas norāda, ka projektos, kuros izmanto vienkāršotās izmaksu iespējas, kļūdu iespējamība ir zemāka nekā tajos, kuros izmanto faktiskās izmaksas.

Neattiecināmi izdevumi

6.17. Palāta konstatēja neattiecināmu izmaksu atlīdzināšanu un nepareizi aprēķinātas izmaksas 28 darījumos jeb 15 % no 182 pārbaudītajiem darījumiem. No šiem darījumiem 26 bija saistīti ar Eiropas Sociālā fonda projektiem. Šādas kļūdas veido 93 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un aptuveni 93 % no šai politikas jomai aplēstā kļūdu īpatsvara.

6.18. Tāpat kā iepriekšējos gados, tas ir galvenais kļūdu avots. Konkrēti, lielākā daļa kļūdu skaidrojama ar:

- a) nepamatoti paaugstinātām pieskaitāmajām izmaksām;
- b) nepamatoti paaugstinātām personāla izmaksām izdevumu deklarācijās;
- c) nepareizi aprēķinātām izmaksām;
- d) citiem neattiecināmiem izdevumiem.

6.16. *Kopš vienkāršoto izmaksu iespēju ieviešanas Komisija ir aktīvi strādājusi, lai pakāpeniski paplašinātu to izmantošanu, un uzskata, ka šie centieni jau ir snieguši pozitīvus rezultātus. Komisija turpina aktīvi veicināt vienkāršoto izmaksu iespēju izmantošanu 2014.–2020. gada plānošanas periodā, lai gan samazinātu administratīvo slogu saņēmējiem, gan vēl vairāk samazinātu kļūdu risku.*

6.17. *Komisija pārbaudīs visus Palātas noteiktos gadījumus un nodrošinās, ka tiek veikti korektīvi pasākumi.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.19. Šāda veida kļūdu piemēri ir sniegti 6.1. izcēlumā.

6.1. izcēlums. Neattiecināmu izdevumu piemēri

- a) *Nepamatoti paaugstinātas pieskaitāmās izmaksas.* Saskaņā ar ES un/vai dalībvalstu attiecināmības noteikumiem pieskaitāmās izmaksas ir jāiedala proporcionāli darbībai saskaņā ar pienācīgi pamatotu godīgu un objektīvu metodi. Čehijas Republikā pieskaitāmās izmaksas, ko deklarēja saņēmējs, kurš īstenoja mācību projektu, tika iedalītas ESF projektam, izmantojot nepareizu izmaksu faktoru, tādējādi pieskaitāmās izmaksas tika nepamatoti paaugstinātas.

Līdzīgi gadījumi tika konstatēti citos ESF projektos Spānijā un Rumānijā.

- b) *Nepamatoti paaugstinātas personāla izmaksas izdevumu deklarācijās.* Portugālē kādas privātas skolas direktora algu pilnībā iekļāva ESF projekta izmaksās, neņemot vērā to, ka viņš veica arī citus ar konkrēto ESF projektu nesaistītus uzdevumus, un neievērojot maksimālo summu, kas noteikta algu līdzfinansēšanai no ESF. Pēc revīzijas Portugāles iestādes šo kļūdu izlaboja 2014. gada martā.

Palāta konstatēja līdzīgus gadījumus projektā, kuru tieši pārvaldīja Komisija, kā arī citos ESF projektos Vācijā, Spānijā, Itālijā, Polijā un Apvienotajā Karalistē.

- c) *Nepareizi aprēķinātas izmaksas.* Kādā projektā Vācijā deklarētajās summās tika iekļauti saņēmēja meitasuzņēmuma izrakstītie rēķini par īres, ēdināšanas, publicēšanai nepieciešamo materiālu u. c. izdevumiem, taču nebija pierādījumu par faktiskajiem izdevumiem un to saistību ar veiktajām darbībām. Valsts iestādes šo jautājumu nerisināja, lai gan tām šī situācija bija zināma.

Palāta konstatēja līdzīgus gadījumus citos ESF projektos Polijā un Portugālē.

- d) *Citi neattiecināmi izdevumi.* Kādā ESF projektā Spānijā darba devēja iemaksas sociālajā apdrošināšanā tiek samazinātas, ja pēc grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma tiek saglabāta darba vieta. Viens no nosacījumiem, lai varētu izmantot šo atbalstu, ir pienākums nomaksāt visus nodokļus. Vienā gadījumā saņēmējs šo pienākumu nepildīja sešus mēnešus no deviņiem, tādējādi radot neattiecināmas izmaksas.

Līdzīgus gadījumus, kad tika deklarētas neattiecināmas izmaksas, Palāta konstatēja arī citā ESF projektā Polijā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi

6.20. To darījumu skaits, kas tiek veikti saskaņā ar publiskā iepirkuma procedūrām, nodarbinātības un sociālajā jomā ir zemāks nekā reģionālās politikas, transporta un enerģētikas jomā. No izlasē iekļautajiem 182 darījumiem 53 darījumos tika piemēroti ES un/vai dalībvalsts publiskā iepirkuma noteikumi. Palāta konstatēja šo publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus 11 (21 %) darījumos. Nopietnus trūkumus, kas izraisīja skaitļos izsakāmas kļūdas, tā konstatēja divos no minētajiem gadījumiem. Tie veidoja 7 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 7 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajā politikas grupā (sk. 6.2. izcēlumu).

6.21. Saistībā ar septiņiem revidētajiem darījumiem trijās dalībvalstīs⁽¹²⁾ valsts iestādes bija konstatējušas nopietnus publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus un piemērojušas specifiskas finanšu korekcijas projekta līmenī⁽¹³⁾. Šīs kļūdas netika ņemtas vērā, aprēķinot kļūdu īpatsvaru, jo koriģējošos pasākumus īstenoja, pirms Palāta bija izsūtījusi paziņojumu par revīziju.

6.20. *Lai gan Komisija un Palāta atbilstību publiskā iepirkuma noteikumiem revidē vienādi, Komisija kopš 2000.–2006. gada plānošanas perioda piemēro proporcionālas vienotas likmes korekcijas, tādējādi mazinot kaitējuma risku ES budžetam un ņemot vērā faktisko pārkāpumu būtību un nopietnību.*

Šīs vienotās likmes Komisija un lielākā daļa valstu iestādes izmanto, piemērojot finanšu korekcijas par publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumiem, arī pārbaudot Palātas paziņotās kļūdas.

Komisija norāda arī, ka budžeta izpildes apstiprinātājiestāde aicināja Komisiju un Palātu saskaņot to metodikas, lai izteiktu skaitļos publiskā iepirkuma kļūdas (Eiropas Parlamenta 2013. gada 17. aprīļa Lēmums par Eiropas Savienības 2011. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu).

Komisija 2013. gadā atjaunināja savu lēmumu par publiskā iepirkuma kļūdu dalītās pārvaldības ietvaros izteikšanu skaitļos, cita starpā ietverot kohēzijas izdevumus un lauku attīstību (skatīt Komisijas Lēmumu C(2013) 9527 final).

Pamatojoties uz šo Komisijas lēmumu, Komisija lēš, ka 2013. gada publiskā iepirkuma kļūdu skaitliskā izteiksme būtu par līdz 0,1 procentpunktam zemāka nekā Palātas aprēķinātā, izmantojot tās izteikšanas skaitļos metodiku.

⁽¹²⁾ Čehijas Republika, Polija un Rumānija.

⁽¹³⁾ Saskaņā ar Eiropas Komisijas Fondu koordinācijas komitejas (COCOF) norādi 07/0037/03.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

6.2. izcēlums. Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumu piemēri

- a) *Vienlīdzīgas attieksmes principa neievērošana.* Kādā ESF projektā Francijā, izvērtējot publisko iepirkumu par summām, kas pārsniedz ES robežvērtības, netika ievērots vienlīdzīgas attieksmes princips. Turklāt pakalpojumu līgumu nepamatoti sadalīja vairākās daļās. No katra ģeogrāfiskā apgabala tika atlasīts tikai viens pretendents, tādējādi faktiski ierobežojot konkursu. Palāta uzskata, ka šo iemeslu dēļ procedūru vajadzēja anulēt.
- b) *Līgumu slēgšana par pakalpojumiem, kuri neiekļaujas pamatnolīgumā.* Ungārijā saņēmējs iegādājās pakalpojumus programmatūras izstrādei, izmantojot esošu pamatnolīgumu, kurš noslēgts pēc iepirkuma procedūras, ko īstenoja Ungārijas centrālā iepirkumu struktūra. Konkrētajā konkursā bija skaidri norādīts, ka uz programmatūras izstrādi pamatnolīgums neattiecas un ka izstrādi var iegādāties vienīgi individuālā iepirkuma procedūrā.

Daudzi procedūras noteikumu neievērošanas gadījumi

6.22. Palāta konstatēja vairākus procedūras noteikumu pārkāpumus, kurus vadošās iestādes un saņēmēji pieļāva ESF projektu pārvaldībā un ieviešanā. Palāta 24 gadījumos šādus pārkāpumus uzskata par nopietniem neatbilstības gadījumiem. 6.3. izcēlumā ir uzskaitīti izplatītākie skaitļos neizsakāmu kļūdu veidi. Šīs kļūdas neietekmē kļūdu īpatsvara aplēsi.

6.3. izcēlums. Procedūras noteikumu pārkāpumu piemēri

- a) *Novēloti maksājumi atbalsta saņēmējiem.* Francijā valsts iestādes pārskaitīja saņēmējiem – reģionālajām struktūrām – ESF finansējumu ar lielu kavēšanos, un tas neatbilst noteikumiem. Divos gadījumos maksājumu kavējums pārsniedza piecus mēnešus.
- b) *Paziņojums par līguma piešķiršanu ir izsūtīts novēloti vai nav nosūtīts.* Saskaņā ar ES publiskā iepirkuma noteikumiem līgumslēdzēju iestāžu pienākums ir nosūtīt paziņojumu par līguma piešķiršanas procedūras rezultātiem ne vēlāk kā 48 dienu laikā pēc līguma piešķiršanas. Palāta konstatēja, ka Apvienotajā Karalistē trīs gadījumos šis noteikums nebija ievērots.

Palāta konstatēja līdzīgus gadījumus kādā ESF projektā Francijā.

6.22. Komisija pārbaudīs visas Palātas paziņotās kļūdas un nodrošinās, ka tiek veikti korektīvi pasākumi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- c) *Netiek pārbaudīta atbilstība valsts atbalsta noteikumiem.* Kādā ESF projektā Apvienotajā Karalistē tika sniegti bezmaksas mācību kursi kāda darba devēja darbiniekiem. Lai gan piešķirtās summas, visticamāk, atbilda de minimis noteikumam, valstu iestāžu un projekta sponsoru pienākums bija pārbaudīt, vai konkrētais pasākums atbilst valsts atbalsta noteikumiem.

Nepamatotās deklarētās izmaksas, kas neizraisa kļūdas

6.23. Četrās dalībvalstīs ⁽¹⁴⁾ Palāta konstatēja septiņus gadījumus, kad no ES budžeta tika izmaksātas pārāk lielas summas, taču normatīvais regulējums nebija pietiekami skaidrs, lai varētu secināt, ka izdevumi nav bijuši pareizi. Lai gan šie gadījumi var liecināt par ES līdzekļu nelietderīgu izlietojumu, tie netika ņemti vērā, aprēķinot kļūdu īpatsvaru (piemērus sk. 6.4. izcēlumā).

6.4. izcēlums. Pārāk lielu deklarēto izmaksu piemēri

- a) *Pārāk lielas algas.* Rumānijā Palāta konstatēja gadījumus, kad ESF finansētos projektos darbinieku alga bija līdz pat piecām reizēm lielāka, nekā parasti tiek maksāta valsts finansētos projektos. Šādu praksi pieļāva valsts attiecināmības noteikumi, kuros ES projektos iesaistītajiem darbiniekiem fiksētās maksimālās algas ievērojami pārsniedz vidējo algu valstī.
- b) *Mākslīgi paaugstinātas izmaksas.* Portugālē kādā ESF projektā saņēmējs pieprasīja atmaksu par īres izdevumiem, pamatojoties uz apakšīres līgumu, kas noteica divreiz augstāku īres maksu nekā iepriekšējā līgumā, kurš par tām pašām biroju telpām bija noslēgts trīs nedēļas iepriekš. Palāta uzskata, ka nodrošinātais papildu aprīkojums un mēbeles neattaisno tik lielu cenas palielinājumu. Palāta nevarēja izteikt skaitļos šo apsvērumu, jo tai nebija pieejama informācija par cenu, ko par mēbeļu iegādi bija maksājis izīrētājs, kurš nebija galasaņēmējs.

6.23. Skatīt Komisijas atbildi uz 6.4. punkta a) apakšpunktu.

6.4. izcēlums. Pārāk lielu deklarēto izmaksu piemēri

- a) *Algu situācija ESF finansētajos projektos Rumānijā bija viena no Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD konstatētajām problēmām 2012. gadā veiktā revīzijā. Šai darbības programmai ir piemērota vienotas likmes finanšu korekcija 25 % apmērā. Tādēļ attiecīgā vadošā iestāde pasūtīja pētījumu par izmaksu struktūru un algu sarakstu, lai to izmantotu kā pamatu maksimālo algas līmeņu noteikšanai, kurus piemērot turpmākos projektos. Komisija vadošajai iestādei ir sniegusi turpmākus ieteikumus par parametriem, kas ir jāizmanto, lai noteiktu algu griestus, kuri jāpiemēro ESF finansētiem projektiem, jo pašreizējie tiek uzskatīti par pārlietu augstiem.*

⁽¹⁴⁾ Francija, Polija, Portugāle un Rumānija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- c) *Papildu priekšfinansējuma uzkrāšana.* Francijā valsts iestādes lūdz Komisijai maksimālo līdzfinansējuma likmi katrā prioritārā virzienā ⁽¹⁵⁾, lai gan saņēmējiem tiek piešķirts mazāka apjoma līdzfinansējums ⁽¹⁶⁾. Revidētajā prioritārā virzienā līdz šim ir uzkrājušies starpība 32 miljonu EUR apmērā, kas faktiski nozīmē papildu priekšfinansējumu Francijai bez īpašas atkāpes pieprasīšanas ⁽¹⁷⁾. Ja uzkrātās summas plānošanas perioda beigās nav piešķirtas nevienam saņēmējam, tad slēgšanas procedūras laikā tās ir jāieskaita atpakaļ ES budžetā.

KOMISIJAS ATBILDES

- c) Var rasties nesakritības starp Savienības maksājumiem prioritātei un fondu faktisko ieguldījumu darbībās, ko līdzfinansē prioritātes ietvaros. Iemesls tam ir vadošo iestāžu rīcības brīvība, piemērojot dažādas līdzfinansējuma likmes atsevišķām darbībām, kā noteikts Vispārīgās regulas 53. panta 4. punktā.

Saskaņā ar Komisijas 2013. gada 20. martā pieņemtajām slēgšanas pamatnostādņēm saņēmējiem būtu pie slēgšanas jāsāņem valsts ieguldījuma summa (valsts līdzekļi un ESF), kas ir vismaz vienāda ar ESF summu, ko Komisija ir atlīdzinājusi dalībvalstij.

Vadības veiktās pārbaudes nav pietiekami ticamas

6.24. No galasaņēmēju pieļautajām skaitļos izsakāmajām kļūdām 13 gadījumos valstu iestādēm bija pietiekama informācija (ko snieguši, piemēram, galasaņēmēji, to revidenti vai ko iestādes ieguvušas pašu veiktajās pārbaudēs), lai novērstu, atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja visa šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai, šai nodaļai aplēstais iespējamākais kļūdu līmenis būtu bijis par 1,3 procentpunktiem zemāks. Turklāt Palāta konstatēja, ka trijos gadījumos Palātas atklāto kļūdu bija pieļāvušas valsts iestādes. Minētās kļūdas veido 0,1 procentpunktu no aplēstā iespējamākā kļūdu īpatsvara.

6.25. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts 2013. gadā veica tematisku revīziju astoņām darbības programmām sešās dalībvalstīs ⁽¹⁸⁾, veidojot izlasi atbilstoši riskam. Revīzijā secināja, ka uz pirmā līmeņa pārbaudēm nevar paļauties, jo "tās tika veiktas formāli, tikai tāpēc, lai tiktu ievērotas regulas prasības (...). Tādējādi Komisijai tika apstiprinātas tādas izmaksas, kuras neveidoja nekādu pievienoto vērtību vai kurām nebija nekāda sakara ar projektu" ⁽¹⁹⁾. Turklāt, vadībai pārbaudot publiskā iepirkuma procedūras, bieži vien netika konstatēti pārkāpumi, lai gan vadošā iestāde vai tās starpniekinstitūcija bija veikušas pārbaudes saņēmēju telpās.

6.24. Komisija ir izstrādājusi jaunus norādījumus, lai turpinātu stiprināt vadības pārbažu ticamību 2014.–2020. gada plānošanas periodā. Šie norādījumi, kuros izmantota iepriekšējā plānošanas periodā gūtā pieredze, ir iesniegti dalībvalstīm un tiks izdoti 2014. gada otrajā pusē.

6.25. Papildus plašajam darbam pie vadības pārbaudēm, kas paveikts Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD veiktajās regulārajās revīzijās, Palātas minētā uz risku pamatotā tematiskā revīzija bija vērsta uz konkrētām darbības programmām, lai noteiktu un risinātu vadības pārbažu nepietiekamas ticamības pamatcēloņus. Šīs tematiskās revīzijas rezultātus Komisija 2014. gadā ir iesniegusi vadošajām un revīzijas iestādēm, un tie ir izmantoti, izstrādājot 6.24. punktā minētos norādījumus.

⁽¹⁵⁾ Kā paredzēts Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.) 77. pantā.

⁽¹⁶⁾ Tas neatbilst Regulas (EK) Nr. 1083/2006 80. pantam.

⁽¹⁷⁾ Kā paredzēts Regulas (EK) Nr. 1083/2006 78. panta 2. punktā.

⁽¹⁸⁾ Dānija, Vācija, Īrija, Igaunija, Slovākija un Spānija.

⁽¹⁹⁾ Sk. Apskata ziņojumu par dalībvalstu veikto vadības pārbažu tematisko revīziju rezultātiem: <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201311/20131115ATT74498/20131115ATT74498EN.pdf>

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Slēgtajās darbības programmās atrastās kļūdas

6.26. Palātas izveidotajā izlasē bija 14 galīgo maksājumu darījumi, kas attiecās uz divu 2000.–2006. gada darbības programmu slēgšanu. Abās programmās Palāta konstatēja skaitļos izsakāmas kļūdas piecos darījumos. Četros darījumos dalībvalstu iestādēm bija pietiekami informācijas, lai novērstu, atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Tomēr, veicot pārbaudes pirms programmu slēgšanas, ne dalībvalsts, ne Komisija tās nebija atklājušas⁽²⁰⁾. Vienu darbības programmu slēdza bez finanšu korekciju piemērošanas. Citai piemēroja 5 % korekciju, kas ietekmēja dažus no izlasē iekļautajiem projektiem. Šīs korekcijas, kas attiecās uz konkrētiem projektiem, Palāta ņēma vērā savā novērtējumā, tādējādi krietni samazinot pašas paziņoto kļūdu īpatsvaru. Pat pēc korekciju ņemšanas vērā šie gadījumi veido 26 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajā politikas jomā.

6.27. Tas atkārtoti apliecina 2011. un 2012. gada pārskata⁽²¹⁾ apsvērumos pausto atziņu, ka pēc slēgšanas procesa paliek neattiecināmi izdevumi, ja vien Komisija nav veikusi ex post revīziju un pēc tam piemērojusi korigējošus pasākumus.

6.26. Komisijas kopējā atbilde uz 6.26. un 6.27. punktu.

Attiecībā uz 2000.–2006. gada plānošanas periodu Komisija cenšas nodrošināt, lai kļūdu īpatsvars slēgšanas brīdī nepārsniegtu 2 % katrai darbības programmai. Šajā nolūkā papildus ievērojamam skaitam revīziju, kas veiktas 2000.–2006. gada plānošanas periodā, Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD laikposmā no 2011. līdz 2013. gadam ir veicis 14 uz risku pamatotas slēgšanas revīzijas, kuras ietvēra divdesmit vienu 2000.–2006. gada darbības programmu, kas ir 8,8 % no darbību programmu kopējā skaita un veido 25,6 % no izdevumu kopsummām.

Pamatojoties uz šo plašo revīzijas darbu un lai aizsargātu ES budžetu, pie slēgšanas ir īstenotas apjomīgas finanšu korekcijas. Kā norādīts Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2013. gada darbības pārskatā (121. lpp.), kopš 2013. gada beigām ir slēgtas 233 2000.–2006. gada plānošanas perioda darbības programmas. Komisija par 2000.–2006. gada plānošanas periodu ir īstenojusi kumulatīvas finanšu korekcijas, kas sasniedz 1,7 miljardus EUR, no kuriem 452 miljoni EUR attiecināmi uz 2013. gadu, kad par 2000.–2006. gada plānošanas periodu galīgie maksājumi un avansa dzēšana sasniedza 3,3 miljardus EUR. Komisija pārbaudīs Palātas konstatētās konkrētās kļūdas un norāda, ka tā var piemērot turpmākas finanšu korekcijas trīs gadus pēc programmas oficiālās slēgšanas, ja tiek konstatētas atlikušas kļūdas.

Atzīstot iepriekš izklāstītos riskus, Komisija uzsver, ka pēc būtības ir gandrīz neiespējami izvairīties no tā, ka pēc slēgšanas procesa paliek atsevišķi neattiecināmu izdevumu gadījumi projekta līmenī, jo šā procesa mērķis ir pārliecināties, vai vispārējais atlikušo kļūdu īpatsvars nepārsniedz 2 % būtiskuma sliekšni. Turklāt, piemērojot vienotas likmes finanšu korekcijas pie slēgšanas, Komisija efektīvi aizsargā ES budžetu bez vajadzības piemērot korekcijas ikvienā neattiecināmu izdevumu gadījumā projekta līmenī.

⁽²⁰⁾ Vācija (Tīringene) un Spānija.

⁽²¹⁾ Sk. 2012. gada pārskata 6.26. un 6.27. punktu un 2011. gada pārskata 5.52.–5.64. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

ATLASĪTU KONTROLES SISTĒMU PĀRBAUDE

6.28. Palātas veiktās sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **5.2. pielikumā**.

6.29. Dalībvalstīs 2007.–2013. gada plānošanas periodā tika izveidotas 113 revīzijas iestādes, kuru uzdevumos ietilpa 322 ERAF/KF un 118 ESF darbības programmu revīzija⁽²²⁾. Katru gadu revīzijas iestādes iesniedz Komisijai gada kontroles ziņojumu un revīzijas atzinumu, kuros sniegta informācija par ES izdevumu pareizību. 2013. gadā tika sagatavoti 199 gada kontroles ziņojumi un revīzijas atzinumi, no tiem 104 attiecās uz ESF darbības programmām. No šiem gada kontroles ziņojumiem 63 vienā un tajā pašā ziņojumā ietver informāciju par dažādu fondu (ERAF/KF un/vai ESF) darbības programmām.

Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums

6.30. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārskatot, kā Komisija pārraudzīja revīzijas iestādes, ir izklāstīti 5. nodaļā (sk. 5.37.–5.51. punktu).

6.31. Saistībā ar ESF Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts novērtēja revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru kā pilnībā ticamu 65 (56 %) no 117 ESF darbības programmām⁽²³⁾. Tas nozīmē, ka kļūdu īpatsvars netika pārrēķināts un turpmākie revīzijas atzinumi ar iebildēm un bez tām netika grozīti. Komisija koriģēja vai neuzskatīja par ticamu kļūdu īpatsvaru, kas norādīts atlikušajās 52 no 117 darbības programmām 2013. gadā (2012. gadā – 31 no 117 darbības programmām). Šādu pieaugumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu radīja galvenokārt darbības programmas, kurām kļūdu īpatsvars bija ticams, taču tika pārrēķināts (no 18 programmām 2012. gadā uz 41 programmu 2013. gadā), nevis tās, kurām šis īpatsvars nebija ticams vai bija nulle. Turklāt 12 darbības programmām no 41 pārrēķinātā rezultāta atšķirības bija niecīgas ($\pm 0,1$ %). Palāta atzīst, ka Komisija formulē atrunas, balstoties ne tikai uz kļūdu īpatsvaru. Savā novērtējumā tā izmanto profesionālu spriedumu un ņem vērā arī jebkuru citu pieejamo informāciju.

6.29. Revīzijas iestādēm ir ļoti svarīga nozīme ticamības veidošanas procesā, sākot no plānošanas perioda sākuma un sistēmu izveides.

Regulā Komisijai ir paredzēta iespēja paļauties uz revīzijas iestādes darbu, lai konkrētos nosacījumos gūtu ticamības pārliecību (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 73. pants). Komisija cieši sadarbojas ar revīzijas iestādēm un veic koordināciju ar tām, kā arī ir sākusi pārskatīt to metodikas un revīziju rezultātus jau 2009. gadā. Tas ir veicinājis spēju veidošanu, jo šīs iestādes ir saņēmušas konsultācijas, norādes un ieteikumus, Komisijai atkārtoti veicot revīzijas iestāžu īstenoto revīzijas darbu.

Savā 2013. gada darbības pārskatā (skatīt 42.–44. lpp.) Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD sniedza sīki izklāstītu novērtējumu par revīzijas iestāžu 2013. gada kontroles ziņojumos paziņotās revīzijas informācijas un rezultātu precizitāti un ticamību.

⁽²²⁾ Šajos skaitļos ir ietvertas arī tās revīzijas iestādes, kas izveidotas pēc Horvātijas pievienošanās (viena ERAF/KF un viena ESF).

⁽²³⁾ Horvātijas revīzijas iestādei 2013. gadā nebija jāsūta savs gada kontroles ziņojums.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

6.32. Palāta konstatēja turpmāk uzskaitītās nepilnības.

- a) Vienā gadījumā Komisija apstiprināja fiksētu kļūdu īpatsvaru 10 % apmērā, lai gan lielākos trūkumus konstatēja revīzijas iestādē. Pamatojoties uz revīzijas iestādes sniegtajiem datiem, Palāta uzskata, ka kļūdu īpatsvars bija aptuveni 25 % un ka Komisijai vajadzēja piemērot fiksēto īpatsvaru 25 % (nevis 10 %) apmērā.
- b) Vienā gadījumā izlasē iekļautā datu kopa nebija pareiza. Turklāt revīzijas iestāde divām ESF darbības programmām aplēsa un savā gada kontroles ziņojumā iekļāva atsevišķus kļūdu īpatsvarus, lai gan tai vajadzēja paziņot kopējo kļūdu īpatsvaru, jo tās tika iekļautas izlasē līdz ar divām citām darbības programmām. Komisija šos jautājumus pieņēma zināšanai, tomēr apstiprināja revīzijas iestādes aplēstos atsevišķos kļūdu īpatsvarus. Palāta uzskata, ka, tā kā nav sniegti ne papildu paskaidrojumi, ne informācija, šai četru darbības programmu grupai bija jāpiemēro fiksētais 5 % kļūdu īpatsvars (sk. 5.6. izcēlumu).
- c) Vienā gadījumā revīzijas iestāde uzskatīja, ka kļūda bija netipiska ⁽²⁴⁾, un Komisija to apstiprināja, lai gan Palāta uzskata, ka kļūdas veids šādu klasifikāciju neattiecinā. Netipiskas kļūdas neprojecē uz visu datu kopu, un tādējādi kļūdu īpatsvars tiek aplēsts par zemu.

Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskata pārbaude

6.33. Palāta izvērtēja Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta 2013. gada darbības pārskatu un pievienoto ģenerāldirektora deklarāciju. Konkrēti, saistībā ar 2013. gadā apstiprināto maksājumu pareizību Palāta:

- a) novērtēja gada darbības pārskatā formulētās atrunas;
- b) pārbaudīja, cik pamatoti un precīzi Komisija ir aprēķinājusi "apdraudētās summas".

⁽²⁴⁾ Fondu koordinācijas komitejas (COCOF) revīzijas iestādēm adresētajā norādē 08/0021/03 par izlases metodēm 4.3. iedaļā netipiska kļūda ir definēta kā "kļūda, kas acīmredzami nav reprezentatīva konkrētajai datu kopai. Statistiska izlase datu kopai ir reprezentatīva, tāpēc netipiskas kļūdas tajā jāiekļauj vienīgi pienācīgi pamatotos izņēmuma apstākļos. Šīs metodes bieža un pienācīgi nepamatota izmantošana var kaitēt revīzijas atzinuma ticībai."

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

6.34. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts savā 2013. gada darbības pārskatā aplēsa, ka kļūdu riskam bija pakļauti no 2,6 % līdz 3,5 % starpposma maksājumu un galīgo maksājumu ESF darbības programmās attiecībā uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu. Šī aplēse ir balstīta uz kļūdu īpatsvaru, ko revīzijas iestādes ir paziņojušas par 2012. gada izdevumiem un Komisija apstiprinājusi 2014. gada martā (sk. 6.30. un 6.31. punktu). Aptuveni 41 % maksājumu veica darbības programmās, kurās – saskaņā ar Komisijas doto vērtējumu 2013. gada darbības pārskatā – bija būtisks kļūdu līmenis (2 % vai vairāk).

6.35. Komisijas aplēstais īpatsvars ir lielāks nekā Komisijas noteiktais 2 % būtiskuma sliekšnis. Palāta atgādina, ka Komisijas ikgadējais paziņotais kļūdu īpatsvars nav tieši salīdzināms ar Palātas aplēsto.

6.36. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā ir formulēta atruna saistībā ar maksājumiem 2007.–2013. gada plānošanas periodā un minēta 2013. gadā apdraudētā summa 123,2 miljonu EUR apmērā. Šī atruna attiecas uz 36 no 118 ESF darbības programmām (salīdzinājumā ar 2012. gadu, kad šī attiecība bija 27 no 117 darbības programmām).

6.37. Palāta uzskata, ka attiecībā uz vienu darbības programmu Komisijai bija jāizklāsta iemesli, kāpēc tā nav formulējusi atrunu (piemēru skatīt 5.6. izcēlumā un 6.32. punkta b) apakšpunktā).

6.38. Palātas konstatējumi par tās veikto novērtējumu saistībā ar Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta paziņotajiem sasniegumiem politikas jomā ir iekļauti 10. nodaļā (sk. 10.32.–10.39. punktu).

6.34. Saskaņā ar Komisijas pastāvīgajiem norādījumiem attiecībā uz 2013. gada darbības pārskatu atruna ir vajadzīga tikai tad, ja kumulatīvais finanšu risks pārsniedz 2 %, kā tas nebija vairākumā to darbības programmu gadījumā, ko minējusi Palāta, jo ir īstenotas vajadzīgās finanšu korekcijas. Kā minēts Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2013. gada darbības pārskatā, no Palātas minētā 41 % maksājumu darbības programmām 30 procentpunkti attiecās uz darbības programmām ar 2–5 % kļūdu īpatsvaru un tikai 11 procentpunkti no maksājumiem tika veikti darbības programmām ar kļūdu īpatsvaru virs 5 %. Tas nepārprotami ataino Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD sistemātiski īstenoto stingro maksājumu pārtraukšanas un apturēšanas politiku, kuras rezultātā 2013. gadā ir īstenotas 25 pārtraukšanas, izsūtītas 12 brīdinājuma vēstules un pieņemti 11 apturēšanas lēmumi.

6.35. Komisija piekrīt, ka Palātas noteiktais kļūdu īpatsvars un Komisijas noteiktais kļūdu īpatsvars nav tieši salīdzināmi. Tomēr šā procesa mērķis būtībā ir vienāds, proti, novērtēt risku, kam pakļauts ES budžets konkrētā gadā.

Komisija savā novērtējumā ņem vērā visas šīs atšķirības, it sevišķi laiku, atšķirības publiskā iepirkuma kļūdu un citu kļūdu skaitliskajā izteiksmē, kā arī to vienotas likmes korekciju ietekmi, ko tā piemēro programmām (skatīt Komisijas atbildi uz minētā Palātas Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 11. punktu).

Izņemot iepriekš minētās atšķirības, Komisija uzskata, ka attiecībā uz 2013. gada ziņojumu, kā tas bija Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gadījumā pēdējos trīs gadus pēc kārtas pirms šā gada ziņojuma, Komisijas novērtējuma rezultāts atbilst Palātas aprēķinātiem kļūdu īpatsvaram.

6.38. Skatīt Komisijas atbildi uz 10.32.–10.39. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums par 2013. gadu

6.39. Nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā:

- a) darījumu pārbaudes norāda, ka konkrētajā datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,1 %; un

- b) pārbaudītās kontroles sistēmas novērtētas kā daļēji efektīvas ⁽²⁵⁾.

6.40. Visaptveroši revīzijas pierādījumi liecina, ka atzītajos izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

6.39.

- a) Komisijas kopējā atbilde uz 6.39. punkta a) un b) apakšpunktu.

Komisija piekrīt Palātas novērtējumam, izņemot vienu kļūdu (skatīt Komisijas atbildi uz 6.13. punktu).

Komisija īsteno rūpīgu procesu, lai pārbaudītu revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru ticamību, kurus pēc vajadzības pārskata. Tas, ka Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gada darbības pārskatā paziņotie kļūdu īpatsvari atbilst Palātas noteiktajiem kļūdu īpatsvaram, apstiprina revīzijas un ziņošana sistēmu ticamību.

Komisija saprot, ka Palātas paziņotais kļūdu īpatsvars ir gada aplēse, kurā nemtas vērā to projekta izdevumu vai izmaksu korekcijas vai atlīdzinājumi, uz ko attiecas pirms Palātas revīzijas konstatētās un reģistrētās kļūdas. Komisija uzsver, ka tai ir saistoša Finanšu regula, kuras 32. panta 2. punkta e) apakšpunktā ir noteikts, ka Komisijas iekšējās kontroles sistēmai ir cita starpā jānodrošina "tādu risku pienācīga pārvaldība, kuri saistīti ar pamatā esošo darījumu likumību un pareizību, ņemot vērā programmu daudzgadu iezīmes, kā arī maksājumu veidu". Komisija turpinās pildīt savu uzraudzības uzdevumu, it sevišķi īstenojot finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšanu līmenī, kas atbilst konstatēto pārkāpumu un trūkumu līmenim.

Turklāt Komisija norāda, ka, ņemot vērā kohēzijas politikas pārvaldības un kontroles sistēmu daudzgadu iezīmes, 2013. gadā pieļautās kļūdas var izlabot arī turpmākajos gados, pat pēc programmu slēgšanas.

Komisija pārbaudīs visus Palātas noteiktos gadījumus un nodrošinās, ka tiek veikti korektīvi pasākumi.

⁽²⁵⁾ Sk. 1.1. pielikuma 17. un 18. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

6.41. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **6.2. pielikumā**. 2010. un 2011. gada pārskatos Palāta ir sniegusi 15 ieteikumus attiecībā uz kohēziju, transportu un enerģētiku. No minētajiem ieteikumiem Komisija pilnībā ir ieviesusi sešus ieteikumus, un četri bija ieviesti lielākajā daļā aspektu. Atlikušajiem pieciem ieviešanas pakāpe atšķiras atkarībā no iesaistītā ģenerāldirektorāta.

6.42. Pēc šīs pārbaudes, kā arī pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2013. gadu, Palāta Komisijai formulē turpmāk izklāstītos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Komisijai kopā ar dalībvalstīm ir jārīkojas saistībā ar nepilnībām, kas konstatētas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta īstenotajā uz riska novērtējumu balstītajā vadības pārbaūžu tematiskajā revīzijā. Šim nolūkam nepieciešams pastiprināt pārbaudes attiecībā uz publiskā iepirkuma noteikumu ievērošanu, kā arī citiem kļūdu avotiem (ar projektu nesaistītas izmaksas vai tādas, kas neveido pievienoto vērtību).
- **2. ieteikums.** Gada kontroles ziņojumos ir jāapliecina, ka Komisija ir pienācīgi pārbaudījusi, vai atlikušo kļūdu īpatsvars ir balstīts uz precīzu, pilnīgu un ticamu informāciju par finanšu korekcijām. Šajā nolūkā Komisijai ikreiz, kad tā uzskata par nepieciešamu, ir jāpieprasa, lai revīzijas iestādes apstiprina, vai sertifikācijas iestāžu sniegtie dati par finanšu korekcijām ir precīzi attiecībā uz katru darbības programmu.

6.42. Komisija ir īstenojusi īpašas darbības konstatēto risku mazināšanai, kuras it sevišķi ietver preventīvus un korektīvus pasākumus, piemēram, norādījumus, apmācību un vienkāršošanu, kā arī stingru politiku attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu un finanšu korekcijas.

Komisija pieņem šo ieteikumu un piekrīt, ka dalībvalstu īstenotās "pirmā līmeņa" pārbaudes ir svarīgas, kā arī ka tās būtu jāturpina stiprināt. Tāpēc Komisija ir sniegusi dalībvalstīm pamatnostādnes par to, kā vadošajām iestādēm būtu jānosaka un jāīsteno savas vadības pārbaudes. Turklāt, izmantojot 2007.–2013. gada plānošanas periodā gūto pieredzi un Palātas konstatējumus, 2014.–2020. gada plānošanas periodam ir sagatavoti un 2014. gada otrajā pusē tiks izdoti vispusīgi norādījumi par vadības pārbaudēm.

Komisija pieņem šo ieteikumu un piekrīt gada darbības pārskatos atklāt gadījumus, kad tā uzskata, ka paziņotās informācijas par ieturējumiem un atgūtajām summām nepietiekamas ticamības dēļ tā šo informāciju neņēma vērā kumulatīvā atlikušā riska aprēķināšanā.

Komisija arī turpinās ņemt vērā dalībvalstu revīziju rezultātus šajā jomā un vajadzības gadījumā pieprasīs revīzijas iestādēm veikt papildu kontroles pasākumus.

Turklāt Komisija palielinās savu revīziju aptvērumu attiecībā uz ieturējumiem un atgūtajām summām nākamajos gados, lai iegūtu papildu pārliecību par paziņoto datu precizitāti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- **3. ieteikums.** Komisijai jānodrošina, lai Kopīgo noteikumu regulas (KNR) 78. un 130. pants attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu tiktu piemērots tādā veidā, kas nepieļauj uzkrāt priekšfinansējumu papildus sākotnējam priekšfinansējuma maksājumam (sk. piemēru 6.4. izcēlumā).
- **4. ieteikums.** Komisijai ir jānodrošina, lai tās dalībvalstu iestādes, kuras atbild par struktūrfondu pārvaldi, atrisina jautājumu par personāla izmaksu noteikšanu pēc augstākām likmēm ES finansētiem projektiem salīdzinājumā ar valsts finansētajiem.
- **5. ieteikums.** Komisijai, kad tā apstiprina darbības programmas jaunajam plānošanas periodam, ir jānodrošina, lai dalībvalstis būtu ņēmušas vērā visas vienkāršošanas iespējas, kas paredzētas Eiropas struktūrfondu un ieguldījumu fondu regulās 2014.–2020. gadam.
- **6. ieteikums.** Komisijai gada darbības pārskatā ir konsekventi jāizklāsta iemesli, kāpēc nav formulētas atrunas (vai tās ir formulētas ar mazāku finanšu ietekmi) gadījumos, kad šāda rīcība ir atkāpe no spēkā esošajiem Komisijas norādījumiem vai apstiprinātās revīzijas stratēģijas.

Komisija nepieņem šo ieteikumu.

Lai gan Komisija piekrīt Palātai, ka dalībvalstīm 2007.–2013. gada un 2014.–2020. gada regulās noteiktā rīcības brīvība, piešķirot līdzekļus darbībām ar likmi, kas zemāka vai augstāka nekā prioritārajam virzienam noteiktā līdzfinansēšanas likme, var izraisīt atšķirības starp ieguldījumu no fondiem, kuru Komisija izmaksājusi dalībvalstij, un ESF summu, ko dalībvalsts atlīdzinājusi projekta līmenī, Komisija uzskata, ka to nevar pielīdzināt priekšfinansējumam.

Saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulu attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu un ikvienu saņemto maksājuma pieprasījumu, kā arī pie slēgšanas Komisija nodrošina, ka dalībvalstij izmaksātie ESF līdzekļi prioritārā virziena līmenī nepārsniedz valsts attiecināmo ieguldījumu, kas norādīts prioritātes maksājuma pieteikumā (Regulas (ES) Nr. 1303/2013 130. panta 2. punkts). Turklāt 132. panta 1. punktā ir noteikts, ka vadošās iestādes nodrošina, ka saņēmēji saņem pilnu valsts attiecināmo izdevumu kopsummu ne vēlāk kā 90 dienas pēc tam, kad saņēmējs ir iesniedzis maksājuma pieprasījumu. Visbeidzot, dalībvalstis nodrošina, ka līdz darbības programmas slēgšanai saņēmējiem izmaksāto valsts izdevumu summa ir vismaz vienāda ar ieguldījumu no fondiem, kuru Komisija izmaksājusi dalībvalstij (Regulas (ES) Nr. 1303/2013 129. pants).

Komisija pieņem šo ieteikumu, taču uzskata, ka šīs problēmas ir jārisina katrā gadījumā atsevišķi. Šis jautājums ir ierosināts jau vairākos Komisijas (Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD) revīzijas ziņojumos. Konkrētām dalībvalstīm, kurās šo problēmu atzina par sistemātisku, ir pieprasīti rīcības plāni, lai risinātu tieši šo jautājumu.

Komisija pieņem šo ieteikumu un to jau īsteno. Attiecībā uz vienkāršošanu 2014.–2020. gada plānošanas periodā Komisija ir veikusi vajadzīgās darbības, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis savās darbības programmās īsteno attiecīgos pasākumus, kā paredzēts Eiropas strukturālo un investīciju fondu regulās. Dalībvalstis saņem vajadzīgo atbalstu, lai nodrošinātu, ka tiek apsvērtas visas vienkāršošanas iespējas, proti, dalībvalstis saņem apmācību un norādījumus par vienkāršoto izmaksu iespējām, kā arī darbojas tehniskās darba grupas, kas mudina aktīvi apmainīties ar labāko praksi. Šādas iespējas īsteno vienkāršošanas pasākumus ir arī atainotas, pieņemot partnerattiecību nolīgumus, ar kuriem dalībvalstīm prasa parādīt vajadzīgās darbības, lai panāktu administratīvā sloga samazināšanu, kā arī parādīt to administratīvo spēju. Tāpat tiek sagatavoti norādījumi par vienkāršošanu, lai palīdzētu dalībvalstīm jaunajā plānošanas periodā pilnībā izmantot būtiski pastiprinātas vienkāršošanas iespējas.

Komisija pieņem ieteikumu un piekrīt gada darbības pārskatu pielikumā atklāt papildu informāciju par tiem atsevišķajiem gadījumiem, kuros, pamatojoties uz tās īpašu situāciju novērtējumu, tā pieņem pamatotu lēmumu nenoteikt atrunas vai neietvert attiecīgo problēmu atrunas skaitliskajā izteiksmē.

6.2. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE KOHĒZIJAS, TRANSPORTA UN ENERĢĒTIKAS JOMĀ

E – Nodarbinātības, sociālo lietu un iekšējās politikas jomā, R – Reģionālās politikas un pilsētpolitikas, Mobilitātes un transporta un Enerģētikas ģD, X – visu ĢD kopējs novērtējums

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākusī		Nav ieviests	Konkrētajā gadījumā neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	1. ieteikums (2010. gada 1. un 3. ieteikums). Stingri pieprasīt ES finansējuma saņemšanai noteikto attiecināmības prasību ieviešanu un, pamatojoties uz 2007.–2013. gada programmu posmā gūto pieredzi, izvērtēt dalībvalstu attiecināmības noteikumu piemērošanu, lai apzinātu jomas, kurās iespējama turpmāka vienkāršo-šana, un novērstu iespējamus kļūdu cēloņus periodā pēc 2013. gada.		E ⁽¹⁾	R ⁽¹⁾				
	6. nodalās 2. ieteikums un 5. nodalās 3. ieteikums . Atgādināt dalībvalstīm par pienākumu ieviest procedūras, kas nodrošina deklarēto izdevumu likumību un pareizību un novērš nepilnības "pirmā līmeņa pārbaudēs", par ko atbild dalībvalstu vadošās iestādes un starpniecstrukturās, kā arī nodrošināt papildu norādījumus un mācības.	E	R ⁽²⁾					
	6. nodalā, 3. ieteikums (2010. gada 2. ieteikums). Mudināt dalībvalstu iestādes stingri piemērot koriģējošos mehānismus pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai (2008. g.). Visos gadījumos, kad vadības un kontroles sistēmu darbībā konstatēti būtiski trūkumi, Komisijai jāpārtrauc vai jāaptur maksājumi, kamēr attiecīgā dalībvalsts nav veikusi koriģējošu pasākumu, un, ja nepieciešams, jāpiemēro finanšu korekcijas.	X						
	4. ieteikums (2010. gada 5. ieteikums). Sniegt revīzijas iestādēm turpmākus norādījumus pašreizējā programmu posmā, jo īpaši par paraugu veidošanu un projektu revīzijas un kvalitātes kontroles gaitā veicamo pārbažu tvērumu; mudināt revīzijas iestādes veikt īpašas sistēmu revīzijas saistībā ar vadošo iestāžu un starpniecstrukturū veiktajām "pirmā līmeņa pārbaudēm".		X ⁽²⁾					

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Konkrētajā gadījumā neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	6. nodaļa, 5. ieteikums . Stingri pārbaudīt revīzijas iestāžu sagatavotajos gada kontroles ziņojumos un revīzijas atzinumos sniegtās informācijas precizitāti un pilnīgumu. Komisijas pārbaudēs pilnībā jāņem vērā informācija, kas pieejama par revīzijas iestāžu veiktajām sistēmu revīzijām un darbību revīzijām.		E ⁽⁴⁾					
	6. nodaļa, 6. ieteikums . Mudināt dalībvalstis izmantot regulās atļautās vienkāršotās izmaksu iespējas, lai mazinātu kļūdu rašanās iespējas.	E						
	5. nodaļa, 1. ieteikums . Padarīt sankciju sistēmas efektīvākas, palielinot finanšu korekciju ietekmi un samazinot iespēju aizvietot neattiecināmos izdevumus ar citiem izdevumiem, kā Komisija to ierosināja kohēzijas jomā attiecībā uz nākamā programmu posmu. Ir jābūt pieņēmumam, ka automātiski piemēro finanšu korekciju, ja pēc gada pārskatu iesniegšanas konstatē pārkāpumus.	R						
	5. nodaļa, 5. ieteikums . Lai padarītu kohēzijas jomas daudzgadu programmu slēgšanas procedūru efektīvāku:	R						
	— atgādināt dalībvalstīm, ka tām ir jānodrošina par 2007.–2013. gada programmu posmu iesniegto galīgo deklarāciju ticamība, — pārbaudīt Palātas norādītās konkrētās nepilnības atbalsta izbeigšanas deklarācijas saistībā ar 2000.–2006. gada programmu slēgšanu, — apsvērt, vai šīs problēmas sastopamas arī citās darbības programmās, un vajadzības gadījumā piemērot finanšu korekcijas, — nodrošināt, lai pašreizējās slēgšanas revīzijās ir pienācīgi ņemti vērā Palātas izvirzītie jautājumi.	R R R R						

-

7. NODAĻA

Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās

SATURS

	Punkts
Ievads	7.1.-7.10.
Politikas grupas īpašās iezīmes	7.2.-7.9.
Riski saistībā ar pareizību	7.5.-7.9.
Revīzijas tvērums un pieeja	7.10.
Darījumu pareizība	7.11.-7.18.
Atlasītu kontroles sistēmu pārbaude	7.19.-7.21.
<i>EuropeAid</i>	7.19.
Paplašināšanās ģenerāldirektorāts	7.20.
Pamatlīgumi	7.21.
Secinājums un ieteikumi	7.22.-7.25.
Secinājums par 2013. gadu	7.22.-7.23.
Ieteikumi	7.24.-7.25.
7.1. pielikums.	Darījumu pārbaudžu rezultāti ārējo attiecību, atbalsta un paplašināšanās jomā
7.2. pielikums.	Atlasītu sistēmu pārbaudes rezultāti ārējo attiecību, atbalsta un paplašināšanās jomā
7.3. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude ārējo attiecību, atbalsta un paplašināšanās jomā

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

7.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu “Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās”, kurā ietilpst šādas politikas jomas: “Ārējās attiecības”, “Attīstība un attiecības ar Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīm”⁽¹⁾, “Paplašināšanās” un “Humānā palīdzība”. Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2013. gadā ir sniegta **7.1. tabulā**.

7.1. tabula. Galvenā informācija par ārējām attiecībām, atbalstu un paplašināšanos 2013. gadā

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi
Ārējās attiecības	Eiropas kaimiņattiecību politika un attiecības ar Krieviju	1 423
	Attiecības ar Āzijas, Vidusāzijas un Tuvo Austrumu valstīm	623
	Kopējā ārpolitika un drošības politika	312
	Attiecības ar Latīņameriku	298
	Reakcija krīzes situācijās un globālie draudi drošībai	264
	Administratīvie izdevumi	157
	Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments (EIDHR)	136
	Sadarbība ar trešām valstīm migrācijas un patvēruma jomā	39
	Politiskā stratēģija un koordinācija	24
	Attiecības un sadarbība ar industrializētām trešām valstīm	19
		3 295
Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm	Administratīvie izdevumi	349
	Ģeogrāfiska sadarbība ar Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīm	295
	Attīstības nevalstiskie dalībnieki	212
	Nodrošinātība ar pārtiku	203
	Vide un ilgtspējīga dabas resursu, tostarp enerģijas, pārvaldība	134
	Humānā un sociālā attīstība	108
	Attīstības sadarbība un <i>ad hoc</i> programmas	30
	Politiskā stratēģija un koordinācija	14
		1 345

⁽¹⁾ Par atbalstu, ko sniedz no Eiropas attīstības fondiem, sagatavo atsevišķus pārskatus, jo to nefinansē no vispārējā budžeta.

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi
Humānā palīdzība	Humānā palīdzība	1 197
	Administratīvie izdevumi	36
	Civilās aizsardzības finanšu instruments	16
		1 249
Paplašināšanās	Paplašināšanās process un stratēģija	833
	Administratīvie izdevumi	87
		920

Maksājumi gadā kopā	6 809
– administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾	629
Pamatdarbības izdevumi kopā	6 180
– avansi ⁽²⁾	4 181
+ dzēstie avansi ⁽²⁾	4 020
Visa revidētā datu kopa	6 019

Saistības gadā kopā	9 173

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

⁽²⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. **1.1. pielikuma** 7. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes

7.2. Uz ES ārējo darbību attiecas Līguma par Eiropas Savienību 21. pantā noteiktie principi. **Attīstības sadarbības** jomā ES galvenais mērķis ir nabadzības mazināšana un ilgākā laika posmā – tās izskaušana⁽²⁾. **Paplašināšanās** mērķis ir palīdzēt kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm ievērot tādas vērtības kā cilvēka cieņa, brīvība, demokrātija, vienlīdzība, tiesiskums un cilvēktiesības⁽³⁾. **Humānās palīdzības** nolūks ir sniegt *ad hoc* palīdzību, atvieglojumus un aizsardzību trešo valstu iedzīvotājiem, kurus skārušas dabas vai cilvēku izraisītas katastrofas⁽⁴⁾.

7.3. Finansējumu piešķir ar šādām programmām un instrumentiem:

- a) ģeogrāfiskās programmas, kas aptver kaimiņattiecības, paplašināšanos un jaunattīstības valstis (3 526 miljoni EUR);
- b) tematiskās programmas, kas attiecas uz pārtikas nodrošinājumu, nevalstisko sektoru un vietējām pārvaldes iestādēm, vides aizsardzību, veselību un izglītību, kā arī uz demokrātiju un cilvēktiesībām (846 miljoni EUR);
- c) ārpolitikas darbība kopējās ārpolitikas un drošības politikas ietvaros, Stabilitātes instruments, vēlēšanu novērošanas misijas un Industrializēto valstu instruments (595 miljoni EUR);
- d) humānā palīdzība un Eiropas Civilās aizsardzības mehānisms (1 213 miljoni EUR).

7.4. Ārējo attiecību un attīstības sadarbības budžeta izpildi veica Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorāts (*EuropeAid*) un Ārpolitikas instrumentu dienests (*FPI*). Paplašināšanās budžeta izpildi veica Paplašināšanās ģenerāldirektorāts (ĢD *ELARG*), savukārt humānās palīdzības budžeta izpildi – Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts (ĢD *ECHO*).

⁽²⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību 208. pants.

⁽³⁾ Līguma par Eiropas Savienību 49. pants.

⁽⁴⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību 214. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Riski saistībā ar pareizību

7.5. Šajā nodaļā aplūkoti izdevumi ir veikti, izmantojot plašu sadarbības instrumentu un piegādes metožu spektru, kas darbojas vairāk nekā 150 valstīs. Noteikumi un procedūras bieži ir sarežģītas, tostarp attiecībā uz konkursiem un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu. Palāta ir novērtējusi risku kā objektīvi lielu.

7.6. Divās jomās – budžeta atbalsts⁽⁵⁾ un ES ieguldījums vairāku līdzekļu devēju projektos, kurus īsteno starptautiskas organizācijas⁽⁶⁾, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO), – instrumentu specifika un maksājumu nosacījumi ierobežo to, cik liela kļūdu iespējamība ir darījumos.

7.7. Budžeta atbalstu iemaksā valsts vispārējā budžetā vai tās konkrētās politikas vai mērķa budžetā. Palāta pārbauda, vai Komisija ir ievērojusi attiecīgās partnervalsts budžeta atbalsta maksājuma veikšanai izvirzītos īpašos nosacījumus un ir pārbaudījusi, ka ir ievēroti vispārējie attiecināmības nosacījumi (piemēram, ir uzlabojusies publiskā sektora finanšu pārvaldība).

7.8. Tomēr Komisija diezgan elastīgi lemj par to, vai šie vispārējie nosacījumi ir ievēroti. Palātas veiktā pareizības revīzija nevar iet tālāk par posmu, kurā atbalstu samaksā partnervalstij. Pārskaitītos līdzekļus pēc tam apvieno ar saņēmējvalsts budžeta resursiem. Jebkuras nepilnības tās finanšu pārvaldībā nebūs par pamatu kļūdām Palātas pareizības revīzijā.

⁽⁵⁾ Budžeta atbalsta maksājumi no vispārējā budžeta 2013. gadā bija 805 miljoni EUR.

⁽⁶⁾ Maksājumi starptautiskām organizācijām no vispārējā budžeta 2013. gadā bija 1,5 miljardi EUR.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

7.9. Komisijas ieguldījumus vairāku līdzekļu devēju projektos apvieno ar citu līdzekļu devēju iemaksām un tos neparedz kādiem īpašiem nosakāmiem attiecināmo izdevumu posteņiem. Izmantojot tā saukto nosacīto pieeju, Komisija pieņem, ka pakārtotie darījumi ir pareizi, ja vien no apvienotās summas ir segts tik daudz attiecināmu izdevumu, kas atbilst ES ieguldījuma apmēram. Ja citi līdzekļu devēji savam ieguldījumam piemēro tādu pašu pieeju un izvirza tādus pašus attiecināmības kritērijus, pastāv risks, ka izdevumi kopumā neatbilst visiem Komisijas un citu donoru apvienotajiem nosacījumiem.

7.9. Komisija uzskata, ka veiktie iekšējās kontroles pasākumi kopā ar starptautisko organizāciju pasākumiem ierobežo šo teorētisko risku līdz līmenim, kas ir patiešām pieņemams.

Komisija nav informēta par jebkādām konkrētām problēmām, kas piemīt nosacītajai pieejai (kura ir izstrādāta, lai Komisija varētu piedalīties vairāku līdzekļu devēju pasākumos, tostarp trasta fondos). Šī pieeja garantē, ka tiek izpildītas prasības, kas attiecas uz ES finansējumu ārējās darbībās (nodrošinot, ka citu donoru piešķirtie līdzekļi ir pietiekami, lai samaksātu par tādām darbībām, kuras nav attiecināmas saskaņā ar ES noteikumiem), vienlaikus tērējot ES līdzekļus pēc iespējas efektīvāk (koordinējot līdzekļu devējus) saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu.

Komisija ierobežo šo risku, novērtējot starptautisko partnerorganizāciju grāmatvedības, revīzijas, iekšējās kontroles, iepirkumu, ex post informācijas publicēšanas un personas datu aizsardzības procedūras pirms jebkādas sadarbības uzsākšanas, kā arī nodrošinot tās personālu attiecīgajā jomā (un piedaloties koordinācijas grupās) un precīzus vispārējus finanšu pārskatus, ko pieprasa starptautiskā organizācija. Turklāt, īstenojot ārējās darbības programmas, sistēmas tiek regulāri pārskatītas, īstenojot pārbaudes apmeklējumus, ko veic ārējie revidenti.

Komisijas veiktajās revīzijās līdz šim nav gūti pierādījumi par šādiem "īpašiem riskiem", kā arī Komisija nav informēta par nevienu citu līdzekļu devēju ar "tādiem pašiem attiecināmības kritērijiem".

PALĀTAS APSVĒRUMI

Revīzijas tvērums un pieeja

7.10. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstīta 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Ārējo attiecību, atbalsta un paplašināšanās jomas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Revīzijā pārbaudīja 172 darījumu izlasi, kā tas definēts **1.1. pielikuma 7. punktā**. Sagatavotā izlase ir reprezentatīva visiem attiecīgās politikas grupas darījumiem. 2013. gada izlasē ietilpa 60 darījumi, kurus bija apstiprinājuši Komisijas centrālie dienesti, un 112 darījumi, kurus bija apstiprinājušas ES delegācijas ⁽⁷⁾.
- b) Ja tika konstatētas kļūdas, Palāta analizēja attiecīgās kontroles sistēmas, lai atklātu konkrēto sistēmas nepilnību.
- c) Kontroles sistēmu novērtējumā pārbaudīja EuropeAid veiktās *ex ante* pārbaudes, uzraudzību un pārraudzību, kā arī iekšējo revīziju.
- d) Palāta izskatīja Komisijas dienestu uzsākto pamatlīgumu izlasi.
- e) Palāta izskatīja FPI un EuropeAid gada darbības pārskatus.
- f) Palāta pārbaudīja, vai Komisija ir ņēmusi vērā 2010. un 2011. gada pārskatos sniegtos ieteikumus (sk. **7.3. pielikumu**).

DARĪJUMU PAREIZĪBA

7.11. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **7.1. pielikumā**. No Palātas pārbaudītajiem 172 darījumiem 50 (29 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz 30 skaitļos izsakāmām kļūdām, Palāta lēš, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 2,6 % ⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ Bosnijā un Hercegovinā, Kambodžā, Moldovā, Palestīnā, Peru, Tunisijā un Turcijā (šīs valstis revidenti apmeklēja), kā arī Afganistānā, Bangladešā un Irākā (šīs valstis revidenti neapmeklēja, bet veica dokumentāras pārbaudes).

⁽⁸⁾ Palātas aplēse par kļūdu īpatsvaru ir iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 1,2 % līdz 4,0 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

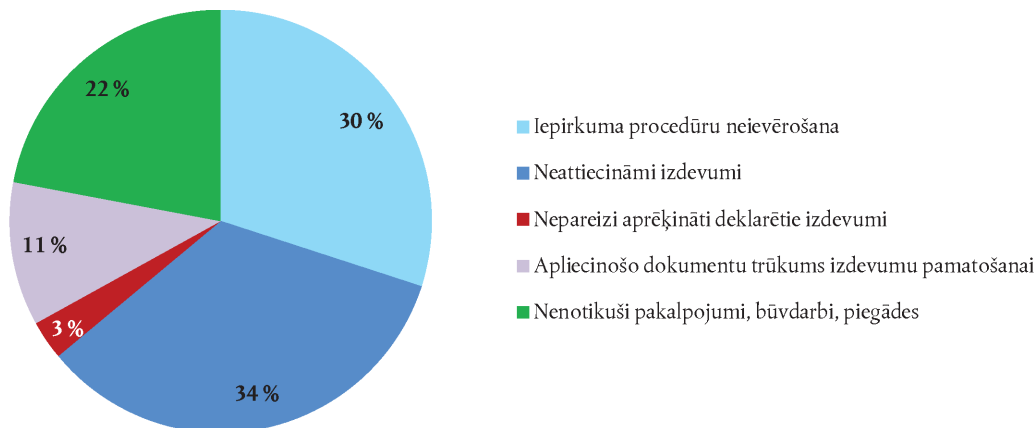
PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

7.12. No 172 maksājumiem un noskaidrotajām summām 30 maksājumos bija skaitļos izsakāmas kļūdas, no kurām 20 bija galīgajos maksājumos un noskaidrotajās summās. Visas šīs skaitļos izsakāmas kļūdas bija darījumos, kurus Komisija principā pārbaudīja, bet nevienu no tām nebija novērsusi vai atklājusi. Palāta divos darījumos atrada kļūdas, kuras nebija atklājuši līdzekļu saņēmēju ieceltie revidenti.

7.13. **7.1. grafikā** ir parādīti kļūdu veidi un to sadalījums kopējā šai politikas grupai aplēstajā kļūdu īpatsvarā.

7.1. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums iespējamākajā kļūdu īpatsvarā

7.14. Kategorijā “neattiecināmi izdevumi” (14 darījumi) ir ietverti izdevumi par darbībām, kuras nav paredzētas līgumā vai kuras notikušas ārpus attiecināmības perioda, neattiecināmi nodokļi un netiešās izmaksas, kuras nepareizi pieskaitītas kā tiešās izmaksas. Trijos citos gadījumos Komisija nepareizi pieņēma (un noskaidroja) izdevumus par pakalpojumiem, būvdarbiem vai piegādēm, lai gan laikā, kad Komisija šos izdevumus pieņēma, tie vēl nebija radušies. Kļūdu piemēri ir aprakstīti 7.1. izcēlumā.

7.12. Komisijas kopīga atbilde uz 7.12. līdz 7.15. punktu.

Komisijas pārbaudes ir veidotas tā, lai ex post revīzijās pēc galīgajiem maksājumiem vēl būtu iespējams atklāt un labot kļūdas. Ārējā atbalsta ģenerāldirektorāti katru galu plāno un īsteno plašu ex post revīziju programmu, pamatojoties uz oficiālu riska novērtēšanas procesu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.1. izcēlums. Skaitļos izsakāmu kļūdu piemēri

Neattiecināmi izdevumi

Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts

Komisija parakstīja 750 000 EUR vērtu dotācijas nolīgumu ar kādu Vācijas NVO. Bija paredzēts īstenot humānās palīdzības projektu veselības aprūpes sniegšanai neaizsargātām iedzīvotāju grupām Nigērā 2011. un 2012. gadā. NVO ieskaitīja projektā 12 800 EUR kā sociālās drošības izmaksas un nodokļus, bet Komisijai šīs izmaksas nebūtu bijis jāatlīdzina, jo tās neattiecās uz ES finansēto projektu.

Izdevumi, kas vēl nebija radušies

EuropeAid – Moldova

Komisija parakstīja nolīgumu par iemaksām ANO Attīstības programmā 10,6 miljonu EUR apmērā. No šīs summas ES bija paredzējusi ar 9,5 miljoniem EUR finansēt ekonomisko un sociālo attīstību Moldovā.

2013. gadā Komisija nepareizi pieņēma izdevumus 1,8 miljonu EUR apmērā saistībā ar līgumiem, kurus organizācija bija parakstījusi, bet par kuriem izdevumi vēl nebija radušies.

KOMISIJAS ATBILDES

7.1. izcēlums. Skaitļos izsakāmu kļūdu piemēri

Komisija uzsver to, ka pirms katra maksājuma veiktā ex ante kontrole ir jāskata kopējās kontroles sistēmas kontekstā. Ar pašreizējām pārraudzības un kontroles sistēmām vēl varēja noteikt kļūdas, veicot ex post kontroli, jo Palātas revidētā darbība netika revidēta pēc Komisijas kontroles pēdējiem posmiem.

Tomēr Komisija atgādināja partnerim par tā līgumiskajām saistībām un jo īpaši par to, ka partnerim ir jāturpina uzlabot iekšējās kontroles sistēmas.

7.15. Četras no 30 skaitļos izsakāmām kļūdām bija nepareizas iepirkuma vai līgumslēgšanas procedūras, kuras piemēroja vai nu Komisija pati (viens gadījums), vai arī dotāciju saņēmēji (trīs gadījumi) (sk. piemēru 7.2. izcēlumā).

7.2. izcēlums. Nepareiza līgumslēgšanas procedūra

EuropeAid – Tunisija

Komisija parakstīja pakalpojumu līgumu ar Francijas juridisko ekspertu par 98 000 EUR vērtiem konsultāciju pakalpojumiem Tunisijā. Šis līgums faktiski bija jau pastāvoša pakalpojuma līguma pagarinājums, kas ir pretrunā Finanšu regulai, tātad ir noteikumu pārkāpums.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

7.16. Deviņos darījumos, kuri ietilpa valsts pirmspievienošanās programmā, Komisija pēc savas iniciatīvas apstiprināja (t. i., noskaidroja ⁽⁹⁾) izdevumus kopā par 150 miljoniem EUR, lai gan trūka apliecinājo dokumentu, kuri Komisijai būtu pierādījuši, ka izdevumi reāli radušies, precīzi atspoguļoti pieņemtajās summās un bijuši attiecināmi. Noskaidrotās summas bija balstītas uz Komisijas aplēsēm, nevis uz notikušām, samaksātām un pieņemtām izmaksām, kuras atbilst faktiskām, ar apliecinājumiem dokumentiem pamatotām izmaksām. Papildus deviņiem izlasē iekļautajiem darījumiem Palāta pamanīja arī citus darījumus, kuros bija tā pati sistēmiskā kļūda. Pēc Palātas veiktās revīzijas Komisija atzina Palātas konstatēto kļūdu summu noskaidrošanā un attiecīgajos darījumos sāka ieviest grāmatvedības korekcijas. Komisija arī piekrita attiecīgi grozīt noskaidrošanas procedūru.

7.17. No 172 darījumiem 20 darījumos bija 30 skaitļos neizsakāmas kļūdas, kas bija saistītas ar likumisko vai līgumisko saistību neievērošanu.

7.18. Pārbaudītajos 20 budžeta atbalsta darījumos nebija likumības un pareizības kļūdu. Viens no darījumiem bija Komisijas 2013. gada novembrī veiktais 15 miljonu EUR maksājums, kas bija pirmā fiksētā daļa no paredzētā budžeta atbalsta 35 miljonu EUR apmērā Ukrainas vides politikas īstenošanas atbalstam. Šo maksājumu Komisija apstiprināja, pamatojoties uz to, ka bija izpildīti gan vispārējie, gan konkrētie nosacījumi. Tātad Komisijas secināja, ka bija izpildīti arī divi no vispārējiem nosacījumiem, proti, ka Ukrainas valdība nodrošināja makroekonomikas stabilitāti un publisko finanšu pārvaldības ticamību un pārredzamību, kaut arī daži no galvenajiem rezultativajiem rādītājiem bija izpildīti vāji. Šis piemērs parāda risku, kas aprakstīts 7.7. un 7.8. punktā.

ATLASĪTU KONTROLES SISTĒMU PĀRBAUDE

EuropeAid

7.19. Palātas veiktās *EuropeAid* sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts 7.2. pielikumā. Sīkāk *EuropeAid* sistēmu novērtējuma rezultāti, tostarp *EuropeAid* veiktais atlikušo kļūdu īpatsvara pētījums, ir izklāstīti Palātas Gada pārskatā par darbībām, ko finansē no astotā, devītā un desmitā Eiropas Attīstības fonda (33.–45. punkts).

7.16. Komisija piekrīt, ka, noskaidrojot šīs summas, kas tika darīts vienīgi iekšējās grāmatvedības un pārvaldības nolūkos un kas atšķiras no oficiālajām procedūrām deklarēto izdevumu apstiprināšanai, netika ievērotas Komisijas procedūras. Komisija pieņem, ka šī grāmatvedības pieeja ir jāmaina, un tā jau ir atcēlusi attiecīgo maksājumu noskaidrošanu. Paplašināšanās ģenerāldirektorāts (ELARG) ievieš jaunu maksājumu noskaidrošanas procedūru. Pirmspievienošanās palīdzība ietver stingras sistēmu un procedūru pārbaudes un uzraudzību pirms jebkāda priekšfinansējuma izmaksāšanas. Katra programma ilgst vairākus gadus, un tikai katras programmas ieviešanas beigās ir iespējams novērtēt reālās izmaksas un to, cik veiksmīgs ir pats projekts.

7.18. Komisija ar prieku norāda, ka budžeta atbalsta darījumos nav kļūdu.

⁽⁹⁾ Priekšfinansējuma dzēšanai/noskaidrošanai būtu jānotiek, pamatojoties uz līdzekļu saņēmēju sniegtu pārbaudāmu informāciju saskaņā ar Finanšu regulā un tās piemērošanas noteikumos noteikto procedūru.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Paplašināšanās ģenerāldirektorāts

7.20. Savā 2013. gada ticamības deklarācijā paplašināšanās ģenerāldirektors pauž pamatotu pārliecību, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par pakārtoto darījumu likumību un pareizību un ka ziņojumā sniegtā informācija ir ticama, pilnīga un pareiza. Tomēr, kā aprakstīts 7.16. punktā, Palāta konstatēja, ka Paplašināšanās ģenerāldirektorāta iegrāmatotie izdevumi balstījās uz pašu aplēsēm, nevis uz notikušām, samaksātām un pieņemtām izmaksām, kuras atbilst faktiskām, ar apliecinātiem dokumentiem pamatotām izmaksām. Tā kā riskam pakļautā summa ir 150 miljoni EUR, ģenerāldirektoram vajadzēja formulēt atrunu.

Pamatlīgumi

7.21. Palāta izskatīja pamatlīgumus, kuriem konkursus rīkoja šīs politikas grupas darbā iesaistītie trīs ģenerāldirektorāti un viens dienests (FPI), un neatklāja kļūdas vai sistēmu nepilnības.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI**Secinājums par 2013. gadu**

7.22. Šajā politikas grupā:

- a) darījumu pārbaude liecina, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars datu kopā ir 2,6 %;
- b) Paplašināšanās ģenerāldirektorāts ir pieļāvis sistēmisku kļūdu izdevumu noskaidrošanā 150 miljonu EUR apmērā;
- c) pārbaudītās EuropeAid sistēmas ir novērtētas kā daļēji efektīvas ⁽¹⁰⁾.

7.23. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka apstiprinātajos izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

7.20. Skatīt Komisijas atbildi uz 7.16. ieteikumu.

Komisija uzskata, ka Paplašināšanās ģenerāldirektorātam nebija jānosaka atruna. Visi attiecīgie darījumi tika atcelti pirms galīgo pārskatu sagatavošanas.

7.22.

- c) Komisija norāda, ka EuropeAid pārvaldītajos darījumos kļūdu īpatsvars ir mazāks nekā 2012. gadā.

⁽¹⁰⁾ Secinājums par sistēmām attiecas tikai uz tām sistēmām, kuras tika izvēlētas pārbaudei, kā noteikts 7.10. punktā aprakstītajā revīzijas tvērumā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

7.24. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **7.3. pielikumā**. 2010. un 2011. gada pārskatos Palāta ir sniegusi 11 ieteikumus. No šiem ieteikumiem Komisija ir pilnībā ieviesusi astoņus ieteikumus, divus tā ir ieviesusi lielākajā daļā aspektu un vienu dažos aspektos.

7.25. Ņemot vērā šo pārbaudi, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2013. gadu, Palāta ir sagatavojusi turpmāk izklāstītos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Komisijai un īpaši Paplašināšanās ģenerāldirektorātam jānodrošina, lai darbiniekiem dotajās instrukcijās tiktu precizēts, ka summas noskaidrojamas tikai uz radušos izdevumu pamata, nevis uz pašu izdarītu aplēšu pamata.
- **2. ieteikums.** FPI jāakreditē visas KĀDP misijas, izmantojot “sešu pilāru novērtējumu” ⁽¹¹⁾.

Komisija piekrīt šim ieteikumam un norāda, ka pašreizējos grāmatvedības noteikumos un vadlīnijās, kas jau ir saskaņoti ar ģenerāldirektorātiem, ir precizēta pareiza izdevumu noskaidrošanas procedūra. ELARG ieviesīs jaunu izdevumu noskaidrošanas procedūru. Izmaksu atzīšanas pamatā arī turpmāk būs kontu noskaidrošanas procedūra.

Komisija piekrīt šim ieteikumam. Revidenti ir novērojuši uzlabojumus, kā norādīts 7.3. pielikumā. Ārpolitikas instrumentu dienests (FPI) apņēmās panākt misiju arvien lielāku atbilstību, sākot ar lielāko. Šis mērķis vēl aizvien ir jāsasniedz, taču FPI uzskata, ka ir novērsti neatbilstības radītie riski. Četras lielākās misijas, kas ir atbilstošas vai tuvākajā laikā būs atbilstošas, veido 80 % no kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) budžeta, ko pārvalda misijas. Vēl aktuāls ir jautājums par izmaksu efektivitāti, padarot misijas atbilstošas, jo daudzām no tām ir ierobežots dzīves cikls. Jaunās KĀDP misijas pēc definīcijas nevar būt atbilstošas no pirmās dienas, jo ir nepieciešamas laiks, lai izveidotu to sistēmas. Gadījumos, kad misijas nav atbilstošas, FPI nedelegē pilnīgu finanšu pārvaldību, bet turpina īstenot risku novērtšanas kontroli. Tagad tas ir pilnībā atzīts Finanšu regulā (60. panta 2. punktā).

⁽¹¹⁾ Sk. 7.3. pielikumu.

7.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ĀRĒJO ATTIECĪBU, ATBALSTA UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

	2013. g.					2012. g.	2011. g.	2010. g.
	EuropeAid ⁽³⁾	FPI	ĢD ELARG	ĢD ECHO	Kopā			
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE								
Kopējais darījumu skaits	115	9	18	30	172	174	120	90
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾								
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā								
klūdu nav	77 % (88)	78 % (7)	50 % (9)	60 % (18)	71 % (122)	77 %	59 %	62 %
ir viena vai vairākas kļūdas	23 % (27)	22 % (2)	50 % (9)	40 % (12)	29 % (50)	23 %	41 %	38 %
Kļūdaino darījumu analīze								
Analīze pēc kļūdu veida								
citas neatbilstības un skaitļos neizsakāmas kļūdas	22 % (6)	100 % (2)	100 % (9)	25 % (3)	40 % (20)	25 %	55 %	47 %
skaitļos izsakāmas kļūdas	78 % (21)	0 % (0)	0 % (0)	75 % (9)	60 % (30)	75 %	45 %	53 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APIĒSTĀ IETEKME								
Iespējamākais kļūdu īpatsvars	2,6 %				3,3 %	N/A	N/A	N/A
Augstākā kļūdu robeža	4,0 %							
Zemākā kļūdu robeža	1,2 %							
⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, izlasi sadalīja mazākās.								
⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.								
⁽³⁾ Tostarp divi Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildāģentūras darījumi.								

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, izlasi sadalīja mazākās.⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.⁽³⁾ Tostarp divi Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildāģentūras darījumi.

N/A – nav attiecināms.

7.2. PIELIKUMS

ATLASĪTU SISTĒMU PĀRBAUDES REZULTĀTI ĀRĒJO ATTIECĪBU, ATBALSTA UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

Pārbaudīto sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Ex ante pārbaudes	Uzraudzība un pārraudzība	Iekšējā revīzija	Kopvērtējums
EuropeAid	Dalēji efektīvas	Dalēji efektīvas	Dalēji efektīvas	Dalēji efektīvas

7.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE ĀRĒJO ATTIECĪBU, ATBALSTA UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākusies		Nav ieviests	Konkrētajā gadījumā neatbilst	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2011	1. ieteikums. <i>EuropeAid</i> , Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD un <i>FPI</i> jāuzlabo dotācijas līgumu pārraudzība, konkrēti, labāk jāizmanto apmeklējumi uz vietas ar mērķi novērst un atklāt neatbilstošas izdevumu deklarēšanu un/vai jāizvērs to revīziju apjoms, par kurām Komisija slēdz apakšlīgumus.		X					
	2.1. ieteikums. <i>FPI</i> jānodrošina, lai sāktu darbu iekšējās revīzijas nodaļā.	X						
	2.2. ieteikums. <i>FPI</i> skaidri jādefinē riska novērtējumam vajadzīgie kritēriji, kas izmantojami, atlasot revīdējamus līgumus SI un KĀDP jomā.	X						
	2.3. ieteikums. <i>FPI</i> jānodrošina, lai visas KĀDP misijas tiktu akreditētas, izmantojot "sešu pīlāru novērtējumus".			X				
	2.4. ieteikums. <i>FPI</i> ātrāk jāslēdz vecie KĀDP līgumi. (2011. gada pēcparbaude / atjaunināts 2009. gada ieteikums)		X				Skatīt Komisijas atbildi uz 2. ieteikumu.	

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Konkrētajā gadījumā neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2010	3. ieteikums. Paplašināšanās ĢD izvērtē kā jēdīgu kritēriju, kas jāievieš, lai atceltu <i>ex ante</i> pārbaudes, un nosacījumi, pie kādiem var apturēt pārvaldības deleģēšanu decentralizētajām valstīm, un pārbaudīt valstu iestāžu izmantoto sistēmu darbību. (2010. gada pēcpārbaude / atjaunināts 2009. gada ieteikums)	X						
	4. ieteikums. Paplašināšanās ĢD turpmāk jāuzlabo vadības informācijas sistēmas ievadīto datu kvalitāte. (2010. gada pēcpārbaude / atjaunināts 2009. gada ieteikums)	X						
	5. ieteikums. Paplašināšanās ĢD jāizstrādā rīks, kas atvieglo apmeklējumu rezultātu konsolidāciju saistībā ar likumību un pareizību. (2010. gada pēcpārbaude / atjaunināts 2009. gada ieteikums)	X						
	6. ieteikums. Paplašināšanās ĢD plašāk jāpiemēro darījumu <i>ex post</i> pārbaudes centralizētai pārvaldībai.	X						
	7. ieteikums. Komisijai ir jādefinē saskaņota metodoloģija atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķinam, ko veic ārējo attiecību direktorāti un uz kura pamata ģenerāldirektori sniedz savus vadības apliecinājumus.	X						
	8. ieteikums. Humānās palīdzības ĢD jāizveido un jāievieš mehānisms, ar kura palīdzību varētu vākt un analizēt datus par to, kā partneri izmanto “iepirkuma centrus humānās palīdzības jomā”. (2010. gada pēcpārbaude / atjaunināts 2009. gada ieteikums)	X						

8. NODAĻA

Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	8.1.–8.5.
Politikas grupas īpašās iezīmes	8.2.–8.4.
Revīzijas tvērums un pieeja	8.5.
Darījumu pareizība	8.6.–8.16.
Pētniecības izdevumos tāda paša veida un diapazona kļūdas kā iepriekš	8.8.–8.12.
Vairāk kļūdu izglītības un kultūras politikas jomā	8.13.
Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana ievērojami ietekmē kļūdu īpatsvaru 2013. gadā	8.14.–8.15.
Neattiecināmas izmaksas var ierobežot ES pievienoto vērtību	8.16.
Atlasītu kontroles sistēmu pārbaude	8.17.–8.32.
Izmaksu deklarāciju apliecināšana nenovērš visas kļūdas	8.18.–8.20.
Nepilnības pārbaudēs pirms maksājumu apstiprināšanas	8.21.–8.24.
Dažos ģenerāldirektorātos ir kavējumi saņēmēju revīzijās	8.25.–8.30.
Atlasītu Komisijas gada darbības pārskatu pārbaude	8.31.–8.32.
Secinājums un ieteikumi	8.33.–8.36.
Secinājums par 2013. gadu	8.33.–8.34.
Ieteikumi	8.35.–8.36.
Garantiju fonda ārējai darbībai revīzijas rezultāti par 2013. gadu	8.37.–8.40.
8.1. pielikums.	Darījumu pārbažu rezultāti politikas grupā “Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika”
8.2. pielikums.	Atlasītu sistēmu pārbažu rezultāti politikas grupā “Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika”
8.3. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude politikas grupā “Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika”

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

8.1. Šajā nodaļā izklāstīts īpašais izvērtējums par pētniecību un citu iekšējo nozaru politiku, kas aptver šādas politikas jomas: "Pētniecība", "Izglītība un kultūra", "Komunikācijas tīkli, saturs un tehnoloģija", "Uzņēmējdarbība", "Iekšlietas", "Tiešā pētniecība", "Ekonomika un finanses", "Komunikācija", "Tieslietas", "Iekšējais tirgus", "Tirdzniecība" un "Konkurence". Šajā nodaļā aprakstīti arī rezultāti, ko Palāta ieguva, veicot Garantiju fonda ārējai darbībai kārtējo revīziju. Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2013. gadā ir sniegta **8.1. grafikā**.

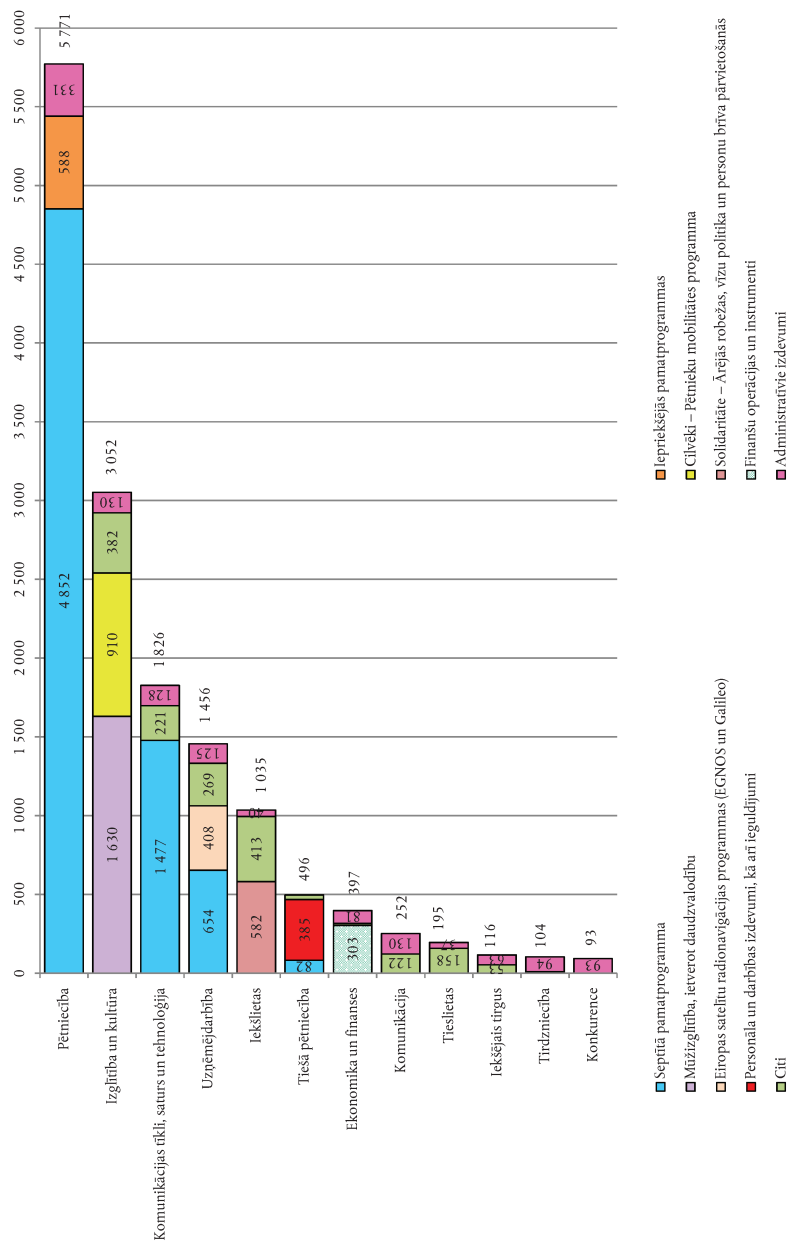
Politikas grupas īpašās iezīmes

8.2. Izdevumi attiecas uz daudziem politikas mērķiem, proti, pētniecību un inovāciju, izglītību, drošību, migrāciju un pasākumiem finanšu krīzes seku pārvarēšanai.

8.3. Gandrīz 90 % no izdevumiem ir dotācijas saņēmējiem, kuri piedalās projektos. Starp citiem izdevumiem kā piemērus var minēt atbalstu Eiropas Investīciju bankas pārvaldītiem finanšu instrumentiem un iemaksas programmās, ko pārvalda dalībvalstis, piemēram, Ārējo robežu fondā.

8.4. Izņemot priekšfinansējuma maksājumus, kurus veic pēc dotācijas nolīguma vai finansēšanas lēmuma parakstīšanas, ar ES līdzekļu maksājumu atlīdzina izmaksas, ko programmas vai projekta saņēmēji deklarē izmaksu deklarācijās. Galvenais risks pareizībai ir tāds, ka saņēmēji izmaksu deklarācijās iekļauj izmaksas, kuras nav attiecināmas vai ir nepierādāmas un kuras Komisijas vai dalībvalstu kontroles sistēmas neatklāj un neizlabo.

8.1. grafiks. Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika. Galvenā informācija par 2013. gadu

Maksājumi no ES budžeta 2013. gadā
miljonus EUR

Maksājumi gadā kopā, kā attēlots grafikā	14 793
– administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾	1 637
Pamatdarbības izdevumi kopā	13 156
– avansi ⁽²⁾	8 823
+ dzēstie avansi ⁽²⁾	6 098
Visa revidētā datu kopa	10 431
Saistības gadā kopā	17 812

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.⁽²⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāku izklāstu sk. 1.1. pielikuma 7. punkta).

Avots: Eiropas Savienības 2013. gada konsolidētie pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Revīzijas tvērums un pieeja

8.5. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstīta 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Pētniecības un citu iekšējo nozaru politikas revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem specifiskiem jautājumiem:

- a) Revīzijā pārbaudīja 150 darījumu izlasi, kā tas definēts **1.1. pielikuma 7. punktā**. Sagatavotā izlase ir reprezentatīva visiem attiecīgās politikas grupas darījumiem. Izlasē par 2013. gadu ietilpa 89 darījumi saistībā ar pētniecību (86 darījumi, kas attiecas uz Septīto pamatprogrammu (PP), un trīs darījumi, kas attiecas uz Sesto pamatprogrammu), 25 darījumi saistībā ar Mūžizglītības programmu (MIP) un programmu "Jaunatne darbībā" un 36 darījumi, kas attiecas uz citām programmām.
- b) Kontroles sistēmu novērtējumā tika apskatīta Septītā pamatprogramma, kuras trīs galvenie kontroles elementi ir šādi:
 - saņēmēju projektu izmaksu deklarāciju apliecināšana, ko neatkarīgi revidenti veic, pirms deklarācijas tiek iesniegtas Komisijai,
 - Komisijas veiktās iesniegto izmaksu deklarāciju un projektu progresu ziņojumu pārbaudes pirms maksājumu apstiprināšanas,
 - saņēmēju izlases revīzijas, ko veic Komisija, un revīzijā atklāto neattiecināmo atlīdzināto summu atgūšana.
- c) Palāta pārbaudīja Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektora, Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģenerāldirektorāta, Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāta un Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūras (EACEA) 2013. gada darbības pārskatus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

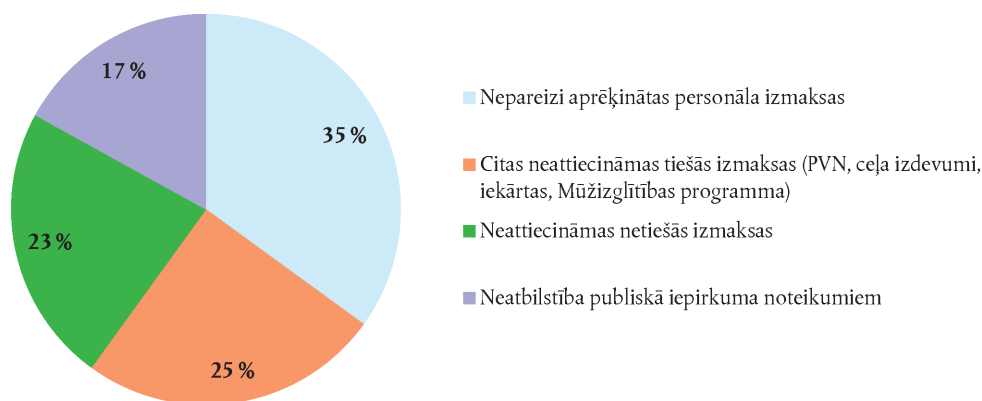
DARĪJUMU PAREIZĪBA

8.6. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **8.1. pielikumā**. No 150 Palātas revidētajiem darījumiem 76 (51 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz 54 skaitliski izteiktajām kļūdām, Palāta lēš, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 4,6 % ⁽¹⁾.

8.7. Raksturīgākie kļūdu veidi ir nepareizi aprēķinātas personāla izmaksas, citas neattiecināmas tiešās izmaksas, piemēram, nepierādāmi ceļa izdevumi vai iekārtu izmaksas, un netiešās izmaksas, kas pamatojas uz nepareizi aprēķinātām pieskaitāmajām likmēm vai kurās iekļautas neattiecināmas, ar projektu nesaistītas izmaksu kategorijas. Turklāt saņēmēju neievērotie publiskā iepirkuma noteikumi, kas agrāk nebija nozīmīgs kļūdu avots šajā politikas grupā, ievērojami ietekmēja kļūdu īpatsvaru 2013. gadā (sk. **8.2. grafiku**).

8.6. Komisija uzskata, ka Palātas konstatētais kļūdu īpatsvars ir viens no ES izdevumu īstenošanas efektivitātes rādītājiem. Svarīgi ir ņemt vērā arī tās daudzgadu kontroles stratēģijas rezultātus. Pamatojoties uz to, Komisijas dienesti aprēķina atlikušo kļūdu īpatsvaru, ņemot vērā programmas īstenošanas laikposmā atgūtos līdzekļus, korekcijas, kā arī kontroles un revīziju ietekmi. 2013. gada beigās aprēķinātā atlikusī kļūda bija aptuveni 3 % pētniecībā, 0,95 % Mūžizglītības programmā un programmā "Jaunieši darbībā", ko pārvalda valstu aģentūras, un mazāka par 2 % iekšlietu un tieslietu jomā.

8.2. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums iespējamākajā kļūdu īpatsvarā

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

⁽¹⁾ Palātas aplēse par kļūdu īpatsvaru ir iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 2,6 % līdz 6,6 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Pētniecības izdevumos tāda paša veida un diapazona kļūdas kā iepriekš

8.8. Pētniecības izdevumos Palāta konstatēja līdzīga veida un diapazona kļūdas kā iepriekšējos gados. Šāda veida kļūdas Komisija līdzīgā diapazonā un biežumā konstatē arī savās revīzijās.

8.9. Vairākumā gadījumu kļūdas rodas tāpēc, ka saņēmēji nepareizi aprēķina projekta attiecināmo izmaksu summu vai deklarē izmaksas, kuras neattiecas uz projektu vai kuras nav iespējams pamatot. Personāla izmaksas bieži ir novērtētas par augstu, jo saņēmēji deklarē budžetā paredzētās izmaksas, nevis faktiskās izmaksas, vai arī tāpēc, ka izcenojuma stundas likmes nav pareizas vai tiek pieskaitītas izmaksas par laiku, kas netika ieguldīts projektā. Attiecībā uz citām tiešajām izmaksām saņēmēji, kas pieļauj kļūdas, bieži vien nepareizi aprēķina attiecināmās izmaksas (piemēram, projektā izmantoto iekārtu amortizācijas izmaksas novērtē par augstu) vai deklarē netiešos nodokļus kā attiecināmās izmaksas. Bieži tiek uzrādītas pārāk augstas netiešās izmaksas, jo saņēmēji iekļauj izmaksas, kas nav saistītas ar pētniecību, piemēram, mārketinga vai izplatīšanas izmaksas (sk. piemēru 8.1. izcēlumā).

8.1. izcēlums. Kļūdas deklarētajās izmaksās Eiropas pētniecības finansējuma (Septītās pamatprogrammas) projektā

Saņēmējs, kurš bija iesaistīts kādā Septītās pamatprogrammas projektā, deklarēja izdevumus 185 500 EUR apmērā, un tādējādi Komisija atlīdzināja ES ieguldījumu 98 000 EUR apmērā. Palāta atklāja vairākas kļūdas deklarētajās izmaksās, starp tām bija:

- nepareiza metode personāla izmaksu aprēķinā, balstoties uz aplēsēm,
- neattiecināma pievienotās vērtības nodokļa deklarēšana ceļa izdevumos,
- ar projektu nesaistītu netiešo izmaksu attiecināšana.

Saņēmēju deklarētās neattiecināmās izmaksas bija aptuveni 36 000 EUR.

Palāta konstatēja neattiecināmas deklarētās izmaksas vairāk nekā trešdaļā izlasē iekļauto Septītās pamatprogrammas projektu.

8.9. Komisija atzīst Palātas konstatētās kļūdas un to diapazonu.

8.1. izcēlums. Kļūdas deklarētajās izmaksās Eiropas pētniecības finansējuma (Septītās pamatprogrammas) projektā

Komisija vēlas uzsvērt, ka Palātas ziņotās kļūdas bija iespējams noteikt tikai padziļinātā ex post finanšu revīzijā, bet ne ex ante revīzijā.

Jaunajā pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" nevajadzētu būt lielākajai daļai šāda veida kļūdu, jo būs atļautas aplēstās personāla vidējās izmaksas (kas ir ierasta atbalsta saņēmēju prakse), PVN būs attiecināmās izmaksas, ja tas nebūs atgūstams, un netiešo izmaksu vienotā likme palīdzēs izvairīties no konstatētā kļūdu veida.

8.10. Pēdējos Septītās pamatprogrammas dotāciju nolīgumus parakstīja 2013. gadā. Komisija šos projektus pārvaldīs un revidēs vismaz līdz 2017. gadam, paralēli sākot īstenot nākamo pētniecības programmu "Apvārsnis 2020".

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

8.11. Programmas "Apvārsnis 2020" vienkāršāki noteikumi, piemēram, saņēmēju parasti izmantotās grāmatvedības prakses plašāka pieņemšana un netiešo izmaksu atlīdzināšana pēc vienotas likmes, ir paredzēti, lai mazinātu sarežģītību saņēmējiem un mazinātu kļūdu īpatsvaru. Tomēr ietekme uz kļūdu īpatsvaru kļūs redzama tikai 2016. gada beigās pēc tam, kad būs izmaksāta nozīmīgu starpposma maksājumu pirmā kārtā.

8.12. Komisija 2013. gadā vēl vairāk samazināja laiku pētniecības dotāciju izmaksām. Tomēr Palāta konstatēja, ka 14 gadījumos projektu koordinatori kavējās pārskaitīt līdzekļus citiem projekta partneriem. Lai gan dažos gadījumos kavēšanās iemesli bija saprotami, piemēram, šaubas par partnera faktiskajiem izdevumiem, nevajadzīga kavēšanās nelabvēlīgi ietekmē saņēmējus, kas savu pētījumu finansēšanai lielā mērā paļaujas uz ES līdzekļiem, piemēram, mazos un vidējos uzņēmumus (MVU).

8.12. Līdzekļu sadale ir jautājums, kam piemēro atbalsta saņēmēju noslēgtā konsorcijs līguma noteikumus, un Komisija nav šā līguma puse. Komisija uzskata, ka vislabāk būtu, ja līdzekļu dalīšana starp konsorcijs biedriem notiktu saskaņā ar konsorcijs līgumu. Gadījumā, ja atklājas, ka līdzekļu sadale tiek kavēta, projekta koordinators ir jāpiemēro Komisijas standarta prakse, lai noteiktu šīs kavēšanās iemeslus.

Turklāt Komisija ir atgādinājusi koordinatoriem par to pienākumu pienācīgi sadalīt līdzekļus.

Vairāk kļūdu izglītības un kultūras politikas jomā

8.13. Aptuveni puse (12 no 22) no izlasē iekļautajiem Mūzizglītības programmas darījumiem 2013. gadā attiecās uz izglītības un mācību projektiem, kas nebija Erasmus studentu apmaiņa. Šos projektus parasti īsteno mazas struktūras, piemēram, nevalstiskas organizācijas, skolas un MVU. Šo saņēmēju administratīvā spēja ir ierobežota. Bieži vien tie ir nesen iesaistījušies programmā un nav pienācīgi iepazinušies ar noteikumiem un procedūrām, it īpaši ar prasību uzturēt atsevišķus grāmatvedības ierakstus par projektu un saglabāt visus apliecinājošos dokumentus par izmaksām, kas radušās projekta gaitā. Tā rezultātā biežāk rodas kļūdas (sk. piemēru 8.2. izcēlumā).

8.2. izcēlums. Kļūdas deklarētajās izmaksās Mūzizglītības programmas projektā

Saņēmējs, kurš bija iesaistīts kādā Mūzizglītības programmas mācību projektā, savā izmaksu deklarācijā iekļāva vairāk nekā 260 000 EUR lielas personāla izmaksas, un tādējādi Komisija atlīdzināja ES ieguldījumu aptuveni 190 000 EUR apmērā. Palāta deklarētajās izmaksās atklāja vairākas kļūdas:

- personāla izmaksu aprēķinā bija izmantotas nepareizas stundas likmes,
- apakšlīguma izmaksas bija deklarētas kā personāla izmaksas,
- bija deklarētas izmaksas, kuras bija radušās pirms projekta attiecināmības perioda sākuma.

Šim projektam Palāta pārbaudīja izmaksas aptuveni 114 000 EUR apmērā un konstatēja neattiecināmas izmaksas aptuveni 48 000 EUR apmērā.

Palāta konstatēja neattiecināmas deklarētās izmaksas vairāk nekā ceturtajā daļā izlasē iekļauto Mūzizglītības programmas projektu.

8.2. izcēlums. Kļūdas deklarētajās izmaksās Mūzizglītības programmas projektā

Komisija atzīst Palātas konstatētās kļūdas un atgūs nepamatoti izmaksāto summu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana ievērojami ietekmē kļūdu īpatsvaru 2013. gadā

8.14. Pētniecības un citu iekšējo nozaru politikas darījumiem parasti nepiemēro publisko iepirkumu. No izlasē iekļautajiem 150 darījumiem tikai astoņos darījumos tika piemēroti ES vai dalībvalsts publiskā iepirkuma noteikumi.

8.15. Dīvos no astoņiem gadījumiem Palāta konstatēja skaitļos izteiktas kļūdas. Vienā gadījumā par līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu saistībā ar mācību pakalpojumu sniegšanu projektā "Jaunatne darbībā" līgumslēdzēja iestāde dalībvalstī nepareizi piemēroja līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus, kā rezultātā līgumslēgšanas tiesības piešķīra nepareizajam uzņēmumam. Otrā gadījumā, proti, līgumslēgšanas tiesību piešķiršanā darbsemināru rīkošanai pētniecības projektā, saņēmējs līgumslēgšanas tiesības piešķīra tieši uzņēmumam, kaut arī valsts iepirkuma noteikumi paredzēja izmantot konkursa procedūru (sk. **1.1. pielikuma** 10. un 11. punktu).

Neattiecināmas izmaksas var ierobežot ES pievienoto vērtību

8.16. Neattiecināmu izmaksu atļidzināšana ne vien liedz gūt pārliecību par izdevumu pareizību, tā, visticamāk, arī kavē politikas mērķu sekmīgu īstenošanu. 8.3. izcēlumā ir sniegts piemērs par to, kā neattiecināmas izmaksas var ierobežot projektu ES pievienoto vērtību.

8.3. izcēlums. Neattiecināmas izmaksas var ierobežot projektu ES pievienoto vērtību

Ārējo robežu fonds ir galvenais ES finanšu instruments ārējo robežu pārvaldības atbalstam, kura mērķis ir nodrošināt lietderīgus un efektīvus kontroles mehānismus uz ES ārējām robežām. No Ārējo robežu fonda līdzfinansē programmas un projektus, kurus pārvalda dalībvalstis.

Palāta Spānijā pārbaudīja projektu, kurā tika iegādāti četri helikopteri, ko bija paredzēts izmantot ārējo robežu uzraudzībai un kontrolei. Atbildīgā iestāde dalībvalstī apgalvoja, ka helikopterus 75 % apmērā izmantos ārējo robežu uzraudzībai.

8.15. Otrajā minētajā gadījumā par universitātes organizēto darbsemināru izmaksām (24 000 EUR) universitāte neievēroja valsts noteikumus, saskaņā ar kuriem par summām virs 10 000 EUR ir jāorganizē pilnīga valsts iepirkuma procedūra. Tāpēc darbsemināru izmaksas ir nepamatotas neatkarīgi no darbsemināru pievienotās vērtības (un pieņemamajām izmaksām). Tas pierāda, cik grūti Komisijai ir nodrošināt visu izmaksu pamatotību, jo īpaši, ja valsts (vai pat reģionālās) iestādes izdod papildu noteikumus, kuru prasības ir augstākas par pētniecības pamatprogrammas prasībām un ne vienmēr ir piemērotas pētniecības finansējumam.

8.3. izcēlums. Neattiecināmas izmaksas var ierobežot projektu ES pievienoto vērtību

PALĀTAS APSVĒRUMI

Balstoties uz atbildīgās iestādes sniegto informāciju, Palāta pārbaudīja helikopteru izmantošanu. Informācija bija kļūdaina un nekoncekventa, un tādējādi dati nebija uzticams avots, lai pārbaudītu helikopteru izmantošanas attiecināmību finansējumam no Ārējo robežu fonda. Pamatojoties uz sniegto informāciju, Palāta lēš, ka ārējo robežu uzraudzība un kontrole veidoja augstākais 25,5 % no visiem pasākumiem, kuros helikopterus izmantoja. Maksimālā summa, kas attiecināma līdzfinansējumam no Ārējo robežu fonda, tādējādi būtu 8,3 miljoni EUR, nevis deklarētie 24,3 miljoni EUR.

Augstas neattiecināmo izmaksu summas, kuru iemesls ir tādu iekārtu iepirkums, ko neizmanto līdzfinansētā projekta vajadzībām, var ierobežot Ārējo robežu fonda ES pievienoto vērtību un liecina par to, ka dalībvalsts atbildīgā iestāde neveic pietiekamu uzraudzību. Jautājumi saistībā ar Ārējo robežu fonda efektivitāti un pievienoto vērtību ir minēti Palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 15/2014 par Ārējo robežu fondu ⁽²⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

Konstatējums attiecas uz jautājumu par kāda aprīkojuma izmantošanu vairākiem iekšējās drošības uzdevumiem. Komisija veiks šā konstatējuma pēc pārbaudi, vēlreiz noslēdzot Ārējo robežu fonda Spānijas 2009. gada programmu.

ATLASĪTU KONTROLES SISTĒMU PĀRBAUDE

8.17. Palātas veiktās sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **8.2. pielikumā**.

Izmaksu deklarāciju apliecināšana nenovērš visas kļūdas

8.18. Ja ES ieguldījums Septītās pamatprogrammas saņēmēju projektā pārsniedz 375 000 EUR, tiem kopā ar izmaksu deklarācijām ir jāiesniedz revīzijas apliecinājumi. Neatkarīgam revidentam ir jāapliecina, ka deklarētās izmaksas atbilst attiecināmības kritērijiem, un jāziņo par izņēmumiem.

8.19. Tām Palātas pārbaudītajām izmaksu deklarācijām, kurām bija pievienots apliecinājums (32 no 89 izlasē iekļautiem Eiropas pētniecības finansējuma (Septītās pamatprogrammas) darījumiem), Palāta salīdzināja savas pārbaudes rezultātus ar neatkarīgā revidenta secinājumiem. Deviņos gadījumos, kuros neatkarīgais revidents bija apliecinājis, ka deklarētās izmaksas atbilst attiecināmības kritērijiem, izmaksu deklarācijās Palāta atklāja būtisku kļūdu līmeni.

⁽²⁾ <http://eca.europa.eu>

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

8.20. Izmaksu deklarāciju apliecināšana palīdz samazināt kļūdu līmeni pamatprogrammās kopumā. Kaut arī Komisija ir izvērsusi komunikācijas kampaņu, lai neatkarīgajiem revidentiem atgādinātu par attiecināmības noteikumiem, darba kvalitāte revīzijas apliecinājumu sagatavošanā nenovērs visas kļūdas.

Nepilnības pārbaudēs pirms maksājumu apstiprināšanas

8.21. Komisija ir samazinājusi līdz minimumam pārbaudes pirms maksājuma veikšanas, lai paātrinātu maksājumus un nodrošinātu pamatotu līdzsvaru starp uzticēšanos un kontroli.

8.22. Pirms Komisija veic maksājumus, projektu koordinatori pārbauda saņēmēju iesniegtos progresu ziņojumus. Finanšu darbinieki pārbauda attiecīgās izmaksu deklarācijas un revīzijas apliecinājumus. Dažos gadījumos var tikt veiktas padziļinātas pārbaudes, tostarp individuālu izmaksu elementu pārbaude, kura balstās uz izvērstāku dokumentāciju, ko pieprasa no saņēmēja.

8.23. Palāta konstatēja divus specifiskus jautājumus.

- Vienā gadījumā Komisija pieņēma atlīdzināšanai personāla un netiešās izmaksas, kuras bija nepareizi balstītas uz budžetā paredzētajām likmēm, kaut arī neatkarīgais revidents uz šo kļūdu bija norādījis izmaksu deklarācijas apliecinājumā. Līdzīgu jautājumu saistībā ar pārbaudēm konstatēja Komunikācijas tīklu, saturs un tehnoloģiju ģenerāldirektorāta iekšējās revīzijas nodaļa.
- Otrais jautājums attiecās uz Komisijas veiktajām nekonsekventajām pārbaudēm. Ja izmaksu deklarācijas sagatavošanas laikā saņēmējam nav pieejami dati par faktiskajām izmaksām, tas var deklarēt aplēstās izmaksas. Vajadzīgās izmaksu korekcijas izmaksu deklarācijā var izdarīt nākamajā pārskata periodā. Gadījumā, kad tiek iesniegtas izmaksu deklarācijas par projekta galīgo pārskata periodu, Komisija ne vienmēr pārbauda, vai ir vajadzīgas turpmākas korekcijas, pirms tā veic galīgo maksājumu.

8.24. Īpašajā ziņojumā Nr. 2/2013⁽³⁾ par Septīto pamatprogrammu Palāta norādīja, ka Komisija ne vienmēr piemēro vienotas procedūras un tas var mazināt programmas efektīvu īstenošanu un palielināt administratīvo slogu saņēmējiem. Arī ziņojumos, ko 2013. gadā sagatavojušas Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta un Komunikācijas tīklu, saturs un tehnoloģiju ģenerāldirektorāta iekšējās revīzijas nodaļas, minēti šie riski.

8.23.

Programmas “Apvārsnis 2020” noteikumi ir pielāgoti tā, lai budžetā paredzētās personāla izmaksas būtu attiecināmas, ja to pamatā ir atbalsta saņēmēju parastā prakse. Netiešo izmaksu pamatā būs atmaksas, attiecībā uz kurām piemēros vienotu likmi, lai izvairītos no šādām kļūdām.

Izrādījās, ka Septītajā pamatprogrammā (FP7) bija grūti veikt pēcpārbaudi saistībā ar vispārējo pienākumu pielāgot plānotās izmaksas. Tāpēc, lai izvairītos no šādu kļūdu riska, programmā “Apvārsnis 2020” drīkst izmantot aplēstās personāla vidējās izmaksas, ja tāda ir atbalsta saņēmēja parastā prakse.

8.24. Komisija piekrīt, ka eksistē šāda problēma, un veic būtiskus ieguldījumus, lai nodrošinātu vienādu pieeju programmai “Apvārsnis 2020”, jo īpaši, izveidojot Kopēju atbalsta centru, kur viens direktorāts, kas atbalsta visus Komisijas pētniecības jomas dienestus, aptver juridiskās konsultācijas, uzņēmējdarbības procesus, IT un revīziju.

⁽³⁾ http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR13_02/SR13_02_LV.PDF

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Dažos ģenerāldirektorātos ir kavējumi saņēmēju revīzijās

8.25. Komisijas veiktās saņēmēju pārbaudes sniedz svarīgu informāciju ģenerāldirektoru ikgadējo ticamības deklarāciju sagatavošanā saistībā ar darījumu pareizību un veido pamatu neattiecināmu izmaksu atgūšanai no saņēmējiem.

8.26. Pētniecības ģenerāldirektorāti un izpildaģentūras ir izveidojušas vienotu stratēģiju Septītās pamatprogrammas izdevumu revīzijai, tostarp vienotu reprezentatīvu revīzijas izlasi, kas paredzēta, lai aplēstu vispārējo kļūdu līmeni Eiropas pētniecības finansējumā (Septītā pamatprogramma), to papildina uz riska novērtējumu balstītas revīzijas.

8.27. Līdz 2013. gada beigām pētniecības ģenerāldirektorātu un aģentūru revidētā izdevumu summa sasniedza 1,4 miljardus EUR jeb 7 % no kopējā Septītās pamatprogrammas finansējuma. Tika slēgtas 2 195 revīzijas, nedaudz mazāk nekā revīzijas stratēģijā plānotās 2 236 revīzijas. Šī 1,8 % starpība starp plānoto un faktiski slēgto revīziju skaitu neatspoguļo atšķirības izpildē starp ģenerāldirektorātiem un aģentūrām. Piemēram, Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāts slēdza 977 revīzijas (par 3,2 % vairāk nekā plānotās 947 revīzijas), taču Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģenerāldirektorāts slēdza 435 revīzijas (par 8,4 % mazāk nekā 475 plānotās revīzijas) un Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra – 192 revīzijas (par 18,3 % mazāk nekā 235 plānotās revīzijas).

8.28. Ja Komisija revīzijā konstatē kļūdas, par neattiecināmām izmaksām atlīdzinātie līdzekļi ir jāatgūst no saņēmēja vai nu ar iekasēšanas rīkojuma starpniecību, vai atskaitot attiecīgo summu no turpmākā maksājuma.

8.29. Līdz 2013. gada beigām bija atgūti 29,6 miljoni EUR, tomēr arī neiekasētās atgūstamās summas bija pieaugušas no 12 miljoniem EUR 2012. gada beigās līdz gandrīz 17 miljoniem EUR. Palāta konstatēja, ka laiks, kas tērēts līdzekļu atgūšanai, ievērojami atšķiras gan katrā ģenerāldirektorātā, gan ģenerāldirektorāta dažādos direktorātos.

8.27. *Revīzijas stratēģija ir daudzgadu Komisijas stratēģija, kurā var būt iespējamās svārstības pa gadiem gan attiecībā uz kopējo revīziju skaitu, gan attiecībā uz dienestiem, neradot būtisku ietekmi uz ex post revīzijas funkcijas vispārējo efektivitāti. Jebkurš kādā gadā neizdarītais darbs tiks kompensēts nākamajos gados, ņemot vērā to, ka stratēģija ir paredzēta vairākiem gadiem.*

Konkrēti, Pētniecības izpildaģentūras un Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūras revīzijas kampaņas sākās nedaudz vēlāk, nekā bija pieņemts revīzijas stratēģijā. Taču tendence liecina, ka nobīde laikā samazinās.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

8.30. Palāta pārbaudīja arī to, kā Komisijai ir veicies, atgūstot summas, kas saistītas ar Palātas 2012. gadā konstatētajām skaitļos izteiktajām kļūdām. Summas, kas saistītas ar lielāko daļu šo kļūdu, ir atgūtas citu iekšējo nozaru politikā. Pētniecībā no pārbaudītajiem 35 gadījumiem septiņi vēl nebija pilnībā apstrādāti. Līdz 2013. gada beigām Komisija bija atguvusi 0,4 miljonus EUR, pamatojoties uz Palātas atklātajām kļūdām 3,6 miljonu EUR apmērā.

Atlasītu Komisijas gada darbības pārskatu pārbaude

8.31. Palāta pārbaudīja Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta, Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģenerāldirektorāta, Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāta un EACEA gada darbības pārskatus. Palāta konstatēja, ka šie pārskati sniedz objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldību saistībā ar pakārtoto darījumu pareizību, un tajos sniegtā informācija lielākajā daļā aspektu apstiprina Palātas konstatējumus un secinājumus.

8.32. Parasti tad, ja pārskata gada beigās atlikušo kļūdu īpatsvars izdevumu jomā pārsniedz 2 %, ir jānosaka atruna. Tomēr Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģenerāldirektorāts nenoteica atrunu Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas politikas atbalsta programmas⁽⁴⁾ izdevumos, kaut arī atlikušo kļūdu īpatsvars 2013. gada beigās bija 2,77 %. Ja šo atlikušo kļūdu īpatsvaru piemēro šīs programmas 2013. gada maksājumiem 122,9 miljonu EUR apmērā, apdraudētā summa ir 3,4 miljoni EUR.

8.32. Gada darbības pārskats bija pilnībā pārredzams, sniedzot priekšstatu par atlikušo kļūdu īpatsvaru, apdraudēto summu un būtiskumu. Pieņemot rūpīgi apsvērto lēmumu nenoteikt atrunu attiecībā uz Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammas Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas politikas atbalsta programmas maksājumiem, tika ņemts vērā tas, ka kļūdu īpatsvaru nevar izmantot ekstrapolācijā un pamatotu lēmumu pieņemšanā, izmantojot ierobežoto atlasi (14 pabeigtas revīzijas). Komunikācijas tīklu ģenerāldirektorāts (CONNECT) turpinās pūliņus, lai pilnībā ieviestu ar pētniecību nesaistītu projektu revīzijas stratēģiju, un cieši uzraudzīs iegūtos rezultātus. Jaunajā plānošanas periodā šī Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammas joma ir iekļauta programmā "Apvārsnis 2020".

⁽⁴⁾ Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammas apakšprogramma.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums par 2013. gadu

8.33. Šajā politikas grupā:

— darījumu pārbaudes norāda, ka konkrētajā datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 4,6 %, un

— pārbaudītā Septītās pamatprogrammas sistēma novērtēta kā daļēji efektīva: Palāta konstatēja nepilnības revīzijas apliecinājumos (8.17. punkts) un pārbaudēs pirms maksājumu apstiprināšanas (8.21. un 8.22. punkts), kā arī kavēšanos ar līdzekļu atgūšanu par atlīdzinātām neattiecināmām izmaksām (8.27. un 8.30. punkts).

8.34. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka atzītajos izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

Ieteikumi

8.35. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **8.3. pielikumā**. 2010. un 2011. gada pārskatos Palāta ir sniegusi septiņus ieteikumus. Komisija pilnībā ieviesa trīs ieteikumus, un četrus tā ieviesa lielākajā daļā aspektu.

8.33.

Komisija uzskata, ka Palātas konstatētais kļūdu īpatsvars ir viens no ES izdevumu efektivitātes rādītājiem. Svarīgi ir ņemt vērā arī tās daudzgadu kontroles stratēģijas rezultātus. Pamatojoties uz to, tās dienesti aprēķina atlikušo kļūdu īpatsvaru, ņemot vērā atgūtos līdzekļus, korekcijas, kā arī kontroles un revīziju ietekmi. 2013. gada beigās aprēķinātā atlikusi kļūda bija aptuveni 3 % pētniecībā, 0,95 % Mūžizglītības programmā un programmā "Jaunieši darbībā", ko pārvalda valstu aģentūras, un mazāka par 2 % iekšlietu un tieslietu jomā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

8.36. Pēc šīs pārbaudes, kā arī pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2013. gadu, Palāta sniedz Komisijai turpmāk izklāstītos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Paplašināt un padarīt intensīvāku komunikācijas kampaņu, lai paaugstinātu saņēmēju un neatkarīgo revidentu informētību par attiecināmības noteikumiem pētniecības izdevumiem saskaņā ar Septīto pamatprogrammu.
- **2. ieteikums.** Panākt, lai visā politikas grupā kontroles pasākumi būtu vairāk balstīti uz riska novērtējumu, koncentrējot pārbaudes uz augsta riska saņēmējiem (piemēram, struktūras, kam trūkst pieredzes darbā ar Eiropas finansējumu) un samazinot pārbažu slogu mazāka riska saņēmējiem.
- **3. ieteikums.** Saistībā ar jaunajām 2014.–2020. gada pētniecības un citu iekšējo nozaru politikas programmām sniegt savlaicīgus, konsekventus un skaidrus norādījumus saņēmējiem un vadošajām iestādēm attiecībā uz pārskatītajām attiecināmības un kontroles prasībām.

8.36.

Komisija piekrīt šim ieteikumam. Komisijas kampaņa līdz šim ir sasniegusi vairāk nekā 3 100 cilvēku, kuri apmeklēja 24 pasākumus. Komisija turpinās šos pūliņus, sniedzot norādes par programmu "Apvārsnis 2020" (sk. 3. ieteikumu).

Komisija piekrīt šim ieteikumam. Pētniecības jomā izpratnes veicināšanas darbības brīdināja Komisijas personālu par dažādu atbalsta saņēmēju konkrētiem riskiem. Tas attiecas gan uz maksājumu posmu, kur vēl var būt ietekme uz FP7, gan uz līgumslēgšanas posmu, kur būs ietekme uz programmu "Apvārsnis 2020". Attiecībā uz programmu "Apvārsnis 2020" šāda informācija tika sistemātiskāk apkopota Komisijas izmantotajās informācijas sistēmās. Plānots, ka, izmantojot dažādus riska faktoros, laikposmam no 2012. līdz 2016. gadam tiks atlasīti 83 % ex post revīziju, kas palīdzēs izpildīt Palātas ieteikumu.

Attiecībā uz citu iekšējo nozaru politiku turpināsies ieteikumu analīze, ņemot vērā jauno programmas vidi, lai rastu rentablu risinājumu.

Komisija piekrīt šim ieteikumam un atzīst tās pienākumu sniegt savlaicīgas un efektīvas norādes atbalsta saņēmējiem. Attiecībā uz 2014.–2020. gada programmām norādes ir sniegtas daudz agrāk nekā par jebkuru iepriekšējo programmu.

Attiecībā uz pētniecību vadlīniju kopums jau ir pieejamas dalībnieku portāla tīmekļa vietnē (http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html).

Viens no šiem dokumentiem ir programmas "Apvārsnis 2020" dotāciju nolīgums ar norādēm, kurā ir sīki paskaidroti visi dotāciju nolīgumu noteikumi ar daudziem praktiskiem piemēriem. Sevišķa uzmanība ir pievērsta tām dotāciju nolīguma daļām, kas būtiski atšķiras no FP7, piemēram, jaunajiem noteikumiem par personāla izmaksām.

Attiecībā uz izglītību un kultūru Komisija ir izstrādājusi visaptverošas norādes valstu aģentūrām par projektu dzīves cikla pārvaldīšanu un iekšējās kontroles standartu ieviešanu, tostarp jo īpaši par tādu pārbažu atlasīšanu, veikšanu un reģistrēšanu, kuras tiek veiktas attiecībā uz programmas Erasmus+ atbalsta saņēmējiem.

Turpmākas norādes par konkrētiem jautājumiem tiks izstrādātas pēc vajadzības.

PALĀTAS APSVĒRUMI

**GARANTIJU FONDA ĀRĒJAI DARBĪBAI REVĪZIJAS
REZULTĀTI PAR 2013. GADU**

8.37. Garantiju fonds ārējai darbībai garantē ES aizdevumus trešām valstīm, un tā mērķis ir atmaksāt līdzekļus ES kreditoriem, ja aizdevuma saņēmējs nepilda savas kreditsaistības, un tādā veidā izvairīties no tiešiem prasījumiem no Savienības budžeta. Saskaņā ar nolīgumu starp Komisiju un Eiropas Investīciju banku (EIB) fondu administratīvi pārvalda Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts, bet par finanšu līdzekļu pārvaldību atbild EIB.

8.38. Palātas revīzijas galvenais uzdevums bija pārbaudīt, vai tiek ievērots Komisijas un EIB nolīgums par fonda finanšu pārvaldību un vai pienācīgi darbojas Komisijas uzraudzības procedūras.

8.39. Palāta konstatēja, ka 2013. gadā fonda finanšu pārvaldība atbilda Komisijas un EIB nolīgumam un ka Komisija bija īstenojusi pienācīgas uzraudzības procedūras.

8.40. Lai novērtētu fonda gada darbības rezultātus, Eiropas Investīciju banka un Komisija izmanto salīdzinošo bāzes indeksu. Fonda portfeļa gada ienesīgums 2013. gadā bija 0,7914 % jeb par 34 bāzes punktiem zemāks nekā salīdzinošā bāze.

8.2. PIELIKUMS

ATLASĪTU SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI POLITIKAS GRUPĀ “PĒTNIECĪBA UN CITU IEKŠĒJO NOZARU POLITIKA”

Pārbaudīto sistēmu novērtējums

Sistēma	Izmaksu deklarāciju apliecināšana	Izmaksu deklarāciju pārbaude pirms maksājumu apstiprināšanas	Revīzijas un līdzekļu atgūšana	Kopvērtējums
Septītā pētniecības pamatprogramma	Dalēji efektīvas	Dalēji efektīvas	Neattiecas ⁽¹⁾	Dalēji efektīvas

⁽¹⁾ Revīzijas un līdzekļu atgūšana sniedz pārliecību daudzgadu perspektīvā, nevis vienam finanšu gadam.

8.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE POLITIKAS GRUPĀ "PĒTNIECĪBA UN CITU IEKŠĒJO NOZARU POLITIKA"

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	Palāta iesaka Komisijai: — attiecībā uz pētniecības pamatprogrammām: 1. ieteikums. Vēl lielākus pūlius vēlīt starposma un galīgajos maksājumos konstatēto kļūdu novēršanai. 2. ieteikums. Rosināt vairāk iniciatīvu, lai līdzekļu saņēmējiem un neatkarīgajiem revidentiem sniegtu izpratni par kļūdām, ko Palāta un Komisija ir konstatējušas <i>ex post</i> revīzijās. 3. ieteikums. Nodrošināt, lai ārējās revidentu komercsabiedrības, kuras veic revīziju Komisijas vārdā, saskaņo savas procedūras ar Komisijas pamatnostādņēm un standartpraksi un lai tās uzlabo savu revīziju dokumentāciju. 4. ieteikums. Komisijai vajadzētu: — attiecībā uz "Citu iekšējo nozaru politiku": pēc iespējas drīz ieviest <i>ex post</i> revīzijas stratēģiju IKT–PAP programmai, izmantojot pieredzi, ko Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ĢD ir guvis, izstrādājot uz riska novērtējumu balstīto <i>ex post</i> revīzijas stratēģiju pamatprogrammu projektiem.		X					
		X						
		X						
		X						

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010	Palāta iesaka Komisijai: — attiecībā uz pētniecības pamatprogrammām: 1. ieteikums. i) ņemt piemēru no ĢD INFSO labās prakses, kurš izmanto uz riska novērtējumu balstītu <i>ex post</i> revīzijas metodi, lai tādējādi vēl vairāk nostiprinātu Komisijas <i>ex ante</i> kontroles mehānismus ar mērķi apzināt relatīvi augsta riska maksājumus; un 2. ieteikums. ii) nolikā vairo revīzijas apliecinājumu ticamību vairāk informēt neatkarīgos revidentus par izdevumu attiecināmības noteikumiem, it īpaši par gadījumiem, kad nav izdevies atklāt neattiecināmas izmaksas. (6.51. punkts.) 3. ieteikums. Komisijai vajadzētu: — attiecībā uz Mūžizglītības programmu turpināt uzsvērt, cik svarīgi ir piemērot primāros kontroles mehānismus. Īpaša uzmanība pievēršama tam, lai valsts aģentūras pārbaudītu vismaz Komisijas obligāti prasīto skaitu lietu un lai visas pārbaudes pienācīgi dokumentētu. (6.51. punkts.)		X					
			X					
		X						

9. NODAĻA

Administratīvie un līdzīgi izdevumi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	9.1.–9.6.
Politikas grupas īpašās iezīmes	9.3.–9.4.
Revīzijas tvērums un pieeja	9.5.–9.6.
Darījumu pareizība	9.7.
Atlasītu kontroles sistēmu pārbaude	9.8.
Apsvērumi par atlasītajām iestādēm un struktūrām	9.9.–9.17.
Komisija	9.10.–9.12.
Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD)	9.13.–9.15.
Eiropas Parlaments, Eiropadome un Padome, Tiesa un citas iestādes un struktūras	9.16.
Revīzijas palāta	9.17.
Secinājums un ieteikumi	9.18.–9.20.
Secinājums par 2013. gadu	9.18.
Ieteikumi	9.19.–9.20.
9.1. pielikums.	Darījumu pārbaūžu rezultāti administratīvo un līdzīgu izdevumu jomā
9.2. pielikums.	Sistēmu pārbaūžu rezultāti administratīvo un līdzīgu izdevumu jomā
9.3. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude administratīvo un līdzīgu izdevumu jomā

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

9.1. Šajā nodaļā izklāstīts īpašais izvērtējums par Eiropas Savienības iestāžu un struktūru administratīvajiem un līdzīgiem izdevumiem ⁽¹⁾. Galvenā informācija par iestādēm un struktūrām, kā arī izdevumiem 2013. gadā ir sniegta **9.1. tabulā**.

9.1. tabula. Administratīvie un līdzīgi izdevumi. Galvenā informācija par 2013. gadu

(miljonos EUR)

Politikas joma	Apraksts	Maksājumi
Administratīvie un līdzīgi izdevumi	Komisija	6 544
	Eiropas Parlaments	1 770
	Eiropas Ārējās darbības dienests	735
	Eiropadome un Padome	496
	Tiesa	342
	Revīzijas palāta	132
	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	125
	Reģionu komiteja	87
	Eiropas Ombuds	10
	Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	7
Maksājumi gadā kopā		10 248
– avansi ⁽¹⁾		19
+ dzēstie avansa maksājumi ⁽¹⁾		371
Visa revidētā datu kopa		10 600
Saistības gadā kopā		10 505

⁽¹⁾ Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. **1.1.pielikuma** 7. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2013. gada konsolidētie pārskati.

⁽¹⁾ Ieskaitot izdevumus, kuri vispārējā budžetā klasificēti kā pamatdarbības izdevumi, lai gan tie galvenokārt tērēti Komisijas administrācijas finansēšanai, nevis politikas jomu īstenošanai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

9.2. Palāta sagatavo atsevišķus ziņojumus par Eiropas Savienības (ES) aģentūrām un citām struktūrām un par Eiropas skolām⁽²⁾. Palāta nav pilnvarota veikt Eiropas Centrālās bankas finanšu revīziju.

Politikas grupas īpašās iezīmes

9.3. Administratīvie un līdzīgi izdevumi ietver izdevumus par cilvēkresursiem (algas, piemaksas un pensijas), kuri veido 60 % no kopējiem šīs jomas izdevumiem, un izdevumus par ēkām, iekārtām, energoresursiem, sakariem un informācijas tehnoloģiju.

9.4. Administratīvo un līdzīgu izdevumu grupā galvenie riski ir iepirkuma, līgumizpildes un darbā pieņemšanas procedūru neievērošana, kā arī algu un piemaksu nepareiza aprēķināšana.

Revīzijas tvērums un pieeja

9.5. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metodoloģija ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Administratīvo un līdzīgu izdevumu revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem jautājumiem:

- a) revīzijā pārbaudīja 153 maksājumu darījumu izlasi, kā tas definēts **1.1. pielikuma** 7. punktā. Sagatavotā izlase ir reprezentatīva visiem attiecīgās politikas grupas darījumiem. Izlasē 2013. gadā iekļāva 95 maksājumus, kas bija algu, pensiju un ar tām saistītu pabalstu maksājumi, 17 maksājumus saistībā ar līgumiem par ēkām un 41 maksājumu, kas bija cita veida izdevumi;
- b) kontroles sistēmu novērtējums aptvēra katras iestādes un struktūras izmantoto pārraudzības un kontroles sistēmu atbilstību Finanšu regulas prasībām⁽³⁾;

⁽²⁾ Palātas īpašie gada ziņojumi par aģentūrām un citām struktūrām tiek publicēti *Oficiālajā Vēstnesī*. Palātas sagatavoto īpašo gada ziņojumu par Eiropas skolām iesniedz Eiropas Skolu valdei un kopiju nosūta Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai.

⁽³⁾ *Ex ante* un *ex post* pārbaudes, iekšējā revīzija, ziņošana par izņēmumiem un iekšējās kontroles standarti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- c) kontroles sistēmu novērtējumā pārbaudīja arī procedūras, ar kurām pieņem darbā pagaidu darbiniekus un līgumdarbiniekus, kā arī Komisijas un Tiesas iepirkuma procedūras ⁽⁴⁾;
- d) tika pārbaudīti to četru Komisijas ģenerāldirektorātu un biroju ⁽⁵⁾ gada darbības pārskati, kuri galvenokārt atbild par administratīvajiem izdevumiem, kā arī visu pārējo iestāžu un struktūru gada darbības pārskati;
- e) revīzijā iekļāva arī ES iestāžu pensiju saistību pārbaudi ⁽⁶⁾. Šīs pārbaudes rezultāti ir aprakstīti 1.10. punktā.

9.6. Revīzijas palātu revīdē ārēja revidentu komercsabiedrība ⁽⁷⁾, kura ir sagatavojusi revīzijas ziņojumu attiecībā uz finanšu pārskatiem par finanšu gadu no 2013. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim un ticamības ziņojumu par Palātas resursu pareizu izmantošanu un 2013. gadā piemērotajām kontroles procedūrām (sk. 9.17. punktu).

DARĪJUMU PAREIZĪBA

9.7. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **9.1. pielikumā**. No 153 Palātas revidētajiem darījumiem 15 (10 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz deviņām skaitļos izteiktām kļūdām, Palāta lēš, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 1,0 % ⁽⁸⁾.

ATLASĪTU KONTROLES SISTĒMU PĀRBAUDE

9.8. Sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **9.2. pielikumā**.

⁽⁴⁾ Saskaņā ar rotācijas principu, ko izmanto kopš 2012. gada, sistēmu revīzijā katru gadu aplūko divas iestādes vai struktūras, izlasē iekļaujot katras iestādes vai struktūras un sistēmas darījumus.

⁽⁵⁾ Cilvēkresursu un drošības ģenerāldirektorāts, Atalgojuma un individuālo tiesību birojs, Infrastruktūras un loģistikas birojs Briselē un Informātikas ģenerāldirektorāts.

⁽⁶⁾ Šo pensiju saistību aktuāro aprēķinu izdarījis Eiropas Savienības Statistikas birojs (*Eurostat*) ar ārēja konsultanta palīdzību.

⁽⁷⁾ *PricewaterhouseCoopers, Société à responsabilité limitée, Réviseur d'Entreprises*.

⁽⁸⁾ Palātas aplēse par kļūdu īpatsvaru ir iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 0,0 % līdz 2,3 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

APSVĒRUMI PAR ATLASĪTAJĀM IESTĀDĒM UN STRUKTŪRĀM

9.9. Turpmāk izklāstītie īpašie apsvērumi attiecas uz konkrētām Eiropas Savienības iestādēm un struktūrām un neskar 9.7. un 9.8. punktā pausto vispārējo novērtējumu. Lai gan attiecībā pret administratīvajiem un līdzīgiem izdevumiem kopumā tie nav būtiski, tie ir nozīmīgi katras konkrētās iestādes vai struktūras kontekstā.

Komisija

9.10. No četriem pārbaudītajiem maksājumiem, kuri bija Kopīgā pētniecības centra maksājumi par pakalpojumu sniegšanu, divos maksājumos bija kļūdas, jo apliecināšie dokumenti neapstiprināja, ka visi pakalpojumi sniegti saskaņā ar līgumu.

9.11. Palāta pārbaudīja 66 maksājumus, kurus bija veicis Atalgojuma un individuālo tiesību birojs, un atklāja kļūdas trijos darījumos saistībā ar algām un pensijām un divos darījumos saistībā ar ceļa izdevumu atlīdzināšanu. Turklāt tika atklātas nepilnības 11 ģimenes pabalstos, jo nebija atjaunināta informācija par darbinieku ģimenes stāvokli un pabalsts bija aprēķināts kļūdaini. Šīs nepilnības bija līdzīgas tām, ko Palāta konstatējusi iepriekšējos gados.

9.12. Kontroles sistēmu novērtējumā Palāta pārbaudīja 15 darbā pieņemšanas procedūras un 19 iepirkuma procedūras un nekonstatēja nopietnas nepilnības.

KOMISIJAS ATBILDES

9.10. Komisija ņem vērā abus konstatējumus un nodrošinās, ka tiks sagatavoti visi apliecināšie dokumenti, lai apstiprinātu, ka pakalpojumi tiek sniegti saskaņā ar līgumiem.

KOMISIJAS ATBILDES

9.11. Skatīt Komisijas atbildi uz 1. ieteikumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD)

9.13. Revīzijā pārbaudīja 11 EĀDD veiktus maksājumus. Četri no tiem bija algu maksājumi darbiniekiem, un vienā no tiem bija kļūdas. Tajā pašā maksājumā tika konstatētas arī ģimenes pabalsta administrēšanas nepilnības; šo darbu EĀDD uzdevumā veic Atalgojuma un individuālo tiesību birojs, pamatojoties uz līgumu par pakalpojumu līmeni.

9.14. Kenijas delegācijas drošības pakalpojumu iepirkuma līgumu (par to 2013. gadā veikts maksājums 865 000 EUR apmērā) nepareizi pagarināja vairāk nekā par diviem gadiem. Šā pagarinājuma iemesls bija problēmas, kuras Komisijas centrālīe dienesti konstatēja delegācijas uzsāktajā iepirkuma procedūrā, proti, neizdevās savlaicīgi noslēgt jaunu līgumu par līdzīgiem pakalpojumiem nākotnē.

9.15. Kļūdas bija vienā maksājumā, ko veica saskaņā ar IT pakalpojumu līgumu, jo apliecinotie dokumenti neapstiprināja, ka visi pakalpojumi sniegti atbilstoši piešķirtajam pamatlīgumam. Turklāt Palāta konstatēja, ka bija vāji dokumentēta šā līguma noslēgšanai rīkotā sarunu procedūra.

EIROPAS ĀRĒJĀS DARBĪBAS DIENESTA ATBILDE

9.13. 2012. un 2013. gadā EĀDD saviem darbiniekiem vairākkārt atgādināja par viņu pienākumu deklarēt pabalstus, kas saņemti no citiem avotiem. Turklāt pagājušajā gadā Atalgojuma un individuālo tiesību birojs (PMO) palielināja to valstu skaitu, kurām piemēro no citiem avotiem saņemtu pabalstu moduli; 2014. gadā šajā modulī paredzēts iekļaut arī Austriju – tā darbinieka izcelsmes valsti, kura atalgojums tika pārbaudīts saskaņā ar PMO sniegto informāciju.

Tā izveidošanas brīdī EĀDD pārsūtīja darbības un resursus (6,5 amata vietas) PMO, lai tas nodarbotos ar atalgojuma aprēķināšanu un likvidāciju. Neizmantotais atvaļinājums ir reģistrēts EĀDD IT lietojumprogrammā Sysper2. Pēc reģistrēšanas PMO automātiski veic maksājumu, nesazinoties ar EĀDD un saskaņā ar NAP (Nouvelle Application Paie) programmu, ko pārvalda PMO. Sysper2 datus nosūta uz NAP, un NAP aprēķina nodokļa likmi. Tādēļ mēs sazināties ar PMO, lai attiecīgi pielāgotu NAP programmu.

EIROPAS ĀRĒJĀS DARBĪBAS DIENESTA ATBILDE

9.14. Kā uzsvērts EĀDD centrālā dienesta sniegtajā “negatīvajā atzinumā” attiecībā uz abiem konkursiem, delegāciju līmenī izveidotās komitejas pieļāvušas kļūdas galvenokārt, atverot un izvērtējot dalības pieteikumus. Minētā tiešas sekas ir tas, ka pašreizējais līgums bija jāpagarina ilgāk par tā sākotnējo termiņu. Šo iepirkuma procedūru, kā arī vairāku citu drošības līgumu atjaunināšanu tagad pārņēmusi centrālā dienesta izveidota darba grupa, kas paredzēta darbam ar drošības līgumiem delegācijās. Jaunais līgums būtu jāpiešķir līdz 2014. gada beigām.

EIROPAS ĀRĒJĀS DARBĪBAS DIENESTA ATBILDE

9.15. Projekta darbības laikā līgumslēdzējs ir padarījis pieejamas jaunas telesakaru tehnoloģijas, lai uzlabotu pašreizējo pakalpojumu kvalitāti, kas ir daļa no piešķirtā pamatlīguma. Šo pakalpojumu uzlabojumu cenas tika iekļautas attiecīgo pakalpojumu pasūtījuma veidlapās, t. i., dokumentos, kas ir neatņemama daļa īpašajā līgumā, kurš noslēgts saskaņā ar piešķirto pamatlīgumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Parlaments, Eiropadome un Padome, Tiesa un citas iestādes un struktūras

9.16. Tiesas kontroles sistēmu novērtējumā Palāta pārbaudīja 15 darbā pieņemšanas procedūras un 15 iepirkuma procedūras un nekonstatēja nopietnas nepilnības. Palāta neatrada nopietnas nepilnības saistībā ar revidētajām tēmām Eiropas Parlamentā, Eiropadomē un Padomē, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejā, Reģionu komitejā, Eiropas Ombuda birojā un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja birojā.

Revīzijas palāta

9.17. Ārējā revidenta ziņojumā⁽⁹⁾ pausts atzinums, ka "finanšu pārskati sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Revīzijas palātas finanšu stāvokli 2013. gada 31. decembrī, kā arī par finanšu rezultātu un naudas plūsmām minētajā datumā slēgtajā finanšu gadā".

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI**Secinājums par 2013. gadu**

9.18. Šajā politikas grupā:

- darījumu pārbaudes liecina, ka datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 1,0 %,
- pārbaudītās sistēmas novērtētas kā efektīvas⁽¹⁰⁾.

Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka apstiprinātajos izdevumos kļūdu līmenis nav būtisks.

EIROPAS PARLAMENT AATBILDE

9.16. Parlaments ir pieņēmis zināšanai Revīzijas palātas apsvērumus.

EDAU ATBILDE

9.16. EDAU pienācīgi ņem vērā Palātas analīzes rezultātus un turpinās savlaicīgas uzraudzības un kontroles sistēmas pilnveidi.

⁽⁹⁾ Sk. 9.6. punktā minēto ārējā revidenta ziņojumu par finanšu pārskatiem.

⁽¹⁰⁾ Secinājums par sistēmām attiecas tikai uz pārbaudei atlasītajām sistēmām, kā tas noteikts 9.5. punktā aprakstītajā revīzijas tvērumā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ieteikumi

9.19. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **9.3. pielikumā**. 2010. un 2011. gada pārskatos Palāta ir sniegusi 12 ieteikumus. Saskaņā ar Palātas piemēroto rotācijas pieeju šogad tā neskatīja četrus no tiem. Attiecīgās iestādes un struktūras ieviesa piecus ieteikumus lielākajā daļā aspektu, bet trīs ieteikumus – dažos aspektos.

9.20. Ņemot vērā šo pārbaudi, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2013. gadu, Palāta iesaka:

- **1. ieteikums.** Komisijai un EĀDD jāveic papildu pasākumi, lai nodrošinātu, ka darbinieki regulāri iesniedz dokumentus personiskā stāvokļa apstiprināšanai, un jāuzlabo sistēmas šo dokumentu savlaicīgai apstrādāšanai, jo tas ietekmē ģimenes pabalstu aprēķinu (sk. 9.11. un 9.13. punktu).

9.20.

KOMISIJAS ATBILDES

Šis ieteikums ir dots atkārtoti, un par to ir sniegti komentāri novērojumos par 2013. gadu.

Ir veikti pasākumi, lai novērstu atklātās kļūdas.

Ir ieviesta iespēja automātiski atjaunināt līdzīgu pabalstu summas, un tā darbojas pilnībā. Automātiskā atjaunināšana jau ir piemērojama attiecībā uz vairāk nekā 90 % iedzīvotāju. Tiek izstrādāti turpmāki paplašinājumi. Tiek veiktas papildu pārbaudes saskaņā ar pašreizējām procedūrām (pieteikšanās pakalpojumam/atteikšanās no pakalpojuma).

2013. gadā tika ieviests modulis, kas ļauj deklarēt līdzīgus pabalstus. 2014. gada jūnija beigās tika ieviests vēl viens modulis, kas ļauj katram darbiniekam deklarēt pārmaiņas laulātā profesionālajā darbībā.

EIROPAS ĀRĒJĀS DARBĪBAS DIENESTA ATBILDE

EĀDD darbiniekiem ir atgādināts par to pienākumu pienācīgi sniegt atjauninātu informāciju par savu personisko situāciju, un jo īpaši informēt par pabalstiem, kas saņemti no citiem avotiem.

2012. un 2013. gadā EĀDD visiem darbiniekiem, kuri deklarējuši ieņēmumus no citiem avotiem, nosūtīja personīgu e-pastu, atgādinot par viņu pienākumu atjaunināt savas deklarācijas.

Atgādinājums EĀDD darbiniekiem papildus tika nosūtīts arī administratīvajā “iknedēļas ziņojumā” un publicēts EĀDD tīmekļa vietnē.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- **2. ieteikums.** EĀDD centrālajam birojam jāuzlabo iepirkuma procedūru izstrāde, koordinācija un izpilde, konkrēti, jāsniedz lielāks atbalsts un norādījumi delegācijām (sk. 9.14. un 9.15. punktu).

EIROPAS ĀRĒJĀS DARBĪBAS DIENESTA ATBILDE

Saskaņā ar finanšu regulām attiecībā uz centrālo dienestu un delegāciju iepirkumiem, kas pārsniedz 60 000 EUR, ir vajadzīga atklāta konkursa procedūra un tie ir jāpārbauda, pirms tiek publicēts paziņojums par līgumu vai pirms līguma parakstīšanas. Procedūru un konkursa dokumentu pārbaudes veic specializēta nodaļa centrālajā dienestā. Šī nodaļa sniedz arī atbalstu līgumslēdzējām iestādēm visos konkursa procedūru posmos.

Operatīvie dienesti un jo īpaši delegācijas dalās ar paraugiem un labas prakses piemēriem, lai uzlabotu to kvalitāti un samazinātu līgumslēdzējām iestādēm radītos riskus.

Pateicoties šai jaunajai kārtībai, kopš 2012. gada ir konstatēti būtiski kvalitātes uzlabojumi operatīvo nodaļu un delegāciju sagatavotajos konkursos.

Īpaša uzmanība tiek pievērsta drošības pakalpojumu līgumiem, jo tie ir līgumi, ko delegācijas visā pasaulē visbiežāk izsludina konkursa kārtībā.

Lai racionalizētu ar drošību saistītās iepirkuma procedūras darbības un nodrošinātu termiņu ievērošanu, 2013. gada beigās tika izveidota darba grupa, ko veido ex ante kontroles nodaļas un vietējās drošības nodaļas locekļi.

9.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ADMINISTRATĪVO UN LĪDZĪGU IZDEVUMU JOMĀ

	2013. g.				2012. g.	2011. g.	2010. g.
	Izdevumi par darbīnietiem	Izdevumi par ēkām	Citi izdevumi	Kopā			
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE							
Kopējais darījumu skaits	95	17	41	153	151	56	58
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾							
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā							
klūdu nav	94 % (89)	82 % (14)	85 % (35)	90 % (138)	99 %	93 %	93 %
ir viena vai vairākas klūdas	6 % (6)	18 % (3)	15 % (6)	10 % (15)	1 %	7 %	7 %
SKATĪTOS IZSAKĀMO KLŪDU APLĒSTĀ IETEKME							
Iespējamākais klūdu īpatsvars				1,0 %	0,0 %	0,1 %	0,4 %
Augstākā klūdu robeža				2,3 %			
Zemākā klūdu robeža				0,0 %			
⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, izlasi sadalīja mazākās. Pārbaudes rezultāti atspoguļo katra segmenta proporcionālo daļu politikas grupā.							
⁽²⁾ Skatīti iekavās attiecās uz darījumu faktiskā skaitu.							

9.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ADMINISTRATĪVO UN LĪDZĪGU IZDEVUMU JOMĀ

Pārbaudīto sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Komisija	Tiesa	Citas iestādes un struktūras	Kopvērtējums
Galvenie kontroles mehānismi, kas definēti Finanšu regulā un iekšējās kontroles standartos	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas
Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā	Efektīvas	Efektīvas	Nav novērtēts	Efektīvas
Iepirkums	Efektīvas	Efektīvas	Nav novērtēts	Efektīvas

9.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE ADMINISTRATĪVO UN LĪDZĪGU IZDEVUMU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību					Iestādes atbilde	
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākusies		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)		Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	1. ieteikums (Eiropas Parlaments) <i>Personiskā stāvokļa un darbinieku saņemto ģimenes pabalstu atjaunināšana</i> Eiropas Parlamentam jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju, un jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt (sk. Palātas 2011. gada pārskata 9.12. punktu).		Revīzijā netika konstatētas nopietnas nepilnības ģimenes pabalstu administrēšanā (sk. 9.16. punktu).				Parlaments ir pieņēmis ziņošanai Revīzijas palātas apsvērumus.	
	2. ieteikums (Komisija) <i>Personiskā stāvokļa un darbinieku saņemto ģimenes pabalstu atjaunināšana</i> Komisijai jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju, un jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt (sk. Palātas 2011. gada pārskata 9.19. punktu).		Joprojām konstatētas nepilnības ģimenes pabalstu administrēšanā (sk. 9.11. punktu).				2013. gadā tika ieviests modulis, kas ļauj deklarēt līdzīgus pabalstus. 2014. gada jūnijā beidzās tika ieviests vēl viens modulis, kas ļauj katram darbiniekam deklarēt pārmaiņas laulātā profesionālajā darbībā. Tagad tiesības saņemt ģimenes pabalstu tiek piešķirtas tikai tad, ja ir iesniegta deklarācija par laulātā ienākumiem. Attiecībā uz to apgādībā esošo bērnu tiesībām uz pabalstiem, kuri ir vecāki par 18 gadiem, būtu jābūt iespējai automātiski noņemt pabalstu nākamajos mēnešos, ja netiek iesniegta gada deklarācija par izglītību.	

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākusī		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
	3. ieteikums (Eiropas Ārējās darbības dienests) <i>Personiskā stāvokļa un darbinieku saņemto ģimenes pabalstu atjaunināšana</i> Eiropas Ārējās darbības dienestam jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju, un jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt (sk. Palātas 2011. gada pārskata 9.25. punktu).			Joprojām konstatētas nepilnības ģimenes pabalstu administrēšanā (sk. 9.13. punktu).			EĀDD darbiniekiem ir atgādāts par to pienākumu pienācīgi sniegt atjauninātu informāciju par savu personisko situāciju, un jo īpaši informēt par pabalstiem, kas saņemti no citiem avotiem. 2012. un 2013. gadā EĀDD visiem darbiniekiem, kuri deklarējuši ieņēmumus no citiem avotiem, nosūtīja personīgu e-pastu, atgādinot par viņu pienākumu atjaunināt savas deklarācijas. Atgādinājums EĀDD darbiniekiem papildus tika nosūtīts arī administratīvajā “īknedzēlas ziņojumā” un publicēts EĀDD tīmekļa vietnē.	
2011	4. ieteikums (Eiropas Parlaments) <i>Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā</i> Eiropas Parlamentam jāveic pasākumi, lai nodrošinātu attiecīgo regulu noteikumu ieviešanu darba līgumu slēgšanā, pagarināšanā un grozīšanā ar darbiniekiem, kuri nav pastāvīgie darbinieki (sk. Palātas 2011. gada pārskata 9.13. punktu). Parlamentam ir arī jānodrošina pienācīga dokumentācija, lai pamatotu darbā pieņemšanas lēmumus (sk. Palātas 2010. gada pārskata 7.15. punktu).		Palāta 2012. gadā pārbaudīja 15 darbā pieņemšanas procedūras un nekonstatēja kļūdas vai nepilnības (sk. Palātas 2012. gada pārskata 9.11. punktu).				Parlaments ir pieņēmis zināšanai Revīzijas palātas apsvešumus.	

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākusies		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	5. ieteikums (Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja) <i>Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā</i> Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai jāveic pasākumi, lai nodrošinātu attiecīgo regulu noteikumu ieviešanu darba līgumu slēgšanā, pagarināšanā un grozīšanā ar darbiniekiem, kuri nav pastāvīgie darbinieki (sk. Palātas 2011. gada pārskata 9.23. un 9.24. punktu).				X			
	6. ieteikums (Eiropas Ārējās darbības dienests) <i>Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā</i> Eiropas Ārējās darbības dienestam jāveic pasākumi, lai nodrošinātu attiecīgo regulu noteikumu ieviešanu darba līgumu slēgšanā, pagarināšanā un grozīšanā ar darbiniekiem, kuri nav pastāvīgie darbinieki (sk. Palātas 2011. gada pārskata 9.26. punktu).				X		Pārejas perioda laikā, kad daudzi dalībvalstu diplomāti tika pieņemti darbā par pagaidu darbiniekiem, daži līgumi, iespējams, tika parakstīti tikai kādu laiku pēc tam, kad darbinieki bija sākuši pildīt darba pienākumus. Šādi gadījumi bija ārkārtīgi. Visas personas tika pieņemtas darbā atbilstīgi standartu un regulārām procedūrām. EADD ir veicis vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka šādi gadījumi neatkārojas.	
	7. ieteikums (Eiropas Parlaments) <i>Iepirkums</i> Eiropas Parlamentam jānodrošina, lai kredītmeklētājiem būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādi, koordinēšanu un izpildi (sk. Palātas 2011. gada pārskata 9.15.–9.17. punktu).	Palāta 2012. gadā pārbaudīja 18 iepirkuma procedūras un nekonstatēja nopietnas kļūdas vai nepilnības (sk. Palātas 2012. gada pārskata 9.12. punktu).					Parlaments ir pieņēmis ziņošanai Revīzijas palātas apsvērumus.	

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	8. ieteikums (Eiropadome un Padome) <i>Iepirkums</i> Padomei jānodrošina, lai kredītrīkotājiem būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādi, koordinēšanu un izpildi (sk. Palātas 2011. gada pārskata 9.18. punktu).		Palāta 2012. gadā pārbaudīja 15 iepirkuma procedūras un nekonstatēja nopietnas kļūdas vai nepilnības (sk. Palātas 2012. gada pārskata 9.14. punktu).					
	9. ieteikums (Komisija) <i>Iepirkums</i> Komisijai jānodrošina, lai kredītrīkotājiem būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādi, koordinēšanu un izpildi (sk. Palātas 2011. gada pārskata 9.20. un 9.21. punktu).		Revīzijā netika konstatētas nopietnas nepilnības iepirkuma procedūrās (sk. 9.12. punktu).				Attiecīgie dienesti kopš 2011. gada vidus ir veikusi vairākus vienkāršošanas pasākumus iepirkumu jomā, lai paaugstinātu konkursa dokumentu kvalitāti. Ir nodrošināta saprātīga atbilstība Finanšu regulai, tādējādi veicinot to, ka konkursos piedalās lielāks skaits pretendentu.	

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību					Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepietiekami pierādījumi
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos			
2011	10. ieteikums (Eiropas Ārējās darbības dienests) <i>Iepirkums</i> Eiropas Ārējās darbības dienestam jānodrošina, lai kredītrīkojājiem būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādi, koordinēšanu un izpildi (sk. Palātas 2011. gada pārskata 9.28. punktu).			Revīzijā tika konstatētas nepilnības iepirkuma procedūrās (sk. 9.14. un 9.15. punktu).			Saskaņā ar finanšu regulām attiecībā uz centrālo dienestu un delegāciju iepirkumiem, kas pārsniedz 60 000 EUR, ir vajadzīga atklāta konkursa procedūra un tie ir jāpārbauda, pirms tiek publicēts paziņojums par līgumu vai pirms līguma parakstīšanas. Procedūru un konkursa dokumentu pārbaudes veic specializēta nodaļa centrālajā dienestā. Šī nodaļa sniedz arī atbalstu līgumslēdzējām iestādēm visos konkursa procedūru posmos. Operatīvie dienesti un jo īpaši delegācijas dalās ar paraugiem un labas prakses piemēriem, lai uzlabotu to kvalitāti un samazinātu līgumslēdzējām iestādēm radītos riskus. Pateicoties šai jaunajai kārtībai, kopš 2012. gada ir konstatēti būtiski kvalitātes uzlabojumi operatīvo nodaļu un delegāciju sagatavotajos konkursos. Īpaša uzmanība tiek pievērsta drošības pakalpojumu līgumiem, jo tie ir līgumi, ko delegācijas visā pasaulē visbiežāk izsludina konkursa kārtībā. Lai racionalizētu ar drošību saistītās iepirkuma procedūras darbības un nodrošinātu termiņu ievērošanu, 2013. gada beigās tika izveidota darba grupa, ko veido ex ante kontroles nodaļas un vietējās drošības nodaļas locekļi.

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010	11. ieteikums (Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja) <i>Iepirkums</i> Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ir jānodrošina, lai kredītkotāju rīcībā būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādāšanu, koordinēšanu un izpildi (sk. Palātas 2010. gada pārskata 7.27. punktu).					X		
	12. ieteikums (Reģionu komiteja) <i>Iepirkums</i> Reģionu komitejai ir jānodrošina, lai kredītkotāju rīcībā būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādāšanu, koordinēšanu un izpildi (sk. Palātas 2010. gada pārskata 7.29. un 7.30. punktu).					X		
*) Saskaņā ar Palātas piemēroto rotācijas pieeju padziļinātai iekšējo kontroles sistēmu pārbaudei iestādēs un struktūrās nākamajos gados Palāta izskatīs šo ieteikumu izpildi.								

(*) Saskaņā ar Palātas piemēroto rotācijas pieeju padziļinātai iekšējo kontroles sistēmu pārbaudei iestādēs un struktūrās nākamajos gados Palāta izskatīs šo ieteikumu izpildi.

10. NODAĻA

Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	10.1.–10.2.
1. daļa. Uzmanības centrā – darbības rezultāti	10.3.–10.16.
2007.–2013. gada plānošanas periods	10.4.–10.10.
2014.–2020. gada plānošanas periods	10.11.–10.16.
2. daļa. Komisijas ziņojumi par darbības rezultātiem	10.17.–10.39.
Komisijas ziņojumi Eiropas Parlamentam un Padomei	10.18.–10.22.
2014. gada jūnijā publicētā novērtējuma ziņojuma caurskatīšana	10.23.–10.26.
Darbības rezultātu plānošana un ziņošana par tiem ģenerāldirektoriāta līmenī	10.27.–10.39.
Vispārīgi jautājumi	10.28.–10.31.
Darbības rezultātu plānošana un ziņošana par tiem trijos atlasītos ģenerāldirektoriātos	10.32.–10.39.
3. daļa. Palātas veikto lietderības revīziju rezultāti	10.40.–10.55.
Palātas 2013. gada īpašie ziņojumi	10.41.–10.52.
ES pievienotā vērtība	10.44.–10.48.
Liekais atbalsts	10.49.–10.52.
Īpašajos ziņojumos formulēto ieteikumu izpildes pārbaude	10.53.–10.55.
Secinājums un ieteikumi	10.56.–10.65.
Secinājums	10.56.–10.63.
Ieteikumi	10.64.–10.65.
10.1. pielikums.	Revīzijas palātas 2013. gadā pieņemtie īpašie ziņojumi
10.2. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude attiecībā uz ES budžeta izpildes rezultātiem

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

10.1. Šī nodaļa ir veltīta darbības rezultātiem. Eiropas Savienībā (ES) darbības rezultātu novērtēšanai izmanto pareizas finanšu pārvaldības principus (tie ir saimnieciskums, lietderība un efektivitāte) ⁽¹⁾, un darbības rezultātu jēdziens ietver vairākus aspektus:

- a) ieguldījumi – finanses, cilvēkresursi, materiālie, organizatoriskie vai normatīvie līdzekļi, kas nepieciešami programmas īstenošanai;
- b) iznākumi – tas, ko var sasniegt ar programmām;
- c) rezultāti – programmas tūlītējā iedarbība uz tiešajiem adresātiem vai saņēmējiem;
- d) ietekme – ilglaicīgas izmaiņas sabiedrībā, kuras vismaz daļēji ir saistāmas ar ES darbību.

10.2. Šai nodaļai ir trīs daļas. Pirmajā daļā aplūkoti ES budžeta noteikumi un to iecerētā koncentrēšanās uz darbības rezultātiem. Otrajā daļā izklāstīti Palātas apsvērumi par dažiem aspektiem, kas attiecas uz Komisijas ziņošanu par darbības rezultātiem, tostarp tās ziņojumiem Eiropas Parlamentam un Padomei, ceturto novērtējuma ziņojumu ⁽²⁾ un gada darbības pārskatiem, ko sagatavojuši Komisijas ģenerāldirektori. Trešajā daļā izceltas dažas no galvenajām tēmām Palātas 2013. gada īpašajos ziņojumos ⁽³⁾ par lietderību (darbības rezultātiem), kā arī Palātas apskats par to, kā ir īstenoti tās ieteikumi.

1. DAĻA. UZMANĪBAS CENTRĀ – DARBĪBAS REZULTĀTI

10.3. Šajā daļā analizēts, cik lielā mērā 2007.–2013. gada plānošanas periodā papildus naudas izlietošanai atbilstoši noteikumiem uzmanība ir bijusi pievērsta darbības rezultātiem, un tajā ņemtas vērā 2014.–2020. plānošanas periodam izdarītās izmaiņas.

⁽¹⁾ Padomes 2002. gada 25. jūnija Regula (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienų vispārējam budžetam (27. pants), kura atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.), 30. pants (regula stājās spēkā 2013. gada 1. janvārī).

⁽²⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 318. pantā ir noteikts, ka Komisija sniedz Eiropas Parlamentam un Padomei Savienības finanšu novērtējumu, kura pamatā ir sasniegtie rezultāti.

⁽³⁾ Palātas sagatavotie īpašie ziņojumi attiecas uz ES budžetu, kā arī uz Eiropas attīstības fondiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2007.–2013. gada plānošanas periods

10.4. Lielām ES budžeta daļām – īpaši tām, ko pārvalda dalīti, – izdevumu maksimālais līmenis saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmas kategorijām ir sadalīts ikgadējos piešķirumos dalībvalstīm. Komisija uzskata, ka šādi piešķirumi ir nepieciešami plānošanai un mērķu *ex ante* izteikšanai skaitļos. Tomēr Palāta ir ievērojusi, ka ir problemātiski iegūt labas kvalitātes rezultātus no shēmām, ja dalībvalstīm netiešs mērķis ir apgūt fondus, un praksē bieži vien tas ir galvenais mērķis ⁽⁴⁾.

10.5. Uz šo problēmu bija norādīts arī Palātas īpašajā ziņojumā par LIFE ⁽⁵⁾ programmas – “ES vides jomas stūrakmens” – vides komponenta efektivitāti. Palāta secināja, ka indikatīvie piešķirumi valstīm traucēja atlasīt labākos projektus, jo projektu atlasē tika ņemta vērā ne tikai to kvalitāte, bet arī izcelsmes dalībvalsts. Piešķirumi valstīm nozīmē to, ka labāko projektu konkurence finansējuma piesaistīšanai notika valstu līmenī – dalībvalstu iekšienē, nevis Eiropas līmenī. Rezultātā daži projekti, kas finansējumu saņēma, tika novērtēti zemāk nekā citi projekti, kas finansējumu nesaņēma ⁽⁶⁾.

10.4. Budžeta iestāde uzskatīja, ka ikgadējie piešķirumi katrai dalībvalstij ir nozīmīgs instruments, lai panāktu vienošanos par daudzgadu finanšu shēmu. Tāpēc piešķirumi tika nostiprināti juridiskajos pamatos.

Tomēr fondu apgūšana nav netiešs mērķis, bet priekšnoteikums, lai tiktu sasniegti rezultāti.

10.5. Saistībā ar tiešu pārvaldību Komisija jaunajā LIFE regulā ir ierosinājusi likvidēt indikatīvus piešķirumus valstīm. Tie tiks pakāpeniski izslēgti nākamajā plānošanas periodā.

⁽⁴⁾ Palātas 2012. gada pārskata 10.4. punkts. Sk. arī 4. punktu Palātas Atzinumā Nr. 7/2011 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF), Eiropas Sociālo fondu (ESF), Kohēzijas fondu (KF), Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF), uz kuriem attiecas vienotais stratēģiskais satvars, un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV C 47, 17.2.2012.) (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁵⁾ *L'Instrument Financier pour l'Environnement* – finanšu instruments videi. LIFE programmu nepārvalda dalīti, bet Komisija to pārvalda tieši.

⁽⁶⁾ Īpašais ziņojums Nr. 15/2013 “Vai programmas LIFE vides komponents ir bijis efektīvs”, 17.–21. punkts (<http://eca.europa.eu>).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.6. Piemēri tam, ka lielākā uzmanība ir pievērsta izdevumiem, atstājot novārtā rezultātu sasniegšanu, uzskaitīti vairākos īpašajos ziņojumos, kas lauku attīstības jomā publicēti 2013. gadā. Komisijas kopīgās uzraudzības un novērtēšanas sistēmas revīzijā tika konstatēts, ka dalībvalstis un Komisija vairāk koncentrējās uz finansiālu īstenošanu, t. i., uz budžeta izlietošanu, nevis uz rezultātu sasniegšanu⁽⁷⁾. Revīzijas par atbalstu pārtikas pārstrādes nozarei un lauku ekonomikas dažādošanas pasākumiem sniedza piemērus gadījumiem, kad dalībvalstis bija izlietojušas naudu projektiem, kuri saskaņā ar pašu valstu atlases sistēmām drīzāk gan sniegs tikai vāju ieguldījumu ES mērķu sasniegšanā⁽⁸⁾.

10.7. Vēl viens veids, kādā 2007.–2013. gada tiesiskais regulējums galvenokārt akcentēja tērīņu atbilstību noteikumiem, bija finanšu korekciju un līdzekļu atgūšanas izmantošana. 2012. gada pārskatā tika ziņots par pasākumiem, kas Komisijai pieejami, ja ES līdzekļu izlietojums dalītajā pārvaldībā neatbilst noteikumiem. Atkarībā no apstākļiem finanšu korekciju un līdzekļu atgūšanas izmantojums var radīt finansējuma zaudējumu vai nu dalībvalstij, vai galasaņēmējam⁽⁹⁾.

10.8. Kohēzijas jomā, ja dalībvalstis piekrīt, ka izdevumi neatbilst noteikumiem, parasti tās var aizstāt neattiecināmos projektus. Aizstājamo izdevumu apmērs dalībvalstīm ir jāpaziņo Komisijai katru gadu. Tomēr Komisija neanalizē šos aizstātos izdevumus, tā nav arī izvērtējusi potenciālo ietekmi uz kopējiem politikas īstenošanas rezultātiem.

10.9. Šos tiesiskā regulējuma aspektus – finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšanu, kā arī projektu aizstāšanu – izraisīja atbilstības problēmas. Nav paredzēts līdzvērtīgs process gadījumiem, kuros programmas vai projekti nav snieguši gaidīto ietekmi vai rezultātus.

10.6. Komisija, kurai ir pārraudzītājas loma, visā 2007.–2013. gada plānošanas periodā ir uzsvērusi, ka lauku attīstības programmu īstenošanā ir vajadzīga lielāka selektivitāte un plānošana.

Attiecībā uz kopīgo uzraudzības un novērtēšanas sistēmu lauku attīstības jomā visi pieejamie dati un informācija, piemēram, finanšu, uzraudzības dati, novērtējuma konstatējumi, tiek ņemti vērā ikgadējās sanāsmēs ar dalībvalstīm, lai novērtētu programmu īstenošanas progresu un visas vajadzības veikt korekcijas to stratēģijā un finanšu piešķirumos.

10.8.–10.9. Saskaņā ar 2007.–2013. gada tiesisko regulējumu, ko piemēro dalītas pārvaldības kontekstā, dalībvalstīm ir jāsniedz informācija tikai par aizstāto neatbilstīgo izdevumu summām (Regulas (EK) Nr. 1828/2006 20. panta 2. punkts). Tās nesniedz informāciju, kas ļautu saistīt aizstātās summas ar konkrētiem projektiem un to iznākumiem un rezultātiem, jo nav šādas juridiskas prasības.

⁽⁷⁾ Īpašais ziņojums Nr. 12/2013 "Vai Komisija un dalībvalstis var pierādīt, ka ES budžeta līdzekļi, kas piešķirti lauku attīstības politikas mērķu īstenošanai, tiek pienācīgi izlietoti", 58.–75. un 81. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁸⁾ Īpašais ziņojums Nr. 1/2013 "Vai ES atbalsts pārtikas pārstrādes nozarei ir efektīvi un lietderīgi nodrošinājis lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšanu?", 38. punkts, un Īpašais ziņojums Nr. 6/2013 "Vai dalībvalstis un Komisija ar lauku ekonomikas dažādošanas pasākumiem ir nodrošinājušas izdevumu lietderību", 31. un 87. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁹⁾ Plašāka informācija izklāstīta Palātas 2012. gada pārskata 1.20.–1.35. punktā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.10. Balstoties uz savu revīzijas darbu, Palāta ir konstatējusi, ka projektu atlase dalītajā pārvaldībā, kad atlase ir dalībvalsts pārziņā, pirmkārt, ir bijusi vērsta uz vajadzību izlietot pieejamo ES naudu, otrkārt, uz vajadzību ievērot noteikumus un – tikai treškārt un arī tad ierobežotā apmērā – uz sagaidāmajiem projektu rezultātiem⁽¹⁰⁾. Aizstājējprojekti tiek atlasīti tādā pašā veidā kā projekti, kurus aizstāj, piemērojot to pašu prioritāšu modeli. Palāta uzskata, ka atbilstībai un darbības rezultātiem jābūt vienlīdz svarīgiem visā projekta ciklā.

2014.–2020. gada plānošanas periods

10.11. Atbildot uz Palātas 2012. gada pārskatu, Komisija paziņoja, ka jaunajā plānošanas periodā (2014.–2020. gadā) lielāka uzmanība tiks pievērsta darbības rezultātiem, izceļot piecus īpašus aspektus, starp kuriem ir⁽¹¹⁾:

- a) atjaunināta pieeja vērtēšanai, kā noteikts Kopīgo noteikumu regulā⁽¹²⁾. Vēl ir par agru spriest, kā darbojas šī jaunā kārtība;
- b) makroekonomiskie nosacījumi, kas saista ES līdzekļu izmaksāšanu dalībvalstij atbilstoši ekonomikas pārvaldības prasībām, kuras noteiktas kārtējā Eiropas pusgadā⁽¹³⁾. Ja dalībvalstis šos nosacījumus neievēro, Komisija var atcelt maksājumus, kamēr tiek pārskatīti partnerattiecību nolīgumi (sk. 10.1. izcēlumu) vai attiecīgās programmas⁽¹⁴⁾;

10.10. Komisija norāda, ka darbības rezultātu kritēriji tiek iekļauti katra finansējamā projekta atlases procesā.

Piemērojot svērtos atlases kritērijus, dalībvalstīm jāspēj noteikt projektus, kuri varētu dot vislielāko ieguldījumu rezultātu sasniegšanā.

⁽¹⁰⁾ Pie līdzīgiem secinājumiem ir nonācis Komisijas Iekšējās revīzijas dienests revīzijā par Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta snieguma (darbības rezultātu) novērtēšanas sistēmām; par abām sistēmām ziņojumi sagatavoti 2013. gada decembrī.

⁽¹¹⁾ Komisijas atbilde uz 2012. gada pārskata 10.3. punktu. Pārskatītās prasības piemēro Eiropas struktūrfondiem un investīciju fondiem, piemēram, ERAF, ESF, KF, ELFLA un EJZF. Tās ir izklāstītas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1303/2013 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.), ko reizēm sauc par Kopīgo noteikumu regulu jeb KNR.

⁽¹²⁾ Regula (ES) Nr. 1303/2013, 54.–57. un 114. pants.

⁽¹³⁾ Regula (ES) Nr. 1303/2013, 23. pants.

⁽¹⁴⁾ Iepriekšējā plānošanas periodā (2007.–2013. gadā) tiesību akti ļāva atcelt Kohēzijas fonda saistības tikai tad, ja netika ievērota pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra. Šāda atcelšana notika vienreiz – Ungārijā. Tomēr šī atcelšana nekad nestājās spēkā, jo līdz tai Ungārija iesniedza pārskatītu konverģences programmu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.1. izcēlums. Partnerattiecību nolīgumi

Centrālā vieta revidētajā sistēmā, kas reglamentē izmaksas no Eiropas struktūrfondiem un investīciju fondiem, atvēlēja partnerattiecību nolīgumiem starp katru dalībvalsti un Komisiju. Šajos nolīgumos ir izklāstīts, kā dalībvalsts gatavojas izmantot pieejamo ES finansējumu, lai sasniegtu savus mērķus, un izklāstā ir precizēti uzdevumi un starpposma mērķi, piemēram, darbības programmu zemākajā līmenī ⁽¹⁵⁾.

- c) spēcīgāka intervences loģika, kas saista ES un dalībvalstu mērķus. Plānojot darbības programmas, dalībvalstu uzmanības centrā jābūt vēlamajam rezultātam, pirms tās apsver, kā to sasniegt;
- d) *ex ante* nosacījumi, ar kuriem paredzēts izveidot pareizu pamatu efektīvam Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu līdzekļu izlietojumam, proti, ir jābūt attiecīgām stratēģijām/plāniem ⁽¹⁶⁾. Partnerattiecību nolīgumos un darbības programmās dalībvalstīm ir jāpierāda atbilstība *ex ante* nosacījumiem vai arī ir jāieplāno to izdarīt līdz 2016. gada beigām. Ja dalībvalstis to nedara, Komisija var atcelt maksājumus;
- e) izpildes rezerve, kas aprakstīta tālāk tekstā.

10.12. **Izpildes rezerve** ir galvenais stimuls dalībvalstīm nenovirzīt uzmanību no darbības rezultātiem, kad programmas ir sāktas ⁽¹⁷⁾. Šīs izpildes rezerves plānotais izmantojums ir aprakstīts 10.2. izcēlumā.

10.2. izcēlums. Izpildes rezerve

Regulas (ES) Nr. 1303/2013 20.–22. pantā izklāstīts, kā šī izpildes rezerve darbosies. Tai ir turpmāk uzskaitītās galvenās iezīmes.

- Sākoties plānošanas periodam, partnerattiecību nolīgumos un darbības programmās Komisija ar katru no dalībvalstīm vienojas par to, kuras īpašās prioritātes programmas būs par pamatu 6 % izpildes rezerves piešķiršanai.

10.12. *Izpildes rezerve ir viens no galvenajiem stimuliem, kas paredzēti, lai dalībvalstu uzmanības centrā būtu darbības rezultāti. Arī skaidri rādītāji programmās un pārredzama ziņošana par tiem ir svarīga pārskatatbildības daļa un kalpos kā stimuls izvairīties no uzmanības centrā darbības rezultātiem.*

⁽¹⁵⁾ Regulas (ES) Nr. 1303/2013 15.–17. pants.

⁽¹⁶⁾ Regula (ES) Nr. 1303/2013, 19. pants.

⁽¹⁷⁾ Turklāt 2014.–2020. gadā pirmo reizi noteikta prasība publicēt datus, gada īstenošanas ziņojumos iekļaut kopsavilkumus sabiedrībai un sniegt vērtēšanas ziņojumus. Tādējādi ir paredzēts veicināt sabiedrības apspriešanu par iznākumiem un sasniegtajiem rezultātiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- Komisija 2019. gadā kopā ar dalībvalstīm caurskatīs, kā ir sasniegti programmas starpposma mērķi izraudzītajām prioritātēm, pamatojoties uz dalībvalstu tajā gadā iesniegtajiem gada īstenošanas ziņojumiem.
- Ja darbības rezultātus uzskatīs par apmierinošiem, tad Komisija atbrīvos izpildes rezervi 6 % apmērā. Ja tā nebūs, tad dalībvalsts ierosinās šo rezervi pārdalīt citām prioritātēm.
- Ja būs pierādījumi, ka ir nopietnas problēmas ar starpposma mērķu sasniegšanu, noteiktos apstākļos Komisija var arī atcelt izpildes rezerves maksājumu.

10.13. Iespēja izmantot izpildes rezervi 2007.–2013. gada periodam⁽¹⁸⁾ (tas neattiecas uz ELFLA) bija deleģēta dalībvalstīm⁽¹⁹⁾. Taču tikai divas dalībvalstis – Polija un Itālija – izvēlējās izmantot šo iespēju, un abos gadījumos darbības rezultātiem bija pievērsta neliela uzmanība vai tādas īsti pat nebija.

10.14. Tas, vai izdosies panākt, lai izpildes rezerve darbotos efektīvāk nekā iepriekš, būs atkarīgs no tā, vai Komisijai izdosies, piemēram:

- a) vienoties par piemērotiem uzdevumiem un starpposma mērķiem plānošanas perioda sākumā. Šie uzdevumi jāizraugās pareizajā līmenī – pietiekami ambiciozi, lai to īstenošana nebūtu formalitāte, tomēr reālistiski – atbilstoši dalībvalsts iespējām;
- b) iegūt precīzu, ticamu un savlaicīgu informāciju no dalībvalstīm, lai noteiktu, vai uzdevumi ir izpildīti.

⁽¹⁸⁾ Izpildes rezerve, ko reglamentēja atšķirīgi procesi, bija ieviesta arī struktūrfondiem 2000.–2006. gada plānošanas periodā. Tomēr šo un līdzīgu procedūru revīzijā Palāta secināja (īpašā ziņojuma Nr. 1/2007 III punkts), ka šī izpildes rezerve nepalielināja koncentrēšanos uz darbības rezultātiem un galvenokārt tika izlietota, lai tērpiņus palielinātu, nevis koncentrētu jomās, kur tas ir izrādījies īpaši efektīvi. Komisija uzsvēra līdzekļu apguves svarīgumu.

⁽¹⁹⁾ Padomes 2006. gada 11. jūlija Regula (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999 (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.), 50. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.15. Tomēr izpildes rezervē piemērotie starpposma mērķi ietvers finanšu rādītājus, iznākumu rādītājus un tikai vajadzības gadījumā rezultātu rādītājus⁽²⁰⁾. Palātas īpašajos ziņojumos kopumā nav atklātas nozīmīgas problēmas ar iznākumiem; grūtības parasti rodas rezultātu/ietekmes līmenī. Praksē izpildes rezerve tikai ierobežoti izmantos rezultātu rādītājus, jo Komisija neplāno izmantot rezultātu rādītājus nevienā citā jomā kā vien ESF, pamatojoties uz to, ka ES finansētajām programmām pašām nav pietiekamas ietekmes uz rezultātu sasniegšanu un ka var paiet diezgan ilgs laiks no naudas izdošanas līdz rezultātu sasniegšanai. Regulā arī noteikts, ka rezultātu rādītājus nevar ņemt vērā, lemjot par to, vai atcelt izpildes rezerves maksājumus vai noteikt finanšu korekcijas. Finanšu rādītāju iekļaušana starp nosacījumiem, uz kuru pamata izmaksā izpildes rezerves maksājumus, rada risku, ka notiks atgriešanās pie līdzekļu apguves, nevis koncentrēšanās uz darbības rezultātiem.

10.16. Jaunā kārtība ir vērtējama atzinīgi, un izpildes rezerves izveide var mudināt lielāku uzmanību veltīt rezultātiem. Tomēr šī ietekme varētu būt nenozīmīga, jo 2014.–2020. gada shēmā joprojām nav paredzēti reāli finanšu stimuli vai sankcijas atkarībā no rezultātiem, kas sasniegti ar ES finansējumu.

10.16. Ikgadējos īstenošanas ziņojumos minēto darbības rezultātu datu publicēšana, kā arī novērtēšanas prasības (pienākums veikt vismaz vienu ietekmes novērtējumu katrai prioritātei) ir paredzētas, lai veicinātu politikas debates un reālu pārskatatbildību.

Turklāt, kā paredzēts 2014.–2020. gada tiesiskajā satvarā (Regulas (ES) Nr. 1303/2013 22. panta 6. un 7. punkts), Komisija pēc darbības rezultātu izvērtēšanas (Regulas (ES) Nr. 1303/2013 22. panta 6. punkts) un programmas nobeiguma īstenošanas ziņojuma pārbaudes (22. panta 7. punkts) nopietnos līdzekļu nepietiekamas apgūšanas gadījumos varēs dalībvalstīm piemērot sankcijas.

2. DAĻA. KOMISIJAS ZIŅOJUMI PAR DARBĪBAS REZULTĀTIEM

10.17. Šajā daļā aptverti trīs elementi: shēma ziņošanai par Komisijas darbības rezultātiem, ceturtais novērtējuma ziņojums un ziņošana par darbības rezultātiem Komisijas ģenerāldirektoru līmenī.

⁽²⁰⁾ Regula (ES) Nr. 1303/2013, II pielikuma 2. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisijas ziņojumi Eiropas Parlamentam un Padomei

10.18. Komisija sagatavo plašu publikāciju klāstu par dažādiem jautājumiem un dažādiem adresātiem. Tiesību aktos tai ir prasīts katru gadu ziņot par to, kā tā pilda savu pienākumu – izpildīt budžetu ⁽²¹⁾ –, trijos atsevišķos dokumentos ⁽²²⁾:

- a) ziņojumā par budžeta un finanšu pārvaldību, kurā ietilpst apraksts par gadam nosprausto mērķu sasniegšanu saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu ⁽²³⁾;
- b) kopsavilkuma ziņojumā, kas ir gada darbības pārskatu apkopojums, kurā cita starpā ziņots par politikas sasniegumiem ⁽²⁴⁾;
- c) novērtējuma ziņojumā par Savienības finansēm, pamatojoties uz sasniegtajiem rezultātiem ⁽²⁵⁾.

10.18. Saskaņā ar pašreizējo praksi trīs ziņojumi ir paredzēti dažādiem mērķiem un papildina cits citu. Kopsavilkuma ziņojumā galvenā uzmanība ir pievērsta Komisijas pārvaldības sasniegumiem, novērtējuma ziņojumā saskaņā ar LESD 318. pantu galvenā uzmanība tiek pievērsta izdevumu programmās sasniegtajiem rezultātiem, bet ziņojumā par budžeta un finanšu pārvaldību tiek ziņots par budžeta aspektiem un budžeta pārvaldību.

⁽²¹⁾ LESD, 317. pants.

⁽²²⁾ Turklāt LESD 249. panta 2. punktā ir prasīts, lai Komisija katru gadu publicē pārskata ziņojumu par Savienības darbību. Šis ziņojums ir adresēts sabiedrībai kopumā, un tajā vispārīgā līmenī ir aprakstīta Komisijas, citu ES struktūru un dalībvalstu darbība. Tajā nav ietverta analīze par to, kā Komisija ir izpildījusi budžetu.

⁽²³⁾ Finanšu regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012, 142. pants, un Komisijas 2012. gada 29. oktobra Deleģētā regula (ES) Nr. 1268/2012 par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemērošanas noteikumiem (OV L 362, 31.12.2012., 1. lpp.), 227. pants.

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu, 66. panta 9. punkts.

⁽²⁵⁾ LESD, 318. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.19. Patiesībā pārskatā par budžeta un finanšu pārvaldību un kopsavilkuma ziņojumā informācijas par darbības rezultātiem ir maz vai nav nemaz. Lai gan kopsavilkuma ziņojumā par 2013. gadu ir izklāstīta vispārīga informācija par Komisijas sistēmu darbības rezultātu pārvaldībai, tajā nebija pat mēģināts sniegt sīkākas ziņas par to, kas minētajā gadā ar ES budžetu bija sasniegts.

10.20. Visi trīs ziņojumi saskaņā ar tiesību aktiem ir adresēti Eiropas Parlamentam un Padomei⁽²⁶⁾. Laika plānošanas aspektā Komisijas uzdevums ir publicēt novērtējuma ziņojumu un kopsavilkuma ziņojumu n+1 gada jūnijā, bet Finanšu regulā noteikts, ka ziņojums par budžeta un finanšu pārvaldību jāsaģatavo agrāk – līdz n+1 gada 31. martam. Novērtējuma ziņojumu ir īpaši paredzēts izmantot budžeta izpildes apstiprināšanas procesā, bet citādi tiesību aktos nav skaidri noteikts katra ziņojuma konkrētais mērķis. Skatot visus trīs ziņojumus kopā, attiecīgi veidojas pārklāšanās, ko izraisa tiesību akti, pārrāvumi un nekonsekvences.

10.19. Attiecībā uz ziņojumu par budžeta un finanšu pārvaldību piemērošanas noteikumos patiesi ir dota atsauce, ka ziņojumā jāapraksta sasniegtie mērķi. Tomēr, lai gan Palāta pieņem, ka tas attiecas uz politikas mērķiem, Komisija uzskata, ka tas attiecas uz mērķiem budžeta pārvaldības jomā. Piemērošanas noteikumu 227. pantā norādīts, ka ziņojumā jāapraksta “gadam nosprausto mērķu sasniegšana saskaņā ar pareizas finanšu vadības principu”. Saskaņā ar Finanšu regulas 142. panta 2. punktu ziņojumā par budžeta un finanšu pārvaldību sīki noteikts, gan tabulās, gan tekstā, sasniegtais īstenošanas proporcionālais apjoms un skaidrots, kā ir izmantoti tādi budžeta pārvaldības rīki kā pārvietošana un budžeta grozīšana, lai panāktu maksimālu īstenošanu un nodrošinātu pietiekamu apropriāciju summu prioritātēm. Tādā veidā tiek risināti Finanšu regulas 142. panta 2. punktā un piemērošanas noteikumu 227. pantā noteiktie elementi, ņemot vērā, ka piemērošanas noteikumu 227. pantā norādīts, ka pārskats par budžeta un finanšu vadību tiek atdalīts no pārskatiem par budžeta izpildi.

Attiecībā uz kopsavilkuma ziņojumu Komisija norāda, ka papildus atsaucei uz Komisijas darbības rezultātu pārvaldības sistēmu tiek aptverti dažādi darbības rezultātu aspekti, kā norādīts atbildē uz 10.58. punktu.

10.20. Komisija uzskata, ka šī ziņošanas prakse, kurā visiem minētajiem ziņojumiem ir noteikta loma un mērķis, atbilst juridiskiem un darbības noteikumiem dažādos līmeņos (LESD, Finanšu regula un iekšējie Komisijas pastāvīgie norādījumi).

Komisija ir arī ņēmusi vērā norādījumus, kuri iepriekš sniegti dažādos no EP un Padomes saņemtos budžeta izpildes apstiprināšanas ziņojumos un Palātas gada pārskatos. Šajos norādījumos, piemēram, noteikts, kādā virzienā izstrādāt ziņojumu saskaņā ar 318. pantu. Tāpēc Komisija uzskata, ka atbilstīgi jau saņemtajiem norādījumiem nav vēlama turpmāka ziņošanas prakses pārskatīšana.

⁽²⁶⁾ Ziņojums par budžeta un finanšu pārvaldību ir adresēts arī Revīzijas palātai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.21. Komisija ir atkārtoti uzsvērusi, ka ES pievienotā vērtība ir pārbaudes akmens, lai pamatotu no ES budžeta finansētus tēriņus ⁽²⁷⁾. Šīs koncepcijas svarīgumu ir apstiprinājis Eiropas Parlaments un Padome. Tomēr nevienā no 2013. gadā publicētajiem trim galvenajiem ziņojumiem nav sniegts visaptverošs apskats par rezultātiem ES pievienotās vērtības aspektā. Tas ir nozīmīgs pārrāvums ziņošanas procesā.

10.22. Informācijas izklāsts šajos trijos ziņojumos nav konsekvents, tāpēc tos ir grūti salīdzināt. Ziņojumā par budžeta un finanšu pārvaldību un novērtējuma ziņojumā informācija ir izklāstīta atbilstoši daudzgadu finanšu shēmas kategorijām, bet attiecīgā daļa kopsavilkuma ziņojumā ir strukturēta saskaņā ar ES budžetā izmantotajām kategorijām ("budžeta sadaļām"). Nav viegli salīdzināt abas šīs dažādās struktūras un saprast to savstarpējo atbilstību. Tādējādi lasītājiem ir praktiski neiespējami izmantot šos ziņojumus kā papildu informācijas avotus.

2014. gada jūnijā publicētā novērtējuma ziņojuma caurskatīšana

10.23. Komisija 2014. gada jūnijā publicēja savu ceturto novērtējuma ziņojumu ⁽²⁸⁾. Līgumā noteikts, ka Komisijai jā sagatavo šāds ziņojums un ka šis ziņojums ir daļa no pierādījumiem, uz kuru pamata Parlaments katru gadu Komisijai apstiprina budžeta izpildi ⁽²⁹⁾.

10.21. Ierosinot jaunas izdevumu programmas, Komisija ieguldīja lielu darbu, lai paredzētu katras programmas ES pievienoto vērtību. Ja likumdevēji piekrita šim viedoklim, tie pieņēma ierosinātās izdevumu programmas. Komisija pārvaldīs šīs programmas un ziņos par ES pievienoto vērtību, kas ir viens no aspektiem, kurš tiks novērtēts ex post novērtējumā. Šie novērtējumi ir publiski pieejami, un ziņojumā saskaņā ar 318. pantu ir ietverta informācija par ES pievienoto vērtību.

10.22. Attiecībā uz ziņojumu dažādo struktūru Komisija norāda, ka budžeta izpildes apstiprinātājiestāde ir lūgusi Komisijai strukturēt saskaņā ar 318. pantu izstrādāto novērtējuma ziņojumu, par pamatu ņemot daudzgadu finanšu shēmas posteņus. Ziņojums par budžeta un finanšu pārvaldību tiek strukturēts šādā veidā. Kopsavilkuma ziņojums par Komisijas pārvaldības sasniegumiem tiek strukturēts saskaņā ar budžeta sadaļām, kuras atspoguļo to, kā tiek organizēta un pārvaldīta Komisija.

Ņemot vērā dažādos mērķus, ir neizbēgami, ka informācija aptver dažādus aspektus.

⁽²⁷⁾ Sk. arī Komisijas atbildes uz Palātas 2011. gada pārskata 10.31.–10.32. punktu un 10.2. izcēlumu.

⁽²⁸⁾ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Savienības finanšu novērtējumu, balstoties uz sasniegtajiem rezultātiem (COM(2014) 383 final, 26.6.2014.).

⁽²⁹⁾ LESD, 318. un 319. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.24. Salīdzinot ar iepriekšējiem novērtējuma ziņojumiem, ceturtajā ziņojumā vērojams uzlabojums, jo tajā mēģināts izveidot saikni starp galvenajām finanšu programmām, kas atspoguļotas daudzgadu finanšu shēmas kategorijās, un pieejamo informāciju par darbības rezultātiem, kura attiecas uz stratēģiju "Eiropa 2020". Tomēr, kā teikts pašā novērtējuma ziņojumā, "nav iespējams izcelt to, kā tieši katra finanšu programma ir veicinājusi stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanu". Palāta piekrīt šim novērtējumam un uzskata, ka, lai sniegtu lasītājam skaidrāku pārskatu par gūtajiem sasniegumiem, novērtējuma ziņojumā būtu jāapkopo visa informācija, kas pieejama par virzību uz "Eiropas 2020" mērķiem ⁽³⁰⁾.

10.24. Komisija atzinīgi vērtē to, ka Revīzijas palāta ir atzinusi novērtējuma ziņojuma ceturto izdevumu kā uzlabojumu salīdzinājumā ar iepriekšējiem novērtējuma ziņojumiem attiecībā uz saikni starp galvenajām finanšu programmām un pieejamo informāciju par rezultātiem saistībā ar stratēģiju "Eiropa 2020". Kā Komisija jau ir norādījusi, laikā, kad tika pieņemta 2007.–2013. gada daudzgadu finanšu shēma un tika ieviesti uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas pasākumi, stratēģija "Eiropa 2020" vēl nebija pieņemta. Tas lielā mērā izskaidro to, kāpēc nav iespējams noteikt katras finanšu programmas ieguldījumu stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanā. Saskaņā ar jauno 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmu stratēģijā "Eiropa 2020" noteiktie gudras, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes mērķi ir kļuvuši par galveno izdevumu programmu un fondu intervences pamata neatņemamu sastāvdaļu. Tas varētu atvieglot izdevumu programmu ieguldījuma apmēra noteikšanu Savienības galveno mērķu sasniegšanā, kā arī varētu tikt ietverts nākamajos saskaņā ar 318. pantu izstrādāto novērtējuma ziņojumu izdevumos. Komisija apsvērs, vai būtu jāveic saskaņā ar 318. pantu izstrādātā ziņojuma struktūras korekcijas, vērojot, kā šī ziņošana attīstīsies nākamajos gados, pienācīgi ņemot vērā arī to, ka ir citi vispusīgāki ziņojumi par stratēģiju "Eiropa 2020", piemēram, tie, kuri tiek sniegti Eiropas semestra procesā.

⁽³⁰⁾ Eurostat ik mēnesi publicē astoņus galvenos stratēģijas "Eiropa 2020" rādītājus (sīkāk skatīt http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators). Martā Komisija publicēja dokumentu "Stratēģijas "Eiropa 2020" gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei novērtējums" (COM (2014) 130). Tomēr šāds ziņojums netiek gatavots katru gadu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.25. Daudzās svarīgās jomās novērtējuma ziņojumā sniegtā informācija un dati vairāk attiecas uz veiktajiem pasākumiem un panākto iznākumu, nevis uz sasniegtajiem rezultātiem. Tiešām, kā Palāta jau ir norādījusi, paies daži gadi līdz tam, kamēr Komisija spēs jēgpilni sagatavot ziņojumu par 2007.–2013. gada izdevumu programmu sasniegumiem. 2014.–2020. gada plānošanas periodam ir ieviesta jauna darbības rezultātu pārvaldības un ziņošanas pamatsistēma⁽³¹⁾. Balstoties uz šo pamatsistēmu, Komisija cer, ka, sākot no 2017.–2018. finanšu gada, novērtējuma ziņojumā būs iespējams iekļaut sākotnējos secinājumus par programmas darbības rezultātiem un informāciju par to, vai programmas gaita ir pareiza vai tā ir jākorrigē.

10.25. Komisija uzskata, ka, pirms informācija par rezultātiem varētu būt pietiekama ziņošanai par izdevumu programmu sasniegumiem, kādu laiku ir jāturpina veikt nepieciešamos uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas pasākumus saskaņā ar konkrēto programmu tiesisko regulējumu. Turklāt ir jāpaiet pietiekami ilgam laikam, kad tiek īstenotas finanšu programmas, lai tiktu izpildītas finansētās darbības un varētu sākties rezultātu un ietekmes novērtēšana. Attiecībā uz 2007.–2013. gada programmām galīgā un ex post novērtējuma pamatā joprojām būs šīm programmām paredzētie uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas pasākumi. Komisija centīsies sniegt iespējami daudz informācijas par darbības rezultātiem. Attiecībā uz 2014.–2020. gada programmām daudz lielāka uzmanība tiek pievērsta ziņošanai par darbības rezultātiem un sagaidāms, ka 2017.–2018. gadā paredzētie starpposma novērtējuma ziņojumi ietvers, kā norāda Palāta, sākotnējos secinājumus par programmas darbības rezultātiem un informāciju par to, vai programmas darbojas pareizi vai arī ir nepieciešams tās koriģēt.

⁽³¹⁾ Kā aprakstīts Komisijas dienestu darba dokumentā "Pārskats par uzraudzības, ziņošanas un novērtējuma pamatsistēmām 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmas programmām" (SWD (2014) 200 final, 26.6.2014.), kas pievienots novērtējuma ziņojumam (COM(2014) 383 final, 26.6.2014.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.26. Novērtējuma ziņojumam ir pievienots izvērtējums par rīcības plānu 318. pantā paredzētā novērtējuma ziņojuma pilnveidei⁽³²⁾. Palāta turpinās uzraudzīt attīstību šajā jomā.

Darbības rezultātu plānošana un ziņošana par tiem ģenerāldirektorātu līmenī

10.27. Šajā sadaļā ir sniegti daži vispārīgi apsvērumi par darbības rezultātu plānošanu un ziņošanu par tiem ģenerāldirektorātu līmenī. Te ir izklāstīti Palātas konstatējumi pēc detalizētas darbības rezultātu elementu pārbaudes triju konkrētu ģenerāldirektorātu plānos un ziņojumos, kā tas ir darīts pēdējos trijos Palātas gada pārskatos⁽³³⁾.

Vispārīgi jautājumi

10.28. Svarīgs informācijas avots trim galvenajiem ziņojumiem, kas aplūkoti 10.18.–10.22. punktā, ir gada darbības pārskati, kurus sagatavo katrs ģenerāldirektorāts⁽³⁴⁾ un kuri tiek publicēti līdz n+1 gada 31. martam. Gada darbības pārskati ir noslēgums procesam, kurš sākas ar ģenerāldirektorāta darbības pārskatiem un vadības plāniem; šis process plašāk aprakstīts 10.3. izcēlumā.

⁽³²⁾ Komisijas dienestu darba dokuments "Izvērtējums par rīcības plānu 318. pantā paredzētā novērtējuma ziņojuma pilnveidei" (SWD(2014) 201 final, 26.6.2014.).

⁽³³⁾ Palātas 2010. gada pārskata 8. nodaļa: Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD (AGRI), Reģionālās politikas ĢD (REGIO) un Pētniecības un inovācijas ĢD (RTD); Palātas 2011. gada pārskata 10. nodaļa: Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD (AGRI), Attīstības un sadarbības ĢD – EuropeAid, Reģionālās politikas ĢD (REGIO) un Palātas 2012. gada pārskata 10. nodaļa: Konkurences ĢD (COMP), Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD (MARE) un Mobilitātes un transporta ĢD (MOVE).

⁽³⁴⁾ Atsaucēs uz direktorātiem un ģenerāldirektoriem pēc vajadzības jāietver dienesti un dienestu vadītāji.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.3. izcēlums. Darbības pārskati un vadības plāni

Darbības pārskatus (sākot no 2014. gada, tos sauks par programmu pārskatiem un tiem būs cita struktūra un cits saturs) sagatavo ārējai lietošanai kā daļu no budžeta procedūras, lai pamatotu Komisijas pieprasītās summas. Šajos pārskatos sniedz izvērstu informāciju ne tikai par resursiem, mērķiem un rādītājiem, bet arī par sagaidāmajiem rezultātiem un pievienoto vērtību ES līmenī.

Lielu pārskatu daļu reproducē vēlreiz pēc sešiem mēnešiem, kad ģenerāldirektorāti sagatavo savus vadības plānus. Vadības plāni ir galvenais Komisijas stratēģiskās plānošanas un programmu cikla komponents. Ar tiem paredzēts sniegt saskanīgu darbības plānošanas rīku visiem dienestiem.

Pamatojoties uz vadības plāniem, ģenerāldirektori ziņo Komisijai savos darbības pārskatos par savu pienākumu izpildi, pienācīgi aprakstot ģenerāldirektorāta darbību un galveno politikas mērķu sasniegšanu. Gada darbības pārskati ir galvenais vadības pārskatatbildības instruments Komisijā un veido pamatu, uz kura Komisija uzņemas atbildību par resursu pārvaldību un mērķu sasniegšanu. Tos publicē Komisijas tīmekļa vietnē, un tiem ir četras daļas, no kurām pirmā – “Politikas sasniegumi” – attiecas uz darbības rezultātiem. Pārējās trīs daļas aptver resursu pārvaldību, iekšējās kontroles sistēmu efektivitātes novērtējumu un vadības apliecinājumus.

10.29. Gada darbības pārskati ietver ticamības apliecinājumu, kurā ģenerāldirektors sniedz pārliecību, ka cita starpā “ziņojumā ietvertā informācija patiesi un godīgi atspoguļo stāvokli” un ka “līdzekļi, kas piešķirti ziņojumā aprakstītajām darbībām, ir izlietoti paredzētajam mērķim un saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu”⁽³⁵⁾. Ja uzskata par nepieciešamu, tad apliecinājumam var pievienot atrunu. Lai gan minēta atsauce no Finanšu regulas par pareizu finanšu pārvaldību, praksē Komisija šo ticamības apliecinājumu sniedz tikai par ziņojuma 2.–4. daļu, kur runa galvenokārt ir par pareizības un iekšējās kontroles jautājumiem (sk. arī 10.4. izcēlumu).

⁽³⁵⁾ Finanšu regula, 66. panta 9. punkta a) un b) apakšpunkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.4. izcēlums. Komisijas pienākumi attiecībā uz pareizu finanšu pārvaldību

Līgumā ir noteikts, ka Komisija atbild par budžeta izpildi, ievērojot pareizas finanšu vadības principus⁽³⁶⁾. Finanšu regulā noteikts, ka pareiza finanšu pārvaldība ietver “saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principus” (30. pants); efektivitāte ir plašāk paskaidrota kā saistīta ar “konkrētu noteikto mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu”. Palātas interpretācija, kuru tā konsekventi piemēro, ir – šajā definīcijā ietverts, vai tiek sasniegti ES politikas mērķi. Izslēdzot politikas sasniegumus no gada darbības pārskatu deklarācijām, Komisija līdz ar to piemēro šaurāku “pareizas finanšu pārvaldības” definīciju. Attiecīgi izriet, ka Komisija neuzņemas atbildību par politikas sasniegumiem.

KOMISIJAS ATBILDES

10.4. izcēlums. Komisijas pienākumi attiecībā uz pareizu finanšu pārvaldību

Komisija atkārtoti to, kas tika norādīts tās pēdējā kopsavilkuma ziņojumā. Katrs gada darbības pārskats ietver parakstītu pārvaldības ticamības deklarāciju, kurā ģenerāldirektors vai dienesta vadītājs sniedz apstiprinājumu attiecībā uz ziņojumā sniegto patieso un skaidro priekšstatu un attiecībā uz visu viņa/viņas atbildībā esošo finanšu darījumu likumību un pareizību un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par to, ka nav izlaista svarīga informācija. Ja tas tiek uzskatīts par nepieciešamu, deklarācija ietver atzītas, kas saistītas ar noteiktām ieņēmumu un izdevumu jomām. Lai nodrošinātu, ka pārvaldības ticamības deklarācijas gada darbības pārskatos joprojām pilnībā atbilst ar ES budžeta īstenošanu saistītai finansiālai atbildībai, Komisija apstiprina, ka tajās galvenā uzmanība jāpievērš pārvaldības un finansiāliem jautājumiem saskaņā ar Komisijas revīzijas prasībām attiecībā uz ES finanšu pārvaldības efektivitāti, lietderību un pārredzamību.

Pieņemot kopsavilkuma ziņojumu, Komisija uzņemas vispārēju atbildību par ES budžeta pārvaldību. Tas ir jautājums, kas ir nosaukts no Komisijas veiktajām darbībām, un skaidra apņemšanās, kā aprakstīts jaunākajā kopsavilkuma ziņojumā, turpmāk vairāk ziņot par politikas sasniegumiem tajos pašos gada darbības pārskatos, kā arī Līgumā paredzētajā novērtējuma ziņojumā. Šie politikas sasniegumi ir kopējās rīcības rezultāts un to likumdevēju atbildība, kuri veicina programmu izstrādi un tās pieņem, kā arī to dalībvalstu atbildība, kurām bieži ir galvenā loma programmu īstenošanā. Turklāt programmu darbības vispārējos rezultātus ietekmē daudzi citi tādi faktori ekonomikā un sabiedrībā, kurus ģenerāldirektori nespēj kontrolēt.

Komisija plāno turpināt pašreizējo ziņošanas praksi, izmantojot kopsavilkuma ziņojumu un novērtējuma ziņojumu saskaņā ar 318. pantu, kuri pilnībā atbilst tiesību normām.

⁽³⁶⁾ Līgums par Eiropas Savienības darbību, 317. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.30. Sekojot šādai praksei, netiek prasīts, lai ģenerāldirektors sniegtu pārlicību par politikas sasniegumu paziņošanu gada darbības pārskata 1. daļā. Rezultātā ticamības apliecinājums aptver tikai ierobežotus darbības rezultātu aspektus, kuri sastopami citās ziņojuma daļās. Neviena no 17 skaitļos izteiktajām atrunām, kas bija pievienotas visiem 2013. gada darbības pārskatiem, nebija saistīta ar darbības rezultātiem⁽³⁷⁾. Palātas caurskatītajā gada darbības pārskatu izlases 1. daļā Palātas 2010.–2013. gada pārskatos tikai divas atrunas ietvēra dažus ierobežotus elementus, kas attiecās uz darbības rezultātiem⁽³⁸⁾.

10.31. Palāta atzīmē, ka ES pievienotā vērtība tiek pietiekami izcelta darbības pārskatos, kad tiek prasīti resursi, bet daudz mazāk gada darbības pārskatos, kad ir jāapraksta, kas ar šiem resursiem sasniegts. No Palātas caurskatīšanā par 2010.–2013. gadu ietvertajiem 12 gada darbības pārskatiem tikai trijos (Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta 2010. un 2011. gada darbības pārskatos un, kaut arī ierobežotā mērā, Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāta 2013. gada darbības pārskatā) bija īpaši ziņots par ES pievienoto vērtību. Tādā ziņā darbības pārskati sniedz izsmelšošāku ainu nekā gada darbības pārskati.

Darbības rezultātu plānošana un ziņošana par tiem trijos atlasītos ģenerāldirektorātos

10.32. Palāta caurskatīja Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta (ĢD EMPL), Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāta (ĢD SANCO) un Infrastruktūras un apgādes biroja Luksemburgā (OIL) 2013. gada darbības pārskatus, vadības plānus un gada darbības pārskatus (1. daļa)⁽³⁹⁾. Palāta pievērsa īpašu uzmanību tam, vai gada darbības pārskatos ir sniegta noderīga informācija par ģenerāldirektorātu ikgadējo ieguldījumu politikas mērķu sasniegšanā. Palātas veiktā pārbaude balstījās uz prasībām, kas noteiktas Finanšu regulā, Komisijas iekšējos kontroles standartos un Komisijas Ģenerālsekretariāta un Budžeta ģenerāldirektorāta (ĢD BUDG) norādījumos par vadības plānu un gada darbības pārskatu sagatavošanu.

10.30. Skatīt atbildi uz 10.4. izcēlumu.

⁽³⁷⁾ Sk. Palātas 2013. gada pārskata 1.31. punktu un 1.3. tabulu.

⁽³⁸⁾ Abas atrunas – vienu 2011. un otru 2010. gadā – bija pievienojis Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts.

⁽³⁹⁾ Sk. 10.29. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ģenerāldirektorātu mērķi neder vadības nolūkiem

10.33. Saskaņā ar Komisijas 2013. gada norādēm vadības plānu sagatavošanai ģenerāldirektorātiem ir jānosaka vispārīgi mērķi un to ietekmes rādītāji (ilgtermiņā) un konkrēti mērķi ar rezultativajiem rādītājiem (īsā/vidējā termiņā). Pēc tam ģenerāldirektoriem savu gada darbības pārskatu 1. daļā ir jāziņo par sasniegtajiem rezultātiem un par apmēru, kādā rezultāti ir panākuši vēlamo ietekmi.

10.34. Saskaņā ar iepriekšējo gadu novērojumiem citos ģenerāldirektorātos Palātas revidenti konstatēja, ka Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorātā un Veselības un patērētāju ģenerāldirektorātā daudzi mērķi (vispārīgie un konkrētie) vadības plānos un gada darbības pārskatos bija tieši pārņemti no politikas dokumentiem vai tiesību aktiem un tādējādi bija pārāk augsta līmeņa mērķi, lai būtu izmantojami kā vadības instrumenti (sk. 10.5. izcēlumu).

10.34. Jaunajam periodam noteiktie mērķi ļauj integrēti izklāstīt ģenerāldirektorātu (GD) *raison d'être*, galvenās prioritātes un operatīvos līdzekļus (pienākumi finanšu, likumdošanas un politikas jomā).

Pastāvīgajos norādījumos attiecībā uz pārvaldības plāniem paredzēts, ka vispārīgie mērķi tiek saskaņoti ar Komisijas politiskiem mērķiem, turpmāk iestrādājot tos pārvaldības plānos. Šāda pieeja tiek pamatota ar vajadzību nodrošināt, ka Komisijas dienesti pārbauda Komisijas politikas mērķu un galveno politisko prioritāšu izpildi. Iespēju robežās tiek noteikti arī īpaši mērķi, norādot rezultātu un iznākuma rādītājus, un tie sekmē Komisijas politikas mērķu un galveno politisko prioritāšu izpildi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.5. izcēlums. Piemēri gadījumiem, kad konkrēti mērķi neder vadības nolūkiem

Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāts. Attiecībā uz konkrēto mērķi "veicināt labu veselību novecojošā Eiropā" Veselības un patērētāju ģenerāldirektorātā ietekme nav izmērāma.

Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts. Šim ģenerāldirektorātam ir konkrēts mērķis "veicināt darbaspēka ģeogrāfisku un profesionālu mobilitāti (tostarp sociālā nodrošinājuma shēmu koordinēšanu) Eiropā, lai pārvarētu šķēršļus brīvai kustībai un dotu ieguldījumu reāla darba tirgus izveidē Eiropas līmenī". Ir grūti noteikt, kāds tieši ir ģenerāldirektorāta ieguldījums šā mērķa sasniegšanā.

KOMISIJAS ATBILDES

10.5. izcēlums. Piemēri gadījumiem, kad konkrēti mērķi neder vadības nolūkiem

Cēlonība starp Veselības un patērētāju ĢD (SANCO) darbībām un "labas veselības veicināšanu novecojošā Eiropā" patiesi ir sarežģīta, dažkārt tā ir netieša un nav izsakāma skaitļos. Komisija izstrādā uzraudzības sistēmu, lai novērtētu progresu, izmantojot tādas rādītājus kā dzīves kvalitāte, veselības aizsardzības sistēmu ilgtspēja un inovācija, un, visbeidzot, veselīgu dzīves gadu mērķis līdz 2020. gadam.

Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD atbild ar savu vispārējā intervences pamatojuma izklāsta uzlabošanu saistībā ar nākamo vadības plānu, lai labāk uzsvērtu tās daudzās darbības, ar kurām tiek veicināta šā mērķa izpilde.

10.35. Saskaņā ar Finanšu regulu ģenerāldirektorātu mērķiem jābūt konkrētiem, izmērāmiem, sasniedzamiem, būtiskiem un laikā noteiktiem (jeb SMART) ⁽⁴⁰⁾. Tomēr 11 no 15 pārbaudītajiem mērķiem ⁽⁴¹⁾ visiem SMART kritērijiem neatbilda. Kaut arī pārbaudītie mērķi atbilda politikas jomai, kurā ģenerāldirektorāts darbojās, tie bija formulēti tik augstā līmenī, ka nav skaidrs, kā tos būtu iespējams sasniegt. Daudzos gadījumos mērķim piesaistītie rādītāji nemēra visus aspektus visaptverošā un pienācīgā līmenī. Pie līdzīga secinājuma 2013. gada decembrī nonāca Iekšējās revīzijas dienests attiecībā uz Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorātu, par kuru tas ziņoja, ka mērķi ne vienmēr ir skaidri formulēti.

10.36. OIL ir Komisijas horizontāls dienests, nevis politikas vai izdevumu ģenerāldirektorāts. Tas sniedz iekšēju atbalstu pārējiem ģenerāldirektorātiem, un tā galvenie mērķi ir administratīvi. Attiecīgi, plānojot savas darbības vadības plānā un ziņojot par tām gada darbības pārskatā, Infrastruktūras un apgādes birojs Luksemburgā saprotamu iemeslu dēļ nenorāda vispārīgus mērķus un ietekmes rādītājus, bet iekļauj tikai konkrētus mērķus un rezultātu rādītājus.

10.35. Formulējot mērķus, Komisija vienmēr ņem vērā SMART kritērijus. Novērtējot atbilstību SMART kritērijiem, informācija pārvaldības plānā būtu jāanalizē visā pilnībā. Komisija uzsver, ka, ziņojot par darbības rezultātiem, galvenā uzmanība ir jāpievērš reālām ieinteresēto personu vajadzībām un ziņošanai jābūt pietiekami elastīgai, lai atspoguļotu Komisijas dienestu īstenoto pasākumu dažādību.

⁽⁴⁰⁾ Finanšu regula, 38. panta 3. punkta e) apakšpunkts.

⁽⁴¹⁾ Pieci katrai struktūrai (ĢD EMPL, ĢD SANCO, OIL).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Joprojām grūtības rada darbības rezultātu uzraudzības rādītāji

10.37. Rādītāju izvēlei jābalstās uz tādiem apsvērumiem kā atbilstīgums, izmērāmība un tas, vai ir laikus pieejami un ticami dati par darbības rezultātiem. Cik vien iespējams, rādītājiem jāatbilst RACER kritērijiem⁽⁴²⁾. Rādītājiem, ar kuriem mēra iznākumus, par kuriem ģenerāldirektorātiem ir ierobežota ietekme, būtu jāpievieno citi rādītāji, ar kuriem mēra tieši ģenerāldirektorātu darbības.

10.38. Abiem ģenerāldirektorātiem un OIL katram mērķim ir vismaz viens rezultatīvais rādītājs, ko vadība var izmantot, lai uzraudzītu un novērtētu sasniegumus un ziņotu par tiem. Piecpadsmit rādītāju (pieci katrā struktūrā) pārbaude liecina, ka tikai divi no šiem rādītājiem pienācīgi atbilda visiem RACER kritērijiem⁽⁴³⁾. Palāta konstatēja arī vairākus citus trūkumus (sk. 10.6. izcēlumu).

10.6. izcēlums. Piemēri gadījumiem, kad ir problēmas ar rādītājiem

a) Rādītāji, kuri bija ārpus ģenerāldirektorātu ietekmes spējas

Veselības un patērētāju ģenerāldirektorātā – “gripas vakcinācijas līmenis ES iedzīvotājiem, kas vecāki par 65 gadiem”. Lai gan šo rādītāju bija noteikusi Padome, par īstenošanu pilnībā atbild dalībvalstis. Attiecīgi šāda mērķa sasniegšana ir ārpus Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāta ietekmes jomas.

b) Rādītāji, kam trūkst būtiskas informācijas

Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorātā konkrēto mērķi “uzlabot piekļuvi nodarbinātībai un dalību darba tirgū” mēra ar diviem rezultātu rādītājiem: “to iedzīvotāju skaits, kuri gūst labumu no ESF atbalsta mācību, nodarbinātības vai virzības veidā” un “ESF procentuālā daļa no aktīva darba tirgus politikas ES”. Šie rādītāji seko ESF dalībai un ESF budžeta piešķirumiem, bet nesniedz informāciju par mērķa nolūku: palielināt nodarbinātību (uzlabot piekļuvi).

10.38. Komisija būtiski pārskatīja rādītājus, kurus tā izvirzīja 2014.–2020. gada periodam, un uzskata, ka norādītie rādītāji parasti sniedz noderīgu informāciju par progresu Komisijas vispārējo politikas mērķu sasniegšanā, kā arī par uzraudzības darbības rezultātiem.

10.6. izcēlums. Piemēri gadījumiem, kad ir problēmas ar rādītājiem

a) Vakcinācija pret sezonālo gripu ir īpašs sabiedrības veselības aizsardzības pasākums, par kuru pilnībā ir atbildīgas dalībvalstis. SANCO ir informēts, ka tam nav tiešas ietekmes uz šā rādītāja attīstību.

Tomēr Padome izvirza mērķi attiecībā uz vakcinācijas pārklājumu ES līmenī, kura izpildi var uzraudzīt vienīgi Komisija. Tāpēc SANCO turpina uzraudzīt pasākumus, kurus valstis veic, lai sasniegtu mērķus, un tādejādi veicina šo izvirzīto mērķu sasniegšanu.

b) Komisija uzskata, ka attiecīgie rādītāji ir noderīgi, tomēr atzīst, ka tie varētu būt izstrādāti konkrētāk, un šis jautājums tika risināts attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu.

⁽⁴²⁾ Atbilstīgiem, apstiprinātiem, ticamiem, vienkāršiem un stabiliem (relevant, accepted, credible, easy and robust – RACER): Komisijas iekšējās kontroles standarts par mērķiem un rezultatīvajiem rādītājiem (5. IKS).

⁽⁴³⁾ Pie līdzīga secinājuma 2013. gada decembrī nonāca Iekšējās revīzijas dienests attiecībā uz Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorātu, par kuru tas ziņoja, ka rādītāji ne vienmēr atbilst RACER kritērijiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

c) Rādītāji, kuru ticamība bija apšaubāma

Veselības un patērētāju ģenerāldirektorātā – “populācijas daļa, kura raizējas, ka veselības aprūpes laikā cietīs no nevēlama notikuma”: Datus par šo rādītāju iegūst iedzīvotāju Eiropabarometra aptaujās. Pirmā šāda veida aptauja notika 2009. gadā, un tā ir kļuvusi par atskaites pamatu. Nākamā aptauja ir plānota 2014. gadā. Šis rādītājs mēra iedzīvotāju uztveri. Tas var būt ļoti noderīgs netiešais pierādījums, tomēr tas ir jāpapildina ar tiešāku atgriezeniskās saiknes formu (piemēram, nevēlamu notikumu skaits). Tā kā šis ir subjektīvs rādītājs, to nevar uzskatīt par ticamu, vērtējot, vai pacientu drošība ir vai nav uzlabojusies.

d) Rādītāji, kas uzdoti par rezultātu rādītājiem, bet patiesībā ir orientēti uz iznākumu

Infrastrukturā un apgādes birojs Luksemburgā (OIL). Kaut arī daži rādītāji ir nosaukti par rezultātu rādītājiem, patiesībā tie ir iznākumu rādītāji. 2013. gada vadības plānā starp rezultātu rādītājiem ir “katru dienu vidēji pārdotais ēdienu skaits”, “fitnesa centra apmeklētāju skaits” vai “sniegto paziņojumu skaits vides jomā”. Tie nav rezultātu rādītāji. Tie apraksta sniegto produktu/pakalpojumu skaitu (iznākumu), nevis darbību/pasākumu tūlītējo ietekmi uz mērķauditoriju.

e) Rādītāji, kuriem trūkst galvenās informācijas par mērķi

Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts. Rezultātu rādītājam “to vadošo iestāžu un starpniekstruktūru skaits, kuras piedalās mācību tīklos” mērķis ir panākt, lai kāda vadošā iestāde vai starpniekstruktūra no katras dalībvalsts piedalītos vismaz vienā attiecīgā starpvalstu mācību tīklā. Gada darbības pārskatā nav sniegti dalības līmeņi par katru dalībvalsti.

KOMISIJAS ATBILDES

c) Eiropabarometra apsekojums nav izstrādāts, lai to izmantotu kā atsevišķu rādītāju. To analizē kopā ar vairākiem citiem rādītājiem, piemēram, ar strukturētu rādītāju par attiecīga Padomes ieteikuma īstenošanu dalībvalstīs, ko papildina ar reprezentatīvu iznākuma rādītāju, kuru izmanto, lai aplūkotu veikto pasākumu ietekmi uz to, kā iedzīvotāji uztver pacientu drošības starpgadījumu iespējamību.

d) Infrastrukturā un apgādes birojs Luksemburgā (OIL) ziņo par katra birojam izvirzītā īpašā mērķa sasniegšanu, izmantojot galvenokārt kvalitatīvus elementus, kas izklāstīti teksta formā.

Lai pareizi atspoguļotu faktiskos sasniegumus, saistot tos ar pakārtotiem procesiem un piešķirtiem līdzekļiem, vairumā gadījumu izrādās, ka iznākuma rādītāji ir nozīmīgi, un tāpēc OIL valde tos ir akceptējusi. Lai varētu nodrošināt skaidrību, salīdzināmību laika gaitā un datu noderīgumu, tie rādītāji, kuri tiek atlasīti atspoguļošanai gada darbības pārskatā, nevar būt tikai ietekmes vai rezultātu rādītāji.

Šajā ziņā rādītājus, kurus Revīzijas palāta ir norādījusi kā tādus, kurus varētu uzlabot, parasti papildina uz rezultātu orientēti rādītāji (ēdināšanas uzņēmumu bilance, informētība par vides jautājumiem, kas tiek apliecināta Vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) paplašinātās darbības ietvaros).

e) Komisija uzskata, ka uzrādītais rādītājs ir ļoti noderīgs un atbilstošs, taču piekrīt, ka informāciju par mērķa sasniegšanu saistībā ar šo konkrēto rādītāju bija ļoti grūti iegūt, ņemot vērā to, ka sadarbībā ir iesaistītas 28 dalībvalstis un simtiem vadošo iestāžu un starpniekstruktūru. Turpmāk Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD šajā jautājumā centīsies panākt uzlabojumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Nepietiekama sadarbība starp ģenerāldirektorātiem

10.39. Saskaņā ar norādījumiem par gada darbības pārskatu sagatavošanu ģenerāldirektorātiem saistītās politikas jomās vai līdzīgu programmu pārvaldībā ir jāsadarbojas, kad tie gatavo gada darbības pārskata projektu. Sadarbības trūkuma dēļ var rasties nekonsekvences ģenerāldirektorātu sagatavotajos ziņojumos (sk. 10.7. izcēlumu).

10.7. izcēlums. Piemēri nepietiekamai koordinācijai starp ģenerāldirektorātiem

Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts un Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāts. Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāts izmanto rādītāju “veselīgas dzīves gadu skaits un paredzamais dzīves ilgums dzimšanas brīdī” kā ietekmes rādītāju vispārīgajam mērķim “aizsargāt un uzlabot cilvēku veselību”. Lai gan tas balstās uz tiem pašiem datiem kā Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta ietekmes rādītājs “no darbnespējas brīvas dzīves paredzamais ilgums”, abiem rādītājiem ir atšķirīgi mērķi un atskaites punkti, tomēr šai atšķirībai nav skaidra pamatojuma.

10.39. Komisija atgādina, ka gada darbības pārskatu sagatavošanas laikā starp saistīto politikas jomu ĢD vienmēr ir bijusi cieša koordinācija un sadarbība.

10.7. izcēlums. Piemēri nepietiekamai koordinācijai starp ģenerāldirektorātiem

Rādītājs “veselīgas dzīves gadu skaits un paredzamais dzīves ilgums dzimšanas brīdī” ir Eiropas veselības pamatindikators (ECHI), un to izmanto dažādos kontekstos. Lai izvairītos no pretrunām, izmantotā metodika tiek rūpīgi saskaņota starp SANCO, Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD un Eurostat. Starp SANCO un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD vienmēr ir bijusi laba sadarbība attiecībā uz veselības rādītājiem, piemēram, saistībā ar Eiropas veselības aptauju apsekojumu, kad abi ĢD rīkoja koordinācijas sanāksmes par vācamajiem datiem.

Tomēr, iespējams, ĢD ir jāizvirza īpaši mērķi, lai aptvertu dažus īpašus attiecīgā ĢD darba aspektus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3. DAĻA. PALĀTAS VEIKTO LIETDERĪBAS REVĪZIJU REZULTĀTI

10.40. Šo daļu veido divas iedaļas: pirmajā uzmanība vērsta uz galvenajām atziņām, kas izriet no Palātas 2013. gada īpašajiem ziņojumiem, bet otrajā sekots līdzi tam, kādā mērā ir īstenoti Palātas īpašo ziņojumu ieteikumi (no astoņiem īpašajiem ziņojumiem 2007.–2010. gada periodā).

Palātas 2013. gada īpašie ziņojumi

10.41. Palātas īpašajos ziņojumos ir analizēts, vai Eiropas Savienības tēriņiem bija piemēroti pareizas finanšu pārvaldības principi (10.1. punkts). Palāta izvēlas īpašajos ziņojumos aplūkojamus jautājumus – atsevišķas budžeta jomas vai pārvaldības tēmas –, lai panāktu maksimālu ietekmi, un izmanto dažādus kritērijus, piemēram, ienākumu vai izdevumu līmeni (būtiskums), riskus, kas apdraud pareizu finanšu pārvaldību, un ieinteresēto personu līdzdalības pakāpi. Palāta 2013. gadā pieņēma⁽⁴⁴⁾ 19 īpašos ziņojumus, kas uzskaitīti **10.1. pielikumā**.

10.42. Katrs īpašais ziņojums pats par sevi ir svarīgs ieguldījums revidējamās vienības atbildībā par ES līdzekļu pārvaldību un palīdz šo vienību turpmākajai pilnveidei. Šie īpašie ziņojumi kopumā aptver pilnu pārvaldības ciklu, sākot ar koncepcijas izstrādi un beidzot ar novērtēšanu. Iepriekšējos gada pārskatos Palāta ir aplūkojusi dažas tēmas, ko no attiecīgā gada īpašo ziņojumu diapazona tā ir uzskatījusi par sevišķi svarīgām. Pārskatā par 2011. gadu šīs tēmas bija vajadzību analīze, izstrāde un ES pievienotā vērtība, 2012. gada pārskatā tās bija mērķi un rādītāji, dati par darbības rezultātiem un ES finansēto projektu ilgtspēja.

10.43. Šajā gada pārskatā Palāta ir izvēlējusies izcelt divus 2013. gada īpašajos ziņojumos apzinātos jautājumus, kas Komisijai un likumdevējam ir īpaši svarīgi tādā aspektā, kurš attiecas uz maksimālas ietekmes gūšanu no nākamajām izdevumu programmām. Tie ir ES pievienotā vērtība un ar to cieši saistītais liekās palīdzības jēdziens.

ES pievienotā vērtība

10.44. ES pievienotās vērtības nozīme pieaug saistībā ar vajadzību iegūt pēc iespējas labākus rezultātus no ierobežotajiem ES līdzekļiem (sk. arī 10.21. punktu). No 19 īpašajiem ziņojumiem, ko pieņēma 2013. gadā, septiņi risina jautājumu par ES pievienoto vērtību un/vai lieko atbalstu.

⁽⁴⁴⁾ "Pieņēma" nozīmē "apstiprināja publicēšanai".

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.45. ES pievienotā vērtība “ir vērtība, kas izriet no ES intervences, kas ir papildus tai vērtībai, kuru sasniegtu ar dalībvalstu rīcību vien”⁽⁴⁵⁾. ES pievienotā vērtība – izšķiroši svarīga pareizas finanšu pārvaldības panākšanai⁽⁴⁶⁾.

10.46. Palātas revidenti konstatēja, ka īstu ES pievienoto vērtību bieži vien bija grūti identificēt, īpaši dalītās pārvaldības apstākļos, kad lielākā daļa budžeta ir izlietota. Pastāv risks, ka ES finansējums tiek izmantots, lai aizstātu valsts līdzekļus, tādējādi ļaujot tos izlietot citur. Šāda iespēja varētu šķist pievilcīga dalībvalstīm, kuru budžets ir ierobežots.

10.47. Palātas īpašajā ziņojumā par *LIFE* programmu sniegtais piemērs ir minēts iepriekš 10.5. punktā. Palāta secināja, ka valsts piešķirumu izlietojums un drīzāk valsts, nevis ES mēroga konkurence projekta finansējuma saņemšanai ir samazinājusi ES pievienoto vērtību programmai⁽⁴⁷⁾.

10.48. Cits piemērs ir Palātas īpašais ziņojums par Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondu, kurā Palāta secināja, ka trešā daļa no šā finansējuma avota tika izmaksāta kā kompensācija strādniekiem, kuri zaudējuši darbu masveida atļaišanās, un nav devusi nekādu ES pievienoto vērtību. Tā bija finansējuma daļa, kas saistīta ar ienākumu atbalsta pasākumiem, kurus dalībvalstis tāpat būtu izmaksājušas. Tomēr ziņojumā bija norādīts, ka gadījumos, kad fonda līdzekļus izmantoja, lai līdzfinansētu pakalpojumus, kādi parasti dalībvalstī nepastāvēja, piemēram, mācības atlaistajiem darbiniekiem, tie sniedza ES pievienoto vērtību⁽⁴⁸⁾.

10.45. Komisija uzsver, ka ES pievienotās vērtības jēdzienu var izmantot daudzos dažādos kontekstos, piemēram, akadēmiskās pārdomās par ES budžetu, mērķu un/vai kritēriju noteikšanai saistībā ar projektu atlasi īpašās ES programmās, Finanšu regulas noteikumos un esošo programmu novērtējumā, bet tā arī uzskata, ka politikas projekta pievienotā vērtība ir kas vairāk nekā vienkārša atsauce uz kvantitatīviem datiem.

Komisija norāda arī, ka pareizas finanšu pārvaldības princips ir noteikts Finanšu regulas 30. pantā un ka pareizas finanšu pārvaldības sasniegšana jānovērtē, balstoties uz minētajiem principiem.

10.46. Komisija atsaucas uz savām atbildēm uz 10.48. un 10.52. punktu, kurās tā pauž uzskatu, ka veikto pasākumu rezultātā bija paredzēts iegūt ES pievienoto vērtību.

Komisija novērtēja ES pievienoto vērtību, kad izklāstīja priekšlikumus attiecībā uz jaunajām izdevumu programmām. Ja likumdevēji piekrita šim viedoklim, viņi pieņēma ierosinātās izdevumu programmas. Komisija pārvaldīs šīs programmas un ziņos par ES pievienoto vērtību, kura ir viens no aspektiem, kas tiks novērtēti ex post novērtējumā. Šie novērtējumi ir publiski pieejami, un arī ziņojumā saskaņā ar 318. pantu ir ietverta informācija par ES pievienoto vērtību.

10.47. Skatīt atbildi uz 10.5. punktu.

10.48. Komisija pievērš uzmanību starpposma novērtējuma ziņojuma secinājumiem par ES pievienoto vērtību. Šajā ziņojumā secināts, ka Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (EGF) ir radījis “ievērojamu pievienoto vērtību” un “neatkarīgi eksperti secināja, ka maz ticams, ka rezultāti būtu sasniegti bez EGF atbalsta”.

Komisija piebilst, ka EGF sniegtais atbalsts būtu jāuzskata par savstarpēji saistītu pasākumu “kopuma” finansējumu, kas kopumā veicina finansēto darbību panākumus. EGF sniedz atbalstu darba ņēmējiem, izmantojot dažādus palīdzības veidus, tostarp pabalstus, ar kuriem nodrošina, ka darba ņēmēji saņem pietiekamus ienākumus aktivizācijas pasākumu laikā un tāpēc var izmantot priekšrocības, ko sniedz dažādas atbalstītas darbības, piemēram, apmācība.

⁽⁴⁵⁾ Plašāku ES pievienotās vērtības definīciju skatīt Palātas 2011. gada pārskata 10.2. izcēlumā.

⁽⁴⁶⁾ Revīzijas palātas Atzinums Nr. 7/2011, 9. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁴⁷⁾ Īpašais ziņojums Nr. 15/2013 4., 20., 21. un 63. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁴⁸⁾ Īpašais ziņojums Nr. 7/2013 “Vai Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds ir nodrošinājis ES pievienoto vērtību atlaisto darba ņēmēju reintegrācijā”, 77. un 78. punkts (<http://eca.europa.eu>).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Liekais atbalsts

10.49. Saistīts jēdziens, kas negatīvi ietekmē ES pievienoto vērtību, ir liekais atbalsts. ES dotāciju kontekstā tas attiecas uz apmēru, kādā saņēmējs būtu īstenojis projektu arī bez ES atbalsta. Liekā atbalsta klātbūtne tādējādi samazina vai pat izslēdz ES pievienoto vērtību.

10.50. Liekā atbalsta īpatnība ir tāda, ka to nav viegli identificēt. Tomēr racionālas vajadzību analīzes trūkums bieži vien norāda uz liekā atbalsta risku. Dažos gadījumos Palāta konstatēja projektus, kuri bija atļauti vai pat jau bija pabeigti pirms ES finansējuma apstiprināšanas; tas liecina par liekā atbalsta klātbūtni.

10.51. Piemēram, revidējot ES atbalstu pārtikas pārstrādes nozarei, Palāta secināja, ka bija liela liekā atbalsta iespējamība, jo dalībvalstis regulāri neveica tiešu to projektu finansēšanu, kuriem nepārprotami bija vajadzīgs atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem⁽⁴⁹⁾. Arī lauksaimniecības jomā Palāta konstatēja lielu liekā atbalsta risku pasākumiem, kurus dalībvalstis izmantoja lauku ekonomikas dažādošanai; tikai viena dalībvalsts prasīja, lai saņēmēji pierāda dotācijas vajadzību; vienā gadījumā ES atbalsts bija piešķirts pēc tam, kad projekts jau bija pabeigts⁽⁵⁰⁾.

10.51. Komisija piekrīt Palātas viedoklim, ka dalībvalstu līmenī jāveic uzlabojumi, lai atbalstu novirzītu mērķtiecīgāk.

Ja investīciju atbalsts ir novirzīts mērķtiecīgi (cita starpā, izmantojot atbilstības un atlases kritērijus, atbalsta likmju diferenciāciju) un ir balstīts uz skaidri noteiktiem trūkumiem/vajadzībām, tiek minimizēti lieka atbalsta un aizstāšanas riski. Noteikums par investīciju atbalsta mērķtiecīgu novirzīšanu (Regulas (EK) Nr. 1974/2006 43. pants) tika ieviests 2007.–2013. gada plānošanas periodā, lai ierobežotu lieka atbalsta un aizstāšanas ietekmi, kas parādījās iepriekšējos novērtējumos.

Jaunā plānošanas perioda tiesiskajā regulējumā paredzēts, ka īpašas vajadzības, kas saistītas ar īpašiem apstākļiem reģiona vai apakšreģiona līmenī, tiek ņemtas vērā un konkrēti risinātas, izmantojot atbilstoši izstrādātus pasākumu kopumus vai tematiskas apakšprogrammas.

Turklāt jaunajā tiesiskajā regulējumā paredzēts, ka, balstoties uz kopīgiem rezultātu rādītājiem, katrai prioritārai jomai tiek noteikti atbilstoši mērķi un ka atlasīto, ar Savienības prioritātēm saistīto pasākumu pamatā ir pareizs intervences pamatojums, kas balstās uz ex ante novērtējumu.

⁽⁴⁹⁾ Īpašais ziņojums Nr. 1/2013 "Vai ES atbalsts pārtikas pārstrādes nozarei ir efektīvi un lietderīgi nodrošinājis lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšanu", 86. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁵⁰⁾ Īpašais ziņojums Nr. 6/2013 "Vai dalībvalstis un Komisija ar lauku ekonomikas dažādošanas pasākumiem ir nodrošinājušas izdevumu lietderību", 54.–57. un 93. punkts (<http://eca.europa.eu>).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.52. Vēl citus liekā atbalsta piemērus Palāta konstatēja, pārbaudot *Marco Polo* programmu, ar kuru bija paredzēts novirzīt kravas autopārvadājumus no autoceļiem. Lai gan bija pierādījumi tam, ka projekti guva labumu no ES atbalsta tādā aspektā, ka tos bija iespējams sākt, to apliecināja arī sniegtā pakalpojuma apmērs vai ātrāka ieguldījumu atgūšana, revīzijā tika konstatētas arī nopietnas norādes uz lieko atbalstu. Piemēram, 13 no 16 revidētajiem saņēmējiem apstiprināja, ka būtu sākuši un turpinājuši projektu bez ES subsīdijas⁽⁵¹⁾. Līdzīgs Palātas secinājums attiecas uz nepietiekamiem Komisijas pierādījumiem, ka ES atbalsts no riska dalīšanas finanšu mehānisma (finanšu instruments, ar kuru paredzēts uzlabot piekļuvi aizņēmuma finansējumam pētniecībai) ļauj veikt ieguldījumus virs līmeņa, kādu saņēmēji būtu atļāvušies, ja šā finansējuma nebūtu⁽⁵²⁾.

Īpašajos ziņojumos formulēto ieteikumu izpildes pārbaude

10.53. Saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem revīzijas ziņojumu izpildes pārbaude jeb pēcpārbaude ir pēdējais posms lietderības revīzijas ciklā, kurš ietver plānošanu, izpildi un pēcpārbaudi⁽⁵³⁾. Palātas sagatavoto lietderības revīzijas ziņojumu pēcpārbaude ir nepieciešama sastāvdaļa pārskatbilstības ķēdē un palīdz Komisijai veicināt ziņojumos formulēto ieteikumu efektīvu ieviešanu.

10.52. Komisija uzskata, ka Palātas norādīto iemeslu dēļ (t. i., agrāka projektu uzsākšana, pakalpojumu apjoma pieaugums un agrāk radusies peļņa no kapitāla ieguldījuma) pārbaudītajos projektos *Marco Polo* programmai ir nepārprotama ES pievienotā vērtība.

Vēl vairāk, lieka atbalsta parādību ir grūti izteikt skaitļos, jo, iespējams, ir jāņem vērā arī daudzi citi faktori, piemēram, ilgtspējas jautājums (jautājums, vai projekti būtu bijuši ilgtspējīgi bez subsīdijas), pavairošanas faktors (lielāki projekti rada daudz lielāku modālu pārbīdi), lielāka uzticība atbalsta saņēmējiem un to redzamība (ES projekta zīmols), priekšrocības, kas rodas partneru sadarbības rezultātā (zinātniskās nodošana, paraugprakses).

Attiecībā uz Riska dalīšanas finanšu mehānismu (RDFM) Komisija uzskata, ka šis instruments ir pierādījis savu vērtību, īpaši laikā, kad ir ekonomiskas problēmas. Šā instrumenta pievienotā vērtība ir parādīta arī RDFM starpposma novērtējumā, kur norādīts:

“RDFM palīdzēja daudziem Eiropas uzņēmumiem, kas darbojas pētniecības jomā, saglabāt pētniecības, attīstības un inovācijas darbības lielas finansiālas spriedzes laikā, tas ir palīdzējis dažiem visinovatīvākajiem uzņēmumiem Eiropā pārstrukturēt finansiālo stāvokli laikā, kad bankas un citas finanšu iestādes samazināja piekļuvi augsta riska investīciju finansējumam...” (2010. gada augusta ziņojums “RDFM termiņa starpposma novērtējums”, 18. lpp.)

Turklāt otrajā starpposma novērtējumā (2013. gada jūnijā) norādīts, ka “RDFM galvenā saimnieciskā vērtība ir tā anticikliskā būtība, kas nodrošina ieguldītājiem ilgtermiņa finanšu stabilitāti, lai pētniecības, attīstības un inovācijas darbības būtu iespējams veikt pat krīzes laikā”.

⁽⁵¹⁾ Īpašais ziņojums Nr. 3/2013 “Vai *Marco Polo* programmas ir bijušas efektīvas satiksmes novirzīšanā no autoceļiem”, 32. un 33. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁵²⁾ Īpašais ziņojums Nr. 2/2013 “Vai Komisija ir nodrošinājusi Septītās pētniecības pamatprogrammas efektīvu īstenošanu”, 104. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽⁵³⁾ Augstāko revīzijas iestāžu starptautiskie standarti, ISSAI 3000 un ISSAI 3100.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.54. Palāta pārbaudīja, kā Komisija ir nodrošinājusi, ka tiek izpildīti 59 revīzijas ieteikumu izlase no astoņiem īpašajiem ziņojumiem, kas pieņemti 2007.–2010. gadā. Palāta secināja, ka no 56 ieteikumiem, kurus varēja pārbaudīt ⁽⁵⁴⁾, 79 % ieteikumu Komisija ir īstenojusi pilnībā vai lielākajā daļā aspektu. Vēl 12 % ieteikumu ir īstenoti dažos aspektos, bet 9 % jau pašā sākumā ir noraidīti un attiecīgi nav īstenoti ⁽⁵⁵⁾.

10.55. Pēdējos gados Palāta, pārbaudot, kā ieviesti tās ieteikumi, ir mudinājusi Komisiju pilnveidot tās IT rīku revīzijas ieteikumu statusa uzraudzībai un ar budžeta izpildes apstiprināšanu saistīto pieteikumu apstrādei. Šim IT rīkam ir jāļauj daudz precīzāk reģistrēt to ieteikumu statusu, kuri ir tikai daļēji izpildīti. Sekojot Palātas ieteikumam, Komisija ir ierosinājusi uzlabojumus, kuri ļaus reģistrēt daļēji īstenotus ieteikumus tās IT rīkā jau 2014. gada beigās.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums

10.56. Izlietojot ES līdzekļus 2007.–2013. gada plānošanas periodā, uzmanības centrā bija līdzekļu apgūšana (vajadzība izlietot naudu) un atbilstība noteikumiem, nevis labi darbības rezultāti. Attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu ir ieviesta jauna kārtība, un turpmākajās lietderības revīzijās Palāta sekos līdzī tās ietekmei. Lai gan jaunā kārtība ir vērtējama atzinīgi un izpildes rezerves ieviešana var palielināt koncentrēšanos uz rezultātiem, tomēr ietekme varētu būt arī neliela, jo 2014.–2020. gada shēmā joprojām nav paredzēti reāli finansiāli stimuli vai sankcijas attiecībā uz rezultātiem, kas sasniegti ar ES finansējumu (10.3.–10.16. punkts).

10.55. Komisija novērtēja iespēju turpmāk attīstīt revīzijas ieteikumu statusa uzraudzības un ar budžeta izpildes apstiprināšanu saistīto pieteikumu apstrādes (RAD) lietojumprogrammu, lai uzlabotu vadībai sniegto informāciju. Sistēmas nodrošinātājam Komisijā ir lūgts izstrādāt papildu ieteikumu statusu "Daļēji īstenots".

10.56. Ikgadējos īstenošanas ziņojumos uzrādīto darbības rezultātu datu publicēšana, kā arī novērtēšanas prasības (pienākums izstrādāt vismaz vienu ietekmes novērtējumu katrai prioritātei) veicinās politikas debates un patiesu pārskatatbildību.

Turklāt, kā paredzēts 2014.–2020. gada tiesiskajā satvarā (Regulas (ES) Nr. 1303/2013 22. panta 6. un 7. punkts), Komisija pēc darbības rezultātu izvērtēšanas (Regulas (ES) Nr. 1303/2013 22. panta 6. punkts) un programmas nobeiguma īstenošanas ziņojuma pārbaudes (22. panta 7. punkts) nopietnos līdzekļu nepietiekamas apgūšanas gadījumos varēs dalībvalstīm piemērot sankcijas.

⁽⁵⁴⁾ Nebija iespējams gūt apstiprinājumu par to, ka izpildīti trīs atlasītie ieteikumi, jo vajadzīgie pierādījumi bija pieejami vienīgi saņēmējvalstu līmenī un tas neietilpa šīs caurskatīšanas tvērumā.

⁽⁵⁵⁾ Visi pieci noraidītie ieteikumi attiecās uz Īpašo ziņojumu Nr. 7/2010 par grāmatojumu noskaidrošanas procedūru, konkrēti, par attiecīgās procedūras aspektu detaļām. Tomēr attiecībā uz diviem no šiem pieciem ieteikumiem Komisija bija ierosinājusi korektīvus pasākumus saistībā ar gatavošanos izstrādāt horizontālo regulu par kopējo lauksaimniecības politiku 2014.–2020. gadā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.57. Palāta uzskata, ka daudz lielāka problēma ir nepieciešama uzmanības pievēršana darbības rezultātu jautājumiem. Dalītās pārvaldības principa pamatā ir uzticēšanās dalībvalstīm (kuras daļēji finansē projektus), ka tās apsaimniekos ES līdzekļus tikpat rūpīgi, kā to darītu ar saviem resursiem. Balstoties uz savu revīzijas darbu, Palāta ir konstatējusi, ka projektu atlase, pirmkārt, ir bijusi vērsta uz vajadzību izlietot pieejamo ES naudu ("ja neizlietosi, tad pazaudēsi"), otrkārt, uz vajadzību ievērot noteikumus un – tikai treškārt un arī tad ierobežotā mērā – uz sagaidāmajiem projektu rezultātiem. Atbilstībai un darbības rezultātiem jābūt vienlīdz svarīgiem visā projekta ciklā. Spriedze starp vēlmi koncentrēties uz rezultātiem un politiskajiem imperatīviem, ar ko sastopas dalībvalstis, ir būtisks trūkums lielas daļas ES budžeta plānošanā.

10.57. Komisija norāda, ka darbības rezultātu kritēriji tiek iekļauti katra finansējamā projekta atlases procesā.

Piemērojot svērtos atlases kritērijus, dalībvalstīm jāspēj noteikt tos projektus, kuri varētu sniegt lielāku ieguldījumu rezultātu sasniegšanā.

Komisija vēlētos uzsvērt, ka papildus Savienības finansējumam vienmēr ir nepieciešams valsts līdzfinansējums (vai nu publisks, vai privāts). Tāpēc "uzticēšanās dalībvalstīm (kuras daļēji finansē projektus), ka tās apsaimniekos ES līdzekļus tikpat rūpīgi, kā to darītu ar saviem resursiem", ir pamatota, jo jebkurš "slikts" Savienības ieguldījuma izlietojums automātiski ietekmēs valsts ieguldījuma izlietojumu un radīs papildu sekas. Kopīgo noteikumu regulā (120. pants) ir noteiktas maksimālās līdzfinansējuma likmes, bet šīs likmes var modulēt (121. pants). Valsts līdzfinansējums mazāk attīstītos reģionos var nepārsniegt 15 %, bet vairāk attīstītos reģionos tas būs vismaz 50 %. Tādējādi šajos gadījumos attiecībā uz valsts ieguldījumu ir augsts risks, ja programma "netiek rūpīgi pārvaldīta" un galvenā uzmanība tiek pievērsta nevis rezultātu sasniegšanai, bet izdevumiem. Turklāt, paredzot ex ante nosacījumus, jānodrošina, ka tiek ievēroti pareizie izdevumu pamatnosacījumi. Tāpēc, pat ja galvenā uzmanība tiktu pievērsta izdevumiem (kas ietekmē arī valsts ieguldījumu), ex ante nosacījumos ir paredzēts, ka dalībvalstis īsteno stratēģiskās politikas satvaru, kas atbilst ES līmenī noteiktiem pienākumiem, lai nodrošinātu programmas mērķu efektīvu un lietderīgu sasniegšanu un rezultātus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.58. Ziņošana Eiropas Parlamentam un Padomei par darbības rezultātiem notiek tādā formā, kāda ir izveidojusies gadu gaitā, un nav pielāgota darbības rezultātu kultūrai, kuru Komisija cenšas radīt. Tiesību aktos ir formulēta prasība, lai Komisija katru gadu ziņo par savas darbības rezultātiem trijos galvenajos ziņojumos Eiropas Parlamentam un Padomei. Tomēr tikai novērtēšanas ziņojumā uzmanība ir vērsta uz darbības rezultātiem. Pārskatā par budžeta un finanšu pārvaldību un kopsavilkuma ziņojumā informācijas par darbības rezultātiem ir maz vai nav nemaz. Palāta uzskata, ka Komisijas prakse koncentrēt ziņošanu par darbības rezultātiem novērtēšanas ziņojumā ir pareiza, jo pārējiem diviem ziņojumiem ir citi mērķi (10.18.–10.20. punkts).

10.59. Turklāt Palāta konstatēja pārrāvumus tvērumā: ziņojumos nav aplūkota ES pievienotā vērtība. Palāta secina, ka nevienā no šiem trim ziņojumiem nav pienācīgi ziņots par pareizu finanšu pārvaldību (10.18.–10.22. punkts).

10.58. Ziņošana Eiropas Parlamentam un Padomei tiek pilnveidota kopā ar Komisijas īstenoto izpildes kultūru, kurā tiek ņemti vērā Eiropas Parlamenta un Revīzijas palātas viedokļi. Kā jau norādīts, ar 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmas pieņemšanu ir pielāgots ziņošanas Eiropas Parlamentam un Padomei satvars, lielāku uzmanību pievēršot programmas darbības rezultātiem. Kā norādīts kopsavilkuma ziņojumā, Komisija jau ir veikusi vajadzīgās darbības, lai uzlabotu ziņošanu par darbības rezultātiem, stiprinot programmu izpildes satvaru saskaņā ar 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmu un iekļaujot šo izpildes satvaru Komisijas stratēģiskajā plānošanā, programmu izstrādē un ziņošanā par sasniegumiem. Ir jāpaiet zināmam laikam, lai šīs izmaiņas atspoguļotos rezultātos. Attiecībā uz Palātas minētajiem ziņojumiem dažādi darbības rezultātu aspekti, kas papildina cits citu, tiek ietverti trijos ziņojumos, kas attiecas uz finanšu un budžeta pārvaldības īstenošanas datiem, Komisijas pārvaldības sasniegumu sintēzi un kopējiem ES finansiālo programmu darbības rezultātiem. Ir skaidri jānošķir šie dažādie, bet saistītie aspekti. Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas norādi, ka pašreizējā ziņošanas prakse ir jutīga, ka trim ziņojumiem ir dažādi mērķi un ka vislabāk par finanšu programmu darbības rezultātiem tiek ziņots novērtēšanas ziņojumā.

10.59. Komisija uzskata, ka tvērumā nav pārrāvumu. Kā norādīts Komisijas atbildēs uz 10.46. punktu, Komisija novērtēja ES pievienoto vērtību, kad izklāstīja priekšlikumus attiecībā uz jaunajām izdevumu programmām. Komisija ietver informāciju par ES pievienoto vērtību, ziņojot par saskaņā ar 318. pantu izstrādātā ziņojuma kontekstā veiktajiem novērtējumiem. Turklāt Komisija nepiekrīt Palātas interpretācijai, ka pareizas finanšu pārvaldības princips paredz ziņošanu par ES pievienoto vērtību. Turklāt nevienā no trim ziņojumiem nav paredzēts ietvert visus trīs elementus/neviens no trim ziņojumiem nav izstrādāts, lai ietvertu visus trīs elementus, tādējādi pilnībā ņemot vērā visus pareizas finanšu pārvaldības mērķus. Katram no tiem ir savi īpaši mērķi (skatīt atbildi uz 10.58. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.60. Salīdzinot ar iepriekšējiem novērtējuma ziņojumiem, ceturtajā ziņojumā vērojams uzlabojums, jo tajā mēģināts izveidot saikni starp galvenajām finanšu programmām, kas atspoguļotas daudzgadu finanšu shēmas kategorijās, un pieejamo informāciju par darbības rezultātiem, kas attiecas uz stratēģiju "Eiropa 2020". Tomēr daudzās svarīgās jomās novērtējuma ziņojumā sniegtā informācija un dati vēl nav derīgi iecerētajam mērķim budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrā. Palāta ņem vērā to, ka Komisija apzinās: ir jāpagaida daži gadi, līdz jaunā darbības rezultātu pamatsistēma spēs sniegt jēgpilnu informāciju par darbības rezultātiem attiecībā uz ikgadējiem politikas sasniegumiem. Palāta turpinās uzraudzīt attīstību šajā jomā (10.23.–10.26. punkts).

10.61. Ģenerāldirektori ziņo Komisijai gada darbības pārskatos par savu pienākumu izpildi, par ģenerāldirektorāta darbību un politikas mērķu sasniegšanu. Gada darbības pārskati ietver ģenerāldirektoru ticamības apliecinājumu arī par to, ka pārskatā aprakstītajām darbībām piešķirtie resursi ir izlietoti atbilstoši plānotajam mērķim un saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem. Tomēr praksē no gada darbības pārskatos apliecinātās ticamības ir īpaši izslēgti darbības rezultātu jautājumi. Ticamība un visas ar to saistītās atrunas attiecas tikai uz pareizības un iekšējās kontroles jautājumiem (sk. 10.28.–10.30. punktu un 10.4. izcēlumu).

10.60. Komisija uzskata, ka saskaņā ar 2007.–2013. gada programmām piemērojamiem uzraudzības un novērtējuma pasākumiem pēdējais novērtēšanas ziņojums sniedz vērtīgu ieguldījumu budžeta izpildes apstiprinātājiestādes darbā attiecīgajā gadā. Daudzos aspektos šā gada ziņojuma struktūra un saturs atspoguļo budžeta izpildes apstiprinātājiestādes dotos norādījumus. Piemēram, informācija par programmas mērķu izpildē sasniegto progresu ziņojumā ir nodalīta no informācijas par darbības rezultātu operatīvajiem aspektiem, piemēram, Komisijas darbību, lai īstenotu un pārvaldītu finanšu programmas. Tiek nošķirta ES iekšējā politika un ES ārējā politika. Ir arī atrasta iespēja, kā ziņojumā sniegt to pieejamo informāciju par darbības rezultātiem, kas saistīta ar finanšu programmu ieguldījumu stratēģijā "Eiropa 2020". Tomēr jāatceras, ka, neraugoties uz faktu, ka 2013. gads bija pēdējais gads 2007.–2013. gada plānošanas periodā, joprojām ir par agru pilnībā novērtēt programmu rezultātus un ietekmi, jo finanšu programmu galīgo un ex post novērtējumu ir paredzēts veikt par nākamajiem četriem gadiem (par 2014.–2017. gadu). Arī attiecībā uz 2007.–2013. gada programmām piemērotajos uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas pasākumos ziņošanai par programmu darbības rezultātiem netika pievērsta galvenā uzmanība. Informācija par 2014.–2020. gada programmu darbības rezultātiem pakāpeniski sāks kļūt pieejama saskaņā ar ziņošanas un novērtēšanas pasākumiem, kas noteikti likumdevēju pieņemtajos tiesību aktos, un tā tiks iekļauta saskaņā ar 318. pantu izstrādātajā ziņojumā.

10.61. Kā norādīts atbildē uz 10.4. izcēlumu, Komisija turpinās piemērot to pašu ziņošanas praksi, kas atbilst tiesību normām. Kā norādīts kopsavilkuma ziņojumā, pārvaldības ticamības deklarācijā galvenā uzmanība tiek pievērsta pārvaldības un finanšu jautājumiem, un tas pilnībā atbilst Komisijas finansiālajai atbildībai par ES budžeta īstenošanu. Pieņemot kopsavilkuma ziņojumu, Komisija uzņemas vispārēju atbildību par ES budžeta pārvaldību. Tas ir jautājums, kas ir nošķirts no Komisijas skaidras apņemšanās turpmāk vairāk ziņot par politikas sasniegumiem tajos pašos gada darbības pārskatos, kā arī Līgumā paredzētajā novērtējuma ziņojumā. Šie politikas sasniegumi ir kopējās rīcības rezultāts, kā arī likumdevēju un dalībvalstu atbildība, turklāt dalībvalstīm ir galvenā loma programmu īstenošanā. Turklāt vispārējos programmu darbības rezultātus ietekmē daudzi citi tādi faktori ekonomikā un sabiedrībā, kurus ģenerāldirektori nespēj kontrolēt.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10.62. Caurškatot šā gada darbības pārskatu, atklājās, ka tāpat kā iepriekšējos gados ģenerāldirektorātu mērķi neder vadības nolūkiem; rādītāju atlasē joprojām ir vairākas nepilnības tādā nozīmē, ka to izmantojamība uzraudzības vajadzībām ir ierobežota, turklāt ģenerāldirektorāti, kad tie formulē savus mērķus un rādītājus, savā starpā pietiekami nesadarbojas (sk. 10.32.–10.39. punktu).

10.63. Palātas veiktās lietderības revīzijas turpina kalpot divējiem nolūkiem – pārskatatbildībai un uzlabojumiem. Palātas 2013. gada ziņojumos starp daudzām citām tēmām tika ziņots par gadījumiem, kad ES pievienotā vērtība – izšķiroši svarīga pareizas finanšu pārvaldības panākšanai – nav bijusi nodrošināta vai ir bijusi samazināta. Konkrēts piemērs tika konstatēts vairākos gadījumos, un tas bija liekais atbalsts – gadījumi, kad saņēmēji būtu turpinājuši darbību arī bez ES finansējuma (10.40.–10.53. punkts).

Ieteikumi

10.64. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **10.2. pielikumā**. Pārskatos par 2010. un 2011. gadu Palāta ir sniegusi deviņus ieteikumus. Divi no šiem ieteikumiem nebija skatāmi, jo Palātai bija par agru vērtēt progresu. Dažos aspektos Komisija bija īstenojusi septiņus ieteikumus.

10.65. Ņemot vērā šo pārbaudi un konstatējumus un secinājumus par 2013. gadu, Palāta ir sagatavojusi turpmāk minētos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Pie nākamās izdevības, kad tiks pārskatīta Finanšu regula, Komisijai ir jāracionalizē ziņošana par darbības rezultātiem.

10.62. Kā norādīts 2013. gada kopsavilkuma ziņojumā, 2013. gada darbības pārskatu struktūra tika būtiski pārskatīta. Tika ieguldīts daudz pūļu, lai uzlabotu darbības rezultātu rādītājus un ziņošanu par darbības rezultātiem, kā arī ziņošanu par saimnieciskumu un efektivitāti gada darbības pārskatos.

Turklāt daudz pūļu tika veltīts, pārstrādājot norādījumus, lai nodrošinātu, ka pārskatos tiek ietverta tikai nozīmīga informācija, un lai uzlabotu skaidrību un konsekveni starp ģenerāldirektorātiem. Papildus notiks ciešāka pārvaldības plānu saskaņošana ar gada darbības pārskatiem attiecībā uz ziņošanu par mērķiem un rādītājiem.

10.63. Komisija atsaucas uz savām atbildēm uz 10.48. un 10.52. punktu, kurās tā pauž uzskatu, ka veikto pasākumu rezultātā bija paredzēts saņemt ES pievienoto vērtību. Turklāt, kā norādīts Komisijas atbildē uz 10.45. punktu, Komisija nepiekrīt Palātas ieteiktajiem principiem, ar ko tiek pamatots ES pievienotās vērtības jēdziens, kā norādīts 2011. gada pārskatā.

Komisija pieņem ieteikumu. Komisija ir gatava pielāgot Finanšu regulu, lai saskaņotu to ar pašreizējo praksi attiecībā uz ziņošanu par darbības rezultātiem. Saskaņā ar pašreizējo praksi trīs ziņojumi, uz kuriem Palāta atsaucas 10.18. punktā, ir paredzēti dažādiem mērķiem un papildina cits citu. Kopsavilkuma ziņojumā galvenā uzmanība ir pievērsta Komisijas pārvaldības sasniegumiem, novērtēšanas ziņojumā saskaņā ar 318. pantu galvenā uzmanība tiek pievērsta izdevumu programmās sasniegtajiem rezultātiem, bet ziņojumā par budžeta un finanšu pārvaldību tiek ziņots par budžeta aspektiem un budžeta pārvaldību. Komisija uzskata, ka šī ziņošanas prakse, kurā visiem minētajiem ziņojumiem ir noteikta loma un mērķis, atbilst juridiskiem un darbības noteikumiem dažādos līmeņos (LESD, Finanšu regulai un iekšējiem Komisijas pastāvīgajiem norādījumiem).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- **2. ieteikums.** Lai sniegtu lasītājam skaidrāku pārskatu par gūtajiem sasniegumiem, Komisijai ir jānodrošina, ka novērtējuma ziņojumā tiek iekļauts kopsavilkums, kurā apkopota visa pieejamā informācija par virzību uz “Eiropas 2020” mērķiem.
- **3. ieteikums.** Komisijai turpmāk jāattīsta sava darbības rezultātu pārvaldības un ziņošanas sistēma tā, lai ģenerāldirektoru ikgadējos ticamības apliecinājumos ļautu Komisijai uzņemties atbildību par pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par ES budžeta devumu politikas sasniegumos.

Komisija pieņem šo ieteikumu. Komisija pievērsīs galveno uzmanību, lai nodrošinātu, ka ziņojumā saskaņā ar 318. pantu ir izklāstīts kopsavilkums, kurā apkopota informācija par paveikto “Eiropas 2020” mērķu izpildē, sniedzot skaidru pārskatu par gūtajiem sasniegumiem. Komisija apsvērs, vai būtu jākorrigē saskaņā ar 318. pantu izstrādātā ziņojuma struktūra, vērojot, kā šī ziņošana attīstīsies nākamajos gados, un pienācīgi ņemot vērā to, ka ir citi vispusīgāki ziņojumi par stratēģiju “Eiropa 2020”, piemēram, tie, kuri tiek sniegti Eiropas semestra procesa ietvaros.

Komisija nepieņem šo ieteikumu.

Komisija ir apņēmusies nodrošināt ES budžeta pareizu un augstas kvalitātes pārvaldību un ziņošanu par to, pilnībā ņemot vērā visus ieteikumus par šā procesa turpmāko attīstību. Kā norādīts kopsavilkuma ziņojumā, Komisija jau ir veikusi vajadzīgās darbības, lai uzlabotu ziņošanu par darbības rezultātiem, stiprinot programmu izpildes satvaru saskaņā ar 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmu un iekļaujot šo izpildes satvaru Komisijas stratēģiskajā plānošanā, programmu izstrādē un ziņošanā par sasniegumiem.

Tomēr jānoskaidro, no vienas puses, ģenerāldirektoru tieša atbildība par finanšu programmu pārvaldību un budžeta īstenošanu un, no otras puses, tādi politikas sasniegumi kā finanšu programmu ietekme. Minētie politikas sasniegumi ir arī likumdevēju atbildība, kuri veicina programmu izstrādi un tās pieņem, kā arī dalībvalstu atbildība, kurām bieži ir galvenā loma programmu īstenošanā. Turklāt vispārējās programmu darbības rezultātus ietekmē daudzi citi faktori ekonomikā un sabiedrībā, kurus ģenerāldirektori nespēj kontrolēt.

Tāpēc Komisija uzskata, ka ģenerāldirektoru sniegtās pārvaldības ticamības deklarācijas darbības jomā galvenā uzmanība arī turpmāk jāpievērš pārvaldības un finanšu jautājumiem, kas pilnībā atbilst Komisijas finansiālajai atbildībai un revīzijas prasībām attiecībā uz ES budžeta īstenošanu un pārvaldību. Pieņemot kopsavilkuma ziņojumu, Komisija uzņemas vispārēju atbildību par ES budžeta pārvaldību.

10.1. PIELIKUMS

REVĪZIJAS PALĀTAS 2013. GADĀ PIEŅEMTIE ĪPAŠIE ZIŅOJUMI

- Nr. 1/2013 “Vai ES sniegtais atbalsts pārtikas pārstrādes nozarei ir efektīvi un lietderīgi nodrošinājis lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšanu”
- Nr. 2/2013 “Vai Komisija ir nodrošinājusi Septītās pētniecības pamatprogrammas efektīvu īstenošanu”
- Nr. 3/2013 “Vai *Marco Polo* programmas ir bijušas efektīvas satiksmes novirzīšanā no autoceļiem”
- Nr. 4/2013 “ES sadarbība ar Ēģipti pārvaldības jomā”
- Nr. 5/2013 “Vai ES kohēzijas politikas līdzekļi tiek lietderīgi izmantoti ceļu vajadzībām”
- Nr. 6/2013 “Vai dalībvalstis un Komisija ar lauku ekonomikas dažādošanas pasākumiem ir nodrošinājušas izdevumu lietderību”
- Nr. 7/2013 “Vai Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds ir nodrošinājis ES pievienoto vērtību atlaisto darba ņēmēju reintegrācijā”
- Nr. 8/2013 “Atbalsts mežu ekonomiskās vērtības uzlabošanai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai”
- Nr. 9/2013 “ES atbalsts pārvaldībai Kongo Demokrātiskajā Republikā”
- Nr. 10/2013 “Kopējā lauksaimniecības politika. Vai saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 73/2009 68. pantu sniegtais īpašais atbalsts ir pienācīgi izstrādāts un īstenots”
- Nr. 11/2013 “Nacionālā kopienākuma (NKI) datu precizitāte: strukturētāka un mērķtiecīgāka pieeja uzlabotu Komisijas veikto pārbaužu efektivitāti”
- Nr. 12/2013 “Vai Komisija un dalībvalstis var pierādīt, ka ES budžeta līdzekļi, kas piešķirti lauku attīstības politikas mērķu īstenošanai, tiek pienācīgi izlietoti”
- Nr. 13/2013 “ES attīstības palīdzība Vidusāzijai”
- Nr. 14/2013 “Eiropas Savienības tiešais finansiālais atbalsts Palestīniešu pašpārvaldei”
- Nr. 15/2013 “Vai programmas *LIFE* vides komponents ir bijis efektīvs”
- Nr. 16/2013 “Vienotās revīzijas (*single audit*) novērtējums un Komisijas paļaušanās uz dalībvalstu revīzijas iestāžu darbu kohēzijas jomā”
- Nr. 17/2013 “ES finansējums klimata jomā kā daļa no ārējā atbalsta”
- Nr. 18/2013 “Dalībvalstu lauksaimniecības izdevumu pārbaudēs iegūto rezultātu ticamība”
- Nr. 19/2013 “2012. gada pārskats par Eiropas Revīzijas palātas īpašo ziņojumu pēcpārbaudi”

10.2. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE ATTIECĪBĀ UZ ES BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTIEM

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākusī		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	1. ieteikums. Izstrādājot jaunas izdevumu programmas, censties pasākumus galvenokārt virzīt uz tādu rezultātu un tādas ietekmes īstenošanu, ko tā vēlas sasniegt. Ja rezultātu un ietekmes novērtēšana sagādā grūtības, Komisijai vajadzētu izstrādāt un izmantot rādītājus un atskaites punktus, pamatojoties uz SMART principu mērķu formulēšanā, kas parādītu, ka tās darbības veicina vēlamo mērķu sasniegšanu.			X			Visas izdevumu programmas saskaņā ar jauno daudzgadu finanšu shēmu ietver atjaunotu izpildes satvaru, tostarp mērķus, rādītājus un uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas pasākumus, kas ļauj novērtēt darbības rezultātus un ziņot par tiem. Komisija ir izstrādājusi arī iekšējos pārvaldības rīkus – pārvaldības plānus un ģenerāldirektoriātu gada darbības pārskatus –, lai paplašinātu ziņošanu par finanšu programmu darbības rezultātiem.	
	2. ieteikums. Strādāt ar dalībvalstīm, lai uzlabotu iesniegto datu kvalitāti un savlaicīgumu. Komisijai īpaši vajadzētu ņemt vērā atziņas, kas gūtas, īstenojot VSS fondu pasākumus, lai mudinātu dalībvalstis iesniegt augstas kvalitātes darbības rādītājus.			X			Ir svarīgi atcerēties, ka likumdevēji bija cieši iesaistīti programmas mērķu un darbības rādītāju noteikšanā.	

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākusies		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	3. ieteikums. Nākamajā 2014.–2020. gada programmu posmā parādīt, kā tā nodrošina ES pievienoto vērtību, un sniegt attiecīgus ziņojumus.					X		Kā norādīts Komisijas atbildēs uz 10.46. punktu, izstrādājot jaunās izdevumu programmas, Komisija pievērsa lielu uzmanību ES pievienotajai vērtībai. Komisija ziņos par ES pievienoto vērtību, kura ir viens no aspektiem, kas tiks novērtēti eks post novērtēšanā. Šie novērtējumi ir publiski pieejami, un arī ziņojumā saskaņā ar 318. pantu ir apkopota informācija par ES pievienoto vērtību.
2010	1. ieteikums. Ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos ir jāpievērš pastiprināta uzmanība darbības rezultātiem, īpaši jāanalizē atšķirības starp plānotajiem uzdevumiem un sasniegumiem un jāziņo par ES finansējuma ekonomisku un produktīvu izlietojumu (sk. 8.53. punktu). 2. ieteikums. Komisijas dienestu pienākums ir noteikt atbilstošus vidusposma atskaites punktus daudzgadu uzdevumiem, lai varētu pienācīgi novērtēt izpildes gaitu (sk. 8.54. punktu). 3. ieteikums. Komisijai un dalībvalstīm dalītas pārvaldības gadījumā atbilstoši attiecīgajai atbildības jomai ir jāvienojas par konsekvēntiem rezultātu rādītājiem un jānodrošina ticama informācija par plānotajiem uzdevumiem un sasniegtajiem koprezultātiem (sk. 8.56. punktu).			X				Skatīt atbildi uz 1. ieteikumu attiecībā uz 2011. gadu.

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākusī		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010	4. ieteikums. ES izdevumu programmu plānošanas laikā Komisijai un dalībvalstīm jāpievērš lielāka uzmanība mērķu definēšanai saskaņā ar SMART principu, kā arī to risku identificēšanai un novēršanai, kuri varētu rasties izpildes laikā (sk. 8.57. punktu).					X		Skatīt atbildi uz 1. ieteikumu attiecībā uz 2011. gadu.
	5. ieteikums. Vadības pārskatatbildībā ietilpst arī ziņošana par koprezultātiem tā, lai vadības plānā paredzētie sasniegumi atbilstu sasniegumiem, par kuriem sniegts izklāsts gada darbības pārskatā (sk. 8.58. punktu).			X				Skatīt atbildi uz šā ziņojuma 3. ieteikumu attiecībā uz 2013. gadu.
	6. ieteikums. Komisijai – ja pārvaldība ir dalīta, atbilstīgos gadījumos kopā ar dalībvalstīm – ir jāizstrādā un jāizmanto uzraudzības un kontroles sistēmas, lai sagatavotu pilnīgu un precīzu informāciju par koprezultātiem (sk. 8.58. punktu).			X				
Šie ieteikumi attiecas uz jauno 2014.–20120. gada plānošanas periodu, tāpēc ir grūti novērtēt, ko Komisija ir panākusi.								

(*) Šie ieteikumi attiecas uz jauno 2014.–2020. gada plānošanas periodu, tāpēc ir grūti novērtēt, ko Komisija ir panākusi.

**GADA PĀRSKATS PAR DARBĪBĀM, KO FINANSĒ
NO ASTOTĀ, DEVĪTĀ UN DESMITĀ EIROPAS
ATTĪSTĪBAS FONDA (EAF)**

(2014/C 398/02)

Gada pārskats par darbībām, ko finansē no astotā, devītā un desmitā Eiropas Attīstības fonda (EAF)

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	1.–10.
Eiropas attīstības fondu īpašās iezīmes	2.–10.
Riski saistībā ar pareizību	6.–10.
I nodaļa. Astotā, devītā un desmitā Eiropas Attīstības fonda jeb EAF īstenošana	11.–15.
Finanšu izpilde	11.–14.
Komisijas gada pārskats par astotā, devītā un desmitā EAF finanšu pārvaldību	15.
II nodaļa. Palātas Ticamības deklarācija par EAF	16.–44.
Palātas Ticamības deklarācija par astoto, devīto un desmito EAF Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums	I–X
Ticamības deklarāciju pamatojošā informācija	16.–44.
Revīzijas tvērums un pieeja	16.–19.
Pārskatu ticamība	20.
Darījumu pareizība	21.–31.
Atlasītu kontroles sistēmu pārbaude	32.–44.
Secinājums un ieteikumi	45.–51.
Secinājums par 2013. gadu	45.–47.
Ieteikumi	48.–51.
1. pielikums.	Eiropas attīstības fondu darījumu pārbaūžu rezultāti
2. pielikums.	Atlasītu sistēmu pārbaūžu rezultāti Eiropas attīstības fondiem un attīstības atbalstam no ES budžeta
3. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude Eiropas attīstības fondiem

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

1. Šajā gada pārskatā ir izklāstīts Palātas izvērtējums par Eiropas attīstības fondiem (EAF). Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2013. gadā ir sniegta **1. tabulā**.

1. tabula. Eiropas attīstības fondi. Galvenie dati par 2013. gadu

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi 2013. gadā
Eiropas attīstības fondi	8. EAF	Pamatdarbības izdevumi	
		Projekti	20
		Budžeta atbalsts	0
		Administratīvie izdevumi	0
			20
	9. EAF	Pamatdarbības izdevumi	
		Projekti	256
		Budžeta atbalsts	1
		Administratīvie izdevumi	2
			259
	10. EAF	Pamatdarbības izdevumi	
		Projekti	1 961
		Budžeta atbalsts	717
		Administratīvie izdevumi	94
			2 772
Pamatdarbības izdevumi kopā (projekti)			2 237
Pamatdarbības izdevumi kopā (budžeta atbalsts)			718
Administratīvie izdevumi kopā			96
Maksājumi kopā			3 051
– avansi			- 1 753
+ dzēstie avansa maksājumi			1 314
Visa revidētā datu kopa			2 612
Individuālās saistības kopā ⁽¹⁾			3 350
Vispārējās saistības kopā ⁽¹⁾			3 923

⁽¹⁾ Vispārējās saistības izriet no finansēšanas lēmumiem. Individuālās saistības izriet no atsevišķiem līgumiem.

Avots: 2013. gada astotā, devītā un desmitā EAF pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas attīstības fondu īpašās iezīmes

2. EAF ir galvenais Eiropas Savienības atbalsta instruments attīstības sadarbībai Āfrikas, Karību jūras baseina un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīs un aizjūras zemēs un teritorijās (AZT). Partnerattiecību nolīgums, ko 2000. gada 23. jūnijā Kotonū parakstīja uz 20 gadiem (Kotonū nolīgums), veido pamatu Eiropas Savienības attiecībām ar ĀKK valstīm un AZT. Tā galvenais mērķis ir mazināt un ar laiku izskaust nabadzību.

3. Eiropas attīstības fondus finansē dalībvalstis, tos reglamentē īpašas finanšu regulas, un Eiropas Komisija tos pārvalda ārpus ES vispārējā budžeta. Eiropas Investīciju banka (EIB) pārvalda ieguldījumu mehānismu, uz kuru neattiecas Palātas ticamības deklarācija vai Eiropas Parlamenta budžeta izpildes apstiprināšanas procedūra ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

4. EAF gandrīz pilnībā pārvalda Komisijas Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorāts (*EuropeAid*), kas apsaimnieko arī plašu ES budžeta izdevumu spektru ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

5. EAF intervences pasākumus īsteno ar projektu un budžeta atbalsta ⁽⁵⁾ starpniecību saskaņā ar trim galvenajām īstenošanas metodēm. 2013. gadā 42 % maksājumu veica saskaņā ar centralizēto pārvaldību, 32 % – ar decentralizēto pārvaldību, bet 26 % – saskaņā ar kopīgu pārvaldību ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Sk. 118., 125. un 134. pantu Padomes 2008. gada 18. februāra Regulā (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam (OV L 78, 19.3.2008., 1. lpp.), un Palātas Atzinumu Nr. 9/2007 attiecībā uz priekšlikumu par šo regulu (OV C 23, 28.1.2008., 3. lpp.).

⁽²⁾ 2012. gadā EIB, Komisijas un Palātas trīspusējā nolīgumā (Regulas (EK) Nr. 215/2008 134. pants) ir izklāstīti noteikumi šo darbību revīzijai, kuru veic Palāta.

⁽³⁾ Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts (ĢD ECHO) pārvalda 1,7 % EAF izdevumu.

⁽⁴⁾ Sk. 7. nodaļu "Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās" Palātas 2013. gada pārskatā par ES budžeta izpildi.

⁽⁵⁾ Budžeta atbalsts ietver līdzekļu pārskaitījumu (to veic Komisija) partnervalsts kasē. Tas sniedz papildu līdzekļus budžetā valsts attīstības stratēģijas atbalstam.

⁽⁶⁾ Saskaņā ar centralizēto pārvaldību atbalstu tieši īsteno Komisijas dienesti (centrālie dienesti vai delegācijas) vai netieši – valstu struktūras (piem., ES dalībvalsts attīstības aģentūra). Saskaņā ar decentralizēto pārvaldību īstenošana ir deleģēta trešai valstij. Saskaņā ar kopīgu pārvaldību īstenošana ir deleģēta starptautiskai organizācijai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Riski saistībā ar pareizību

6. Šajā pārskatā ietvertie izdevumi ir veikti saskaņā ar plašu piešķiršanas metožu spektru 79 valstīs. Noteikumi un procedūras bieži ir sarežģītas, tostarp attiecībā uz konkursiem un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu. Palāta ir novērtējusi risku kā objektīvi augstu.

7. Divās jomās – budžeta atbalstā⁽⁷⁾ un ES ieguldījumā vairāku līdzekļu devēju projektos, kurus īsteno starptautiskas organizācijas⁽⁸⁾, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO), – instrumentu un maksājumu nosacījumu specifika ierobežo to, cik liela kļūdu iespējamība ir darījumos.

8. Budžeta atbalstu iemaksā valsts vispārējā budžetā vai tās konkrētas politikas vai mērķa budžetā. Palāta pārbauda, vai Komisija, veicot budžeta atbalsta maksājumus attiecīgajai partnervalstij, ir ievērojusi īpašos nosacījumus un vai tā ir pārliecinājusies, ka ir ievēroti vispārējie attiecināmības nosacījumi (tādi kā progress publiskā sektora finanšu pārvaldībā).

9. Tomēr Komisija var diezgan elastīgi lemt par to, vai šie vispārējie nosacījumi ir ievēroti. Palāta pareizības revīzijā nevar iet tālāk par posmu, kurā atbalsts partnervalstij ir izmaksāts. Pārskaitītos līdzekļus pēc tam apvieno ar saņēmējvalsts budžeta resursiem. Palāta, veicot pareizības revīziju, valsts finanšu pārvaldības nepilnības neatzīst kā kļūdas.

⁽⁷⁾ Budžeta atbalsta bruto maksājumus no Eiropas attīstības fondiem 2013. gadā izmaksāja 718 miljonus EUR.

⁽⁸⁾ Bruto maksājumus no Eiropas attīstības fondiem 2013. gadā vairāku līdzekļu devēju projektiem, kurus īsteno starptautiskas organizācijas, izmaksāja 458 miljonus EUR.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

10. Komisijas ieguldījumus vairāku līdzekļu devēju projektos apvieno ar citu līdzekļu devēju iemaksām un tos neparedz kādiem īpašiem nosakāmiem attiecināmo izdevumu posteņiem. Izmantojot tā saukto nosacīto pieeju, Komisija pieņem, ka pakārtotie darījumi ir pareizi, ja vien apvienotā summa ietver pietiekamus attiecināmos izdevumus, kas atbilst ES ieguldījumam. Ja citi līdzekļu devēji savam ieguldījumam piemēro tādu pašu pieeju un izvirza tādus pašus attiecināmības kritērijus, pastāv risks, ka izdevumi kopumā neatbilst visiem Komisijas un citu donoru apvienotajiem nosacījumiem.

10. Komisija uzskata, ka ieviestie iekšējās kontroles pasākumi kopā ar starptautisko organizāciju pasākumiem ierobežo šo teorētisko risku līdz patiešām pieņemamam līmenim. Komisija nav informēta par nekādām konkrētām problēmām saistībā ar nosacīto pieeju (kas ir izstrādāta, lai Komisija varētu piedalīties vairāku līdzekļu devēju darbībās, tostarp trasta fondos). Šī pieeja garantē, ka tiek izpildītas ES finansējumam ārējās darbībās piemērojamās juridiskās prasības (nodrošinot, ka citu līdzekļu devēju ieguldītā summa ir pietiekama, lai apmaksātu jebkādas darbības, kas ir neattiecināmas saskaņā ar ES noteikumiem), vienlaikus ES līdzekļus izmantojot maksimāli efektīvi (ar līdzekļu devēju koordinācijas starpniecību) saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu.

Komisija ierobežo šo risku, novērtējot starptautisko partnerorganizāciju grāmatvedības, revīzijas, iekšējās kontroles, iepirkuma, informācijas ex post publicēšanas un personas datu aizsardzības procedūras pirms jebkāda kopīga darba, nodrošinot Komisijas darbinieku klātbūtni uz vietas (un dalību koordinācijas grupās) un no starptautiskajām organizācijām stingri pieprasot vispārējus finanšu ziņojumus. Turklāt, īstenojot ārējās rīcības programmas, sistēmas regulāri pārskata, veicot apstiprināšanas apmeklējumus, ko īsteno ārēji revidenti.

Komisijas veiktās revīzijas līdz pat šim brīdim nav liecinājušas par nekādiem šāda veida "īpašiem riskiem", un tāpat Komisijas rīcībā nav informācijas par kādu citu līdzekļu devēju ar "tādiem pašiem attiecināmības kritērijiem".

PALĀTAS APSVĒRUMI

**I NODAĻA. ASTOTĀ, DEVĪTĀ UN DESMITĀ
EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDA JEB EAF ĪSTENO-
ŠANA****Finanšu izpilde**

11. Katru EAF nolīgumu parasti noslēdz aptuveni uz piecu gadu saistību periodu, bet maksājumus var veikt ilgākā laikposmā. 2013. gadā maksājumus veica no astotā, devītā un desmitā Eiropas Attīstības fonda. Astotajam EAF (1995.–2000. g.) ir atvēlēti 12 840 miljoni EUR, bet devītajam EAF (2000.–2007. g.) – 13 800 miljoni EUR.

12. Desmitajam EAF (2008.–2013. g.) atvēlēti 22 682 miljoni EUR. No šīs summas 21 967 miljoni EUR ir piešķirti ĀKK valstīm, bet 285 miljoni EUR aizjūras zemēm un teritorijām jeb AZT. Šīs summas ietver (attiecīgi ĀKK valstīm un AZT) 1 500 miljonus EUR un 30 miljonus EUR ieguldījumu mehānismam, kuru pārvalda EIB. Savukārt 430 miljoni EUR ir paredzēti Komisijas izdevumiem par EAF plānošanu un īstenošanu.

13. Dalībvalstu kopējās iemaksas 2013. gadā bija 3 200 miljoni EUR, no kuriem 2 950 miljoni EUR bija atvēlēti Komisijas pārvaldītiem pasākumiem.

14. EAF līdzekļu izlietojums 2013. gadā un kumulatīvi ir attēlots **2. tabulā**. Tā kā pēc 2013. gada 31. decembra vairs nevar uzņemt saistības par 10. EAF līdzekļiem⁽⁹⁾, Komisijai ir izdevies saistību aspektā sasniegt augstākus rezultātus, nekā plānots: vispārējās un individuālās saistības attiecīgi par 29 % un 31 % pārsniedza sākotnējo prognozi. Attiecīgi maksājumu bija par 7 % vairāk, nekā sākumā prognozēts, un nenokārtotās saistības palielinājās par 8 % salīdzinājumā ar 2012. gadu.

⁽⁹⁾ 1. panta 5. punkts Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju lektējā nolīgumā par Kopienas palīdzības finansēšanu saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu laikposmam no 2008. gada līdz 2013. gadam atbilstīgi ĀKK–EK Partnerattiecību nolīgumam un par finansiālās palīdzības piešķiršanu aizjūras zemēm un teritorijām, uz ko attiecas EK līguma ceturrtā daļa (OV L 247, 9.9.2006., 32. lpp.).

2. tabula. EAF resursu izlietojums 2013. gada 31. decembrī

	Stāvoklis 2012. gada beigās		Budžeta izpilde 2013. finanšu gadā (neto) ⁽⁶⁾				Stāvoklis 2013. gada beigās				(miljoni EUR)
	Kopsumma	Izpildes rādītājs ⁽²⁾	8. EAF ⁽³⁾	9. EAF ⁽³⁾	10. EAF	Kopsumma	8. EAF	9. EAF	10. EAF	Kopsumma	Izpildes rādītājs ⁽²⁾
A. RESURSI ⁽¹⁾	48 920		- 104	- 336	548	108	10 481	16 114	22 433	49 028	
B. IZLIETOJUMS											
1. Vispārējās saistības ⁽⁴⁾	43 991	89,9 %	- 98	- 72	4 093	3 923	10 478	16 084	21 351	47 914	97,7 %
2. Individuālās saistības ⁽⁵⁾	38 059	77,8 %	- 11	- 96	3 457	3 350	10 437	15 408	15 565	41 410	84,5 %
3. Maksājumi	32 417	66,3 %	18	230	2 715	2 963	10 363	14 795	10 222	35 380	72,2 %
C. Nenokārtotās saistības (B1–B3)	11 574	23,7 %					115	1 289	11 129	12 534	25,6 %
D. Pieejamais atlikums (A–B1)	4 929	10,1 %					3	30	1 082	1 114	2,3 %

⁽¹⁾ Sākotnējie piešķirumi 8., 9. un 10. EAF, līdzfinansējums, procenti, dažādi resursi un pārvietojumi no iepriekšējiem EAF.

⁽²⁾ Kā resursu procentuālā daļa.

⁽³⁾ Negatīvās summas atbilst atceltajām saistībām.

⁽⁴⁾ Vispārējās saistības izriet no finansēšanas lēmumiem.

⁽⁵⁾ Individuālās saistības izriet no atsevišķiem līgumiem.

⁽⁶⁾ Tīrās saistības pēc atceltajām. Tīrie maksājumi pēc līdzekļu atgūšanas.

Avots: Revīzijas palāta, balstoties uz EAF finansālās īstenošanas ziņojumiem un finanšu pārskatiem 2013. gada 31. decembrī.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Komisijas gada pārskats par astotā, devītā un desmitā EAF finanšu pārvaldību

15. Desmitajam EAF piemērojamā finanšu regulā noteikts, ka Komisijas pienākums ir katru gadu ziņot par Eiropas attīstības fondu finanšu pārvaldību ⁽¹⁰⁾. Palāta uzskata, ka šajā ziņojumā precīzi izklāstīta atbilstošā finanšu informācija.

⁽¹⁰⁾ Regulas (EK) Nr. 215/2008 118., 124. un 156. pants.

II NODAĻA. PALĀTAS TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA PAR EAF**Palātas Ticamības deklarācija par astoto, devīto un desmito EAF Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums**

I. Saskaņā ar 287. pantu Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) un 141. pantu Finanšu regulā, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam un kas attiecas arī uz iepriekšējiem Eiropas attīstības fondiem, Palāta revidēja:

- a) 8., 9. un 10. Eiropas Attīstības fonda gada pārskatus, kuros ietilpst balance, pārskats par saimnieciskās darbības rezultātu, naudas plūsmas pārskats, pārskats par neto aktīvu pārmaiņām un tabula ar posteņiem, kas maksājami Eiropas attīstības fondiem, kā arī ziņojumu par finanšu izpildi finanšu gadā, kas beidzās 2013. gada 31. decembrī, un kurus Komisija apstiprināja 2014. gada 17. jūlijā;
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību Eiropas attīstības fondu tiesiskā regulējuma ietvaros attiecībā uz to resursu daļu, par kuras finanšu pārvaldību atbild Komisija ⁽¹⁾.

Vadības atbildība

II. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un finanšu regulām, ko piemēro 8., 9. un 10. Eiropas Attīstības fondam, vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt Eiropas attīstības fondu gada pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram ⁽¹²⁾, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Vadības pienākumos tostarp ir nodrošināt, lai finanšu pārskatos atspoguļotās darbības, finanšu darījumi un informācija atbilst tiem paredzētajai reglamentācijai. Komisijai ir galīgā atbildība par Eiropas attīstības fondu pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

Revidenta atbildība

III. Palātas pienākums ir, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei ticamības deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta veica revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un INTOSAI starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem. Šie standarti uzliek Palātai pienākumu plānot un veikt revīziju tā, lai gūtu pamatotu pārliecību, ka Eiropas attīstības fondu gada pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka tiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi.

IV. Revīzija ietver procedūras, ar kurām iegūst revīzijas pierādījumus par pārskatos minētajām summām un sniegto informāciju un par tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Procedūras izraugās revidents, pamatojoties uz profesionālo spriedumu, tostarp uz novērtējumu par risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts Eiropas attīstības fondu tiesiskais regulējums. Lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, novērtējot minēto risku, ņem vērā iekšējo kontroli, kas attiecas uz pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu, un pārraudzības un kontroles sistēmas, kuras ieviestas pakārtoto darījumu likumības un pareizības nodrošināšanai, taču to nedara nolūkā sniegt atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti. Revīzijā novērtē arī izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un veikto aplēšu pamatotību, kā arī pārskatu vispārējo izklāstu.

V. Palāta uzskata, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un atbilstoši, lai pamatotu tās atzinumus.

⁽¹¹⁾ Saskaņā ar 2., 3., 4. pantu, 125. panta 4. punktu un 134. pantu Finanšu regulā, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam, šī ticamības deklarācija neattiecas uz to EAF līdzekļu daļu, kuru pārvalda un par kuru atbild EIB.

⁽¹²⁾ EAF grāmatveža pieņemto grāmatvedības noteikumu un metožu pamatā ir Starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti (IPSAS) vai, ja attiecīgā IPSAS standarta nav, Starptautiskie finanšu pārskatu sagatavošanas standarti (IFRS), ko izdevusi Starptautiskā Grāmatvežu federācija un Starptautisko grāmatvedības standartu padome.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

VI. Palāta uzskata, ka 8., 9. un 10. Eiropas Attīstības fonda gada pārskati par 2013. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo šo fondu finanšu stāvokli 2013. gada 31. decembrī, to darbības rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā noslēgtajā gadā saskaņā ar Eiropas attīstības fondu finanšu regulu un starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

VII. Palāta uzskata, ka pārskatiem pakārtotie ieņēmumi par 2013. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Saistības

Atzinums par pārskatiem pakārtoto saistību likumību un pareizību

VIII. Palāta uzskata, ka pārskatiem pakārtotās saistības par 2013. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgas un pareizas.

Maksājumi

Pamats negatīvam atzinumam par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

IX. Palāta secina, ka pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošina pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars izdevumu darījumos no 8., 9. un 10. Eiropas Attīstības fonda ir 3,4 %.

Negatīvs atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

X. Ņemot vērā to jautājumu nopietnību, kas aprakstīti punktā, kurā pamato negatīvu atzinumu par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību, Palāta uzskata, ka maksājumos, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2013. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir būtisks kļūdu līmenis.

2014. gada 4. septembrī

Priekšsēdētājs

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Eiropas Revīzijas palāta

12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ticamības deklarāciju pamatojošā informācija*Revīzijas tvērums un pieeja*

16. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstīta Revīzijas palātas 2013. gada pārskata par budžeta izpildi 1. nodaļas **1.1. pielikumā**. Attiecībā uz Eiropas attīstības fondu revīziju jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

17. Palātas apsvērumi par EAF pārskatu ticamību attiecas uz finanšu pārskatiem ⁽¹³⁾ un ziņojumu par 8., 9. un 10. EAF finanšu izpildi ⁽¹⁴⁾, ko saskaņā ar EAF finanšu regulu ir apstiprinājusi Komisija ⁽¹⁵⁾ un ko Palāta kopā ar grāmatveža apliecinājuma vēstuli ir saņēmusi 2014. gada 17. jūlijā. Revīzijā pārbaudīja summas un informāciju, vērtēja izmantotos grāmatvedības principus, vadības veiktās nozīmīgās aplēses un pārskatu vispārējo izklāstu.

18. Darījumu pareizības revīzijā ietilpst:

- a) visu dalībvalstu iemaksu pārbaude un citu veidu ieņēmumu darījumu izlase;
- b) 30 saistību izlases pārbaude ⁽¹⁶⁾;
- c) 165 darījumu izlases pārbaude ⁽¹⁷⁾. Sagatavotā izlase ir reprezentatīva visiem attiecīgajiem EAF maksājumiem. To veido 93 maksājumi, kurus apstiprinājušas 10 ES delegācijas ⁽¹⁸⁾, un 72 maksājumi, kurus apstiprinājuši Komisijas centrālie dienesti ⁽¹⁹⁾;

⁽¹³⁾ Sk. Regulas (EK) Nr. 215/2008 122. pantu. Finanšu pārskatos ietilpst balance, pārskats par saimnieciskās darbības rezultātu, naudas plūsmas pārskats, pārskats par neto aktīvu pārmaiņām un tabula ar posteņiem, kas maksājami Eiropas attīstības fondiem.

⁽¹⁴⁾ Sk. Regulas (EK) Nr. 215/2008 123. pantu. Finansiālās īstenošanas ziņojumos ietilpst tabulas, kurās norādītas apropriācijas, saistības un maksājumi.

⁽¹⁵⁾ Sk. Regulas (EK) Nr. 215/2008 125. pantu.

⁽¹⁶⁾ Vispārējās finanšu saistības un atbilstošās juridiskās saistības (finanšu nolīgumi) pēc tam, kad Komisija ir pieņēmusi finansēšanas lēmumu.

⁽¹⁷⁾ Kā noteikts Revīzijas palātas 2013. gada pārskata par budžeta izpildi **1.1. pielikuma** 7. punktā.

⁽¹⁸⁾ Āfrikas Savienība, Kamerūna, Kongo Demokrātiskā Republika, Kotdivuāra, Kenija, Lesoto, Mozambika, Nigērija, Ruanda un Zimbabve.

⁽¹⁹⁾ EuropeAid: 34 projektu un 35 budžeta atbalsta maksājumi; Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD: trīs projektu maksājumi humānajai palīdzībai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- d) ja tika konstatētas kļūdas, attiecīgo kontroles sistēmu analīze konkrēto ar kļūdu saistīto sistēmas nepilnību atklāšanai;
- e) *EuropeAid* un ES delegācijās pārbaudīto kontroles sistēmu novērtējums, kurā ietver:
 - i) *ex ante* pārbaudes, ko pirms maksājuma veica Komisijas darbinieki, ārēji revidenti vai pārraugi;
 - ii) uzraudzību un pārraudzību, it īpaši ārējo revīziju pēcpārbaudi, apstiprinājuma pārbaudes apmeklējumus un uzraudzības apmeklējumus, kā arī *EuropeAid* 2012. un 2013. gada atlikušo kļūdu īpatsvara (RER) izpēti; un
 - iii) iekšējo revīziju;
- f) *EuropeAid* ģenerāldirektora gada darbības pārskata caurskatīšana; un
- g) Palātas iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude.

19. Kā norādīts 4. punktā, *EuropeAid* īsteno lielāko daļu ārējās palīdzības instrumentu, kurus finansē no vispārējā budžeta un no EAF. Palātas apsvērumi gan par pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti, gan par ģenerāldirektora 2013. gada darbības pārskata un deklarācijas ticamību attiecas uz visu *EuropeAid* atbildības jomu.

Pārskatu ticamība

20. Saimniecisko rezultātu pārskata ieņēmumu sadaļā ir ietverti procenti no priekšfinansējuma (5,7 miljoni EUR) par saņēmējiem pārskaitītajiem priekšfinansējuma maksājumiem, kuri pārsniedz 250 000 EUR. Attiecībā uz priekšfinansējuma maksājumiem, kas pārsniedz 750 000 EUR, Komisijai procenti ir jāatgūst katru gadu⁽²⁰⁾. Salīdzinājumā ar 2012. gadu Palāta konstatēja dažus uzlabojumus, piemēram, bija palielinājies atgūšanas gadījumu skaits un pieaugusi atgūtā summa⁽²¹⁾. Tomēr pilnvarotie kredītrīkotāji joprojām regulāri neievēro šo noteikumu, un no procentiem gūto ieņēmumu summa, kas parādīta pārskatos, daļēji balstās uz aplēsēm. Turklāt no 250 000 EUR līdz 750 000 EUR liela priekšfinansējuma procentiem ieņemtā summa finanšu pārskatos joprojām netiek atzīta kā finanšu ieņēmums, jo Komisija vēl nav pabeigusi izstrādāt CRIS sistēmu.

⁽²⁰⁾ Regulas (EK) Nr. 215/2008 8. panta 3. punkts.

⁽²¹⁾ 24 līdzekļu atgūšanas gadījumos 2013. gadā atguva 4,7 miljonus EUR salīdzinājumā ar 1,3 miljoniem EUR, ko 2012. gadā atguva 13 līdzekļu atgūšanas gadījumos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

*Darījumu pareizība***Ieņēmumi**

21. Palāta revidēja ieņēmumu darījumus un konstatēja, ka kļūdu līmenis tajos nav būtisks.

Saistības

22. Palāta revidēja saistības un konstatēja, ka kļūdu līmenis tajās nav būtisks.

Maksājumi

23. Maksājumu darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **1. pielikumā**. No 165 Palātas pārbaudītajiem maksājumu darījumiem 45 (27 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz skaitļos izteiktajām 32 kļūdām, Palāta lēš, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,4 % ⁽²²⁾ ⁽²³⁾.

Projekti

24. No 130 maksājumu darījumiem, ko revidēja Palāta, 42 (32 %) darījumos bija kļūdas, no kurām 30 (71 %) bija izsakāmas skaitļos. No 30 maksājumu darījumiem, kuros bija skaitļos izsakāmas kļūdas, 17 kļūdas bija galīgajos darījumos, kas bija atļauti pēc tam, kad bija veiktas visas *ex ante* pārbaudes.

23. Komisija nepiekrīt Palātas analīzei par divām iepirkuma kļūdām ar būtisku ietekmi uz Palātas kļūdu īpatsvara aplēsēm. Skatīt arī Komisijas atbildi uz 26. punkta b) apakšpunktu.

⁽²²⁾ Palātas aplēse par kļūdu īpatsvaru ir iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 1,4 % līdz 5,4 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

⁽²³⁾ Attiecībā uz divām kļūdām, kuras Komisija apstrīdēja, vienā gadījumā ļoti detalizētās tehniskās specifikācijas konkursa paziņojumā nebija pamatotas ar transportlīdzekļu plānoto izmantojumu un faktiski izslēdza vairākus potenciālos pretendētus. Tas traucē konkurētspējīga konkursa norisi. Otrā gadījumā nebija pietiekama pamata iepirkumu sadalīt trijos vietēja mēroga atklātos konkursos, tāpēc vajadzēja rīkot starptautisku atklātu konkursu. Šīs kļūdas liecina par nepilnībām pārbaudēs, ko veica ES delegācijas, kuras šim iepirkumu procedūrām bija sniegušas iepriekšēju piekrišanu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

25. Tāpat kā 2012. gadā ⁽²⁴⁾, daudz biežāk nekā citos atbalsta veidos kļūdas konstatēja darījumos, kas attiecas uz programmas aplēsēm, dotācijām un iemaksu nolīgumiem starp Komisiju un starptautiskām organizācijām. No revidētajiem 72 šāda veida darījumiem kļūdas bija 32 (44 %).

26. Galvenie skaitļos izsakāmo kļūdu veidi, ko ar projektiem saistītajos maksājumu darījumos atklāja Palāta, bija šādi:

- a) nebija apliecinājošo dokumentu, kas pamatotu notikušās darbības attiecināmību (12 darījumi);
- b) saņēmējs nebija ievērojis iepirkuma noteikumus (astoņi darījumi); ⁽²⁵⁾
- c) neattiecināmi izdevumi, piemēram, izdevumi par darbībām, kuras nav paredzētas līgumā (pieci darījumi), neattiecināms PVN (trīs darījumi), ārpus īstenošanas perioda radušies izdevumi (divi darījumi) vai neatbilstība noteikumam par izcelsmi (viens darījums);

26.

- b) Komisija nepiekrīt Palātas analīzei par vienu skaitļos izsakāmu kļūdu. Komisija uzskata, ka tehniskās specifikācijas, kuras līgumslēdzēja iestāde noteikusi saskaņā ar tās plašajām diskrecionālajām pilnvarām, kas ir Eiropas Savienības Tiesas atzīts princips, nebija nesamērīgas un neizkropļoja konkurenci. Šis princips līgumslēdzējām iestādēm nodrošina juridisko noteiktību, un bez tā varētu tikt apdraudēta ikviena turpmāka iepirkuma procedūra.

Attiecībā uz vēl vienu ar iepirkumu saistītu kļūdu Komisija uzskata, ka tā ataino noteikumu ļoti stingru interpretāciju.

⁽²⁴⁾ Palātas 2012. gada pārskata 26. punkts.

⁽²⁵⁾ Attiecībā uz divām kļūdām, kuras Komisija apstrīdēja, vienā gadījumā ļoti detalizētās tehniskās specifikācijas konkursa paziņojumā nebija pamatotas ar transportlīdzekļu plānoto izmantojumu un faktiski izslēdza vairākus potenciālos pretendētus. Tas traucē konkurētspējīga konkursa norisi. Otrā gadījumā nebija pietiekama pamata iepirkumu sadalīt trijos vietēja mēroga atklātos konkursos, tāpēc vajadzēja rīkot starptautisku atklātu konkursu. Šīs kļūdas liecina par nepilnībām pārbaudēs, ko veica ES delegācijas, kuras šim iepirkumu procedūrām bija sniegušas iepriekšēju piekrišanu.

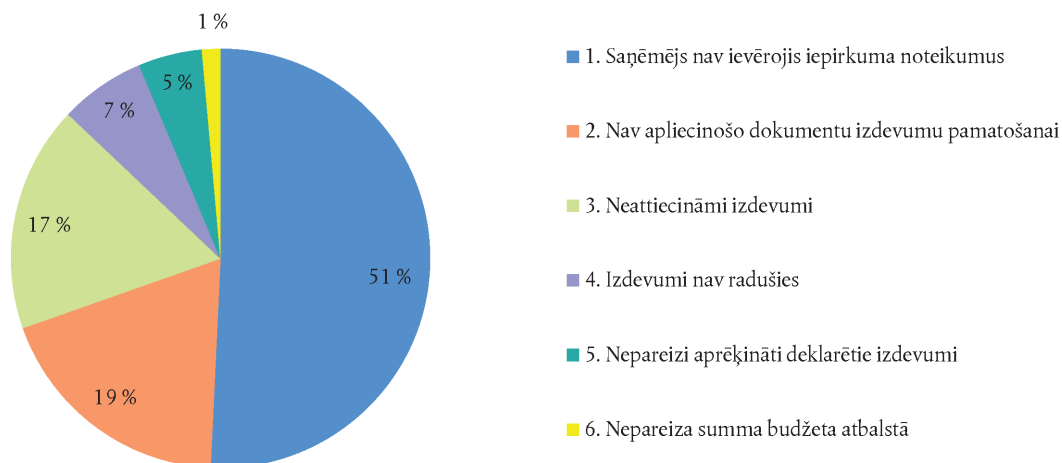
PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- d) saņēmējiem izdevumi nav radušies (septiņi darījumi);
 e) nepareizi aprēķināti deklarētie izdevumi (pieci darījumi).

27. Apskats par to, kā dažādu veidu kļūdas veido kopējo aplēsto kļūdu, ir sniegts **1. grafikā**. Ar saņēmēju neievērotajām iepirkuma procedūrām un apliecinošo dokumentu trūkumu saistītās kļūdas veido 70 % no iespējamākā kļūdu īpatsvara.

1. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums iespējamākajā kļūdu īpatsvarā

1. izcēlums. Skaitļos izsakāmo kļūdu piemēri projektu darījumos

Apliecinošo dokumentu trūkums izdevumu pamatošanai

Palāta pārbaudīja, kā tika galīgi noskaidroti izdevumi, kas radušies programmā "Atbalsts miera veicināšanai un pārejas pasākumiem", kuru kāda starptautiska organizācija īstenoja Subsahāras Āfrikā. Palāta pārbaudīja 25 izdevumu posteņus. Četros posteņos, kas attiecās uz darbinieku algām un ceļošanas izmaksām un kas kopā bija 18 200 EUR, Palātai netika iesniegti galvenie apliecinošie dokumenti izdevumu pamatošanai (piemēram, darba līgums, algas izraksts, pierādījums, ka darbiniekiem izmaksātas algas, rēķins, iekāpšanas kartes, ceļojuma izmaksu maksājuma pierādījums).

1. izcēlums. Skaitļos izsakāmo kļūdu piemēri projektu darījumos

Saņēmējs neievēroja iepirkuma procedūras

Palāta pārbaudīja, kā tika galīgi noskaidroti izdevumi, kas radušies programmā "Palīdzība mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem" Āfrikā, un konstatēja kļūdu 23 398 EUR apmērā biznesa informācijas centra IT aprīkojuma iepirkumā. Saskaņā ar konkursa paziņojumu līguma kritērijs bija viszemākā cena. Novērtējuma ziņojumā pretendentu iesniegtie finanšu piedāvājumi nebija pareizi atspoguļoti. Rezultātā viszemākās cenas piedāvājumam līgumu nepiešķīra.

Komisijas revidents, ar kuru noslēgts pamatlīgums un kurš veica šīs programmas finanšu revīziju, šo kļūdu nebija atklājis.

Neattiecināmi izdevumi un izdevumi, kas saņēmējam nav radušies

Palāta pārbaudīja, kā tika galīgi noskaidroti izdevumi, kas radušies programmā "Visu ĀKK lauksaimniecības preces", kuru īstenoja kāda starptautiska organizācija. Kāds īstenošanas partneris deklarētajos izdevumos 254 000 USD apmērā bija iekļāvis pieskaitāmās izmaksas par 17 675 USD, taču tās nebija atļautas līgumā un tādējādi nebija attiecināmas.

Turklāt Palāta konstatēja 3 862 USD atšķirību starp summu, kuru starptautiskā organizācija izmaksāja īstenošanas partnerim avansa maksājumā, un faktiskajiem izdevumiem.

Šī kļūda liecina, ka starptautiskā organizācija nepilnīgi pārbauda atbilstību līguma noteikumiem un avansa maksājumu izlietojumu.

Neattiecināmi izdevumi un izdevumi, kas saņēmējiem nav radušies

Komisija ir atgādinājusi organizācijai par piemērojamiem noteikumiem un saistībām. Palātas konstatētās neatbilstības ļaus Komisijai pārrēķināt ES ieguldījuma summu. Turpmāk tiks īstenoti pastiprināti apstiprināšanas apmeklējumi saistībā ar šīs organizācijas pārvaldītajām programmām.

28. Skaitļos neizsakāmās kļūdas bija saistītas ar trūkumiem izmantotajās iepirkuma procedūrās (seši darījumi), nepietiekamiem apliecinošajiem dokumentiem, lai pamatotu izmaksātās summas pareizību (trīs darījumi) un nepietiekamu informāciju, lai Palāta varētu skaitļos izteikt izdevumu attiecināmības kļūdu (trīs darījumi).

Budžeta atbalsts

29. No 35 pārbaudītajiem budžeta atbalsta darījumiem trijos (9 %) darījumos bija kļūdas, no kurām divas (67 %) bija skaitļos izsakāmas.

30. Skaitļos izsakāmās kļūdas, kuras Palāta atklāja budžeta atbalsta darījumos, bija saistītas ar nepareizi piemērotu vērtēšanas (ar punktiem) metodi, lai noteiktu, vai saņēmēji ir ievērojuši nosacījumus ar izpildi saistītiem mainīgo daļu maksājumiem (viens darījums), un ar nepareiziem valūtas kursiem, kas bija izmantoti, lai pārvērstu budžeta atbalsta maksājumu vietējā valūtā (viens maksājums).

29. Komisija norāda, ka ar budžeta atbalstu saistītu kļūdu skaits ir samazinājies par 82 % laikposmā no 2011. līdz 2013. gadam.

31. Palāta konstatēja arī vienu skaitļos neizsakāmu kļūdu. Komisija nebija prasījusi, lai saņēmējs sniegtu pierādījumu par to, ka maksājuma konvertēšanai vietējā valūtā ir izmantots pareizs valūtas kurss.

2. izcēlums. Skaitļos izsakāmas kļūdas piemērs budžeta atbalsta darījumā

Nepareizi piemērota vērtēšanas (ar punktiem) metode ar izpildi saistītiem mainīgo daļu maksājumiem

Palāta pārbaudīja ar izpildi saistītās mainīgās daļas maksājumu 4 181 250 EUR teritoriālās attīstības plāna piemērošanas programmā (*Programme d'appui au plan de développement territorial*) Majotā. Saskaņā ar finanšu nolīgumu Komisijai ir jānovērtē, kāda ir budžeta uzticamības attīstība katrai atlasītajai budžeta nodaļai. Tā vietā Komisija veica vispārēju novērtējumu, pamatojoties uz budžeta nodaļu kopsummu, un tas nozīmē, ka, summējot pozitīvas un negatīvas izmaiņas atsevišķās budžeta nodaļās, tās cita citu dzēš. Tā kā netika piemērota finansēšanas nolīgumā paredzētā punktu vērtēšanas metode, tika veikts pārmaksājums 222 861 EUR (5,33 %) apmērā.

2. izcēlums. Skaitļos izsakāmas kļūdas piemērs budžeta atbalsta darījumā

Nepareizi piemērota vērtēšanas (ar punktiem) metode ar izpildi saistītiem mainīgo daļu maksājumiem

Komisija šo kļūdu izlaboja attiecībā uz nākamo maksājumu un izdeva iekasēšanas rīkojumu.

Atlasītu kontroles sistēmu pārbaude

32. Palātas veiktās EuropeAid sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **2. pielikumā**.

Ex ante pārbaudes

33. Ņemot vērā liela riska apstākļus (sk. 6. punktu), EuropeAid visvairāk paļaujas uz *ex ante* pārbaudēm, kuras, lai novērstu vai atklātu un izlabotu nepareizus maksājumus, veic Komisijas darbinieki, ārēji pārraugi vai ārēji revidenti pirms projektu maksājumu veikšanas. Tāpat kā iepriekšējos gados, Palātas atklāto kļūdu biežums, tostarp galīgajās izdevumu deklarācijās, kuras pārbaudīja ārējās revīzijās un izdevumu apstiprinājuma pārbaudēs, liecina par trūkumiem šajās *ex ante* pārbaudēs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

34. *EuropeAid* 2013. gada maijā pieņēma rīcības plānu, lai novērstu savā kontroles sistēmā konstatētās nepilnības⁽²⁶⁾. Rīcības plānā ņemti vērā vairāki ieteikumi, kurus Palāta sniedza savos iepriekšējos gada pārskatos, kā arī *EuropeAid* izpētēs par atlikušo kļūdu īpatsvaru 2012. un 2013. gadā identificētie jautājumi. Starp tiem ir informētības uzlabošana, mācības un norādījumi par galvenajiem kļūdu veidiem un to, kā no tādām kļūdām izvairīties. Tajā paredzēti gan pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot ārējo revīziju kvalitāti⁽²⁷⁾, jo ārējās revīzijas ir *EuropeAid* uzraudzības un kontroles sistēmu galvenais elements, gan pasākumi sadarbības stiprināšanai ar starptautiskajām organizācijām attiecībā uz pareizības pārbaudi (sk. 39. punktu).

Uzraudzība un pārraudzība

35. Kā norādīts Palātas iepriekšējos gada pārskatos⁽²⁸⁾, *EuropeAid* vadības informācijas sistēmā ir nepilnības saistībā ar ārējo revīziju, izdevumu apstiprinājumpārbaudi un uzraudzības apmeklējumu rezultātiem un to pēcpārbaudēm. Tas neļauj ģenerāldirektoram prasīt, lai nodaļu vadītāji vai ES delegāciju vadītāji savlaicīgi veiktu pēcpārbaudes un izlabotu konstatētās sistēmas nepilnības un kļūdas. Nolūkā uzlabot revīzijas ziņojumos sniegto ieteikumu izpildes pēcpārbaudes *EuropeAid* izstrādā jaunas funkcijas savas CRIS informācijas sistēmas revīzijas modulī.

36. *EuropeAid* turklāt izstrādā rīku, kas palīdzētu ES delegācijām labāk pārskatīt to projektu portfeli un noteikt apmeklējumu prioritātes projektiem, kuriem, pamatojoties uz riska novērtējumu, ir īpaši vajadzīga uzraudzība.

⁽²⁶⁾ Sk. *EuropeAid* 2013. gada darbības pārskatu, 188.–190. lpp. un 195.–196. lpp.

⁽²⁷⁾ Līgumu paraugi ir pārskatīti tā, lai Komisijai būtu iespēja ietekmēt ārējo revidentu izvēli. Lai novērtētu revīzijas ziņojumu ticamību un sniegtu norādījumus neatbilstības gadījumos, ir jāizstrādā kvalitātes skalas. Jānosaka, ka uz riska novērtējumu balstīta revīzijas plānošanas metodoloģija ir obligāta.

⁽²⁸⁾ Palātas 2010. gada pārskata 42. punkts, Palātas 2011. gada pārskata 43. punkts un Palātas 2012. gada pārskata 35. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2013. gada izpēte par atlikušo kļūdu īpatsvaru (RER)

37. *EuropeAid* ir veicis savu otro izpēti par atlikušo kļūdu īpatsvaru (RER), lai novērtētu kļūdu līmeni, kas palicis pēc visām vadības pārbaudēm nolūkā nepieļaut, atklāt un izlabot kļūdas. Lai aplēstu iespējamāko kļūdu īpatsvaru slēgto līgumu kopā, izpētē pārbaudīja darījumu reprezentatīvu izlasi attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti no 2012. gada septembra līdz 2013. gada augustam.

38. Rezultāti, kas iegūti 2013. gada izpētē par atlikušo kļūdu īpatsvaru, ir izklāstīti gada darbības pārskatā ⁽²⁹⁾. Saskaņā ar izpētes aplēsi atlikušais kļūdu īpatsvars ir 3,35 %, t. i., lielāks par Komisijas noteikto 2 % būtiskuma sliekšni. Izpētē konstatētie galvenie kļūdu veidi ir šādi:

- a) saņēmēju organizācijas nav iesniegušas pietiekamus dokumentus attiecināmības apliecināšanai (51,63 % no RER);
- b) kļūdas, kuras tika aplēstas, nevis aprēķinātas, jo nebija pieejami pietiekami pierādījumi, lai pārbaudītu darījumu pareizību (17,82 % no RER);
- c) publiskā iepirkuma procedūru neievērošana (12,45 % no RER);
- d) neatgūtas un nepareizas summas (8,71 % no RER);
- e) citi kļūdu veidi (9,39 %).

39. Starptautisko organizāciju īstenotie darījumi atbilst piektajai daļai visu izlases darījumu, bet tie veido 29,18 % no atlikušo kļūdu īpatsvara.

40. Kā Palāta norādīja 2012. gada pārskatā ⁽³⁰⁾, RER aprēķināšanas metode ir kopumā pienācīgi izstrādāta. Šajā otrajā izpētē tika pilnveidota kļūdu īpatsvara aprēķināšanas metode atsevišķiem darījumiem un rīcība attiecībā uz darījumiem, par kuriem informācija nebija viegli pieejama.

⁽²⁹⁾ 140.–142. lpp.

⁽³⁰⁾ 39. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

41. Gada darbības pārskatā norādīts ⁽³¹⁾, ka RER aprēķināšanas metode "ļauj iegūt precīzu novērtējumu par kļūdām, kuras kopējā kontroles sistēma nav atklājusi", un ka "kopējā kļūdu novērtējuma rezultāts tagad ir izteikts kā faktiskais kļūdu līmenis ar 95 % ticamību". Tas nav gluži precīzs RER izpētes rezultātu izklāsts:

- a) RER aprēķināšanas metode atspoguļo derīgus rentabilitātes apsvērumus, it īpaši attiecībā uz iepriekšējās revīzijas vai apstiprinājuma pārbaudes ziņojumu ticamības pakāpi un apmēru, kādā veikta padziļinātā pārbaude. Tā paredz šaurāku tvērumu, kas būtu jāizklāsta, lai iegūtu pareizu priekšstatu par RER izpētes rezultātiem;
- b) pamatojoties uz 2013. gada RER izpēti, 3,35 % patiešām ir aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars, bet 95 % ticamības līmenis nozīmē, ka kļūdu īpatsvars ir starp zemāko un augstāko kļūdu robežu, kuras šajā gadījumā nav norādītas.

Iekšējā revīzija

42. Savā 2011. gada pārskatā ⁽³²⁾ Palāta norādīja, ka Komisijas reorganizācijai, kura notika 2011. gadā, ir bijusi liela ietekme uz Iekšējās revīzijas struktūrvienības (IRS) darbību ⁽³³⁾. Atbildē uz Palātas 2011. gada pārskatu Komisija apņēmas izvērtēt IRS kapacitāti un vajadzības gadījumā lemt par tās pastiprināšanu ⁽³⁴⁾. Tas nav izdarīts, un 2013. gadā IRS darbība nav būtiski uzlabojusies.

41.

- a) Lai veicinātu produktīvu un izmaksu ziņā efektīvu izpēti, RER aprēķināšanas metode paredz paļaušanos uz iepriekšējo kontroles darbu, tostarp finanšu un tehniskajām revīzijām, ticamības deklarāciju, pārbaudēm, novērtējumiem un tehnisko pārraugu ziņojumiem.

Šā RER aprēķināšanas metodes aspekta pamatā ir pieņēmums, ka RER procedūras nenodrošinās tādas ieguvumus, kas pārsniegtu ieguvumus, kurus jau nodrošina vispusīgs, rūpīgs iepriekšējais kontroles darbs. Parasti iepriekšējs kontroles darbs ir paveikts intensīvāk un ar augstākām izmaksām, salīdzinot ar RER procedūrām.

- b) Zemāko un augstāko kļūdu robežu atklāšana 2013. gada darbības pārskatā nav tieši noteikta Komisijas centrālo dienestu sniegtajos norādījumos.

42. Komisija ir sākusi īstenot dažas darbības, lai uzlabotu Iekšējās revīzijas struktūrvienības (IRS) spējas.

⁽³¹⁾ 141. lpp.

⁽³²⁾ Palātas 2011. gada pārskata 50. punkts.

⁽³³⁾ IRS ir Komisijas ģenerāldirektorāta nodaļa. To vada nodaļas vadītājs, kurš tieši ziņo ģenerāldirektoram. Tās uzdevums ir sniegt neatkarīgu pārlicību par iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti nolūkā uzlabot ģenerāldirektorāta darbību.

⁽³⁴⁾ Komisijas atbilde uz Palātas 2011. gada pārskata 59. punkta e) apakšpunktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Gada darbības pārskata izvērtēšana

43. Savā ticamības deklarācijā ģenerāldirektors sniedz atrunu par darījumu likumību un pareizību, jo summa, ko uzskata par apdraudētu (228,55 miljoni EUR), atbilst vairāk nekā 2 % no maksājumiem, kurus *EuropeAid* veica 2013. gadā. Tomēr ģenerāldirektors arī apgalvo, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz pietiekamas garantijas par pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta uzskata, ka tas nav loģisks secinājums, jo kontroles sistēmas nav efektīvas, ja tās nespēj novērst, atklāt un izlabot būtiskas kļūdas.

44. Atruna attiecas uz visu *EuropeAid* pārvaldīto izdevumu likumību un pareizību. Atruna ir vietā, ja kontroles nepilnības attiecas uz noteiktām ieņēmumu vai izdevumu jomām⁽³⁵⁾, taču ne tad, ja nepilnības attiecinā uz kontroles sistēmu darbību kopumā un ja finanšu ietekme pārsniedz būtiskuma sliekšni visam ģenerāldirektorāta pārziņā esošajam budžetam. Tomēr Komisijas pastāvīgajos norādījumos 2013. gada darbības pārskatam šāds gadījums nav pietiekami skaidri izklāstīts.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI**Secinājums par 2013. gadu**

45. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu un saskaņā ar EAF Finanšu regulu un grāmatveža pieņemtajiem noteikumiem Palāta secina, ka Eiropas attīstības fondu pārskati par 2013. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Eiropas attīstības fondu (EAF) finanšu stāvokli, to darbības rezultātus un naudas plūsmas minētajā datumā slēgtajā gadā.

46. Palāta secina, ka attiecībā uz 2013. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu:

- a) EAF ieņēmumos kļūdu līmenis nebija būtisks;
- b) EAF uzņemtajās saistībās kļūdu līmenis nebija būtisks;
- c) EAF maksājumu darījumos bija būtisks kļūdu līmenis (sk. 23.–31. punktu).

43. Ņemot vērā riska apstākļus, kurā darbojas DEVCO ĢD, un to, ka atlikušo kļūdu īpatsvars nav kontroles sistēmas struktūras sekas, bet gan drīzāk tās īstenošanas trūkumu sekas, joprojām ir pamatoti secināt, ka ieviestās kontroles procedūras nodrošina vajadzīgās garantijas attiecībā uz pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

⁽³⁵⁾ Sk. 66. panta 9. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.) un 38. pantu Regulā (EK) Nr. 215/2008.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

47. Pārbaudītās *EuropeAid* sistēmas tiek novērtētas kā daļēji efektīvas (sk. 19. un 32.–38. punktu) ⁽³⁶⁾. Tomēr 2013. gada maijā *EuropeAid* pieņēma rīcības plānu, lai novērstu galvenās konstatētās nepilnības.

Ieteikumi

48. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **3. pielikumā**. 2010. un 2011. gada pārskatos Palāta ir sniegusi 14 ieteikumus. No šiem ieteikumiem *EuropeAid* ir pilnībā ieviesis trīs ieteikumus, četrus tas ir ieviesis lielākajā daļā aspektu, piecus – dažos aspektos, bet divus nav ieviesis.

49. Attiecībā uz ieteikumiem, kas nav ieviesti, *EuropeAid* nav noteicis, ka ikgadējo revīzijas plānu gatavošanā ir obligāti jāizmanto pamatnostādnes par riska analīzi, un nav izvērtējis IRS spēju efektīvi pildīt savu pienākumu.

50. Attiecībā uz dažos aspektos īstenotajiem ieteikumiem, *EuropeAid* veic turpmāk uzskaitītās darbības.

- a) Lai pārskatītu savas kontroles struktūras izmaksu lietderību kopumā, *EuropeAid* piedalījās darba grupā, kuru vadīja Budžeta ģenerāldirektorāts; 2013. gada darbības pārskatā pirmo reizi tas sniedza datus par kontroles izmaksu un ieguvumu aplēsi. Tas liecina, ka *EuropeAid* pievērša pienācīgu uzmanību vajadzībai uzraudzīt savu pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti, tomēr Palāta konstatēja dažas nepilnības attiecībā uz ieguvumu izteikšanu skaitļos, un tas negatīvi ietekmē izmaksu un ieguvumu attiecības ticamību.
- b) *EuropeAid* izstrādā rīkus un norādījumus ES delegācijām, lai tās spētu labāk izvēlēties prioritāri projektu uzraudzības apmeklējamajiem un labāk novērtētu revīzijas ziņojumu kvalitāti.
- c) *EuropeAid* izstrādā jaunas funkcijas savas CRIS informācijas sistēmas revīzijas modulī, lai uzlabotu revīzijas ziņojumu pēcpārbaudes (sk. 35. punktu).

47. Komisija piekrīt, ka, lai gan kontroles sistēmas struktūra lielā mērā ir atbilstīga un pienācīga, ir jāpanāk progress saistībā ar kontroles mehānismu īstenošanu. Šajā jomā jau tiek izstrādāts rīcības plāns.

49. Komisija ir sākusi īstenot dažas darbības, lai uzlabotu iekšējās revīzijas struktūrvienības (IRS) spējas.

50.

- a) Ir ierosināti norādījumi par iespējamām pieejām Komisijas biežāk sastopamo iekšējās kontroles sistēmu ieguvumu un izmaksu aprēķināšanai vai aplēsēm kopā ar saistītajiem iekšējās kontroles paraugiem.

No visiem ĢD sagaida, ka tie izmantos savu attiecīgo iekšējās kontroles stratēģiju ieguvumu un izmaksu aprēķinu pieejas saistībā ar attiecīgajiem izdevumiem, ietverot savas labākās aplēses gan attiecībā uz skaitļos izsakāmiem, gan neizsakāmiem kontroles pasākumu ieguvumiem.

Saskaņā ar kopsavilkuma ziņojumā pausto apņemšanos BUDĢ ĢD turpinās izstrādāt norādījumus, nosakot ierobežotu skaitu izmaksu lietderības rādītāju, ko Komisija varētu izmantot, un precīzāk noteiks to aprēķināšanā izmantojamo metodiku.

⁽³⁶⁾ Secinājums par sistēmām attiecas tikai uz tām sistēmām, kuras tika izvēlētas pārbaudei, kā noteikts revīzijas tvērumā (18. punkta e) apakšpunkts).

PALĀTAS APSVĒRUMI

51. Ņemot vērā šo pārbaudi un konstatējumus un secinājumus par 2013. gadu, Palāta ir sagatavojusi *EuropeAid* turpmāk izklāstītos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Jāpanāk, lai visi pilnvarotie kredītrīkotāji katru gadu atgūst procentus no priekšfinansējuma, kas lielāks par 750 000 EUR.
- **2. ieteikums.** Līdz 2014. gada beigām jāpabeidz CRIS sistēmas izstrāde, lai pie finanšu ieņēmumiem varētu atzīt procentus, kas veidojas no 250 000 EUR līdz 750 000 EUR liela priekšfinansējuma.
- **3. ieteikums.** Jāpārskata, kā tiek izteikti skaitļos ieviesto kontroles sistēmu ieguvumi.
- **4. ieteikums.** Gada darbības pārskatos jāziņo par to, kā tiek īstenots rīcības plāns kontroles sistēmās konstatēto nepilnību novēršanai.
- **5. ieteikums.** Gada darbības pārskatā jāapraksta RER izpētes tvērums un aplēstā augstākā un zemākā kļūdu robeža.

KOMISIJAS ATBILDES

51.

Komisija pieņem šo ieteikumu. Komisijas īstenotās darbības jau ir nodrošinājušas labus rezultātus. Komisija 2014. gadā pastiprinās šīs darbības.

Komisija pieņem šo ieteikumu. Jaunās Finanšu regulas īstenošanas un ar to saistītās uz uzkrāšanas principu balstītās grāmatvedības palaišanas dēļ šo sistēmu nebija iespējams īstenot saskaņā ar plānoto. Pašlaik pabeigšana ir paredzēta 2014. gada pēdējā ceturksnī.

Komisija pieņem šo ieteikumu un turpinās uzlabot kontroles pasākumu ieguvumu izteikšanu skaitļos saskaņā ar Komisijas centrālo dienestu sniegtajām pamatnostādnēm.

Komisija pieņem šo ieteikumu.

Komisija piekrīt šim ieteikumam un ar Palātu apspriedīs sīkāk, kā to īstenot. RER definīcijas un apdraudētās summas aprēķina pamatā joprojām būs iespējamākais kļūdu īpatsvars (IKI).

1. PIELIKUMS

EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDU DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI

	2013. g.			2012. g.	2011. g.	2010. g.
	Projekti	Budžeta atbalsts	Kopā			
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE						
Kopējais darījumu skaits	130	35	165	167	163	165
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾						
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā						
kļūdu nav	68 % (88)	91 % (32)	73 % (120)	74 %	67 %	73 %
ir viena vai vairākas kļūdas	32 % (42)	9 % (3)	27 % (45)	26 %	33 %	27 %
Kļūdaino darījumu analīze						
Analīze pēc kļūdu veida						
citās neatbilstības un skaitļos neizsakāmas kļūdas	29 % (12)	33 % (1)	29 % (13)	32 %	46 %	49 %
skaitļos izsakāmas kļūdas	71 % (30)	67 % (2)	71 % (32)	68 %	54 %	51 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME						
Iespējamākais kļūdu īpatsvars	3,4 %			3,0 %	5,1 %	3,4 %
Augstākā kļūdu robeža	5,4 %					
Zemākā kļūdu robeža	1,4 %					

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, izlasi sadalīja mazākās.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

2. PIELIKUMS

ATLASĪTU SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDIEM UN ATTĪSTĪBAS ATBALSTAM NO ES
BUDŽETA

Pārbaudīto sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Ex ante pārbaudes	Uzraudzība un pārraudzība	Iekšējās revīzijas	Kopvērtējums
EuropeAid sadarbības birojs	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas

3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDIEM

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2011	1. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir jāuzlabo līgumu piešķiršanas procedūru pārvaldība, nosakot precīzus atlases kritērijus un labāk dokumentējot vērtēšanas procesu (sk. Palātas 2011. gada pārskata 59. punkta a) apakšpunktu).		X					
	2. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir jāievieš dokumentētu uz riska analīzi balstītu pārbaudes apmeklējumu un uzraudzības apmeklējumu uz vietas plānošana un regulāras pēcārbaudes (Palātas 2011. gada pārskata 59. punkta b) apakšpunkts).			X			Komisija cēnsas uzlabot projektu apmeklējumu plānošanu, pamatojoties uz riskiem, kas saistīti ar projektu. Komisijas dienesti strādā pie portfeļa pārvaldības instrumenta, lai palīdzētu delegācijām labāk pārbaudīt to projektu portfeli un piešķirt prioritāti tādu projektu apmeklējumiem, kam ti sevišķi vajadzīga uzraudzība. Nemot vērā pašreizējo resursu ierobežojumu, kas turpmāk, visticamāk, pieaugs, Komisijai ir jāpatur prātā izmaksu lietderības aspekti. Nedrīkstētu aizmirst arī iespējamās ar drošību saistītos ierobežojumus, proti, dažās saņēmējvalstīs pārbaudes uz vietas var apdraudēt notiekotos darbiniekus vai to īstenošana var būt ļoti apgrūtināta. Savā atbildē uz sākotnējo ieteikumu Komisija norādīja, ka “Komisija apsvērs iespēju padarīt <i>EuropeAid</i> revīzijas plānošanas riska analīzes metodiku obligātu, sākot ar 2013. gadu”. Attiecīgi iekšējā apspriešanās ir iegūti pozitīvi rezultāti un riska analīzi noteiks par obligātu revīzijas plānos, sākot no 2015. gada.	

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību							Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Nav piemē- rojams	Nepietiekami pierādījumi		
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos					
2011	3. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir jāpadara obligātas pamatno- stādes par riska analīzi, kas vajadzīga, lai delegācijas un <i>EuropeAid</i> centrālīe dienesti varētu sagatavot revīzijas plānus (Palātas 2011. gada pārskata 59. punkta c) apakš- punkts).				X				
	4. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir jāpārskata galvenie rezultātīvie rādītāji, lai tie nebūtu pretrunīgi un tos būtu viegli interpretēt (Palātas 2011. gada pārskata 59. punkta d) apakšpunkts).		X						
	5. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir jānovērtē IRS spēja efektīvi veikt savus uzdevumus (Palātas 2011. gada pārskata 59. punkta e) apakšpunkts).				X			Komisija ir sākusī īstenot dažas darbības, lai uzlabotu Iekšējās revīzijas struktūrvienības (IRS) spējas.	
	1. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir jāizstrādā galvenais rādītājs, lai aplēstu atlikušo kļūdu finansiālo ietekmi pēc tam, kad veiktas visas <i>ex ante</i> un <i>ex post</i> pārbaudes (2010. gada pārskats, 62. punkta a) apakšpunkts).	X							
	2. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir jānovērtē dažādu kontroles sistēmu efektivitāte izmaksu ziņā un jo īpaši darījumu <i>ex post</i> kontroles sistēma (2010. gada pārskats, 62. punkta b) apakšpunkts).			X				Tā kā <i>EuropeAid</i> savā 2013. gada darbības pārskatā ir novērtējis savu kontroles pasākumu izdevumu lietderību, pamatojoties uz Komisijas centrālīo dienestu sniegtajiem norādījumiem, <i>EuropeAid</i> uzskata, ka šis ieteikums ir īstenots.	
2010	3. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir jāpastiprina projektu uzrau- dzības efektivitāte, ietverot apmeklējumus uz vietas, pamatojoties uz daudzgadu uzraudzības un vērtēšanas plāniem (2010. gada pārskats, 62. punkta c) apakš punkts).			X					

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Nav piemē- rojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010	4. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir jāpārbauda ticamība, ko var iegūt no ārējo pārraudzītāju apliecinājumiem, revīzijām un izdevumu apstiprinājuma pārbaudēm (2010. gada pārskats, 63. punkta a) apakšpunkts).			X				Lai gan Komisija šo ieteikumu pieņēma, pēc turpmākas apsveršanas tika izdarīts secinājums, ka Komisijas uzdevums nav nodrošināt šādas ticamības pārbaudes. Rīcības plāns trūkumu novēršanai iekšējās kontroles sistēmas īstenošanā ietver pasākumus, kas vērsti uz ārējo revīziju un izdevumu pārbaudžu kvalitātes un efektivitātes uzlabošanu. Līgumu paraugi ir pārskatīti tā, lai Komisija varētu ietekmēt ārējo revidentu izvēli. Trūkumi pārbaudžu ziņojumos jau ir izanalizēti, un, lai būtu iespējams novērtēt šo ziņojumu ticamību un sniegt norādījumus neatbilstības gadījumos, līdz 2014. gada beigām ir paredzēts izstrādāt kvalitātes skolas.
	5. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir jāievieš vadības informācijas sistēmas, kas ļautu ģenerāldirektoram un delegāciju vadītājiem labāk uzraudzīt pēcpārbaudi rezultātiem, kuri iegūti apmeklējumos uz vietas, ārējās revīzijas un izdevumu apstiprinājuma pārbaudēs (2010. gada pārskats, 63. punkta b) apakšpunkts).			X				Kā Palāta ir norādījusi 50. punktā, darbs pašlaik tiek veikts.
	6. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir jāsaista <i>CRIS Audit</i> un <i>CRIS Recovery Orders</i> informācijas sistēmas (2010. gada pārskats, 63. punkta c) apakšpunkts).	X						
	7. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir arī turpmāk jācenšas nodrošināt to, ka dati <i>CRIS</i> informācijas sistēmā tiek reģistrēti precīzi, izmantojot un savlaicīgi (2010. gada pārskats, 63. punkta d) apakšpunkts).		X					

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Lielākajā daļā aspektu	Dažos aspektos				
2010	8. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir jānodrošina, lai deleģācijas konsekvenci piemērotu jauno formu un shēmu, pēc kādas tās gatavo savus ikgadējos ziņojumus par publisko finanšu pārvaldības sistēmu reformām sapņēmējvalstīs, lai struktūrēti un oficiāli parādītu progresu publisko finanšu pārvaldībā (2010. gada pārskats, 64. punkta a) apakšpunkts).		X					
	9. ieteikums. <i>EuropeAid</i> ir ar politiskā dialoga starpniecību jāsekme skaidru vērtēšana sistēmu izveide sapņēmējvalstu reformu programmās par publisko finanšu pārvaldību (2010. gada pārskats, 64. punkta b) apakšpunkts).	X						

